

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Jana Cigan in Davor Čeperković

Nasilje v družinah študentov Fakultete za socialno delo

Magistrsko delo

Ljubljana, 2024

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Jana Cigan in Davor Čeperković

Nasilje v družinah študentov Fakultete za socialno delo

Magistrsko delo

Mentorica: Doc. dr. Ana Marija Sobočan
Somentorica: Doc. dr. Tamara Rape Žiberna

Ljubljana, 2024

»Upaj si zaupati vase. Mnogo tistega, kar danes učimo, je bila nekoč drzna zamisel posameznika, ki je upal bolj zaupati svojemu srcu in umu, kot pa sprejeti prevladujoča prepričanja svojega časa.«

-Ching Ning Chu

ZAHVALA

Zahvaljujema se mentorici Doc. dr. Ana Mariji Sobočan in somentorici Doc. dr. Tamari Rape Žiberna za podporo in usmerjanje pri pisanju magistrskega dela, za vse njune nasvete, komentarje, pozitivno energijo in dano motivacijo.

Hvala vsem študentom in študentkam Fakultete za socialno delo, ki so pripomogli k temu, da sva izvedla raziskavo in pridobila dragocene podatke.

Srčna hvala najinima družinama in prijateljem za vso oporo ob nastajanju najinega magistrskega dela.

PODATKI O MAGISTRSKEM DELU

Ime in priimek: Jana Cigan in Davor Čeperković

Naslov magistrskega dela: Nasilje v družinah študentov Fakultete za socialno delo

Mentorica: Doc. dr. Ana Marija Sobočan

Somentorica: Doc. dr. Tamara Rape Žiberna

Kraj: Ljubljana

Leto: 2024

Št. strani: 138

Št. prilog: 3

Št. slik: 2

Št. preglednic: 4

Št. grafov: 44

Povzetek diplomskega dela

V magistrskem delu raziskujemo stanje na področju nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo. Zanimalo naju je, katere oblike nasilja v družini se pojavljajo in prevladujejo v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo, kako pogosto je nasilje v njihovih družinah, kakšne so razlike v nasilju glede na spol, katere oblike podpore in pomoči se študentke in študenti Fakultete za socialno delo poslužujejo v primeru doživljanja nasilja v družini, kako se nanj odzivajo ter kakšnih sprememb bi si želeli v okviru Fakultete za socialno delo na področju izobraževanja ter dela s študentkami in študenti, ki imajo izkušnjo nasilja v družini.

V teoretičnem uvodu sva opisala teoretska izhodišča, ki opredeljujejo samo nasilje v družini in vpliv le-tega na življenje študentske populacije. V samem začetku sva opredelila razlike med agresivnostjo in nasiljem, v nadaljevanju definirala nasilje v družini, njegove oblike, vzroke, vpliv in posledice nasilja v družini ter strategije preprečevanja. Dotaknila sva se tudi teme študentk in študentov, njihovih življenjskih okoliščin ter prevalece in vpliva nasilja v družini na njihova življenja. V teoretični uvod sva vključila tudi vlogo fakultete na področju izobraževanja in usposabljanja za delo s populacijo, ki se spopada z izkušnjo nasilja v družini ter nenazadnje tudi različnih oblik podpore in pomoči, ki so na voljo znotraj obstoječega sistema, ter dodala tudi model predloga za izboljšave na področju nudenja pomoči žrtvam nasilja v družini v okviru univerzitetnega okolja.

Izvedla sva kvantitativno in empirično raziskavo. S spletno anketo, namenjeno študentkam in študentom, ki obiskujejo dodiplomski in podiplomski študij na Fakulteti za socialno delo, sva preko platforme 1ka.arnes.si zbrala podatke. Te podatke sva nato obdelala in analizirala v programu 1ka.arnes.si in Microsoft Office Excel. Na podlagi ugotovitev iz pripravljenih izračunov sva zapisala rezultate ter oblikovala sklepe in predloge.

Z raziskavo sva ugotovila, da študentke in študenti Fakultete za socialno delo nasilje v družini doživljajo redko. Glede na oblike nasilja v družini pri vseh spolih prevladuje zlasti psihično nasilje; so pa glede na spol več nasilja v družini deležni tisti, ki se opredeljujejo kot nebinarne osebe in/ali se ne želijo opredeliti. Rezultati so pokazali, da se nasilje v družini študentk in študentov pogosteje pojavlja pred 18. letom starosti, največkrat pa zaupnika v primeru nasilja najdejo znotraj svoje neformalne socialne mreže. Večina študentk in študentov se v svojem družinskem okolju počuti varno; v okviru Fakultete za socialno delo pa bi si želeli predvsem brezplačne strokovne psihološke pomoči ter oblikovanje skupine za samopomoč.

Z raziskavo sva prav tako ugotovila, da študentke in študenti Fakultete za socialno delo ocenjujejo, da med različnimi oblikami podpore in pomoči v primeru nasilja v družini najmanj

poznajo t. i. pravno pomoč, pomoč s strani izobraževalnih ustanov in podporo skupnosti. V ta namen sva pripravila krajšo informativno zloženko, ki vsebuje nekaj splošnih informacij o nasilju v družini ter možnosti pomoči, ki so na voljo v okviru pravnega sistema, univerz ter podpore skupnosti. Od študentk in študentov sva tudi zbrala povratne informacije in vtise o sami zloženki. Med povratnimi informacijami so študentke in študenti najbolj izpostavili kakovost in praktičnost zloženke ter informacije o vrstah nasilja in podpori.

Ključne besede: študentke, študenti, nasilje v družini, študijsko okolje, spletno anketiranje

Violence in the families of students of the Faculty of Social Work

In our master's thesis, we examine the issue of domestic violence among students of the Faculty of Social Work. Our research focuses on identifying the types and prevalence of domestic violence experienced by these students, the frequency of such violence, gender differences in experiencing violence, the forms of support and assistance students utilize when facing domestic violence, their responses to such experiences, and the changes they desire within the Faculty of Social Work regarding education and support for students with experiences of domestic violence.

In the theoretical introduction, we outline the theoretical foundations defining domestic violence and its impact on the lives of the student population. Initially, we differentiate between aggression and violence, and subsequently define domestic violence, its forms, causes, impacts, and consequences, as well as prevention strategies. We also address the living circumstances of students, the prevalence and impact of domestic violence on their lives, and the role of the faculty in education and training for working with populations affected by domestic violence. Furthermore, we discuss the various forms of support and assistance available within the existing system and propose a model for improvements in providing support to victims of domestic violence within the university environment.

We conducted a quantitative and empirical study. Using an online survey targeted at undergraduate and postgraduate students of the Faculty of Social Work, we collected data through the Ika.arnes.si platform. These data were subsequently processed and analyzed using Ika.arnes.si and Microsoft Office Excel. Based on our findings, we presented the results and formulated conclusions and recommendations.

Our research revealed that students of the Faculty of Social Work rarely experience domestic violence. Psychological violence is the most prevalent form across all genders; however, those who identify as non-binary or prefer not to disclose their gender experience higher levels of domestic violence. The results also indicated that domestic violence is more common before the age of 18, and that students often find confidants within their informal social networks when facing violence. Most students feel safe in their family environments and express a desire for free professional psychological assistance and the establishment of a self-help group within the Faculty of Social Work.

Our research also revealed that students of the Faculty of Social Work evaluate that they are the least familiar with legal aid, assistance from educational institutions, and community support as forms of support and assistance in cases of domestic violence. To address this, we have prepared a brief informational leaflet containing general information on domestic violence and the available support options within the legal system, universities, and community support services. We also gathered feedback and impressions from the students regarding the leaflet. Among the feedback, students highlighted the quality and practicality of the leaflet, as well as the information on types of violence and support.

Keywords: female students, male students, domestic violence, academic environment, online survey

KAZALO VSEBINE

1. TEORETIČNI UVOD	1
1.1 Agresivnost in nasilje	1
1.2 Nasilje v družini	5
1.2.1 Oblike nasilja v družini	6
1.2.1.1 Fizična zloraba otrok	6
1.2.1.2 Psihična zloraba otrok	7
1.2.1.3 Spolna zloraba otrok.....	8
1.2.1.4 Finančno nasilje v družini.....	10
1.2.1.5 Zanemarjanje otrok.....	10
1.2.2 »Nove« oblike nasilja v družini	11
1.2.2.1 Nasilje med sorojenci	11
1.2.2.2 Nasilje otrok nad starši	12
1.2.2.3 Nasilje med istospolnima partnerjema	12
1.2.2.4 Nasilje ženske nad moškimi	13
1.2.2.5 Zlorabe starejših v družini	13
1.2.3 Vzroki za nasilje v družini	14
1.2.4 Posledice nasilja v družini	15
1.2.4.1 Razlike v reagiranju otrok glede na spol	16
1.2.4.2 Vpliv intenzivnosti nasilja v družini na posledice pri otrocih in mladostnikih ..	16
1.2.4.3 Vpliv starosti otroka oziroma mladostnika.....	16
1.2.4.4 Emocionalne posledice in značilnosti otrok, ki so izpostavljeni nasilju v družini	16
1.2.4.5 Razlike med zanemarjenimi otroki in mladostniki ter tistimi z drugimi vrstami izkušenj nasilja v družini	17
1.2.4.6 Problemi s šolsko neuspešnostjo	17
1.2.4.7 Problem agresivnega vedenja	17
1.2.4.8 Varovalni dejavniki.....	17
1.2.5 Pojavnost nasilja v družini	18
1.2.6 Pravni vidik obravnave nasilja v družini	20
1.2.7 Strategije preprečevanja nasilja v družini	22
1.3 Študentke in študenti ter nasilje v družini	23
1.3.1 Študentke in študenti – ranljiva skupina	23

1.3.2 Prevalenca (družinskega) nasilja nad študentkami in študenti.....	27
1.3.3 Vpliv nasilja v družini na študentke in študente ter akademski uspeh	30
1.4 Vloga fakultete	33
1.4.1 Znanje za delo	34
1.4.2 Študijsko okolje.....	34
1.4.3 Izobraževanje in usposabljanje	35
1.5 Oblike podpore in pomoči	36
2. OPREDELITEV PROBLEMA	43
2.1 Raziskovalna vprašanja	44
2.2 Hipoteze.....	44
2.3 Operacionalizacija hipotez	46
3. METODOLOGIJA	51
3.1 Vrsta raziskave.....	51
3.2 Spremenljivke	51
3.3 Merski instrument	63
3.4 Populacija.....	65
3.5 Zbiranje podatkov	65
3.6 Obdelava podatkov.....	67
4. REZULTATI.....	68
4.1 Preverjanje hipotez	93
4.2 Zloženska »Nasilje v družini«.....	102
5. RAZPRAVA IN SKLEPI	106
5.1 Kritično ovrednotenje metodologije	120
6. PREDLOGI	122
7. VIRI IN LITERATURA	124
8. PRILOGE	139
8.1 Priloga 1: Vprašalnik	139
8.2 Priloga 2: Kategoriziranje odprtih odgovorov (kodiranje).....	155
8.3 Priloga 3: Preglednice z analiziranimi podatki	175

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Prikaz anketirancev po spolu.	68
Graf 2: Poročilo o vpisu študentov v univerzitetni študijski program prve in druge stopnje v	69
Graf 3: Prikaz anketirancev po starosti.....	69
Graf 4: Prikaz anketirancev po stopnji študija.....	70
Graf 5: Poročilo o vpisu študentov v univerzitetni študijski program prve in druge stopnje v	70
Graf 6: Prikaz letnika študija anketirancev na 1. stopnji študija.	71
Graf 7: Poročilo o vpisu študentov v univerzitetni študijski program prve stopnje v	71
Graf 8: Prikaz študijskega modula anketirancev 3. in 4. letnika študija.	72
Graf 9: Prikaz oblike študija anketirancev na 2. stopnji.....	72
Graf 10: Prikaz študijskega modula anketirancev 2. stopnje študija.	73
Graf 11: Poročilo o vpisu na podiplomski magistrski študij 2. stopnje v študijskem letu	74
Graf 12: Prikaz anketirancev glede na tip primarne družine.	74
Graf 13: Prikaz naselja odraščanja anketirancev.	75
Graf 14: Pogostost različnih oblik fizičnega nasilja.	76
Graf 15: Pogostost različnih oblik psihičnega nasilja.	77
Graf 16: Pogostost različnih oblik spolnega nasilja.	78
Graf 17: Pogostost različnih oblik ekonomskega nasilja pred 18. letom.	78
Graf 18: Pogostost različnih oblik ekonomskega nasilja v zadnjih 6. mesecih.....	79
Graf 19: Pogostost različnih oblik zanemarjanja.....	80
Graf 20: Pogostost nasilja s strani družinskih članov.	80
Graf 21: Prikaz stopnje nasilja glede na spol.	81
Graf 22: Prikaz seznanjenosti z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini.	82
Graf 23: Pogostost posluževanja različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini.	82
Graf 24: Pogostost posluževanja različnih oblik podpore in pomoči v primeru morebitnega nasilja v družini.	83
Graf 25: Prikaz pomena varnega doma.	84
Graf 26: Pogostost veljavnosti izjav o družinah anketirancev.....	84
Graf 27: Prikaz posluževanja socialnih mrež v primeru nasilja v družini.....	85
Graf 28: Pogostost posluževanja oblik neformalnih socialnih mrež.	85
Graf 29: Pogostost posluževanja oblik formalnih socialnih mrež.	86
Graf 30: Prikaz pogostosti različnih načinov odzivanja anketirancev na nasilje v družini.	87

Graf 31: Prikaz pogostosti različnih počutij anketirancev v primeru nasilja v družini.....	88
Graf 32: Prikaz vpliva nasilja v družini na socialne stike anketirancev.....	88
Graf 33: Vpliv nasilja v družini na socialne stike anketirancev.....	89
Graf 34: Prikaz pogostosti različnih načinov odzivanja anketirancev na morebitno nasilje v družini.	90
Graf 35: Prikaz pogostosti različnih počutij anketirancev v primeru morebitnega nasilja v družini.	91
Graf 36: Smiselnost rešitev ozaveščanja in dela s študentkami/šudenti na področju nasilja v družini na FSD.	91
Graf 37: Pogled na predloge/ustreznost predlaganih rešitev dela s študentkami/šudenti na področju nasilja v družini na FSD.....	92
Graf 38: Povprečna ocena vseh oblik nasilja v družini pred 18. letom starosti.....	93
Graf 39: Povprečna ocena vseh oblik nasilja v družini v zadnjih 6. mesecih.....	94
Graf 40: Pogostost različnih oblik nasilja med študenti.	95
Graf 41: Pogostost različnih oblik nasilja med študentkami.....	96
Graf 42: Seznanjenost z različnimi oblikami podpore in pomoči.....	97
Graf 43: Povezava med občutkom varnosti v družinskem okolju in pogostostjo doživljanja nasilja v družini.	100
Graf 44: Prikaz analize povratnih informacij na zloženko.	105

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Spremenljivke, indikatorji, modalitete.	51
Preglednica 2: Časovni potek in odziv.	66
Preglednica 3: Prikaz povprečne ocene poznavanja različnih oblik podpore in pomoči glede na (ne)doživljanje nasilja v družini.	98
Preglednica 4: Prikaz povprečne ocene poznavanja različnih oblik podpore in pomoči glede na stopnjo študija.....	98

KAZALO SLIK

Slika 1: Prva stran zloženke »Nasilje v družini«.....	104
Slika 2: Druga stran zloženke »Nasilje v družini«.....	104

1. TEORETIČNI UVOD

1.1 Agresivnost in nasilje

Po definiciji Andersona in Bushmana (2002, str. 28) je človeška agresija vsako vedenje, usmerjeno proti drugemu posamezniku, ki se izvaja z neposredno nameranim namenom povzročanja škode. Po njunem mnenju govorimo o agresiji takrat, ko storilec verjame, da bo s svojim vedenjem škodoval žrtvi, žrtev pa mora biti motivirana, da se škodljivemu vedenju izogne (Anderson in Bushman, 2002, str. 28). Nenamerno povzročena škoda po tej definiciji ni posledica agresije, saj gre za dejanje, ki ni bilo nameravano. Škoda, ki je stranski produkt koristnih dejanj, prav tako ni posledica agresije, saj povzročitelj škode oziroma bolečine verjame, da druga oseba ni motivirana, da se izogne dejanju (npr. bolečina med zobozdravstvenim posegom) (Anderson in Bushman, 2002, str. 29; Shaver in Mikulincer, 2011, str. 18).

Agresivno vedenje se lahko razlikuje tako po obliki kot po vrsti. Glede na obliko je agresija lahko verbalna (npr. impulzivnost, žaljenje, prepiri, grožnje) in/ali fizična (npr. metanje predmetov, razbijanje stvari, porivanje ali udarjanje drugega, fizično poškodovanje drugega). Agresija je lahko tudi neposredna (kričanje na ali udarjanje drugega) ali posredna (ogovarjanje drugega, uničevanje predmetov). Posredna agresija, usmerjena v škodovanje medosebnim odnosom druge osebe, se imenuje relacijska agresija. Vsem oblikam agresije je skupno namerno povzročanje škode, čeprav se funkcija ali "vrsta" agresije lahko razlikuje (Coccaro, McCloskey in Michael, 2019, str. 4). "Osnovni" vrsti agresije, ki sta tudi del najpogosteje uporabljene in hevristično cenjene klasifikacije agresije, sta preišljena (tj. instrumentalna) agresija in impulzivna (tj. afektivna ali reaktivna) agresija. Preišljena agresija predstavlja načrtovano vedenje, ki ni običajno povezano s frustracijo ali odzivom na neposredno grožnjo. Škoda, ki jo povzroči, je zgolj sredstvo za doseg cilja (npr. udarec druge osebe z namenom kraje denarnice). Nasprotno pa je za impulzivno agresijo značilna visoka raven avtonomne vzburjenosti in je pogosto izzvana s t. i. provokacijo, povezano z negativnimi čustvi, kot sta jeza ali strah. Lahko rečemo tudi, da je pri impulzivni agresiji želja po škodovanju drugemu glavni cilj agresivnega dejanja (npr. maščevanje) (Coccaro, McCloskey in Michael, 2019, str. 4; Siever, 2008, str. 2). Meja med patološko in impulzivno agresijo ter bolj »normalnim« oblikami agresije ni čvrsta, posamezniki s patološko agresijo pa lahko doživljajo ali celo racionalizirajo svoje nasilje in/ali agresijo kot del »normalne« zaščitne ali t. i. obrambne agresije (Siever, 2008, str. 2).

Razlikovanje med agresivnimi oblikami vedenja jasno kaže, da ima agresija glede na kontekst zelo različne funkcije kot tudi različne ter ne vedno uničujoče motive. Družbeno učenje je ključno za preizkušanje in učenje, kako in kdaj usmeriti agresijo, tako da ostane vir, ki je bolj koristen kot škodljiv v odnosu do prilagajanja tako posameznika kot tudi družbene skupine (Diaz, 2010, str. 240).

Tudi pri Kristančič (2002, str. 98–99) opazimo bolj kompleksno razumevanje agresivnosti, saj po njenih besedah govorimo o t. i. posameznikovi sublimirani, bolj plemeniti obliki izražanja agresivnosti, ki je socialno sprejemljiva in jo pogosto uporabljamo v učenju, športu, humorju in drugih vsakodnevnih situacijah. Ta oblika vključuje konstruktivne načine vključevanja posameznika v družbo, kot so pridobivanje moči, doseganje uspehov in ustvarjalnost. To obliko agresije Kristančič (2002; str. 99) poimenuje »zdrava agresija«. Edina oblika agresivnosti, ki je za avtorico problematična je t. i. "prava agresija", tj. benigna agresija in neprilagojena maligna agresija. Ta je okrutna in uničujoča in ne predstavlja obrambe pred nevarnostjo. Agresija te vrste je značilna za ljudi ter je biološko škodljiva in uničevalna za družbo. Tovrstna agresija se praktično manifestira skozi ubijanje in okrutnost, ker ustvarjata užitek (Kristančič, 2002, str. 98–99).

Študije psihobiologije, ki vključujejo človeško agresijo kot dimenzijo, so številne in vključujejo tiste, povezane tako z vedenjsko genetiko in nevrobiologijo (tj. centralno in periferno nevrokemijo ter dinamični odziv na izziv neurotransmiterja) ter nevroslinjanjem (Coccaro, McCloskey in Michael, 2019, str. 5). V okviru psihobiologije je znanje etologije in kognitivne nevroznanosti ključno pri opredelitvi človeške agresije, saj utrjuje idejo, da se oblika vedenja ne more opredeliti kot agresivno zgolj na podlagi motoričnega vzorca delovanja akterja. Grožnje, drža, izrazi obraza in celo udarci lahko izražajo zelo različne biološke in miselne funkcije – nekatere zelo različne od agresije. To pomeni, da je treba agresijo opredeliti tako, da se vedenje, ki je videno kot grozeče ali ki povzroča bolečino, strah ali poškodbo, identificira kot takšno s strani prejemnika ali kulturnega sistema, da se lahko klasificira kot agresivno, prav tako pa morajo okoliščine zaznamovati ne le nameren napad, temveč tudi soočenje, beg ali lov. Psihobiologija in vedenjska znanost več kot zgolj zavzemata redukcionistično stališče o agresiji ter ponujata priložnost za razumevanje in opazovanje agresije ne samo kot izvedbe določenih dejanj s strani akterja, temveč tudi kot to, kar doživlja prejemnik na drugi strani, in predvsem kot interakcijo med obema stranema v kontekstih, ki jasno kažejo naravo te povezave in verige dejanj kot agresivnih ali neagresivnih. Biološke in psihološke metode ter družbene prakse prispevajo svoj del pri oblikovanju vedenja na splošno kot tudi agresivnega vedenja (Diaz, 2010, str. 243–244).

V splošnem lahko agresijo definiramo kot sovražno, škodljivo ali destruktivno vedenje, ki ga pogosto povzročajo frustracije (Siever, 2008, str. 1). V času sodobne civilizacije je človeška agresija postala manj ugodna, saj uporaba le-te iz drugih razlogov kot samoobrambe na splošno velja za nesprejemljivo. S psihološkega vidika se nasilje običajno nanaša na najhujše vrste fizične agresije – tiste, ki lahko povzročijo resne telesne poškodbe. Raziskovalci na tem področju omenjajo tudi "čustveno" ali "psihološko" nasilje, s katerimi opozarjajo na hude oblike nefizične agresije (Shaver in Mikulincer, 2011, str. 18). Pušnik (1999, str. 24) navaja, da vsa nasilna dejanja spadajo v definicijo agresije, vendar niso vsa agresivna dejanja nasilna. Pri agresivnosti gre večkrat za vedenjsko značilnost, zunanji izraz le-te pa naj bi bilo nasilje (Pušnik 1999, str. 24; Leskošek, 2005, str. 255).

V mnogih definicijah se nasilje/nasilnost in agresija/agresivnost pojavljata sočasno. Znotraj definicije nista vedno razmejena, kar sugerira, da naj bi šlo za sopomenki. Ključno vprašanje, ki se pri tem pojavi, je torej, ali je agresija enaka nasilju?

Čeprav sta omenjena pojma pogosto predstavljena kot identična, med njima obstaja pomembna razlika. Poleg zgoraj navedenega do nasilja običajno pride, ko so notranje in zunanje meje agresije prekinjene (Bloom, 2001, str. 6).

Na splošno v zahodni družbi nasilje pogosto povezujemo z najbolj očitnimi oblikami: vojno, terorizmom ali pokoli. Toda nasilje deluje v mnogih oblikah, nekatere od njih so bolj subtilne ali latentne in morda še bolj uničujoče zaradi svoje strukture in obsega. Tudi za tiste med nami, ki se počutimo varne, je nasilje povsod okoli nas ter oblikuje način, kako živimo, delamo, razmišljamo, čutimo in delujemo, čeprav pa nasilje ni enako doživeto po vsem svetu ali znotraj naših skupnosti kakor tudi ne odsotnost nasilja. Občutek varnosti pred nasiljem je pogosto znamenje privilegija. (Gertz, Maguire, Petray in Smith, 2020).

Vse družbe se srečujejo s problemom nasilja. Ne glede na to, ali je naša genetska zasnova nagnjena k nasilju, je možnost, da bodo nekateri posamezniki nasilni in bodo predstavljali osrednji problem za katero koli skupino. Nobena družba ne rešuje problema nasilja s popolno odpravo le-tega; največkrat ga lahko omejimo in obvladujemo. Kaže se v mnogih dimenzijah in se lahko izraža v fizičnih dejanjih ali skozi prisilne grožnje fizičnih dejanj. Tako nasilna dejanja kot prisila so elementi nasilja. Razmerje med nasilnimi dejanji in prisilo vključuje prepričanja o dejanjih drugih. Veliko pozornosti posvečamo temu, ali so grožnje s fizičnim nasiljem verodostojne in pod kakšnimi pogoji bo uporaba fizičnega nasilja sprožila odziv drugih posameznikov ali države (North, Wallis in Weingast, 2009, str. 13–14).

Nasilje je standardno opredeljeno kot vedenje, ki vključuje fizično silo, katere namen je poškodovati, uničiti ali ubiti (Cawston, 2015, str. 71). Toda ali je nasilje zgolj in samo fizično?

V tem kontekstu definicijo nasilja ključno dopolnijo Rutherford, Zwi, Grove in Butchart (2007), ki zapišejo, da gre pri nasilju za namerno uporabo fizične sile ali moči zoper sebe, drugo osebo, skupino ali skupnost, ki predstavlja veliko tveganje ali ima za dejansko posledico povzročanje poškodbe, smrti, psihološke škode, nerazvitosti ali deprivacije. Ta opredelitev poudarja, da mora oseba ali skupina nameravati uporabiti silo ali moč proti drugi osebi ali skupini, da se dejanje opredeli kot nasilno. Nasilje se tako razlikuje od poškodb ali škode, ki je posledica nenamernih dejanj in incidentov. Med drugim opredelitev opozarja ne le na uporabo fizične sile, temveč tudi na grožnjo po uporabi sile in/ali dejanske moči. Nasilje tukaj ni opredeljeno le kot posledica telesne poškodbe, ampak so kot nasilna dejanja opredeljena tudi tista, ki povzročajo psihološko škodo, nerazvitost ali deprivacijo, opustitev skrbi ali zanemarjanje in ne le neposredna dejanja, ki jih je tako mogoče opredeliti kot nasilna.

Bloom (2001, str. 15) piše, da obstaja stereotipna fantazija tako imenovanega "hladnokrvnega" storilca: tistega, ki lahko poškoduje in se pri tem niti ne zdrzne. Toda v praksi so takšni storilci redki. Ker je geneza nasilja v človeških občutkih in odnosih v kombinaciji z neobzirnimi razmišljanjem, je malo verjetno, da se nasilje lahko zgodi, ne da bi storilec imel močne občutke in/ali čustva. Obseg, v katerem so takšni občutki skriti celo pred samim storilcem, je seveda druga stvar (Bloom, 2001, str. 15).

Če je vso nasilje združeno v brezbrizno maso in je potem povezano z določenimi segmenti prebivalstva, si je težko predstavljati, o čem govorimo. Nasilje potemtakem postane bolj ali manj karkoli in se lahko izvaja kjer- in kadarkoli, dokler ga je mogoče statistično umeščati v določene kategorije. Najlažje si je predstavljati, da je nasilje vedno takšno, kot je predstavljeno v medijih (umor in uboj, napad ali posilstvo) in da so storilci vedno iz najbolj marginalnih skupin v družbi. Vendar pa to vodi v grozeč pogled na družbo, ki bo verjetno še poslabšal ugled skupin, ki so pogosto že obravnavane kot deviantne ali nevarne (in ki včasih tudi želijo, da se jih gleda na ta način): revni, mladi, mačistični moški, politični nasprotniki ter družbeno, kulturno in ekonomsko marginalizirani (Wasterfors, 2023, str. 10–11).

Večina nasilja se zgodi med ljudmi, ki se dobro poznajo. Globalne ocene kažejo, da od umorjenih žensk 88 odstotkov ubijejo tisti, ki jih poznajo, še pogosteje pa tisti, ki jih imajo radi ali so jih ljubili; enako velja za 69 odstotkov umorjenih moških. Od posiljenih žensk jih 66 odstotkov pozna moškega, ki jih je posilil; spet so to pogosto moški, s katerimi so imele v preteklosti odnos (Bloom, 2001, str. 8).

Nasilje lahko kategoriziramo na več načinov. Nasilna kazniva dejanja so običajno razdeljena v štiri glavne kategorije glede na naravo vedenja: umor (umor enega človeka s strani drugega), napad (fizični napad na drugo osebo z namenom povzročitve škode), rop (prisilno

jemanje nečesa od druge osebe) in posilstvo (prisilni spolni odnos z drugo osebo). Druge oblike nasilja, kot sta spolna zloraba otrok (sodelovanje v spolnih odnosih z otrokom) in nasilje v družini (nasilno vedenje med sorodniki, nad otroci, običajno med zakonci), se prekrivajo s temi kategorijami (Jacquin, 2024).

1.2 Nasilje v družini

Za razjasnjevanje problematike zlorabe otrok in mladostnikov, ki jo obravnavamo, je nujna opredelitev pojmov izpostavljenosti otrok nasilju v družini in različnih oblik zlorabe. Definiranje je težko in nikakor enoznačno, saj se opredelitve razlikujejo glede na to, ali so oblikovane s kriminološke, psihološko-socialne ali sociološke perspektive. Pojmovanje zlorabe otroka se je tako v strokovni kot laični javnosti skozi zgodovino spreminjalo in je tudi izrazito kulturno pogojeno. Ugotavljamo, da v sodobnem času izpostavljenost otrok in mladostnikov nasilju v družini najpogosteje označujeta termina »trpinčenje« in »zloraba«. V splošni rabi oba termina vsebujeta širok razpon vedenja, od tistega, ki je neprimerno in neprijazno, do tistega, ki je brutalno in škodljivo. Sociolog Richard Gelles (1978), pionir na področju raziskovanja nasilja v družini, ugotavlja, da se definicije zlorabe otroka pogosto nanašajo na spolno zlorabo, pomanjkanje hrane in obleke, udarjanje otroka, mučenje otroka, dopuščanje življenja otroka v okolju pomanjkanja in deviantnosti ter dopuščanje, da se otrok ne izobražuje redno in nima zdravstvene oskrbe. Trpinčenje oziroma zloraba otroka se torej nanaša na fizično, zlorabo in spolno zlorabo ter zanemarjanje. Gelles (1978) poudarja, da definicija zlorabe otroka variira skozi čas med različnimi kulturami ter med različnimi družbenimi in kulturnimi skupinami (Domiter Protner, 2014, str. 14)

Nasilje v družini zajema zelo različne oblike in različno intenzivna ravnanja z različnimi posledicami. Pogosto je opredelitev nekega ravnanja kot nasilja odvisna od subjektivne predstave posameznikov (povzročiteljev nasilja, žrtev, opazovalcev) o primernosti določenih medsebojnih odnosov, ki izhaja iz subjektivne predstave o vlogi družinskih članov in splošnih vrednot posameznika. Predvsem pri vzgoji otrok se lahko dojemanja glede dopustnih vzgojnih metod zelo razlikujejo; vzgojo z občasnimi klofutami bo nekdo označil za neprimerno in otroku škodljivo in zato jo bo štel za obliko nasilja, drugi pa bo morda v taki obliki vzgoje videl tudi kaj koristnega. Izhajati je potrebno iz tega, da so vse oblike in intenzivnost nasilja predvsem nasilje. Res pa je, da je potrebno posege države v družino zaradi takšnih vzgojnih metod prilagoditi okoliščinam, v katerih se takšna ravnanja izvajajo, njihovi pogostosti in intenzivnosti (Filipčič in Klemenčič, 2011, str. 11).

Kot nadaljujeta Filipčič in Klemenčič (2011, str. 12), delovanje države (policije, sodišč, centrov za socialno delo, vzgojno-izobraževalnih zavodov) ne sme biti prepuščeno subjektivni opredelitvi strokovnih delavcev nekega ravnanja kot nasilja, ampak mora država s pravnimi pravili in definicijami preseči subjektivne ocene. Bistveni element pravne države je namreč enakost vseh pred zakonom in zagotavljanje enake stopnje pravne varnosti vsem. Da bo država izpolnjevala ta cilj, mora določena ravnanja opredeliti v pravnih pravilih, s pravnimi pravili zavezati organe k enakemu delovanju in ustvariti pogoje (kadrovske, finančne) za učinkovito izvajanje pravih. Pravne definicije so pri tem vedno bolj ali manj abstraktne, saj ni mogoče pričakovati, da bi neka pravna opredelitev zajela vse mogoče situacije, v katerih se lahko znajde posameznik (Filipčič in Klemenčič, 2011, str. 12).

1.2.1 Oblike nasilja v družini

Nasilje v družini se kaže v različnih oblikah, vključno s fizičnim, psihičnim, spolnim in ekonomskim nasiljem. Fizično nasilje obsega dejavnosti, ki povzročajo telesno škodo ali uporabo sile nad družinskimi člani, kar pogosto pušča fizične posledice. Psihično nasilje je pogosto manj očitno, vendar prinaša čustveno trpljenje, manipulacijo, grožnje ali nadzor nad čustvi, mišljenjem in vedenjem družinskih članov. Spolno nasilje znotraj družine vključuje vsako obliko nepooblaščenega spolnega vedenja ali izkoriščanja, ki ogroža spolno integriteto posameznika. Ekonomsko nasilje v družini se kaže v omejevanju finančnih sredstev ali nadzoru nad gospodinjskimi viri, kar lahko povzroči odvisnost in pomanjkanje avtonomije žrtve. Razumevanje in prepoznavanje teh različnih oblik nasilja v družini je ključno za oblikovanje in izvajanje ustrezne pomoči ter nudenje podpore družinskim članom, ki se soočajo s tovrstnimi izzivi (Douglas, Dragiewicz in Harris, 2019).

1.2.1.1 Fizična zloraba otrok

Fizično nasilje je opredeljeno kot vsaka uporaba fizične sile ali grožnja z uporabo fizične sile, ki žrtev prisili, da kaj stori ali opusti ali da kaj trpi ali ji omejuje gibanje oz. komuniciranje, in ji povzroči bolečino, strah ali ponižanje, ne glede na to, ali so nastale poškodbe telesne (ZPND, 2008).

Haugaard (2006) pravi, da pri definiranju fizične zlorabe naletimo na številne različne definicije, ki opisujejo mnoge različne oblike vedenja: od tistih z jasno možnostjo za povzročanje fizične škode in poškodbe otrokom do tistih, pri katerih je možnost poškodb manj jasna in opredeljiva, na primer potiskanje, prijemanje in udarjanje, kot so klofuta, »šeškanje« ipd.

Knežević Hočevar (2015, str. 32) pravi, da je fizično nasilje vsaka uporaba sile, ki povzroči bolečino, strah in ponižanje, ne glede na to, ali so poškodbe nastale ali ne. Pri fizičnem nasilju povzročitelj poleg telesne sile, kot so klofute, brce, pretepanje in davljenje, včasih uporabi tudi predmete, kot so nož, sekira in druge, kar pa lahko vodi v fizične poškodbe ali pa se celo konča s smrtjo.

Oblik in načinov telesnega kaznovanja otrok je izjemno veliko. Od tistih, kjer je fizična zloraba jasna, saj povzročajo vidne telesne poškodbe (npr. udarci in potiskanje, ki imajo za posledico modrice, rane, zlome, zvine, opekline in druge vidne telesne poškodbe), do tistih, kjer sicer ni neposrednega stika odrasle osebe z otrokom in tudi ne vidnih poškodb (Domiter Protner, 2014, str. 15)

Domiter Protner (2014, str. 16) piše o še enem vidiku možne telesne zlorabe otrok, ki živijo v družinah, kjer je prisotno nasilje. Otroci so lahko poškodovani tudi, kadar nepričakovano pridejo domov ali v prostor, kjer se dogaja nasilje med staršema (oziroma med drugimi, najpogosteje odraslimi družinskimi člani), in so »ujeti« v nasilje, ki je sicer usmerjeno proti njihovemu staršu (najpogosteje materi), ali pa poskušajo poseči med starša, ki se prepirata in pretepata.

Mikuš Kos (1996) piše tudi o posebni obliki telesne zlorabe otrok in sicer o Munchausnovem sindromu. Ta sindrom označuje motnjo, za katero je značilno, da neka oseba, običajno mati, povzroča bolezenske znake pri otroku ali predstavlja otroka kot bolnega. Oboje ima za posledico, da je otrok izpostavljen diagnostičnim in včasih tudi terapevtskim postopkom, ki so zanj mučni, boleči in škodujejo njegovemu zdravju, ali pa mati celo namerno povzroči obolenje ali telesno poškodbo otroku, kar ima lahko hude zdravstvene posledice ali celo povzroči smrt otroka.

1.2.1.2 Psihična zloraba otrok

Brassard in Donovan (2006) ugotavljata katere oblike vedenja staršev uvrščamo v obliko psihične zlorabe otrok. Različni avtorji niso soglasni v tem, kdaj neko vedenje pojmujejo kot psihično zlorabo in kdaj kot pomanjkljivo starševstvo. Ista avtorja po analizi empiričnih študij ugotavljata, da so elementi psihične zlorabe oziroma trpinčenja zaničevanje, zastraševanje (sovražno/verbalno agresivno starševstvo), odrekanje emocionalne dostopnosti (emocionalno zanemarjanje) in osamitev otroka v zgodnjem otroštvu. Pri obravnavi psihične zlorabe otrok je nujno upoštevanje opazovanja nasilja oziroma »biti priča« nasilju v družini. Nekateri avtorji otroke in mladostnike, ki so priče nasilja v družini, imenujejo tudi »tihe«,

»pozabljene« in »nenamerne« žrtve nasilja med odraslimi. Biti priča družinskemu nasilju je zelo intenzivna oblika psihičnega nasilja.

Plaz (2014) pravi, da je psihično nasilje najbolj razširjena oblika nasilja, ki se lahko povezuje tudi s fizičnim, spolnim in ekonomskim nasiljem. Ta vrsta nasilja je na začetku lahko zelo neopazna. Psihično smo lahko nasilni tako z besedami kot tudi z vedenjem ali tišino. Cilj psihičnega nasilja je prevlada in kontrola nad žrtvijo ter ustrahovanje. Plaz navaja, da v vsakem odnosu prihaja do konfliktnih situacij in nesoglasij, vendar pa o psihičnem nasilju govorimo, ko se vzorec nadzorovanja, s katerim partner doseže tisto, kar hoče na račun drugega partnerja (njegovih pravic, želja, prepričanj), pojavlja vedno znova. Tišina je oblika psihičnega nasilja, saj partner s tem nakazuje na to, da drug partner ni vreden njegove pozornosti.

Urek (2013, str. 87–88) trdi, da gre za psihično nasilje takrat, kadar ima ena oseba v odnosu moč, druga pa je v podrejenem položaju. Tak odnos vsebuje zmerjanje, lažno obtoževanje, izražanje ljubosumja, dajanje občutka ničvrednosti, kričanje, znašanje nad drugo osebo, grožnje itd. Plaz (2014) poleg omenjenih dejanj psihičnega nasilja navaja še grožnje s pretepanjem, posmeh glede videza žrtve, izoliranje od prijateljev ali družine, grožnje, da bo partner odpeljal otroka, prepoved posedovanja stvari, uničevanje osebnih stvari ali pohištva, ki so žrtvi pomembne, ter prikrajšanje denarja.

Problem izpostavljenosti nasilju ne predstavlja samo otrokovo oziroma mladostnikovo neposredno opazovanje nasilja med staršema oziroma drugimi odraslimi v družini, ampak tudi njihovo posredno opazovanje. Mnogi avtorji opozarjajo na številne tovrstne možnosti, npr. da otrocisljšijo, kaj se dogaja v sosednji sobi; se prebudijo in slišijo del nasilnega vedenja; vidijo polomljeno pohištvo; pridejo domov iz šole ali se zjutraj prebudijo in vidijo poškodovano in pretreseno mamo itd. Tudi če otrok živi s staršem (najpogosteje z mamo) ločeno od nasilnega partnerja, pogosto živi v nenehnem strahu, da se bo nasilni starš vrnil in se bo nasilje ponovilo. Različne raziskave so pokazale, da otroci poznajo incidente v družini, tudi če jih starši poskušajo prikriti in jih pred njimi obvarovati. Otroci z izkušnjo nasilja v družini znajo podrobno opisati nasilno dogajanje med staršema kljub prepričanju njihovih staršev, da so jih pred nasiljem zaščitili in umaknili (Domiter Protner, 2014, str. 18).

1.2.1.3 Spolna zloraba otrok

Spolna zloraba ima med ostalimi oblikami zlorabe otrok in mladostnikov specifične lastnosti. Domiter Protner (2014) po pregledu definicij spolne zlorabe ugotavlja, da lahko o njej govorimo, kadar starejša oziroma odrasla oseba spolno izkorišča otroka ali mladostnika za svojo seksualno stimulacijo ali zadovoljitev, tudi če ni prisoten fizičen stik. Spolna zloraba tako

(lahko) vključuje božanje in poljubljanje otrokovih genitalij, spolno občevanje, incest, posilstvo, sodomijo, razkazovanje in komercialno izkoriščanje s prostitucijo ali proizvodnjem pornografskih materialov. Nesporno je, da je otrok ali mladostnik, ki je zlorabljen, hkrati tudi emocionalno poškodovan.

Kljub temu, da živimo v zelo razvitem svetu, spolne zlorabe še vedno veljajo za tabu temo in velik problem, ki mu ne posvečamo dovolj pozornosti. Podatki Svetovne zdravstvene organizacije prikazujejo, da je vsaka četrta deklica in vsak šesti deček žrtev spolne zlorabe ter da trenutno vsak peti otrok doživlja zlorabo s strani bližnjih ljudi. Svetovna zdravstvena organizacija je leta 2013 izdala podatke, da v Evropi letno 18 milijonov otrok, mlajših od 18 let, doživi spolno zlorabo. To zlorabo imenujejo tudi »tiha nesreča« (WHO, 2013).

Svetovna zdravstvena organizacija (World Health Organization, 2003) meni, da je spolnih zlorab več vrst; dejanja niso omejena samo na prisiljen spolni odnos, ampak vključujejo širok spekter spolnih vedenj, vključno s poskusom, da bi od nekoga dosegel spolni odnos do spolnega nadlegovanja, prisile, spolnega izkoriščanja (Repič, 2008).

Horvat, Lešnik in Plaz (2004, str. 64) izpostavljajo dejstvo, da je spolno nasilje še vedno seksualizirano in tolerirano, saj se krivda velikokrat išče na strani žrtve; storilci so v postopku dokazovanja kaznivega dejanja bolj zaščiteni kot žrtve, kazni pa so nizke. Večina žrtev spolnega nasilja le-to potlači in zamolči; le malo jih prijavi, saj imajo občutek krivde in sramu, strah pred storilcem in okolico; hkrati ne verjamejo, da jim lahko kdo ali kaj pomaga. Velika pomanjkljivost, ki se kaže ob prijavi nasilja, je ta, da jih velika večina doživi stisko zaradi mučnih in dolgotrajnih postopkov, zaradi česar bi le-tega najraje prekinile (Horvat, Lešnik in Plaz 2004, str. 64)

Hrovat, Čobec in Strle (2016) pišejo, da problem spolne zlorabe otrok ostaja še vedno zastrto področje. V Sloveniji se je o problemu začelo govoriti šele okrog leta 1988. V zadnjem desetletju se je položaj glede zakonodaje izboljšal, še vedno pa je premalo prijav spolnega nasilja v primerjavi s tem, kako številčno je to dejanje.

Čeprav se tudi definicije spolne zlorabe med seboj razlikujejo, je vseeno jasno, da za razliko od fizičnega nasilja in zanemarjanja nima nobene povezave z vzgojo otrok, discipliniranjem in zahtevami otrokovega razvoja. Pri spolni zlorabi otrok in mladostnikov je pomembno še, da gre za razvojno nezrelo žrtev s pomanjkanjem avtoritete ali moči za svojo zaščito pred siljenjem v aktivnosti, ki jih ne more dovolj poznati in razumeti. Ta zloraba namreč povzroča zlorabo zaupanja, prevaro, nadlegovanje in izkoriščanje otrokove nedolžnosti (Domiter Protner, 2014, str. 18–19).

Hrovat, Čobec in Strle (2016) pišejo, da je pomembno zgodnje odkrivanje zlorab in pomoč žrtvam, saj se s tem zmanjšuje posledice, ki nastopijo po zlorabi. Problem nastane, ker žrtve, ki bi o spolni zlorabi morale spregovoriti, tega ne storijo zaradi slabih informacij, slabo dostopnih oblik pomoči in strahu.

1.2.1.4 Finančno nasilje v družini

Ekonomsko nasilje so vse oblike nadvladovanja, nadzorovanja, izkoriščanja oziroma poniževanja žrtve s pomočjo sredstev za preživetje ali z odrekanjem pravic, povezanih z zaslužkom. Zaradi ekonomskega nasilja lahko žrtev postane finančno odvisna od povzročitelja/ice, kar ji oteži prekinitev odnosa. Primeri ekonomskega nasilja so omejevanje pravice do zaposlitve; preprečevanje, da oseba razpolaga s svojim ali skupnim denarjem, siljenje osebe v finančno odvisnost; zahteva po pokorščini, ker so dohodki osebe nižji; neplačevanje dodeljene preživnine za otroka; prisiljevanje v sklepanje pogodb ali jemanje posojil; opuščanje obveznosti preživljanja članov ali članic družine; prelaganje celotnega finančnega bremena za preživljanje družine na žrtev in podobno (Društvo za nenasilno komunikacijo).

Singh (2022) piše, da ekonomsko nasilje v družini predstavlja kompleksen in pogosto spregledan vidik nasilja, ki ima lahko globok in dolgotrajen vpliv na vse člane družine, vključno z otroki. Otroci, ki so priča ali neposredne žrtve ekonomskega nasilja, se lahko znajdejo v izjemno težkih in stresnih situacijah, ki močno vplivajo na njihovo čustveno dobrobit, socialni razvoj ter akademski uspeh. Ekonomska zloraba v družini lahko privede do finančne nestabilnosti, pomanjkanja osnovnih življenjskih potreb, kot so hrana, stanovanje in zdravstvena oskrba, ter ustvari okolje, ki je nevarno in nezdravo za otrokovo rast in razvoj. Poleg tega lahko ekonomsko nasilje vpliva tudi na dinamiko moči in nadzora v družini, kar lahko privede do občutka nemoči in brezizhodnosti tako za otroke kot tudi za odrasle člane družine. Zato je nujno, da se pri obravnavi družinskega nasilja posebno pozornost nameni tudi ekonomski komponenti ter zagotovi ustrezna podpora in zaščita za vse člane družine, zlasti za otroke, ki so najbolj ranljiva skupina v takšnih situacijah.

1.2.1.5 Zanemarjanje otrok

Za definiranje zanemarjanja so seveda zelo pomembni kulturni standardi »ustrezne skrbi«, ki se razlikujejo v različnih zgodovinskih obdobjih in med različnimi kulturami. Zanemarjanje je lahko fizične narave (neustrezno prehranjevanje, odsotnost skrbi za otrokovo varnost, zdravje, razvoj itd.), emocionalne (otrok je prikrajšan za pozitivne čustvene odnose v

družini, pomanjkanje ustrezne psiho-emocionalne skrbi za otroka itd.) ali izobraževalne narave (odrasli otroka prikrajšujejo za osnovno razvojno spodbujanje) (Domiter Protner, 2014, str.19).

Pri definiranju zanemarjanja otrok najdemo, kot ugotavlja Dubowitz (2006), dva različna pristopa. V prvem raziskovalci ocenjujejo, da lahko o zanemarjanju govorimo, kadar niso zadovoljene otrokove osnovne potrebe, kar ima za posledico sedanjo ali potencialno škodo. Takšna perspektiva je kontrastna definicijam »služb za zaščito otrok«, ki so osnovane na problematiki opuščanja starševske skrbi. Najpomembnejše nestrinjanje in razlikovanje v definiranju zanemarjanja je v tem, ali se definicije nanašajo na škodovanje otroku ali pa temeljijo na vedenju njegovih skrbnikov.

Zanemarjanje je oblika nasilja. Če oseba opušča skrb za osebo, ki jo potrebuje zaradi bolezni, oviranosti, starosti, razvojnih ali drugih osebnih okoliščin, pride do zanemarjanja (Knežević Hočevnar, 2015, str. 33).

Osebe s fizično in psihično oviranostjo ter starejše osebe so običajno tiste, ki so zanemarjene. Dejanja, ki pomenijo zanemarjanje, so nepripravljenost ali nesposobnost zagotoviti življenjsko nujne potrebščine, surova ravnanja, pomanjkanje ali opustitev skrbi in nege, zanikanje, kršitev ali omejevanje pravic ipd. (Plaz, 2014, str.79).

1.2.2 »Nove« oblike nasilja v družini

V zadnjem času se je strokovna pozornost v domeni nasilja v družini preusmerila k prepoznavanju in razumevanju novih ter manj tradicionalnih oblik tovrstnih vedenj. Med njimi so na primer situacije, ki se nanašajo na nadzor, manipulacijo ali prisilo, ki jih lahko izvajajo posamezni družinski člani nad drugimi, ne glede na njihov odnos ali vlogo v družini. Te oblike nasilja lahko zajemajo različne vidike, vključno s psihološkim, čustvenim ali finančnim nasiljem, ter ne izhajajo zgolj iz partnerstva ali starševskih odnosov. Razumevanje teh širših konceptov nasilja v družini je ključno za razvoj celovitih pristopov k preprečevanju in prepoznavanju nasilja (Finkelhor, Hamby, Ormrod in Turner, 2019).

1.2.2.1 Nasilje med sorojenci

Nasilje med otroki v družini je najpogostejša oblika družinskega nasilja, zato je zanimivo vprašanje, zakaj se s to obliko nasilja ne ukvarjata niti družba niti stroka. Samo nekaj strokovnih besedil se namreč ukvarja s tem problemom, med njimi pa prevladujejo analize incesta med brati in sestrami. Morda je nasilje med sorojenci tako redko obdelano v literaturi prav zato, ker je tako splošno. Večina ljudi ga dojema kot normalen in neizogiben del odraščanja. Poleg tega prevladuje prepričanje, da to nasilje ne zajema težjih oblik in ne škoduje

otrokovemu osebnostnemu razvoju. Tudi pri nasilju med otroki lahko govorimo o vseh oblikah nasilja, tako kot pri drugih vrstah družinskega nasilja (telesno, spolno in psihično nasilje) (Filipčič, 2002, str. 225).

1.2.2.2 Nasilje otrok nad starši

Do nedavnega se o nasilju otrok (predvsem adolescentov) nad starši ni govorilo. V medijih navadno močno odmevajo posamični primeri, ko otrok ubije roditelja. Javnost je takrat razpeta med tradicionalnim pojmovanjem o dolžnosti otrok, da spoštujejo in ubogajo starše, in med grozljive zgodbe o različnih zlorabah otroka s strani ubitega roditelja. Ker so umori pogosto posledica dolgotrajnega in krutega trpinčenja, javnost z razumevanjem in sočutjem sprejme dejanje mladoletnika. Vendar pa so umori staršev redka oblika nasilja otrok, mnogo pogostejše so druge, lažje oblike. Nedvomno je najpogostejše psihično nasilje, ko otroci izsiljujejo svoje starše za dosego različnih ugodnosti ali da bi se ognili vzgojnim oziroma disciplinskim ukrepom (pogoste in zelo travmatične so grožnje z odhodom od doma). Telesni napadi na starše ali grožnje z njimi ostanejo javnosti skrbno prikriti, saj sami starši svojega strahu pred lastnim otrokom nočejo razkriti, to je namreč v popolnem nasprotju s tradicionalno vlogo roditelja in otroka. Zato je razumljivo, da je temno polje pri tej obliki nasilja v družini zelo veliko. Malo je raziskav, ki bi se ukvarjale s tem problemom, med njimi pa prevladujejo raziskave o umorih. (Filipčič, 2002, str. 229).

1.2.2.3 Nasilje med istospolnima partnerjema

Lindhorst in Mancoske (2008) ponujata vpogled v pogosto spregledane teme nasilja v istospolnih partnerskih odnosih. Poglobita se v specifične dinamike, ki delujejo znotraj lezbičnih razmerij. Priznavata, da čeprav je družinsko nasilje pogosto povezano s heteroseksualnimi razmerji, se pojavlja tudi v istospolnih partnerstvih. Avtorja raziskujeta kompleksno vzajemnost dejavnikov, ki prispevajo k nasilju, vključno s tradicionalnimi spolnimi vlogami, neravnovesjem moči in družbenimi normami. Poudarjata, kako se te dinamike kažejo znotraj lezbičnih odnosov, pogosto odražajoče vzorce, opažene v heteroseksualnih razmerjih, a obenem oblikovane z edinstvenimi izkušnjami in identitetami vpletenih. Poleg tega avtorja osvetlujeta neenakost pri obravnavi družinskega nasilja v istospolnih razmerjih, pri čemer opozarjata na pomanjkanje prilagojenih intervencij in podpornih storitev ter stigmo, s katero se srečujejo žrtve. Razpravljata o posledicah teh ugotovitev za razumevanje in naslavljanje istospolnega družinskega nasilja, poudarjata potrebo po prilagojenih intervencijah in podpornih storitvah, ki upoštevajo posebne potrebe in ovire, s

katerimi se soočajo istospolno usmerjeni. Zagovarjata povečanje ozaveščenosti, raziskav in političnih pobud za naslavljanje te ključne teme znotraj LGBTQ+ skupnosti, z namenom ustvarjanja varnejših in bolj vključujočih prostorov za vse posameznike, ki jih prizadene družinsko nasilje. Lindhorst in Mancoske (2008) s svojo študijo odpirata pomembno razpravo o temi, ki je pogosto spregledana ali pa je obravnavana s premalo občutljivosti, s čimer prispevata k ozaveščanju in izboljšanju podpore.

1.2.2.4 Nasilje ženske nad moškim

Vsak posameznik, ki izkusi občutek ogroženosti, ranljivosti ali strahu v kontekstu partnerskega razmerja, potrebuje ustrezno strokovno podporo. Poleg neposredne fizične škode lahko nasilje v družini povzroči tudi številne druge kompleksne težave, vključno z depresijo, anksioznostjo in posttravmatsko stresno motnjo (PTSD), hkrati pa lahko poveča tveganje za zlorabo substanc ali alkohola. Kljub temu iskanje pomoči ni vedno preprosto. Zaradi tradicionalnega prepričanja o fizični premoči moških v partnerskih odnosih je manj verjetno, da bodo moški spregovorili o nasilju, ki ga doživljajo ali prijavili primere nasilja v družini. Stigma, sram in strah pred zmanjšanjem ali zavrnitvijo izkušenj zlorabe lahko odvrnejo moške od iskanja pomoči. Nekateri moški ne razkrivajo zlorabe zaradi skrbi glede upada njihovega ugleda in koncepta moškosti v družbi. V mnogih skupnostih pa prav tako obstaja pomanjkanje virov za moške žrtve nasilja v družini. Zdravstveni delavci redko pomislijo, da bi vprašali moške o možnosti, da so njihove poškodbe posledica nasilja v družini, kar lahko oteži razkritje izkušenj zlorabe. Nekateri moški se bojijo, da bodo obtoženi neprimerne in nemoškega ravnanja, če spregovorijo o zlorabi (Mayo Clinic, b. d.).

1.2.2.5 Zlorabe starejših v družini

Mustaffa in Akhir (2023) pišeta, da je nasilje v družini nad starejšimi zaskrbljujoča realnost, ki pogosto ostaja spregledana v naši družbi. Za razliko od pozornosti, namenjene nasilju v družini med mlajšimi skupinami, ostaja nasilje nad starejšimi v veliki meri neopaženo. Vendar pa gre za nujno vprašanje, ki zahteva takojšnje ukrepanje. Starejši, ki se soočajo z nasiljem, pogosto doživljajo veliko izzivov. Mnogi so odvisni od oseb, ki skrbijo zanje pri nujenju osnovnih potreb, kot so oskrba, stanovanje ali finančna podpora, kar jih pušča ujete v situacijah, kjer se dogaja zloraba. To odvisnost lahko zlorablajo osebe, ki skrbijo za starejše, kar vodi v različne oblike zlorabe, vključno s fizično, čustveno, spolno in finančno. Prepoznavanje nasilja v družini nad starejšimi je ključno, vendar zapleteno. Strah, sramota ali bolezen lahko preprečijo žrtvam, da bi poročale o zlorabi, in znaki zlorabe lahko ostanejo

neopaženi. Zdravstveni delavci, socialne službe, policijske enote in organizacije v skupnosti morajo sodelovati, da bi učinkovito naslovile to vprašanje. Z ozaveščanjem, zagotavljanjem prilagojenih podpornih storitev in izvajanjem celovitih intervencijskih strategij lahko zagotovimo, da starejši, ki se soočajo z nasiljem, prejmejo pomoč in zaščito, ki jo nujno potrebujejo (Mustaffa in Akhir, 2023).

1.2.3 Vzroki za nasilje v družini

Dejavniki tveganja za nasilje v družini kažejo, da je raziskovanje razumevanja in strategij preprečevanja nasilja v družini nujno. Ključno področje raziskovanja preventivnih strategij je razumevanje dejavnikov, ki povečujejo tveganje za nasilje v družini. Za zagotavljanje kakovostnih storitev podpore in pomoči tako žrtvam kot storilcem je pomembno razumevanje razlogov oziroma vzrokov, iz katerih oseba izhaja, ko povzroča nasilje v družini, vendar pa noben samostojni dejavnik ne pojasni takšnih incidentov nasilja, saj je nasilje v družini pogosto povezano z več dejavniki tveganja (Heise in Garcia-Moreno, 2002) in kombinacija teh dejavnikov prispeva k tveganju, da postanemo žrtev ali povzročitelj nasilja v družini (Centers for Disease Control and Prevention, 2010). Predhodne raziskave (npr. Centers for Disease Control and Prevention, 2010; Heise in Garcia-Moreno, 2002) so identificirale dejavnike tveganja za nasilje v družini, ki spadajo pod kategorije, kot so individualni dejavniki, dejavniki v odnosih, dejavniki v skupnosti in dejavniki v družbi. Medtem ko so posamezni dejavniki tveganja za nasilje v družini enaki tako za žrtev kot tudi povzročitelja, drugi niso. Individualni dejavniki tveganja tako za povzročitelje kot tudi žrtve nasilja v družini lahko vključujejo (vendar niso omejeni na): nizko samospoštovanje, nizki dohodek, prekomerno uporabo alkohola in/ali drog, nizka akademska uspešnost, nizka starost, zgodovina agresivnega ali prestopniškega vedenja v mladosti, antisocialne in/ali mejne osebne lastnosti, brezposelnost, čustvena odvisnost in negotovost, želja po moči in nadzoru, zgodovina žrtvovanja fizičnega ali psihičnega nasilja ter pretekla zgodovina fizičnega nasilja (Centers for Disease Control and Prevention, 2010). Dejavniki v odnosih vključujejo: zakonske/odnosne konflikte in/ali nesoglasja, kot so prepiri, napetosti, stres in drugi spori; zakonsko nestabilnost, kot je ločitev ali razhod; ekonomski stres; nezdrave odnose in interakcije v družini ter dominacijo in nadzor enega partnerja nad drugim v odnosu (Centers for Disease Control and Prevention, 2010). Dejavniki v skupnosti vključujejo: revščino in dejavnike, povezane z revščino, kot so obup, bivanjsko prenatrpanost itd.; šibko angažiranost skupnosti proti nasilju v družini, kot je nepripravljenost za posredovanje v situacijah nasilja v družini ter pomanjkanje dostopa do varnih prostorov, kot so zavetišča, družinska podpora itd. (Centers for Disease

Control and Prevention, 2010; Heise & Garcia-Moreno, 2002). Nazadnje dejavniki v družbi vključujejo željo po tradicionalnih spolnih normah, kot so: ženske, ki ostanejo doma, ne delajo in so pokorne, medtem ko so moški tisti, ki podpirajo družino in sprejemajo odločitve v družini (Centers for Disease Control and Prevention, 2010).

Nasilje v družini je v zadnjem času široko obravnavana tema in bistvena skrb pri izgradnji zdravih in varnih skupnosti. Za boj proti razširjenosti tega problema je treba obravnavati njegove vzroke. Ti lahko izhajajo iz osebnih kazalnikov ali pa izvirajo iz vprašanj v družbi na splošno. Pomembno je razpravo preusmeriti z analiz mikro ravni na makro raven in poiskati strukturne dejavnike v družbah, ki prispevajo k razvoju števila primerov nasilja v družini, saj so to dejavniki, ki jih lahko obravnavajo regulativni organi (do Carmo St Aubyn, 2022).

Healey, Smith in O Sullivan, (2009, str. 54–66) pišejo, da tri kategorije teorij o nasilju v družini prevladujejo na tem področju. Vsaka od njih drugače določa vzroke za nasilje v družini in vsaka teorija vodi praktike k uporabi različnih pristopov in intervenciji pri delu z družino:

- Družba in kultura. Teorije kulture pripisujejo problem družbeni strukturi in kulturnim normam ter vrednotam, ki podpirajo ali tolerirajo uporabo nasilja s strani moških proti ženskim partnericam. Feministični model podpore in storitev izobrazuje moške o vplivu teh družbenih in kulturnih norm ter jih skuša ponovno socializirati, poudarjajoč nenasilje in enakost v odnosih.
- Družinske teorije nasilja v družini se osredotočajo na strukturo družine, medosebne interakcije v družini ter socialno izolacijo družin. Model intervencije družinskih sistemov se osredotoča na razvoj zdravih komunikacijskih veščin s ciljem ohranjanja družine in lahko uporablja partnersko terapijo.
- Individualno. Psihološke teorije nasilja v družini pripisujejo osebnostnim motnjam, socialnemu okolju storilca v otroštvu, biološki predispoziciji ali motnjam navezanosti. Psihoterapevtske intervencije ciljajo na individualne težave in/ali gradijo kognitivne veščine, ki pomagajo storilcu nadzorovati nasilno vedenje.

1.2.4 Posledice nasilja v družini

Pri otrocih in mladostnikih, ki so bili ali so žrtve različnih, že omenjenih oblik nasilja družinskih članov zasledimo različne posledice. Posledice zlorabljanja v družini trajajo različno dolgo in so odvisne od »narave storitve ali opustitve dejanja, celostnega okvira družinskih odnosov in dogajanja, otrokove naravne ali pridobljene psihične odpornosti in varovalnih dejavnikov ter virov pomoči v otrokovem življenjskem okolju«. Na osnovi opravljene analize

razpoložljivih virov ugotavljamo, da se pri izpostavljenosti otrok in mladostnikov družinskemu nasilju pojavljajo vsaj trije tipi posledic: socialno-vedenjske, psihološko-emocionalne in kognitivne posledice. Učinki izpostavljenosti otroka oziroma mladostnika nasilju v družini pa so odvisni od mladostnikovega spola in starosti, od vrste in stopnje nasilja v družini ter različnih drugih rizičnih in varovalnih dejavnikov (Domiter Protner, 2014, str. 106).

1.2.4.1 Razlike v reagiranju otrok glede na spol

Bryne in Taylor (2007) pišeta, da se posledice izpostavljenosti otrok in mladostnikov nasilju v družini izražajo različno glede na njihov spol. Ugotavljata, da se pri dekletih pojavlja več problemov z depresijo in anksioznostjo, medtem ko se pri fantih pojavljajo tako problemi z depresijo in anksioznostjo kot z agresijo.

1.2.4.2 Vpliv intenzivnosti nasilja v družini na posledice pri otrocih in mladostnikih

Trunk (2010) piše, da sta pomembna dejavnika, ki vplivata na vedenje otrok, intenzivnost in trajanje nasilja v družini, ki so mu otroci izpostavljeni. Glede na stopnjo nasilja, ki so mu izpostavljeni v družini, se pojavljajo razlike glede na spol otroka. V primeru izpostavljenosti otrok relativno nizki stopnji nasilja v družini fantje odreagirajo agresivno, dekleta pa pasivno, a če je stopnja nasilja, ki so mu izpostavljeni, višja, dekleta izberejo agresivne načine reševanja problemov, fantje pa postanejo bolj pasivni.

1.2.4.3 Vpliv starosti otroka oziroma mladostnika

Kitzmann in sodelavci (2003) navajajo študije, ki so vključevale raziskovanje posledic izpostavljenosti otrok nasilju v družini glede na spol in pokazale, da so razlike v reagiranju med fanti in dekleti odvisne tudi od njihove starosti. Pri fantih je večja verjetnost reakcij na izpostavljenost stresu v otroštvu, pri dekletih pa v obdobju adolescence. Mlajši otroci za nasilje pogosto krivijo sebe in se počutijo kot »sprožilci« nasilja, pri mladostnikih pa nasilje v družini predstavlja pomemben razlog za bežanje od doma.

1.2.4.4 Emocionalne posledice in značilnosti otrok, ki so izpostavljeni nasilju v družini

Pri otrocih in mladostnikih, ki so izpostavljeni različnim oblikam nasilja v družini, lahko zasledimo pojavljanje določenih tipičnih občutkov. Pri tem je pomembno izpostaviti vlogo in pomen čustev in občutkov, za katere se ocenjuje, da so navzoči pri vseh zlorabljenih otrocih, to so največkrat strah, jeza, občutek nemoči, osamljenost, zmedenost, občutek krivde in občutek

sramu. Za večino otrok je značilno nezaupanje do vseh odraslih, tudi učiteljev, ker imajo izkušnje, da so odrasli nepredvidljivi (Domiter Protner, 2014, str. 108).

1.2.4.5 Razlike med zanemarjenimi otroki in mladostniki ter tistimi z drugimi vrstami izkušenj nasilja v družini

Venet in sodelavci (2007) omenjajo različne avtorje, ki navajajo razlike v posledicah med zanemarjenimi otroki in mladostniki ter otroki oziroma mladostniki z drugimi izkušnjami nasilja v družini. Ugotavljajo, da so zanemarjeni otroci in mladostniki v primerjavi s tistimi, ki so doživeli druge oblike nasilja v družini, bolj pasivni, z večjim občutkom nemoči, bolj nezadovoljni, manj kreativni, bolj togi in bolj introvertirani. V šoli naj bi zanemarjeni otroci izkazovali manj socialnih kompetenc kot njihovi vrstniki in imeli izrazitejše probleme z uravnavanjem strahu, z introvertiranim vedenjem, s slabšo samopodobo in z nihanjem razpoloženja (Bureau, Capuano, Gosselin in Venet, 2007).

1.2.4.6 Problemi s šolsko neuspešnostjo

Dobnikar (2009) piše, da imajo zanemarjeni otroci in mladostniki večje težave s šolsko uspešnostjo in v izobraževanju pogosto ponavljajo isto stopnjo. Težave s šolsko neuspešnostjo ugotavljajo tudi pri otrocih in mladostnikih, ki so izpostavljeni različnim drugim oblikam nasilja v družini. Med razlogi za probleme s šolsko uspešnostjo pri teh otrocih avtorica poudarja, da so pogosto značilne nižje izobraževalne aspiracije, pomanjkanje jezikovnih stimulacij in malo spodbud za učenje (Dobnikar, 2009).

1.2.4.7 Problem agresivnega vedenja

Domiter Protner (2014) navaja, da so otroci in mladostniki, ki so izpostavljeni nasilju v družini že od zgodnjega otroštva dalje, opazno agresivnejši od njihovih vrstnikov. Opozarja, da izkazujejo tudi slabšo samokontrolo, zmedenost in negativne emocije. Zlasti teorije socialnega učenja izpostavljajo, da so odnosi zlorabljenih otrok in mladostnikov z njihovimi vrstniki zrcalo modela odnosov, ki ga najbolje poznajo.

1.2.4.8 Varovalni dejavniki

Ob preučevanju in pregledu posledic izpostavljenosti nasilju pri otrocih, ki so žrtve katere koli vrste nasilja v družini, ugotavljamo, da je pomembno upoštevati, da vsi otroci ne kažejo dolgotrajnih posledic v svojem psihičnem razvoju in socialnem delovanju. To pa seveda ne pomeni, da ob slabem ravnanju ne trpijo, da to ne ostane v njihovem spominu in ne

sooblikuje njihove podobe sveta ter ne vpliva na njihovo ravnanje v odrasli dobi. Na različne posledice izpostavljenosti družinskemu nasilju namreč vplivajo ne samo rizični dejavniki, ampak tudi varovalni dejavniki (Domiter Protner, 2014, str. 110).

Edleson (2006) ugotavlja, da je lahko neke vrste varovalni dejavnik tudi otrokova samokontrola nad lastnim mišljenjem in vedenjem. Pri otrocih z višjo tovrstno samokontrolo je namreč ugotovil manjšo stopnjo anksioznosti in problematičnega vedenja. Varovalni dejavniki lahko delujejo kot protiutež ogrožajočim vplivom. Eni izmed varovalnih dejavnikov so tudi otrokov temperament, socialna spretnost, sposobnost poiskati pomoč v svojem okolju, ugoden čustveni odnos z vsaj eno osebo v družini ali zunaj družine, šolska uspešnost in dobro počutje v šoli.

1.2.5 Pojavnost nasilja v družini

Globalno se ocenjuje, da eden od dveh otrok, starih od 2 do 17 let, vsako leto doživi neko obliko nasilja. Tretjina učencev, starih od 11 do 15 let, je bila po vsem svetu v preteklem mesecu žrtev vrstniškega nasilja, 120 milijonov deklet pa naj bi doživelo neko obliko prisilnega spolnega stika pred dopolnjenim 20. letom. Čustveno nasilje prizadene enega od treh otrok, po vsem svetu pa en od štirih otrok živi z materjo, ki je žrtev nasilja s strani intimnega partnerja. Nasilje lahko privede do smrti, poškodb in invalidnosti. Otroci, izpostavljeni nasilju, imajo v življenju večje tveganje za duševne bolezni in anksiozne motnje, visoko tvegano vedenje, kot so zloraba alkohola in drog, kajenje in nevarni spolni odnosi, kronične bolezni, kot so rak, diabetes in srčne bolezni, nalezljive bolezni, kot je HIV, ter socialne težave, vključno z neizpolnjevanjem izobraževalnih ciljev, nadaljnjim vpletanjem v nasilje in kriminalom (World Health Organization, 2020).

Rezultati spodaj omenjene raziskave so zbrani na podlagi samoizpolnjenih anket, na katere je odgovorilo 155 držav članic, iz objavljenih znanstvenih študij, pogledov in metaanaliz iz obdobja med 2012 in 2020 na državni, regionalni in globalni o razširjenosti, posledicah in preprečevanju nasilja nad otroki ter iz globalnih, regionalnih in nacionalnih ocen nasilja v družini, ki jih je izdelala Svetovna zdravstvena organizacija.

Nasilje nad otroki je razširjeno. Najboljša ocena globalnega skupnega števila otrok, ki so v preteklem letu doživeli kakršno koli obliko nasilja, je 1 milijarda otrok, starih od 2 do 17 let. Čeprav natančna številka ni znana, večja dostopnost podatkov iz populacijskih raziskav in znanstvene literature omogoča boljše razumevanje globalnega bremena nasilja nad otroki. Druge nedavne ocene so za podtipе nasilja in/ali za otroke le določene starostne skupine znotraj razpona od 0 do 17 let. Nedavni pregled več kot 300 študij, objavljenih med letoma 2000 in

2017, je preučil samoprijavljeno doživljenjsko razširjenost različnih vrst zlorabe otrok. Spolna zloraba je imela mediano razširjenost 14 odstotkov in 20 odstotkov med evropskimi in severnoameriškimi dekleti in je bila nižja pri fantih, in sicer 6 odstotkov v Evropi in 14 odstotkov v Severni Ameriki. Stopnje fizične zlorabe so bile bolj podobne med fanti in dekleti, razen v Evropi, kjer je bila razširjenost 12 odstotna pri dekletih in 27 odstotna pri fantih. Poleg tega je bila razširjenost fizične zlorabe zelo visoka na nekaterih kontinentih, s prevalenco v Afriki 60 odstotkov in 51 odstotkov pri fantih in dekletih. Mediane stopnje čustvene zlorabe v Severni Ameriki so bile skoraj dvakrat višje pri dekletih (28 odstotkov) kot pri fantih (14 odstotkov) in tudi v Evropi (13 odstotkov pri dekletih in 6 odstotkov pri fantih), vendar so bile podobne med spoloma na drugih kontinentih. Mediane stopnje zanemarjanja so bile najvišje v Afriki (dekleta 42 odstotkov, fantje 39 odstotkov) in Južni Ameriki (dekleta 55 odstotkov, fantje 57 odstotkov), vendar so temeljile na malem številu študij. Nasprotno so se mediane stopnje zanemarjanja razlikovale med spoloma v Severni Ameriki (dekleta 41 odstotkov, fantje 17 odstotkov), vendar so bile podobne v Aziji (dekleta 26 odstotkov, fantje 24 odstotkov). Poročilo UNICEF-a iz leta 2017 navaja, da na globalni ravni stotine milijonov mladih otrok redno doživlja fizično kaznovanje in/ali psihično agresijo s strani svojih skrbnikov (World Health Organization, 2020).

Temno polje pri nasilju v družini je morda celo večje kot pri drugih vrstah kriminalitete, saj zaradi različnih vzrokov žrtve nasilja ne naznanijo. Najpogostejši razlogi so ekonomska in stanovanjska odvisnost od storilca, sramota za družino v okolju, dvom, da kljub prijavi ne bo posredovanja, stigmatizacija v okolju in sekundarna viktimizacija, strah pred nasilnežem, prejšnje izkušnje ob prijavi nasilneža, občutki manjvrednosti žrtve, upanje, da se bo nasilnež spremenil, da bodo družina še lahko živela skupaj, občutki, da ni pomoči in podobno (Dvoršek in Selinšek, 2010, str. 38).

UNICEF-ovi (2017) globalni podatki o nasilju nad otroki kažejo, da otroci doživljajo nasilje celotno obdobje otroštva, v različnih okoljih in pogosto od ljudi, ki jim zaupajo in s katerimi so vsak dan v stiku. Trije od štirih otrok po svetu v starosti od dveh do štirih let so žrtve rednega nasilnega discipliniranja skrbnikov, šest od desetih otrok pa je izpostavljenih telesnemu kaznovanju. V svetovnem merilu štirje od desetih staršev ali skrbnikov otrok verjamejo, da je telesno kaznovanje otrok neizogiben del vzgoje. Tveganje za nasilje presega ozko kategorizacijo, saj so nasilju izpostavljeni otroci različnih starosti, spola, etničnega ozadja, verske pripadnosti, hendikepa in socialno-ekonomskega statusa. V svetu vsaj eden od štirih otrok, mlajši od pet let, živi z materjo, ki je žrtev intimnega partnerskega nasilja. V svetu je približno polovica deklet med 15. in 19. letom starosti prepričana, da ima moški včasih pravico

udariti ali pretepati svojo ženo. V svetovnem merilu je bilo približno vsako deseto dekle, mlajše od 20 let, žrtev posilstva ali spolnega nasilja v določenem obdobju življenja. Žrtve spolnega nasilja in spolnih zlorab so pogosto tudi dečki, a žal zaradi pomanjkanja zanesljivih podatkov ni mogoče podati ocene o deležu dečkov, ki so preživeli spolno nasilje ali zlorabo. Podatki ponazarjajo kompleksnost nasilja nad otroki v družinskem okolju, ki velja za tisto okolje, kjer bi se moral vsak otrok počutiti varnega, negovanega in spoštovanega. Okolje, kjer bi se glas otroka moral slišati in upoštevati. Okolje, ki primarno vpliva na otroka in njegove zmožnosti in priložnosti za razvoj potencialov.

Podatki kažejo, da nasilje pogosteje doživljajo dekleta in otroci z ovirami, otroci, ki so brezdomni, se ne izobražujejo, so migranti/migrantke, pripadajo LGBTQ+ skupnosti, etničnim manjšinam, so v konfliktu z zakonom ali živijo na oddaljenih območjih. Pri obravnavi vseh oblik nasilja nad otroki je zato pomembno, da upoštevamo perspektivo interseksionalnosti ter programe in postopke oblikujemo tako, da upoštevajo specifične potrebe otrok, njihov položaj in osebne ali družbene okoliščine, ki vplivajo na to, kako, če sploh, spregovorijo o nasilju, ki ga doživljajo, in ali imajo dostop do potrebnih sistemov podpore in zaščite v družinah, skupnostih, šolah, zdravstvenih institucijah in drugje (Sood idr., 2019).

1.2.6 Pravni vidik obravnave nasilja v družini

Pravna urejenost področja izpostavljenosti otrok in mladostnikov nasilju v družini je pomemben pokazatelj odnosa družbenega in kulturnega okolja do izpostavljenosti otrok in mladostnikov nasilju v družini. To problematiko urejajo različni mednarodni pravni akti, med katerimi je »Splošna deklaracija človekovih pravic«, ki jo je sprejela in razglasila skupščina Združenih narodov leta 1948 z resolucijo št. 217 A (III), v kateri je med drugim priznana tudi posebno varstvo otrok (Splošna deklaracija človekovih pravic, 1948).

Zakon o preprečevanju nasilja v družini je prvi zakon, ki opredeljuje nasilje v družini kot poseben družbeni pojav, potreben specifične obravnave. V Sloveniji smo zakon, ki z vidika zasebnosti posega na zelo varovano področje družine, dobili relativno pozno, šele leta 2008. Zakon natančno opredeljuje tako družinske člane kot oblike nasilja v družini, in sicer opredeli nasilje v družini kot vsako uporabo fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja enega družinskega člana proti drugemu družinskemu članu oziroma zanemarjanje družinskega člana ne glede na starost, spol ali katero koli drugo okoliščino žrtve ali povzročiteljice oziroma povzročitelja nasilja (Domiter Protner, 2014, str. 71).

Poudariti velja, da zakon o preprečevanju nasilja v družini ob natančnem definiranju oblik nasilja vključuje tudi zanemarjanje, ki je pogosta oblika nasilja in definira tudi

najpogosteje spregledano obliko nasilja, tj. posredno nasilje oziroma prisotnost otroka ob nasilju v družini (UL RS, št. 16/2008).

Do spremembe in dopolnitve ZPND je prišlo leta 2016, z njo je bila uvedena podrobnejša opredelitev nasilja v družini, razširjena je bila opredelitev družinskih članov in članic, izboljšalo se je sporazumevanje, usklajevanje in postopki med institucijami ter organi, poleg tega pa je novela prinesla tudi določitev postopkov za obravnavo nasilja v družini (Filipčič, 2008, str. 27–31).

ZPND-A navaja naslednje:

- Opredeljuje oblike nasilja v družini.
- Določa ukrepe, s katerimi naj bi se zaščitilo žrtve, družinski okvir je zastavljen izjemno široko.
- »Vključuje vrsto medosebnih odnosov, ponovno opredeljuje status družinskega člana oziroma članice in vključuje tudi nekdanje partnerje/-ke, otroke partnerjev/-erk in partnerje/-ke v zunajzakonski skupnosti«.
- Opredeljuje vloge, ki jih imajo državni organi in nevladne organizacije (v nadaljevanju: NVO) pri obravnavi nasilja v družini, določa njihove naloge in medsebojno sodelovanje;
- »Določa sprejetje resolucije o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami za šest let«.
- Podrobneje opredeljuje možnosti, ki jih imajo za ukrepanje na voljo policija in sodišča.
- Določa organe, ki so dolžni poročati o nasilju, in sicer gre za izvajalce storitev v socialnem varstvu, zdravstvenem varstvu ter izobraževanju, ki imajo pomembno vlogo in tudi odgovornost pri obravnavi nasilja v družini.
- Eksplicitno določa prepoved telesnega kaznovanja otrok.
- Prepoveduje alternativne oblike reševanja sporov v postopkih, ki se vodijo zaradi nasilja.

Namen, ki so ga te spremembe zasledovale, je bil zagotoviti večjo zaščito žrtev ter izboljšati sistemsko ureditev preprečevanja in boja proti nasilju v družini (Filipčič, 2008, str.27-31).

Zakon (ZPND; UL RS, št. 16/2008) predpisuje dolžnost prijave nasilja v družini in s tem ne dopušča več opravičevanja tega nasilja zaradi zasebnosti in »zaščite« družine. Vsakdo, ki sumi, da se izvaja nasilje v družini, katerega žrtev je otrok, je dolžan o tem takoj obvestiti center za socialno delo, policijo ali tožilstvo (ibid.: 5.člen). pri tem imajo še posebno obvezo strokovni delavci ter osebje v zdravstvenih in vzgojno-varstvenih ter vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki jih v tem primeru zakon odvezuje varovanja poklicne skrivnosti (ibid.). V zvezi z obvezo strokovnih delavcev v omenjenih zavodih za prijavljanje in ravnanje je na podlagi tega

zakona leta 2009 stopil v veljavo še »Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode« (UL RS, št. 104/2009) in leta 2011 tudi »Pravilnik o pravilih in postopkih pri obravnavanju nasilja v družini pri izvajanju zdravstvene dejavnosti« (UL RS, št. 36/2011).

Nasilja v družini z že sedaj veljavno zakonodajo (predvsem z Zakonom o preprečevanju nasilja v družini in iz njega izhajajočimi pravilniki ter Kazenskim zakonikom) ni več možno opravičevati z zasebnostjo družine, saj so ga omenjeni pravni dokumenti »prenesli« na družbeno raven. Prvi pomembni koraki in premiki na področju zakonskega urejanja nasilja v družini so tako narejeni, a sledi jim izjemno pomembno izvajanje omenjene zakonodaje v praksi. V družbi, ki tako visoko vrednoti družino, in ob obstoječem stereotipnem pojmovanju družine in vloge staršev bo za učinkovitejše izvajanje omenjenih zakonskih predpisov nujno nenehno ozaveščanje tako strokovne kot laične javnosti. Pri različnih dejavnikih, ki lahko vplivajo na učinkovito izvajanje zakonskih predpisov na tem področju, je v primeru nasilja nad otroki in mladostniki problem tudi njihova emocionalna navezanost na roditelja, ki nasilje izvaja. Za ustrezno izvajanje zakonodaje na področju nasilja v družini so nujne tudi spremembe Zakona o kazenskem postopku, ki ne nudi, tako ocenjujemo, zadostne zaščite pred sekundarno viktimizacijo in v različnih določilih ne predvideva posebnega varstva (še zlasti v postopku zaslišanja) mladostnikov, starejših od 14 oziroma 15 let (Domiter Protner, 2014, str. 78).

1.2.7 Strategije preprečevanja nasilja v družini

Dennis (2014) piše, da so družine, ki se soočajo z nasiljem, pogosto izolirane od socialne mreže, vključno s prijatelji in širšo družino. Mnogi otroci in odrasli se ne upajo obrniti na pomoč, saj občutijo sram ali pa se bojijo, da bi nasilje postalo še hujše. Včasih celo občutijo krivdo za situacijo. Pomembno je, da jim sporočimo, da nasilje ni njihova krivda in da smo tu, da prisluhnemo.

Družini z izkušnjo nasilja lahko pomagamo z izražanjem skrbi in pripravljenostjo za pomoč ter zagotavljanjem varnega okolja za pogovor. Ob tem je ključno preveriti in zagotoviti, da je prostor varen, in preveriti, ali obstajajo kakšna tveganja za sogovornika. Stik s strokovnjaki za nasilje v družini lahko družinam pomaga zmanjšati občutek osamljenosti in izolacije. Priporočljivo je tudi, da ponudimo pomoč pri načrtovanju varnosti in nudenju kriznega svetovanja.

Programi in partnerstva s skupnostjo lahko družinam pomagajo pri zagotavljanju osnovnih potreb, kar lahko pomembno zmanjša stres. Pomembno je razmisliti o možnostih, kako zaposleni lahko pomagajo družinam pri vsakodnevnih opravilih, hkrati pa je pomembno

raziskati lokalne organizacije, ki zagotavljajo hrano in druge osnovne potrebščine, ter razmisliti o morebitnem sodelovanju z njimi.

Spodbujanje socialne povezanosti je ključnega pomena. Kljub fizičnemu distanciranju, ki se dogaja, je pomembno okrepiti družine z namenom zmanjševanja in preprečevanja socialne izolacije. Družine je potrebno spodbujati k povezovanju z drugimi družinami v podobni situaciji in ponuditi možnost sodelovanja s strokovnjaki iz različnih področij. Z družinami je treba razpravljati o možnih strategijah za zagotavljanje varnosti, vključno z obstoječimi načrti in možnimi varnimi zatočišči. Hkrati je treba spodbujati izdelavo seznama podpornih oseb in njihovih kontaktnih podatkov v primeru nujnih situacij. Pomembno je tudi, da odrasle osebe spodbujamo k pripravi nujnega kompleta za morebitno hitro zapustitev doma.

1.3 Študentke in študenti ter nasilje v družini

1.3.1 Študentke in študenti – ranljiva skupina

Za tradicionalne študente univerzitetno izobraževanje nastopi na prehodu iz mladostništva v odraslost (Mandracchia in Pendleton, 2015, str. 227). Pozna mladost in nastajajoča odraslost sta prehodna obdobja, zaznamovana z velikimi fiziološkimi in psihološkimi spremembami, vključno s povečanim stresom. Omenjeno dogajanje je še posebej značilno za študente na fakultetah. Po podatkih ankete Ameriške zveze za zdravje na fakultetah in Nacionalne raziskave o zdravju na fakultetah iz leta 2015 je tri četrtine študentov na fakultetah samoocenilo, da doživljajo hud stres, medtem ko je eden od petih študentov na fakultetah poročal o samomorilnih mislih, povezanih s stresom. Študije kažejo, da lahko stresorji, doživeti v času študija, služijo kot napovedovalci težav v duševnem zdravju. Dejansko se mnoge težave duševnega zdravja, vključno z depresijo, anksioznostjo in motnjami zlorabe substanc, začnejo prav v tem obdobju (Barbayannis idr., 2022, str. 2).

Posebej rigorozna študija študentov na ameriški fakulteti je pokazala zaskrbljujočo stopnjo resnih težav v duševnem zdravju: skoraj 14 odstotkov dodiplomskih študentov je bilo pozitivnih na testu za depresivno motnjo, približno 5 odstotkov pa na testu za generalizirano anksiozno motnjo ali motnjo panike. Študije, ki so raziskovale širši spekter duševnih težav, kažejo še višje prevalenčne stopnje, pri čemer je skoraj polovica študentov izpolnjevala kriterije za težave v duševnem zdravju (Mandracchia in Pendleton, 2015, str. 227).

Študenti na fakulteti so izpostavljeni novim akademskim stresorjem, kot so obsežna akademska obremenitev, obsežno študiranje, upravljanje s časom, tekmovalnost med študenti, finančne skrbi, družinski pritiski in prilagajanje novemu okolju. Akademski stres lahko zmanjša

motivacijo, ovira akademski uspeh in vodi v povečano stopnjo opustitve študija na fakulteti. Pokazalo se je tudi, da akademski stres negativno vpliva na duševno zdravje študentov. Duševno ali psihološko dobro počutje je eden od sestavnih delov pozitivnega duševnega zdravja in vključuje srečo, zadovoljstvo z življenjem, obvladovanje stresa in psihološko delovanje (Barbayannis idr., 2022, str. 2).

Poleg doživljanja težav v duševnem zdravju je za študente na fakulteti pogosto značilna tudi visoka raven antisocialnih vedenj. Alkohol je pogosto prisoten pri mnogih študentskih izven študijskih aktivnostih. V ameriških raziskavah ugotavljajo, da je skoraj 90 odstotkov študentov poročalo, da verjamejo, da njihovi vrstniki uživajo alkohol vsaj enkrat na teden. Skoraj 70 odstotkov je poročalo, da so pili alkohol v zadnjem mesecu, in skoraj polovica je pila prekomerne količine alkohola (to je pet ali več pijač naenkrat) v zadnjih 2 tednih. Skoraj 25 odstotkov študentov na fakulteti je navedlo, da so doživeli negativne posledice zaradi uporabe substanc, vključno z neuspešnimi poskusi zmanjšanja ali opustitve uporabe substanc, slabimi akademskimi rezultati, poškodbami, spolnimi napadi ter samomorilnimi mislimi ali poskusi samomora (Mandracchia in Pendleton, 2015, str. 228).

V ameriških raziskavah se je prav tako pokazalo, da študenti na fakulteti izražajo tudi več drugih tveganih in nevarnih vedenj. Na primer približno dve tretjini študentov poroča o spolni aktivnosti, pogosto z več partnerji. Mnogi poročajo o neodgovornem spolnem vedenju, vključno z neuporabo kondoma in zanemarjanjem razkritja prejšnjih ali trenutnih spolnih partnerjev. Ta vedenja predstavljajo tveganje za negativne posledice, kot so spolno prenosljive bolezni in nezaželene nosečnosti (Mandracchia in Pendleton, 2015, str. 228).

Obdobje študija zaznamuje tudi proces prehoda. Po končanju srednje šole se mnogi dijaki pridružijo fakultetam in drugim izobraževalnim ustanovam. Prehod na fakulteto lahko za študente predstavlja stresno izkušnjo. Prehod med srednjo šolo in fakulteto lahko predstavlja izziv, saj pride do številnih sprememb v čustveni, socialni in akademski prilagoditvi. Težave pri prilagajanju, osamljenost in depresija so danes med študenti pogostejše kot med njihovimi vrstniki, ki niso na fakulteti. Rezultati raziskave izvedene v Sloveniji leta 2020, v katero so bili vključeni mladi stari 15–29 let (največji delež predstavlja skupina stara 19–29 let) so pokazali, da se kar 30 odstotkov mladih spopada z občutki osamljenosti (Lavrič idr., 2021, str. 206). Po podatkih EHIS (European Health Interview Survey) iz leta 2014 naj bi približno 29 odstotkov mladih, starih 15–19 let, izražalo vsaj blage simptome depresije (Jeriček Klanšček idr, 2018, str. 165). V sodobni družbi postaja življenje zelo kompleksno in konfliktno iz dneva v dan. Če je oseba dobro prilagojena, lahko preživi brez psihičnega stresa, ki lahko vodi v prilagoditvene težave, zato je prilagajanje zelo pomembno v življenju posameznika. Študenti se morajo

prilagajati tako lastnim spremembam v osebnosti na eni strani kot tudi spreminjajočemu se družbeno-ekonomskemu okolju na drugi strani (Sharma in Saini, 2013, str. 21). Stresni dejavniki v času študija se razlikuje med različnimi skupinami študentov na fakulteti. Posledično bi bilo treba izvesti več študij, da bi se nasloвила ta vrzel v raziskavah in pomagalo prepoznati podskupine, ki jih lahko akademski stresorji in slabše počutje neprimerljivo bolj prizadenejo (Barbayannis idr., 2022, str. 2). V luči tega lahko zgolj sklepamo, kakšen učinek ima študentsko življenje in z njim povezani stresorji ter težave na študentke in študente, ki so žrtve nasilja v družini.

Študentje veljajo za neizkušene potrošnike in tako finančno ranljive, tudi kadar gre za nadpovprečno inteligentne osebe, saj so večinoma mladi, imajo lahko zelo malo izkušenj s financami in nizke dohodke. Za študente lahko začetek univerzitetnega življenja, kot že zgoraj omenjeno, samo po sebi predstavlja velik stres, ki je povezan s selitvijo iz domačega okolja, prilagajanje na novo mesto ali državo, pritisk zaradi izpitov in spoznavanje novih ljudi. Poleg tega njihovo vsakdanje življenje zaznamuje tudi upravljanje omejenega proračuna. Raziskave študentov v Združenem kraljestvu so pokazale, da je slabše duševno zdravje povezano s finančnimi težavami, skrbmi glede financ, ravni dolga in skrbmi glede dolga. Omenjene težave lahko celo privedejo do opuščanja študija na fakulteti. (Robson, Farquahar in Hindle, 2017, str. 4–7).

Med drugim je bilo , kot ena od težav, s katero se soočajo študenti, prepoznano tudi pomanjkanje hrane. V nedavni sistematični analizi 59 študij je bilo ugotovljeno, da študenti na univerzi doživljajo višje stopnje pomanjkanja hrane kot splošno prebivalstvo (Bottorff, Hamilton, Huisken in Taylor, 2020, str. 15–16). Izkušnje s pomanjkanjem hrane lahko vključujejo nezadostne količine hrane in nezmožnost privoščiti si hrano; občutki anksioznosti glede dostopa do hrane ali uživanje slabe prehrane zaradi omejenih finančnih zmožnosti (El Zein idr., 2019, str. 2) Študenti na fakulteti so lahko ranljivi za pomanjkanje hrane zaradi omejenih finančnih virov, zmanjšane kupne moči ter naraščajočih stroškov šolnine, stanovanja in hrane. Študenti, ki nimajo dovolj dohodka, so zato prisiljeni žrtvovati kakovost in količino hrane, ki jo kupujejo (Bottorff, Hamilton, Huisken in Taylor, 2020, str. 20).

O socialnih in ekonomskih pogojih študentk in študentov v Sloveniji nam priča mednarodna znanstvena raziskava EVROŠTUDENT VII (2018–2021), ki se ciklično izvaja na tri leta. Zbiranje podatkov je bilo izvedeno v maju leta 2019, v raziskavo pa je bilo vključenih 4.310 študentk in študentov, od tega je vprašalnik v celoti izpolnilo 2.112 študentk in študentov (Gril, Bijukič, Autor in Prem, 2021, str. 5).

Raziskava je pokazala, da je bilo v letu 2019 80,6 odstotkov študentov vpisanih na študij na univerzi, 19,44 odstotke pa na druge višje-/visokošolske zavode. Glede na spol je bilo na študij vpisanih 57,9 odstotkov žensk in 42,1 odstotkov moških; povprečna starost študenta v Sloveniji pa znaša 24,3 leta. Ugotovljeno je bilo, da se število vseh študentov, tako višje- kot visokošolskih, znižuje, in sicer je bilo v letu 2018/2019 vpisanih 0,7 odstotkov študentov in študentk manj kot lani ter kar 34,2 odstotka manj kot pred 10 leti. Glede na finančni položaj podatki kažejo, da primarni vir prihodkov študentov v Sloveniji predstavlja lastni zaslužek, na drugem mestu je družina, za 15 odstotkov študentov so primarni viri drugi viri, za 8 odstotkov pa štipendije. Večina študentk in študentov v Sloveniji stanuje pri starših oziroma sorodnikih (41,4 odstotka), skoraj četrtina jih živi v študentskih domovih/sobah, najmanj tj. 5,4 odstotke pa jih živi samih. O dolgotrajnih zdravstvenih težavah, kot so hendikepiranosti, senzorni primanjkljaji, kronične bolezni in funkcionalne omejitve, v Sloveniji poroča kar 12 odstotkov študentov; 77,7 odstotkov jih je ocenilo, da jih te težave v vsakdanjem življenju ovirajo ali zelo močno ovirajo, nekoliko manj (71,6 odstotkov) pa jih ocenjuje, da jih lastne zdravstvene težave (močno) ovirajo tudi pri študiju (Gril, Bijukič, Autor in Prem, 2021, str. 11–16).

V kontekstu socialno-ekonomskega ozadja je skoraj polovica študentk in študentov v Sloveniji brez terciarnega izobrazbenega ozadja (oba starša imata največ srednješolsko izobrazbo). Študentke in študenti iz te skupine so bili pogosteje vpisani na izredni študij, v višješolske programe in redkeje v programe druge stopnje. Pri preživljanju so bili pogosteje odvisni od lastnega zaslužka, močno so zastopani tudi v skupini študentov, ki dela več kot 20 ur na teden, in pogosteje so poročali o velikih finančnih težavah. Glede na finančno preskrbljenost družin študentk in študentov se Slovenija uvršča med države z nižjim deležem študentov iz dobro finančno preskrbljenih družin in višjim deležem družin z neugodnim finančnim položajem (Gril, Bijukič, Autor in Prem, 2021, str. 20–23).

Časovna obremenitev s študijem in z delom je med študentkami in študenti v Sloveniji na samem vrhu. Obseg časa, ki ga študenti in študentke namenijo študiju in delu, je v povprečju znašal kar 51 ur na teden. Študenti na univerzah so pogosteje kot študenti na drugih visokošolskih zavodih poročali, da za študijske obveznosti porabijo več kot 40 ur na teden. Pomembne razlike obstajajo tudi med študenti s in brez terciarnega izobrazbenega ozadja, saj študentje brez terciarnega ozadja pogosteje kot študenti s terciarnim ozadjem poročajo, da za študij porabijo manj kot 20 ur na teden. Pokazalo se je tudi, da čas za plačano delo med študijem zmanjšuje čas, namenjen študijskim dejavnostim, ter povečuje časovni obseg tedenske aktivnosti študentov. Študentke in študenti v Sloveniji v primerjavi s študenti in študentkami drugih držav za delo v povprečju porabijo več časa. V Sloveniji se je prav tako skoraj polovica

študentov strinjala, da delajo zato, da si lahko pokrijejo svoje življenjske stroške. Pogosteje so v redno delo med študijem vključeni zlasti mednarodni študenti, študenti, ki ne živijo pri starših, izredni študenti ter študenti brez terciarnega ozadja (Gril, Bijukič, Autor in Prem, 2021, str. 53–65).

Na finančnem področju se med študentkami in študenti v Sloveniji kažejo številne težave. V prvi vrsti se razlike v višini dohodkov med finančno najslabše in najboljše priskrbljenimi študenti v Sloveniji s časoma zelo hitro povečujejo. Najpomembnejši vir za preživljanje študentk in študentov v Sloveniji predstavlja lastna zaposlitev (44 odstotkov), na drugem mestu je finančna podpora družine (36 odstotkov) in na tretjem mestu štipendije (13 odstotkov). Največja mesečna življenjska stroška študentov v Sloveniji predstavljata strošek nastanitve in hrane. Življenjski stroški tako predstavljajo kar 88 odstotkov stroškov, le 12 odstotkov stroškov pa je povezanih s študijem. V Sloveniji resne finančne težave občuti skoraj 24 odstotkov študentov; od tega je o velikih finančnih težavah poročalo več kot 65,2 odstotka študentov iz finančno najšibkejših družin; o nadpovprečno velikih finančnih težavah pa poročajo tudi študenti z dolgotrajnimi zdravstvenimi težavami. V Sloveniji je bil odstotek študentov, ki so se soočali s finančnimi težavami, višji od mednarodnega povprečja ne glede na vir dohodka. V primerjavi z drugimi državami spadajo študenti v Sloveniji med sedem držav z nadpovprečno visokim odstotkom študentov, ki se preživljajo s štipendijo in imajo finančne težave. Posledično več kot dve petini študentov stanuje pri starših oziroma sorodnikih, kar je več od mednarodnega povprečja; manj kot četrtnina študentov pa živi v študentskih domovih/sobah (manj od mednarodnega povprečja) (Gril, Bijukič, Autor in Prem, 2021, str. 67–77).

1.3.2 Prevalenca (družinskega) nasilja nad študentkami in študenti

Specifične raziskave o prevalenci nasilja v primarni družini nad študentkami in študenti so zelo redke, okrnjene ali pa se pojavljajo v kombinaciji z drugimi oblikami nasilja, npr. nasilje med partnerji, sošolci, učiteljev nad študenti ter travmatičnimi izkušnjami v otroštvu, ki ne pomenijo izključno in samo nasilje v družini. V nadaljevanju izpostavlja nekaj raziskav, ki vsaj deloma zajemajo pojavnost nasilja v družini nad študentkami in študenti.

Na pomanjkanje raziskav o nasilju v primarni družini nad študentkami in študenti opozarjajo tudi Zark, Toumbour in Satyen (2024, str. 395), ki v svojem članku zapišejo, da je večina predhodnih raziskav o nasilju med študenti bila omejena na nasilje v partnerski zvezi in spolno nasilje, v katerih so pogosto zanemarjene medkulturne razlike. Podobno problematiko izpostavljajo tudi Almeneessier idr. (2015, str. 34), ki prav tako poudarjajo, da se večina študij

o nasilju v družini osredotoča zgolj in samo na nasilje med žensko in njenim intimnim partnerjem; poleg tega izpostavljajo, da so študenti podobni drugim članom družbe in lahko tako kot ostali člani skupnosti postanejo žrtve različnih oblik nasilja v družini.

Raziskave o nasilju v družini med študenti univerz so pokazale, da ta oblika nasilja obstaja tako v vzhodnih kot v zahodnih državah v podobni meri. Do 52 odstotkov turških študentov medicine je že bilo izpostavljenih družinskemu nasilju, medtem ko je 17,8 odstotkov vzorca nasilje izvajalo nad drugimi. Med libanonskimi študenti medicine je 22 odstotkov poročalo o izkušnjah s fizičnim nasiljem, medtem ko je 98,8 odstotkov vzorca poročalo o izpostavljenosti verbalnemu nasilju (Almeneessier idr., 2015, str. 34). Cullinane, Alpert in Freund (1997, str. 48–50) so poročali o visoki stopnji družinskega nasilja. Raziskali so 370 študentov medicine in ugotovili, da je 38 odstotkov med njimi imelo zgodovino zlorabe. Žrtve nasilja v družini trpijo zaradi telesnih in duševnih stisk ter pogosteje koristijo zdravstvene storitve kot tisti, ki niso žrtve. Žrtve telesnega in spolnega nasilja v času otroštva so v odrasli dobi ogrožene zaradi nižje akademske uspešnosti (Almeneessier idr., 2015, str. 34).

Ena od študij, ki se dotika nasilja v družini, je preučila prevalenco in kulturne razlike v nasilju med intimnimi partnerji in družinskimi člani med študentkami terciarnega izobraževanja v Avstraliji. V študijo je bilo vključenih 1.845 žensk, ki študirajo na podiplomskih programih. 86,7 odstotkov udeleženk je poročalo, da so bile izpostavljene nasilju s strani intimnega partnerja in/ali družinskega člana v odrasli dobi. To se je najpogosteje pojavljalo v obliki psihične zlorabe (doživelo jo je 81,3 odstotkov udeleženk), nato fizične (56,0 odstotkov), spolne (52,8 odstotkov) in finančne (48,3 odstotkov). Tri od štirih (73,5 odstotkov) udeleženk, ki so bile kdaj v intimnem razmerju, so poročale, da so bile izpostavljene nasilju s strani intimnega partnerja, in tri od petih (60,4 odstotkov) udeleženk so poročale, da so bile izpostavljene nasilju s strani družinskega člana. Študentke, ki so se identificirale kot anglosaškega izvora, so bile bolj verjetno žrtve nasilja s strani intimnih partnerjev, medtem ko so bile tiste, ki so se identificirale kot neanglosaškega izvora in multikulturne, bolj verjetno žrtve nasilja s strani družinskih članov. Ugotovitve poudarjajo potrebo po tem, da bi terciarne izobraževalne ustanove dajale prednost preprečevanju in odzivanju na nasilje med intimnimi partnerji in družino v svojih kulturno raznolikih študentskih skupnostih (Zark, Toumbour in Satyen, 2024, str. 406–414).

Cilj ene od študij je bil raziskati in primerjati prevalenco ter razmerje med nasiljem v družini in nasiljem med intimnimi partnerji med študenti univerze v Portoriku. Vzorec je obsegal 3.951 študentov z enajstih kampusov Univerze v Portoriku. Najpogostejši odnosni kontekst nasilja je bil v intimnih partnerskih razmerjih, pri čemer je bilo 70,7 odstotkov nasilja

povzročena s strani partnerja in 70,4 odstotkov nasilja povzročena proti partnerju. Najpogostejše oblike nasilja so bile nadzorovalno vedenje (81,8 odstotkov) in verbalno nasilje (80,8 odstotkov). Najpogosteje so študentke in študenti bili priča verbalnemu nasilju med starši (53,7 odstotkov), medtem ko je bilo nadzorovalno vedenje najpogosteje povzročeno s strani partnerja (63,0 odstotkov). Grožnje varnosti so se najpogosteje pojavljale v izvorni družini in sicer v 9,7 odstotkov primerov med staršema ter v 8,7 odstotkov primerov doživete s strani staršev. Fizično nasilje je bilo najpogosteje doživeto s strani staršev (43 odstotkov) in izvajano proti partnerju (36 odstotkov). Moški so med odraščanjem bili večkrat žrtve fizičnega nasilja kot ženske. V intimnih razmerjih so ženske izvajale več nadzorovalnega vedenja, verbalnega nasilja in groženj, medtem ko so moški izvajali več fizičnega nasilja. Korelacijska in regresijska analiza podpirata teorijo o medgeneracijskem prenosu nasilja na študentsko populacijo. Rezultati nakazujejo, da je nasilje pogost problem v študentski populaciji in da je nasilje, ki se doživlja med odraščanjem, pomembno povezano z nasiljem v kasnejših razmerjih (Jiménez Chafey, Villafañe Santiago, Serra Taylor in Irizarry Robles, 2019, str. 73–74).

V eni od študij je od skupno 460 savdskih študentk medicine sodelovalo 363 (79 odstotkov) študentk. Devetnajst (5,3 odstotkov) študentk je potrdilo, da so bile žrtve nasilja v družini. Povprečen rezultat na vprašalniku za preverjanje duševnega počutja MHI-5 (Indeks duševnega zdravja) so žrtve v povprečju dosegle 52 odstotkov. Opažena je bila negativna korelacija med nasiljem in rezultati duševnega počutja. Ugotovljena je bila pomembna povezava med rezultati MHI-5 in akademskim uspehom. Nizki rezultati nasilja v družini nad študentkami so lahko povezani z naravo vzorca, ki je bil selektivno sprejet na medicinsko univerzo, ali zaradi subjektivnih pristranskosti poročanja. Drug razlog za nizek rezultat v tej študiji je, da se skoraj tretjina študentk medicine KSU ni udeležila te študije (164/527 študentk). Vse anketiranke, ki so poročale o nasilju v družini, niso bile poročene, kar predstavlja velik dejavnik tveganja. Drugi potencialni dejavniki tveganja, kot so starost študentke, izobrazba staršev in zaposlitveni status matere, niso bili pomembno povezani z zgodovino nasilja (Almeneessier, 2015, str. 33, 37).

V presečni študiji za merjenje pogostosti različnih oblik zlorabe v otroštvu in z njo povezanih dejavnikov je bilo 275 študentov iz Erbila v Iraku povprašanih o zgodovini zlorabe v otroštvu s pomočjo prilagojenega vprašalnika. Od študentov je imelo 20 odstotkov zgodovino izpostavljenosti vsaj eni obliki zlorabe v otroštvu v obliki telesne (6,5 odstotkov), čustvene (16,4 odstotkov) in/ali spolne (2,9 odstotkov) zlorabe. O zanemarjanju njihovih osnovnih potreb v otroštvu je poročalo 19 odstotkov študentov. Zloraba v otroštvu je bila bistveno pogostejša med študenti, ki izhajajo iz družin z zgodovino nasilja v družini. Moški študenti so

bili znatno bolj verjetno puščeni sami doma v času otroštva kot ženske in sicer štirikrat več (Saed in Talat, 2013, str. 441).

1.3.3 Vpliv nasilja v družini na študentke in študente ter akademski uspeh

Fizični, psihološki, medosebni in finančni vplivi družinskega nasilja v otroštvu na posameznike, družine, skupnosti in družbo kot celoto lahko trajajo vse življenje in so uničujoči. Družinska nesoglasja se lahko gibljejo v resnosti od ponavljajočih se besednih prepиров do fizičnih spopadov, ki jih opazujejo otroci med družinskimi člani. Ocenjuje se, da vsako leto 3 do 10 milijonov otrok doživi nasilje med staršema. Otroci s tovrstno izkušnjo so visoko ogroženi za razvoj težav v duševnem zdravju (npr. depresija in anksioznost), antisocialnih vedenj (npr. agresivnost), nizke samopodobe, šolskih težav in težav v medosebnih odnosih (Green in King, 2009, str. 104; Ravi, Haselschwerdt, Niederhauser, 2023, str. 122). Kratkoročni in dolgoročni vplivi nasilja v družini na otroke in mladostnike so temeljito dokumentirani, kljub temu pa je manj znanstvenih podatkov o vplivu nasilja v družini na mlade odrasle, kamor sodijo tudi študenti (Ravi, Haselschwerdt, Niederhauser, 2023, str. 122). V nadaljevanju izpostavlja nekatere od študij, ki govorijo o vplivu, ki jih imajo izkušnje družinskega nasilja, tako v otroštvu kot tudi v poznejši dobi na študentke in študente.

V eni od študij v kateri je sodelovalo 822 študentov iz ZDA, med katerimi je bilo 58,3 odstotka žensk, 29 odstotkov moških ter 12 odstotkov trans oseb in oseb, ki se ne identificirajo kot ženske, moški ali trans, je bilo ugotovljeno, da je bilo kar 44,8 odstotkov študentov izpostavljenih nasilju v družini v času otroštva. Med študenti ni bilo pomembnih razlik v izpostavljenosti nasilju v družini v času otroštva glede na spol, raso ali akademski rang. Kljub temu je bilo ugotovljeno, da je več moških (18,0 odstotkov) kot žensk (11,3 odstotkov) poročalo, da so bili prisilno zaprti ali prisiljeni sodelovati pri nasilju. Ne glede na vrsto nasilja, ki so ga doživljali kot otroci, so tisti študenti, ki so se ga zavedali ali so bili manipulativno uporabljeni kot orodje nasilja proti drugemu staršu, poročali o več dnevih slabega fizičnega in duševnega zdravja kot tisti, ki niso doživeli nasilja v družini. Negativen vpliv nasilja v družini v otroštvu na fizično in duševno zdravje anketirancev je bil očiten. Za tisti, ki so bili izpostavljeni nasilju v družini, je bilo znatno bolj verjetno, da imajo več dni, ko njihovo duševno in fizično zdravje ni bilo dobro. Poleg tega se je število dni slabega fizičnega in duševnega zdravja povečalo, ko se je povečalo število izpostavljenosti nasilju med družinskimi člani. Študenti z izkušnjo nasilja v družini so prav tako ugotovili, da tovrstne izkušnje vplivajo na njihov uspeh na fakulteti (Ravi, Haselschwerdt, Niederhauser, 2023, str. 128–138).

O vplivu nasilja v družini na študentke in študente nam pričajo tudi raziskave o OIO (obremenjujoče izkušnje v otroštvu), ki med drugim vključujejo nasilje med staršema in nasilje staršev do otrok. Ena od raziskav, izvedena v Nemčiji, celo eksplicitno navaja dve od vprašanj: Kako pogosto vas je v prvih 18 letih vašega življenja starš, skrbnik ali član gospodinjstva udaril, brcnil ali pretepel? ter Kako pogosto vas je v prvih 18 letih vašega življenja starš, skrbnik ali član gospodinjstva udaril s predmetom? (Wiehn, Hornberg in Fischer, 2018, str. 3). Druga raziskava, ki je bila izvedena v ZDA, pa se osredotoča na vpliv nasilja v družini v otroštvu na nasilje v partnerskih zvezah študentk in študentov (Cprek idr., 2021, str. 1). Skupno je bilo 73,8 odstotkov udeležencev pozitivno ocenjenih za katerega koli od 13 OIO. Stopnje razširjenosti OIO so se gibale od 3,9 odstotkov (fizična zloraba) do 34,0 odstotkov (izpostavljenost nasilju v družini). Družinski SES (socialno ekonomski status) ima ključno vlogo pri pojasnjevanju in napovedovanju pojava OIO. Študenti, ki odraščajo v gospodinjstvu z zelo nizkim SES, imajo 8,08-krat večjo verjetnost, da bodo izpostavljeni štirim ali več OIO kot študenti, ki odraščajo v družini z zelo visokim SES. Vsi statistični modeli so pokazali, da je izpostavljenost štirim ali več OIO povezana z večjo verjetnostjo kajenja, zlorabe drog, zgodnjih spolnih odnosov, več spolnih partnerjev in samomorilnosti (Wiehn, Hornberg in Fischer, 2018, str. 5–6). Rezultati te študije so pokazali, da obstaja pozitivna povezava med OIO in medosebnim nasiljem; študenti, ki so poročali o visoki oceni OIO, so poročali tudi o bistveno višjih stopnjah vseh štirih vrst nasilja v preteklem letu. Poleg tega je bilo ugotovljeno močno razmerje med OIO in tremi od štirih vrst nasilja. Študenti, ki so poročali o izkušnjah s štirimi do sedmimi OIO v adolescenci, so poročali o več kot dvakratni stopnji vseh štirih vrst nasilja. Študenti, ki so poročali o osmih ali več OIO, so imeli 3,5-krat večjo verjetnost, da so doživeli spolno nasilje, 4,2-krat večjo verjetnost, da bodo doživeli psihično nasilje, in 4,9-krat večjo verjetnost, da so bili zalezovani v zadnjih dvanajstih mesecih (Cprek idr., 2021, str. 7).

Skupno 370 študentov vpisanih na Midwestern univerzo v ZDA s kombinirano zgodovino ločitve staršev in nasilja v družini je sodelovalo v študiju o vplivu tovrstnih izkušenj na najboljša prijateljstva v zgodnji odraslosti. Študenti, izpostavljeni nasilju v družini v otroštvu, so opisali svoja najboljša prijateljstva kot razmeroma manj podkrepljujoča, koristna in dolgotrajna kot tisti brez zgodovine zlorabe. Udeleženci iz družin brez nasilja so v primerjavi s tistimi z zgodovino ločitve staršev svoja najboljša prijateljstva opisali kot razmeroma bolj podkrepljujoča in prijetna. Izkušnja ločitve staršev in izpostavljenosti nasilju v družini je močno vplivala na kvaliteto najboljših prijateljstev v času študija. Povprečne velikosti učinkov nasilja v družini, ločitve staršev in interakcije med nasiljem v družini ter ločitvijo so kazale na blage

do zmerne povezave med temi stresorji in kakovostjo prijateljstev (Green in King, 2009, str. 109–112).

Nasilje v družini, ki ga mladi doživljajo od otroštva do odraslosti, vpliva na njihove zaznave in razvoj motenj. Verjamejo, da njihov dom ni prijeten prostor. Mladi, ki so izpostavljeni nasilju v družini, razmišljajo o zapustitvi območja nasilja. Pogosto so mnenja, da njihov dom ni udoben prostor in da celo družina predstavlja t. i. območje nasilja. Na žalost večina mladih velikokrat ne zmore zapustiti tovrstnega družinskega okolja, dokler niso odrasli (Mas'udah, Megasari v Doran, 2022, str. 155).

Beniwal (2017) v svojem neposrednem zapisu poudarja, da je skrajno zaskrbljujoče dejstvo, da je vpliv nasilja v družini na življenje študentov resnično brutalen. Ko se študenti soočajo z nasiljem v družini med rednim urnikom fakultete, trdnimi cilji in sanjami, se študij lahko prej kot slej sprevrže v neverjetno stresno, izčrpavajočo in bolečo izkušnjo (Beniwal, 2017).

Mladi, ki so izpostavljeni nasilju v družini, se soočajo z negativnimi posledicami v obliki težav z duševnim zdravjem in slabimi psihološkimi stanji (Mas'udah, Megasari v Doran, 2022, str. 155). Brez dobrega duševnega zdravja študenti ne morejo doseči in/ali izpolniti vseh svojih izobraževanih potencialov, in ko v šoli niso uspešni, se duševno zdravje študentov le še poslabšuje (Beniwal, 2017). Doživljanje nasilja v družini med študenti lahko privede do tesnobe, depresije in celo samomora (Attalla in Rimu, 2020, str. 8). Psihološki učinki nasilja v družini lahko privedejo tudi do motenj osebnosti, zaradi katerih študenti postanejo agresivni, asocialni, zaprti in občutljivi. Med drugim imajo študentke in študenti, žrtve nasilja v družini, lahko tudi težave pri obvladovanju svojih čustev, živijo v visokem psihološkem stresu, trpijo zaradi nespečnosti in PTSM-ja (Mas'udah, Megasari v Doran, 2022, str. 153–155).

Ko se študenti soočajo s težavami, kot so travmatski stres, depresija in tesnoba, postane skoraj nemogoče, da bi ohranili zdravo socialno življenje na fakulteti (Beniwal, 2017). Izpostavljenost nasilju v družini kaže tudi, da je za mlade, ki ga doživijo, dvakrat večja verjetnost, da bodo v prihodnosti izpostavljeni nasilju v medosebnih odnosih. Nasilje v družini vpliva tudi na to, da ljudje nimajo toplega odnosa s svojimi starši. Mnogi ljudje doživljajo konfliktno družino kot sramotno in posledično se razvijajo v posameznike, ki se pogosto izogibajo temu, da bi svoje izkušnje delili z drugimi. Izpostavljenost nasilju v družini prav tako povzroča strah pred vzpostavljanjem romantičnih odnosov z drugimi; pogoste pa se tudi v prihodnosti ne želijo poročiti (Mas'udah, Megasari v Doran, 2022, str. 150–155).

Otroci, ki so doživeli nasilje v družini, se lahko soočajo z negativnimi vplivi le-tega na njihove kognitivne, čustvene in vedenjske značilnosti, kar pa lahko negativno vpliva tudi na

njihove prihodnje akademske dosežke (Attalla in Rimu, 2020, str. 8). Posledično je eden najnevarnejših problemov izpostavljenosti nasilju v družini med študentkami in študenti padec v njihovih akademskih dosežkih. Mnogi bi rekli, da je zdravje pomembnejše od ocen, vendar sta ti dve komponenti tesno povezani. Možnosti, da je žrtev nasilja v družini akademsko manj uspešna, so več kot osemkrat višje kot pri študentih iz družin brez nasilja. Ocene so pomembne, saj predstavljajo mehanizem, ki ga profesorji uporabljajo za oceno učne uspešnosti študenta, in sredstvo, ki ga šole uporabljajo za razvrščanje študentov glede na njihovo uspešnost. Ocene so sredstvo, s katerimi študenti merijo svoje dosežke. Izven šole se delodajalci in podiplomski programi zanašajo na ocene za vrednotenje kandidatov v vedno bolj konkurenčnem okolju (Beniwal, 2017). Dejstvo je, da pozitivno domače okolje obogati šolske izkušnje, medtem ko lahko negativno okolje privede do negativnih učinkov na področju akademskega uspeha in vedenja v razredu. Najpogostejši učinek je izguba motivacije za učenje. To bi se lahko zgodilo tudi podzavestno zaradi občutka negotovosti, ki je študentke in študente, ki so žrtve nasilja v družini, prisilil v prekomerno previdnost pred nevarnostjo. Pomanjkanje koncentracije bi lahko bilo posledica motenj spanja, ki jih lahko doživljajo žrtve, kot so nočne more in nespečnost, kar posredno vpliva na njihovo koncentracijo med predavanji (Attalla v Rimu, 2020, str. 12). Študenti, ki doživljajo nasilje v družini, so tako lahko pogosto zmedeni ali raztreseni in se spopadajo s težavami pri dokončevanju obveznosti, opravljanju izpitov in obiskovanju predavanj. Nekateri se odločijo, da bodo pavzirali ali celo opustili šolanje, kar posledično ogroža njihove poklicne sanje in možnosti za ekonomski uspeh. Mnogi se tako soočajo tudi s finančnimi posledicami, ker lahko padec ocen ali opuščanje študija privede do izgube štipendij ali finančne pomoči (Boyd-Barrett, 2020).

1.4 Vloga fakultete

Hurtado (2021, str. 521) piše, da v kompleksnem svetu 21. stoletja mnogi globalni izzivi ne morejo biti rešeni zgolj z enostavno uporabo znanosti in tehnologije. Rešitve globalnih problemov zahtevajo interdisciplinarno razmišljanje in sodelovanje. Kot vedno bosta obstoječe znanje in praksa pomemben temelj, iz katerega bodo nastopali novi pristopi in spoznanja. Čeprav so nekatere univerze zakoreninjene v zgodovinskih tradicijah, morajo preučiti svoje pristope tako k vsebini, ki jo obravnavajo, kot v pedagogiki graditi nova znanja (Hurtado, 2021, str. 521).

1.4.1 Znanje za delo

McCaw, Berman, Syme in Hunkler (2001) izpostavljajo, da razumevanje in obvladovanje dela z družinami, ki so izkusile nasilje, zahteva celosten pristop, ki temelji na raznovrstnem znanju in spretnostih. Prvo ključno znanje je poznavanje dinamike medosebnih odnosov ter dejavnikov, ki prispevajo k nasilju v družinskem okolju. To vključuje razumevanje vloge moči, nadzora in manipulacije v dinamiki nasilnih odnosov kot tudi prepoznavanje vpliva kulturnih, socialnih in ekonomskih dejavnikov na nastanek in ohranjanje nasilja. Poleg tega je ključno poznavanje simptomov in posledic nasilja za člane družine, vključno s fizičnimi, čustvenimi, in psihičnimi posledicami ter možnimi strategijami preživetja. Drugo ključno znanje je povezano z razumevanjem ustreznih pravnih in etičnih smernic ter postopkov za obravnavo primerov nasilja v družini, vključno s prepoznavanjem in oceno tveganja, obveščanjem pristojnih organov, in zagotavljanjem podpore in zaščite za žrtve. Poleg tega je pomembno poznavanje različnih intervencijskih pristopov in tehnik za delo z družinami, vključno s terapevtskimi, svetovalnimi in preventivnimi strategijami ter možnostmi za sodelovanje z drugimi strokovnjaki in agencijami za zagotavljanje celovite oskrbe in podpore družinam v stiski. Sposobnost vzpostavljanja zaupanja, empatije in sodelovanja z družinami ter zmožnost prilagajanja intervencij glede na specifične potrebe in okoliščine posameznega primera sta ključna za uspešno delo z družinami, ki so izkusile nasilje. Skupaj s tem je nujno tudi nenehno izobraževanje, samorefleksija in supervizija, ki omogočajo strokovnjakom, da ohranijo svoje znanje, spretnosti in občutljivost pri obravnavi tako kompleksnih in občutljivih vprašanj (McCaw, Berman, Syme in Hunkeler, 2001).

1.4.2 Študijsko okolje

Greville in sodelavci (2023) pišejo, da otroci, ki so doživeli zanemarjanje ali zlorabo, pogosto težko vzpostavijo odnose z učitelji, kar je nujen prvi korak pri ustvarjanju uspešnega, varnega in delovnega šolskega okolja. Naučili so se biti previdni do odraslih, celo do tistih, ki se zdi zanesljivi, saj so jih prezrli ali izdali tisti, na katere so se zanašali. Mnogi od teh otrok niso mogli razviti varnih navezanosti na odrasle v svojem življenju in zato potrebujejo pomoč, da spustijo druge odrasle v svoje življenje. Otroci z izkušnjo nasilja pogosto ne razvijejo tega zgodnjega vzorca, da lahko zaupajo ljudem, da so ljubljene in da bodo zanje skrbeli drugi in zato v izobraževalnem okolju potrebujejo posebno podporo pri oblikovanju takega odnosa.

Harne in Radford (2008) pišeta, da študijsko okolje za učence, ki so bili v otroštvu izpostavljeni zlorabi, zahteva posebno pozornost in prilagojeno podporo. Ti učenci lahko nosijo posledice preteklih travmatičnih izkušenj, ki lahko vplivajo na njihovo duševno zdravje,

socialne veščine in akademsko uspešnost. V študijskem okolju je ključno zagotoviti varno klimo, kjer se učenci počutijo varne, spoštovane in podprte pri izražanju svojih čustev in potreb. Za učence, ki so bili izpostavljeni zlorabi v otroštvu, je pomembno zagotoviti dostop do specializirane psihološke podpore in terapevtskih storitev, ki jim pomagajo obvladovati travmatične izkušnje in razvijati učinkovite strategije spoprijemanja s stresom. Poleg tega je ključno, da se učencem omogoči prilagodljive učne načrte in ocenjevanja, ki upoštevajo njihove individualne potrebe in izzive. Učitelji, svetovalci in drugi strokovnjaki v šolskem okolju morajo biti usposobljeni za prepoznavanje znakov travme pri učencih ter za zagotavljanje ustrezne podpore in pomoči. Aktivno ozaveščanje in izobraževanje o tematiki travme je ključnega pomena za ustvarjanje senzibilnega in vključujočega okolja, ki omogoča celostno okrevanje in razvoj učencev, ki so bili izpostavljeni zlorabi v otroštvu ali mladostništvu (Harne in Radford, 2008).

1.4.3 Izobraževanje in usposabljanje

Glede na kompleksne vzroke in posledice nasilja v družini se lahko univerzitetno poučevanje, učenje in raziskovanje povezano z nasiljem v družini pojavlja v več disciplinah, ki delujejo znotraj različnih fakultet in šol, vključno s pravom, mediji, javnim zdravjem, socialnim delom, izobraževanjem, medicino in javno politiko. Ob pregledu sistema poučevanja o nasilju v družini na fakultetah za zdravstvo in medicinske vede v Ameriki je ugotovljeno, da je na nekaterih fakultetah na dodiplomski ravni obstajal le en predmet oziroma predavanje, ki je obravnaval tematiko nasilja v družini, medtem ko je na nekaterih drugih fakultetah vsebina nasilja v družini obravnavana zgolj kot poglavje znotraj drugih predmetov. Na podiplomski ravni so se študentje socialnega dela, ki so bili zajeti v študijo skupaj s študenti zdravstva srečali z zgolj tremi predavanji usmerjenimi v raziskovanje nasilja v družini, to temo pa so obravnavali v sklopih predavanj, ki so govorila o kontekstu prekomernega uživanja alkohola. Nasilje v družini je bilo uporabljeno tudi kot primer v nekaterih predavanjih iz javnega zdravja, kjer so zaposleni izkazovali poseben interes za to področje, vendar razen teh majhnih, izoliranih možnosti ni bilo strukturiranega študija te kompleksne družbene težave. Poleg tega se je poučevanje osredotočalo na odzive na nasilje skozi poklicne vloge (npr. socialno delo, medicino) in ni raziskovalo osnovnih vzrokov družinskega nasilja (Hurtado, 2021, str. 522–523).

Skupina za obravnavo nasilja v družini je prepoznala, da omejeno predšolsko izobraževanje o nasilju v družini, ki je izvedeno znotraj kurikulumu, ki obravnava to vprašanje v fragmentiranih disciplinarnih ločnicah, skupaj s pomanjkanjem usklajenih vladnih storitev

povzroča zmedo in frustracijo pri ljudeh, ki doživljajo nasilje. Ta kompleksnost vprašanj, povezanih s fragmentiranimi storitvami v obravnavi nasilja v družini in poklicnimi pristopi, zahteva skupno razumevanje pri poučevanju in učenju skupaj s transdisciplinarnimi pristopi, ki vključujejo akademske in neakademske načine razumevanja problema. Univerza Morgridge je prepoznala v svoji Kampanji za novo stoletje, da »varni, pravičen in napreden svet temelji na izobraževanju današnje mladine, da postanejo jutrišnji globalni državljani«. Skupina si je prizadevala povezati akademske in strokovne sodelavce z izkušnjami in zanimanjem za inovacije, učenje s služenjem, kompleksne težave in družbeno odgovornost ter obogatiti poučevanje in učenje z osredotočanjem na družinsko in partnersko nasilje, da bi raziskovali interdisciplinarne in inovativne pristope h kompleksnim težavam in zagovarjanju politike. S tem, ko v poučevanje, učenje in raziskovanje vnašamo izkušnje praktikov in uporabnikov storitev, lahko disciplinarne ločnice postanejo manj ozke ali vsaj bolj odprte za druge perspektive in razumevanja. Skupina je predlagala vključitev interdisciplinarnih strokovnjakov za izboljšanje poučevanja in učenja ter končno izboljšanje storitev za tiste, ki jih prizadene nasilje v družini, ter krepitev prizadevanj za preprečevanje nasilja v družini (Hurtado, 2021, str. 534).

1.5 Oblike podpore in pomoči

Širok nabor javnih in zasebnih pobud na nacionalni, državni in lokalni ravni je ustvaril kompleksen nabor institucij za obravnavanje posledic in izvora nasilja v družini, vendar je razsežnosti teh prizadevanj težko opazovati ali meriti. Velika večina pravnih, zdravstvenih ter socialnih ukrepov in programov se v veliki meri opira na vire skupnosti, ki odražajo regionalne prednosti in omejitve (King in Chalk, 1998, str. 50).

Pri nasilju v družini gre za vprašanje varnosti državljanek in državljanov, zato varnost pred nasiljem v družini ni in ne more biti zasebna stvar vsakega posameznika temveč obča državljanska pravica (Cegnar, 2010, str. 43). Trenutna paleta pravnih ukrepov za obravnavo nasilja v družini vključuje storitvene intervencije, postopkovne in sodne reforme ter prizadevanja za krepitev zmogljivosti in strokovnega znanja v pravnih in socialnih institucijah za uveljavljanje pravnih sankcij. Pravni posegi, ki vključujejo kazenski in civilni pravosodni sistem, imajo več ciljev: opredelitev primerov, s katerimi bi storilce in njihove žrtve privedli pod nadzor in zaščito pravnih in socialnih institucij; obravnavanje postopkovnih in dokaznih težav pri kazenskem pregonu; razširitev nabora civilnih intervencij za zaščito žrtev zlorab; zmanjšanje nadaljnjega nasilja storilcev kaznivih dejanj; in povečanje obsega družbenega in

pravnega nadzora, ki vpliva na posameznike, družine in skupnosti (King in Chalk, 1998, str. 158).

V prvi vrsti je prijava nasilja ključna za preprečevanje in nenazadnje ustavitve nasilja v družini. Prijavo lahko poda kdorkoli: žrtev sama, otroci, sorodniki, sosede, itd. še posebej pa državni organi, izvajalci javnih služb, nosilci javnih pooblastil in organi samoupravnih lokalnih skupnosti ter nevladne organizacije, ki so o situaciji dolžne takoj obvestiti pristojne organe. V večini primerov se prijava poda na policiji ali CSD, ki prav tako poda prijavo na policijo. Ta je nadalje pristojna za obravnavo sumov kaznivih dejanj nasilja v družini (Ovčar, 2016, str. 21; Aleksič, 2021, str. 38; Pomberg, 2021, str. 11).

Pomoč pri uveljavljanju pravice do pravnih sredstev v prvi vrsti predstavljajo prav odvetniki. V Sloveniji so do brezplačne pravne pomoči upravičeni vsi posamezniki, katerih mesečni dohodek ne zadošča za plačilo stroškov odvetnika in sodnega postopka (Ovčar, 2016, str. 24; Pomberg, 2021, str. 13). Ob pomoči odvetnikov oziroma odvetnic žrtve nasilja nadalje uveljavljajo ustrezne pravne ukrepe usmerjene v njihovo zaščito pred povzročitelji/povzročiteljicami nasilja, kot so na primer podaljšanje prepovedi približevanja, prepustitev stanovanja v skupni uporabi, postopki s področja družinskega prava ipd. (Ovčar, 2016, str. 24; Pomberg, 2021, str. 14).

Ker je tudi v slovenski zakonodaji nasilje v družini obravnavano kot kaznivo dejanje, imajo pomembno vlogo pri intervenciji ter pomoči žrtvam nasilja v družini tudi državne tožilke in državni tožilci. Slednji povzročitelje/povzročiteljice nasilja v družini preganjajo po uradni dolžnosti, kar predstavlja za žrtev nasilja v družini vsaj delno razbremenitev. Na državnega tožilca oziroma tožilko se lahko obrne tudi žrtev sama v primerih, ko želi o svoji kazenski zadevi prejeti informacije, predlagati priče, sporočiti o povečani ogroženosti ipd. (Aleksič, 2021, str. 44). V nadaljevanju se kazenskopravno varstvo pred nasiljem v družini odvija preko sodišč, ki v sodnih postopkih odločajo o različni vrsti ukrepov namenjenih zaščiti žrtev nasilja v družini: prepoved vstopa v stanovanje, v katerem živi žrtev, prepoved približevanja, komuniciranja na daljavo, objavljanja žrtvinih osebnih podatkov, odločitve o nujnem zdravniškem pregledu otrok ali drugih zdravljenih otrok itd. (Aleksič, 2021, str. 45–46).

Pravni posegi za obravnavo in preprečevanje nasilja v družini se pogosto osredotočajo na postopkovne spremembe pri kazenskem pregonu, kot so politike in prakse aretacij, civilne odločbe o zaščiti in sodni standardi za dopustnost dokazov, namesto zagotavljanja neposrednih storitev žrtvam. V zadnjih letih je prišlo do velikih sprememb v pristopih kazenskega pregona nasilja v družini, vendar se še vedno srečujemo s primeri, v katerih se takšno nasilje obravnava bolj kot manjši osebni problem in ne kot kaznivo dejanje, zato moramo še naprej zagovarjati

spremembe v posameznih jurisdikcijah, ki resnosti tovrstne družbene problematike še niso doumele (King in Chalk, 1998, str. 50; Johnson, 2008, str. 75–76).

V zadnjih treh desetletjih je znanje o kratkoročnih in dolgoročnih zdravstvenih posledicah zlorabe in zanemarjanja skupaj z zagovorniškimi prizadevanji v imenu žrtev družinskega nasilja spodbudilo zdravstvene strokovnjake, da so pozornost usmerili v njegove vzroke, posledice, zdravljenje in preprečevanje. Povečano zanimanje je spremljalo povečanje števila in raznolikosti programov zdravstvenih intervencij. Trenutna prizadevanja za preprečevanje nasilja v zdravstvenem sistemu se običajno osredotočajo na populacije, določene glede na spol, starost ali vrsto nasilja. Nekatera prizadevanja vključujejo pristope, ki segajo preko sistema, in sicer s sodelovanjem med zdravstvenimi delavci in predstavniki skupnostnih organizacij, zagovorniških skupin in medijev, da bi naslovili družinsko nasilje v splošni populaciji. Prizadevanja za preprečevanje so običajno usmerjena na posameznike, ne pa na družino kot enoto (King in Chalk, 1998, str. 206–207).

Priporočilo skupine GREVIO je, da bi se morala zagotoviti sistematična in obvezna usposabljanja o preprečevanju in odkrivanju vseh oblik nasilja nad ženskami, enakosti med moškimi in ženskami, potrebah in pravicah žrtev ter nenazadnje preprečevanje sekundarne viktimizacije med drugimi, zlasti za zdravstveni sektor (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2023, str. 28). Nasilje v družini je problem, ki ima poleg socialnih in družbenih posledic tudi resne zdravstvene posledice. Te se kažejo zlasti v javnem zdravstvu na področju urgentnih oddelkov in osnovnem zdravstvu (Cegnar, 2010, str. 44). V okviru zdravstvenih storitev lahko žrtve poiščejo pomoč v primeru katere koli oblike nasilja v družini, predvsem če so bile telesno poškodovane, v času napada noseče, če je bila žrtev posiljena ali ima težave z duševnim zdravjem. V primeru suma nasilja v družini imajo zdravniki in zdravnice pomembno vlogo, saj pravilen pristop žrtvi nasilja v družini omogoča izpoved in z ustrezno strokovno pomočjo zdravstvenega osebja nenazadnje tudi prijavo nasilja pristojnim organom (Ovčar, 2016, str. 23). Na žalost se še vedno pogosto zgodi, da zdravstveni delavci in delavke žrtvam nasilja v družini nudijo le zdravstveno oskrbo za odpravo in lajšanje telesnih poškodb, ne pa tudi psihosocialne pomoči, ki pa je ključnega pomena (Cegnar, 2010, str. 45). Tudi Kopčavar Guček (2015, str. 84) izpostavlja, da bi zaposleni v zdravstvu morali pri delu z žrtvami nasilja v družini poleg zdravstvene obravnave izvesti tudi ukrepe za zaščito žrtve, pogovor z žrtvijo, ji nuditi psihosocialno pomoč, svetovanje ter podati informacije o oblikah podpore in pomoči izven zdravstvenih ustanov.

Izidi soočanja s posledicami, ki jih za sabo pusti nasilje v družini se izboljšajo, ko visoko usposobljeni terapevti zagotavljajo intenzivne psihoterapevtske posege, osredotočene na

travmatične izkušnje, da preprečijo negativno verižno reakcijo po izpostavljenosti travmatičnim stresorjem. Zdravljenje je ključna sestavina uspešnega prilagajanja izpostavljenosti nasilju v družini, še posebej pri otrocih, ki so pogosto izpostavljeni in imajo zapletene poti okrevanja (Cohen, McAlister in Kracke, 2009, str. 4). Psihoterapije se lahko uporabljajo za obravnavo večplastnih stresorjev preživelih družinskega nasilja, vključno z nujno potrebo po varnosti in virih, izgubo intimnega razmerja, socialno izolacijo ter težavami pri starševstvu. Psihoterapije, ki so pokazale izjemno učinkovitost, so: kognitivno-vedenjska terapija, STAIR terapija (terapija razvijanja spretnosti za učinkovitejše medsebojne interakcije), interpersonalna psihoterapija, kognitivna procesna terapija, HOPE (terapija pomoči na osnovi opolnomočenja), preprečevanje ponovitve in varnost v razmerju, kognitivna travmatična terapija za ženske, ki so bile žrtve nasilja, in psihofarmakološko zdravljenje (American Psychiatric Association, 2019, str. 2–5).

Socialne storitve v zahodnem svetu, namenjene preprečevanju ali obravnavi družinskega nasilja, običajno vključujejo svetovanje in zagovorništvo za žrtve nasilja; programe podpore družinam in skrbnikom; alternativne nastanitvene možnosti, vključno s preselitvijo otrok iz doma; izobraževalne programe za tiste, ki so ogroženi zaradi nasilja ali v nevarnosti, da bodo zlorabljeni itd. (King in Chalk, 1998, str. 260). V okviru socialne podpore in pomoči ter zaščite žrtev nasilja imajo ključno vlogo v Sloveniji centri za socialno delo. Obravnava oškodovane osebe s strani centrov za socialno delo običajno poteka v okviru storitev, kot so: prva socialna pomoč, osebna pomoč, pomoč družini za dom in druga javna pooblastila (Hrovat Svetičič, Horvat, Hrovatič in Premzel, 2008, str. 36). Ob prijavi nasilja center za socialno delo vodi obravnavo žrtve nasilja, postopek zaščite mladoletnih otrok in obravnavo povzročitelja nasilja v družini. V namene zaščite žrtev nasilja in prekinitev nasilja v družini izvede tudi druge nujne ukrepe kot na primer, pomoč pri odhodu v krizni center, varno hišo, napotitev v ustrezno zdravstveno oskrbo ipd. Na podlagi ugotovitev ob delu z družino, izdelane ocene ogroženosti in pripravljenosti žrtev na sodelovanje se pripravi načrt pomoči žrtvi v okviru t. i. multidisciplinarnega tima. Poleg pomoči, ki se nudi v okviru centrov za socialno delo je možen tudi umik žrtev pred nasiljem v družini v varen prostor: varna hiša ali zatočišče, krizni center za ženske, krizni centri za otroke in mlade ter materinski domovi. Ena od prvih socialnih pomoči v primeru nasilja v družini je vsekakor tudi krizni telefon za pomoč žrtvam nasilja, ki zagotavlja osnovne informacije in nudi svetovanje za žrtve nasilja (Štirn idr., 2017, str. 90–98).

Hempel (2022, str. 49) navaja, da ima v povezavi s socialni intervencijami pri naslavljanju nasilja v družini nedvomno pomembno vlogo socialno delo in njegove teorije ter prakse na področju dela z družino, v kateri je prisotno nasilje. Socialno delo se je zanašalo na

kritično feministično teorijo, da bi zagotovilo temelj za usmerjenost stroke na strukturne dejavnike, ki vzdržujejo spolno nasilje, namesto da bi se osredotočilo zgolj na osebne vzroke, ki individualizirajo delo z nasiljem v družini. Socialni delavci so dolžni kritično presojsati in analizirati politiko, da bi lahko kritično razmišljali v svojem delovnem kontekstu in pridobili širši pogled na družbeni, zgodovinski in politični kontekst pri soočanju s kompleksnimi problemi, kot je tudi nasilje v družini. Socialni delavci imajo poseben položaj, da so vodilni pri raziskovanju, izobraževanju ter praksi zgodovine in posredovanja pri nasilju v družini (Hempel, 2022, str. 49).

Nekatere od dejavnosti, ki jih je Sibanda (2019, str. 26–27) prepoznal v svojih raziskavah v Južni Afriki, v katere se vključujejo socialni delavci in delavke, so izvajanje izobraževalnih programov in projektov za krepitev žrtev nasilja v družini. Ti programi vključujejo praktično usposabljanje za pridobivanje večje samozavesti in sposobnosti žrtev, da se spopadejo z zatiranjem, zlorabo in izgubo moči. Splošna naloga socialnega dela je krepitev uporabnikov, še posebej članov zatiranih skupin, saj ljudje trpijo zaradi stereotipov, diskriminacije in zatiranja. Socialni delavec ima tako ima ključno vlogo pri naslavljanju nasilja v družini prek različnih intervencij, bodisi na mednarodni, regionalni, nacionalni ali lokalni ravni. Intervencije lahko vključujejo krizno posredovanje, svetovanje, zagotavljanje varnosti in zaščite žrtev, psihoterapijo, psihološko izobraževanje, zagovorništvo, vzpostavljanje socialnih mrež in izobraževanje v skupnosti. Socialni delavci tako pri naslavljanju nasilja v družini prevzemajo vloge zagovornikov in podpornikov krepitev moči žrtev nasilja, izobraževalcev, moderatorjev in povezovalcev. (Sibanda, 2019, str. 26–27).

Ključni akter pri zagotavljanju socialne in/ali psihosocialne pomoči v sklopu vladnih institucij je center za socialno delo. Strokovni delavci, ki delajo na centru za socialno delo, imajo nalogo nuditi pomoč pri prepoznavanju socialnih stisk ali težav posameznikov ter jih hkrati seznaniti s širokim naborom socialnovarstvenih storitev, ki so na voljo, ter z obveznostmi, ki izhajajo iz izbire teh storitev (Aleksič, 2021, str. 41). Vodilni cilj psihosocialne pomoči žrtvam nasilja v družini je spoprijemanje s stresorji, s katerimi se posamezniki soočajo. Pri tem velja zlasti izpostaviti socialno zagovorništvo, katerega ključni cilje je opolnomočiti žrtve, da poskušajo v čim večji meri same poskrbeti za svojo varnost, da zagovarjajo svoje pravice in zbirajo potrebne informacije. V primeru, ko žrtve tega ne zmorejo same, je ključna vloga zagovornika, da zagovarja interese in pravice žrtve v različnih institucijah v kontekstu različnih situacij in postopkov (Ovčar, 2016, str. 22; Pomberg, 2021, str. 13). Psihosocialno pomoč poleg vladnih organizacij nudijo tudi nevladne organizacije, ki so posebej specializirane za področje nasilja v družini, to so Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo SOS telefon za

ženske in otroke – žrtve nasilja, Zveza prijateljev mladine Slovenije, Združenje proti spolnem zlorabljanju, Center za pomoč mladim itd. (Cegnar, 2010, str. 46–56; Ovčar, 2016, str. 22).

Tudi številni drugi strokovnjaki se pri svojem delu srečujejo z nasiljem v družini, bodisi v šolah, v verskih institucijah, v zdravstvenih ustanovah ali svetovalnih centrih za zakonsko in psihološko svetovanje itd. Eden od zelo obetavnih razvojev, ki vključuje prepoznavanje, da nasilje v družini vpliva na življenja mnogih ljudi v skupnosti, je koncept usklajenega odziva skupnosti na tovrstno nasilje. Številne skupnosti po vsem svetu so oblikovale delovne skupine, v katerih predstavniki različnih sektorjev skupnosti usklajujejo svoje prizadevanje za učinkovito posredovanje v primeru nasilja v družini, ko se to zgodi, in še pomembneje, se vključujejo v usklajene izobraževalne dejavnosti z namenom preprečevanja nasilja v družini (Johnson, 2008, str. 83).

V kontekstu študentov in študentk, ki doživljajo nasilje v družini, je v okviru Univerze v Ljubljani zagotovljena t. i. Psihosocialna svetovalnica Univerze v Ljubljani. Psihosocialna svetovalnica UL deluje na petih lokacijah: na Pedagoški fakulteti UL, Zdravstveni fakulteti UL, Fakulteti za matematiko in fiziko UL, Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo ter v Študentskem naselju Rožna dolina. V izjemnih primerih je študentom omogočeno, da se za svetovanje oziroma srečanje dogovorijo tudi na daljavo. Ob doživljanju kakršnegakoli nasilja ali zlorabe se študenti in študentke lahko obrnejo tudi na zaupne osebe posameznih fakultet in akademij; študentom in študentkam ni potrebno, da se obrnejo na zaupno osebo na fakulteti oziroma akademiji, katero obiskujejo, ampak lahko to storijo tudi na katerikoli drugi fakulteti in/ali akademiji (Pomoč v stiski, b.d.).

Nenazadnje bi rada izpostavila tudi primer dobre prakse, ki je vzpostavljena na Univerzi Jamesa Cooka v Avstraliji, kjer imajo zelo jasno in dosledno izdelano strategijo za pomoč in podporo študentom oziroma študentkam, ki doživljajo nasilje v družini. Na svoji spletni strani navajajo vrsto pomoči, podpor in prilagoditev za študente in študentke žrtve nasilja v družini, kot so: študijske spremembe za olajšanje nadaljnjega študija, kar lahko vključuje prošnje za posebne ugodnosti, odobritev odsotnosti, preložitve in/ali umik izpita; dogovori glede prisotnosti na fakulteti, spremembe terminov vaj in drugih študijskih obveznosti; spremembe elektronskega naslova študentke oziroma študenta; blokiranje določenih elektronskih naslovov ali telefonskih števil; pomoč varnostnika fakultete ob prihodu in odhodu, po potrebi; varnostne odločbe, podpora in nastanitev za študentke in študente na praksi, terenskih vajah in drugih dejavnostih izven fakultete; nasveti, informacije in napotitve na ustrezno podporo v okviru drugih organizacij. Ko študentka ali študent izrazi svojo zaskrbljenost glede nasilja v družini, postane bistvenega pomena tudi izdelava varnostnega načrta za zagotavljanje varnosti

študentke ali študenta in drugih zaposlenih na fakulteti. Varnostni načrt je izdelan ob sodelovanju s strokovnjaki, kot so vodja za enakost in dobrobit študentov, dekan/dekanija ter vodja varnostne službe na fakulteti (James Cook University, 2019).

2. OPREDELITEV PROBLEMA

V najinem magistrskem delu "Nasilje v družinah študentov Fakultete za socialno delo" raziskujeva različne oblike nasilja, njegovo pogostost in obdobja v odrasčanju, ko se nasilje pojavlja. V raziskavi sva proučila različne odzive na nasilje ter raziskala posledice (zaznane s strani študentk in študentov), ki jih nasilje pušča. Posebno pozornost sva namenila procesom podpore in pomoči tako na fakulteti kot tudi znotraj stroke socialnega dela ob tovrstnih stiskah ter oblikovanju novih predlogov za ustrezno naslavljanje potreb.

Nasilje v družini predstavlja resen in razširjen družbeni problem, ki prizadene posameznike in družine po celem svetu. Filipčič in Klemenčič (2011, str. 22–24) poudarjata, da je bilo to področje že predmet številnih znanstvenih raziskav, ki so proučevale vzroke, posledice in možne intervencije v zvezi z nasiljem v družini.

Bandura (v Kompare, 2012) s teorijo socialnega učenja izpostavlja, da se ljudje učijo s opazovanjem drugih in da se vedenje, vključno z nasilnim, lahko nauči prek opazovanja in posnemanja. V kontekstu družinskega nasilja ta teorija predlaga, da se lahko posamezniki, še posebej otroci, naučijo agresivnega vedenja s preučevanjem nasilja v svojih družinah ali skupnostih. Poudarja vlogo modeliranja in ojačitve pri vzdrževanju nasilja v družini. Otroci, ki odrasčajo v družinah, kjer je prisotno nasilje, lahko notranje sprejmejo ta vedenja, kar vodi v cikel nasilja, ki se nadaljuje v odraslo dobo.

Harris, Ippen, Liberman in Van Horn (2011) izpostavljajo, da vpliv travmatičnega stresa na mlade otroke variira glede na kulturo. Kulturni normativi vplivajo na izražanje travme, podporo družine in skupnosti, strategije obvladovanja ter družbeni odnos do duševnega zdravja otrok. Razumevanje teh kulturnih razlik je ključno za strokovnjake s področja duševnega zdravja, izobraževanja in skrbnike, ki delajo z otroki in mladostniki, ki so doživeli travmatične izkušnje. Sposobnost zagotavljanja učinkovite in občutljive podpore travmatiziranim otrokom temelji na prepoznavi teh kulturnih razlik.

Ena izmed temeljnih človekovih pravic je pravica do osebne varnosti, kateri pa nasilje odločno nasprotuje. S predlagano raziskavo tako naslavljava pereč problem sodobne družbe, to je nasilje v družini, ki se v zadnjih desetletjih povečuje. Ker je družina kraj, kjer je obseg formalnega in neformalnega (zunanjega) družbenega nadzora omejen, je ta tesno povezana z možnostjo pojava nasilnega vedenja. Ekonomska nestabilnost študentov in njihova čustvena povezanost z družinskimi člani otežujeta možnost izstopa in družinskih odnosov ter posledično nasilnega okolja (Filipčič, 2002). Nasilje v družini je »poseben« primer nasilja, ki ga ni mogoče razlagati s splošnimi teorijami o nasilju, zato družinsko nasilje zahteva posebne (iz družine

izvirajoče) teorije za pojasnjevanje tega pojava, ki pa se do danes še niso popolnoma oblikovale. (Filipčič, 2002).

Glede na ugotovljene potrebe v raziskavi sva izdelala zloženko »Nasilje v družini«, s katero sva predstavila tiste oblike podpore in pomoči, ki so se po odgovorih študentk in študentov izkazale za najmanj poznane. Prav tako sva zloženko opremila z informacijami o pojavnosti nasilja v družini ter nekaj splošnimi informacijami o nasilju v družini.

2.1 Raziskovalna vprašanja

Raziskovalna vprašanja se nanašajo na populacijo, ki jo sestavljajo študentke in študenti Fakultete za socialno delo v Ljubljani, ki obiskujejo 1. in 2. stopnjo študija.

Raziskovalna vprašanja se glasijo:

1. Katera oblika nasilja je v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo najpogostejša?
2. V katerem starostnem obdobju se nasilje v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo pojavlja najpogosteje?
3. Kako pogosto doživljajo nasilje v družini študentke in študenti Fakultete za socialno delo?
4. Kako se spol povezuje s pogostostjo in obliko nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo?
5. Katere oblike podpore in pomoči v primeru nasilja v družini so poznane študentkam in študentom Fakultete za socialno delo?
6. V kolikšni meri se študentke in študenti Fakultete za socialno delo počutijo varno v svojem družinskem okolju?
7. Kdo je ali so najpogosteje zaupniki, na katere se študentke in študenti Fakultete za socialno delo obračajo v primerih nasilja v družini?
8. Kako se študentke in študenti Fakultete za socialno delo najpogosteje odzivajo na nasilje v družini, ki je usmerjeno proti njim?
9. Katere oblike podpore in pomoči (bi) se študentke in študenti najpogosteje poslužujejo v primeru nasilja v družini?

2.2 Hipoteze

Hipoteze so:

1. Fizično nasilje v družini je najpogostejša oblika nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo v obdobju pred 18. letom starosti.

2. Psihično nasilje v družini je najpogostejša oblika nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo v zadnjih 6 mesecih.
3. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo nasilje v družini doživljajo redko.
4. Nasilje v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo se pogosteje pojavlja v obdobju pred 18. letom starosti kot v obdobju zadnjih 6 mesecev.
5. Študenti Fakultete za socialno delo doživljajo največ fizičnega nasilja v družini.
6. Študentke Fakultete za socialno delo doživljajo največ psihičnega nasilja v družini.
7. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo so pri različnih oblikah podpore in pomoči v primeru nasilja v družini najbolj seznanjeni s psihosocialnim svetovanjem in podporo.
8. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo v primeru nasilja v družini najpogosteje najdejo zaupnika znotraj svoje neformalne socialne mreže.
9. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, poznajo manj oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini kot študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini.
10. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 1. stopnjo študija, poznajo manj oblik podpore in pomoči kot študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 2. stopnjo.
11. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo se v svojem družinskem okolju počutijo varno.
12. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki pogosteje doživljajo nasilje v družini, se v družinskem okolju počutijo manj varno.
13. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, pogosteje pobegnejo iz prostora v drug prostor kot pa poiščejo zaščito pri drugem družinskem članu.
14. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, najpogosteje doživljajo strah in anksioznost, medtem ko študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, menijo, da najpogosteje doživljajo žalost.
15. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so odraščali v podeželskem (ruralnem) naselju (manj kot 3000 prebivalcev), so v obdobju pred 18. letom starosti doživljali več nasilja v družini kot študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so odraščali v mestnem (urbanem) naselju (več kot 3000 prebivalcev).

2.3 Operacionalizacija hipotez

Operacionalizacija hipotez:

1. Da je fizično nasilje najpogostejša oblika nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo v obdobju pred 18. letom starosti, pomeni, da je pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« povprečna ocena vseh oblik fizičnega nasilja pred 18. letom starosti večja od povprečne ocene vseh ostalih oblik nasilja pred 18. letom starosti. Razlika v povprečnih ocenah posameznih oblik nasilja mora biti vsaj 0,2.
2. Da je psihično nasilje najpogostejša oblika nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo v odrasli dobi, pomeni, da je pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih« povprečna ocena vseh oblik psihičnega nasilja v družini v odrasli dobi večja od povprečne ocene vseh ostalih oblik nasilja v družini v odrasli dobi. Razlika v povprečnih ocenah posameznih oblik nasilja mora biti vsaj 0,2.
3. Za potrebe ugotavljanja stopnje izpostavljenosti nasilju v družini bova za vsakega študenta/ko izračunala stopnjo izpostavljenosti nasilju tako, da bova seštela število vseh točk, ki jih posamezni študent/ka zbrala pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« in »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih«. Da študentke in študenti Fakultete za socialno delo nasilje v družini doživljajo redko, pomeni, da je pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« in »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih« skupna povprečna ocena stopnje izpostavljenosti nasilju v družini nižja od 120 točk. Lestvica pogostosti nasilja:
 - 60–120 = redko;
 - nad 120–180 = občasno;
 - nad 180–240 = pogosto;
 - nad 240–300 = zelo pogosto.
4. Da se nasilje v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo pogosteje pojavlja v obdobju pred 18. letom starosti, pomeni, da je pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju

označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« povprečna ocena vseh oblik nasilja v družini pred 18. letom starosti večja od povprečne ocene vseh oblik nasilja v družini v zadnjih 6 mesecih pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih«. Razlika med povprečnima ocenama mora biti vsaj 0,2.

5. Da študenti Fakultete za socialno delo doživljajo največ fizičnega nasilja v družini, pomeni, da je pri študentih pri vprašanjih »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« in »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih« povprečna ocena vseh oblik fizičnega nasilja v družini tako v obdobju pred 18. letom starosti kot v zadnjih 6 mesecih višja od povprečne ocene vseh ostalih oblik nasilja v družini tako v obdobju pred 18. letom starosti kot v zadnjih 6 mesecih. Razlika v povprečnih ocenah med različnimi oblikami nasilja v družini mora biti vsaj 0,2.
6. Da študentke Fakultete za socialno delo doživljajo največ psihičnega nasilja v družini, pomeni, da je pri študentkah pri vprašanjih »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« in »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih« povprečna ocena vseh oblik psihičnega nasilja v družini tako v obdobju pred 18. letom starosti kot v zadnjih 6 mesecih višja od povprečne ocene vseh ostalih oblik nasilja v družini tako v obdobju pred 18. letom starosti kot v zadnjih 6 mesecih. Razlika v povprečnih ocenah med različnimi oblikami nasilja v družini mora biti vsaj 0,2.
7. Da so študentke in študenti Fakultete za socialno delo pri različnih oblikah podpore in pomoči v primeru nasilja v družini najbolj seznanjeni s psihosocialnim svetovanjem in podporo, pomeni, da imajo pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako dobro ste seznanjeni z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini« pri vseh drugih oblikah podpore in pomoči v primeru nasilja v družini nižjo povprečno oceno v primerjavi z različnimi oblikami psihosocialnega svetovanja in podpore. Razlika v povprečnih ocenah med različnimi oblikami podpore in pomoči v primeru nasilja v družini mora biti vsaj 0,2.
8. Da študentke in študenti Fakultete za socialno delo v primeru nasilja v družini najpogosteje najdejo zaupnika znotraj svoje neformalne socialne mreže, pomeni, da je povprečna ocena

študentk in študentov, ki so doživljali in ali doživljajo nasilje v družini pri vprašanju »Na katere socialne mreže ste se v primeru nasilja v družini najpogosteje obrnili«, višja pri neformalnih socialnih mrežah kot povprečna ocena pri formalnih socialnih mrežah. Razlika med povprečnima ocenama mora biti vsaj 0,2.

9. Da študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki ne doživljajo nasilja v družini (tisti, ki so pri vprašanjih »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« in »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih«, pri vseh oblikah nasilnega ravnanja v družini označili možnost »1 – Nikoli«), poznajo manj oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini v primerjavi s študentkami in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini (tisti, ki so pri vprašanjih »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« in »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih«, pri kateri koli obliki nasilnega ravnanja v družini izbrali možnost »2, 3, 4 ali 5 – Redno«), pomeni, da imajo pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako dobro ste seznanjeni z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini« nižjo skupno povprečno oceno poznavanja vseh navedenih različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini od študentk in študentov Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini. Razlika med povprečnima ocenama mora biti vsaj 0,2.
10. Da študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 1. stopnjo študija (tisti, ki so pri vprašanju »Prosim označite stopnjo študija« označili možnost »1. stopnja«), poznajo manj oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini v primerjavi s študentkami in študenti Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 2. stopnjo (tisti, ki so pri vprašanju »Prosim označite stopnjo študija« označili možnost »2. stopnja«), pomeni, da imajo pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako dobro ste seznanjeni z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini« nižjo skupno povprečno oceno poznavanja vseh navedenih različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini od študentk in študentov Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 2. stopnjo študija. Razlika med povprečnima ocenama mora biti vsaj 0,2.
11. Za potrebe ugotavljanja občutka varnosti v družinskem okolju bova za vsakega študenta in študentko izračunala stopnjo varnosti tako, da bova seštelala vse točke, ki jih je posamezni

študent oziroma študentka zbrala pri vprašanju »Za spodaj navedene izjave označite v kolikšni meri veljajo za vašo družino« ter nato zračunala skupno povprečno oceno stopnje varnosti vseh študentk in študentov. Da se študentke in študenti Fakultete za socialno delo v svojem družinskem okolju počutijo varne, pomeni, da je pri vprašanju »Za spodaj navedene izjave označite v kolikšni meri veljajo za vašo družino« skupna povprečna ocena stopnje varnosti v družinskem okolju višja od 21 točk. Lestvica stopnje varnosti:

- 9–18 = ogroženi;
- nad 18–21 = srednje varni;
- nad 21–36 = varni;
- nad 36–45 = zelo varni.

12. Da se študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki pogosteje doživljajo nasilje v družini v svojem domačem okolju, počutijo manj varne, pomeni, da obstaja negativna korelacija med številom točk, ki jih je posamezni študent oziroma študentka zbral/a pri vprašanih »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« in »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih« (nižje, kot je število točk, manj pogosto je nasilje) ter številom točk, ki jih je posamezni študent oziroma študentka zbral/a pri vprašanju »Za spodaj navedene izjave označite v kolikšni meri veljajo za vašo družino« (višje, kot je število točk, večji je občutek varnosti). Korelacija je negativna in kaže vsaj zmerno povezanost ob izračunu Pearsonovega koeficienta.
13. Da študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali/doživljajo nasilje v družini, pogosteje pobegnejo iz prostora v drug prostor kot pa poiščejo zaščito pri drugem družinskem članu, pomeni, da je pri vprašanju »Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto ste se na naslednje načine odzvali na nasilje v družini« povprečna ocena možnosti »Pobegnem iz prostora v drug prostor.« višja od povprečne ocene možnosti »Iščem zaščito pri drugem družinskem članu.« Razlika med povprečnima ocenama mora biti vsaj 0,2.
14. Da študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, najpogosteje doživljajo strah in anksioznost, medtem ko študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, menijo, da bi najpogosteje doživljali žalost, pomeni, da imajo pri vprašanju »Med spodaj navedenimi možnostmi označite številko, ki pove, kako pogosto ste se počutili na naslednje načine ob doživljanju nasilja v družini« študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so

doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, najvišjo povprečno oceno pri možnosti »Strah in anksioznost«, medtem ko imajo pri vprašanju »Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove, kako pogosto bi se počutili na naslednje načine ob doživljanju nasilja v družini« študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, najvišjo povprečno oceno pri možnosti »Žalost«. Razlika med povprečnima ocenama mora biti vsaj 0,2.

15. Da so študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so odrasli v podeželskem (ruralnem) naselju (manj kot 3000) prebivalcev, v obdobju pred 18. letom starosti doživljali več nasilja v družini kot študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so odrasli v mestnem (urbanem) naselju (več kot 3000 prebivalcev), pomeni, da je skupna povprečna ocena doživljanja nasilja pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« pri študentkah in študentih Fakultete za socialno delo, ki so odrasli v podeželskem (ruralnem) naselju (manj kot 3000 prebivalcev), višja od skupne povprečne ocene doživljanja nasilja pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti« pri študentkah in študentih, ki so odrasli v mestnem (urbanem) naselju (več kot 3000 prebivalcev). Razlika med povprečnima ocenama mora biti vsaj 0,2.

3. METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava je kvantitativna, saj Mesec (2009, str. 85) navaja, da je kvantitativna tista raziskava, v kateri se zbirajo podatki, ki jih preštevamo in kvantitativno analiziramo. To bova storila s pridobljenimi podatki – jih analizirala in obdelala na kvantitativen način, s preštevanjem in statističnimi izračuni.

Raziskava je tudi empirična. Po Mesec (2009, str. 84) so empirične raziskave tiste, v katerih zbiramo novo, neposredno izkustveno gradivo, ki ga uporabimo za preverjanje hipotez in znanstveno dokazovanje. Empirična raziskava tudi izhaja iz teoretičnega razmišljanja. Ker sva vprašanja iz merskega instrumenta pripravila na podlagi prebrane in proučene teorije, rezultate pa bova uporabila za preverjanje postavljenih hipotez, je najina raziskava tudi empirična.

3.2 Spremenljivke

V preglednici 1 predstavlja spremenljivke, indikatorje in modalitete.

Preglednica 1: Spremenljivke, indikatorji, modalitete.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
Ocena pogostosti različnih oblik fizičnega nasilja v družini pred dopolnjenim 18. letom.	Označen odgovor na vprašanje številka 1: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti «: - Klofutanje, - Brce, - Porivanje, odrivanje, potiskanje, - Davljenje, dušenje, - Vlečenje za lase in telesne ude, - Uničevanje predmetov, oblačil.	Lestvica od 1 do 5: <ul style="list-style-type: none">• 1 – Nikoli• 2• 3• 4• 5 – Redno.
Ocena pogostosti različnih oblik psihičnega nasilja v	Označen odgovor na vprašanje številka 1.2: »Pri naslednjem vprašanju	Lestvica od 1 do 5: <ul style="list-style-type: none">• 1 – Nikoli• 2

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
družini pred dopolnjenim 18. letom.	<p>označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naganjanje iz skupnega bivališča, - Kričanje, zmerjanje, grožnje, strašenje, diskriminacija, poniževanje, - Pretirane zahteve, - Prepovedovanje ali omejevanje socialnih stikov, - Prepoved uporabe elektronskih naprav, - Preverjanje (klicev, sporočil, v šoli, dijaško delo...). 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 • 4 • 5 – Redno.
Ocena pogostosti različnih oblik spolnega nasilja v družini pred dopolnjenim 18. letom.	<p>Označen odgovor na vprašanje številka 1.3: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Posilstvo, - Prisilno slačenje oblačil, - Nezaželeni in neprimerni dotiki, - Siljenje h gledanju pornografske vsebine, - Seksualno komentiranje vašega telesa, - Zahteva po spolnih odnosih v zameno za prevoz, denar ali stvari, ki so za 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Redno.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	življenje samoumevne.	
Ocena pogostosti različnih oblik ekonomskega nasilja v družini pred dopolnjenim 18. letom.	<p>Označen odgovor na vprašanje številka 1.4: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zahtevanje vašega denarja in prepoved razpolaganja s svojim denarjem, - Izkoriščanje za delo in druge dejavnosti, - Siljenje v finančno odvisnost, - Omejevanje pravice do dijaškega dela, - Prisilno odvzemanje lastnine, - Neplačevanje življenjskih stroškov. 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Redno.
Ocena pogostosti različnih oblik zanemarjanja v družini pred dopolnjenim 18. letom.	<p>Označen odgovor na vprašanje številka 1.5: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neustrezno prehranjevanje (omejevanje hrane, siljenje v hrano, nezdrava hrana, ...), - Neprimerne obleke (premajhna, raztrgana, umazana, prevelika, ...), 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 –Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 –Redno.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	<ul style="list-style-type: none"> - Pomanjkanje toplote, spanja in skrbi za zdravje, - Pomanjkanje izkazovanja ljubezni, - Pomanjkanje sprejetosti, - Pomanjkanje vzpodbud k razvoju in uspehu. 	
<p>Ocena pogostosti različnih oblik fizičnega nasilja v družini v zadnjih 6. mesecih.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje številka 2: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6. mesecih«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klofutanje, - Brce, - Porivanje, odrivanje, potiskanje, - Davljenje, dušenje, - Vlečenje za lase in telesne ude, - Uničevanje predmetov, oblačil. 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Redno.
<p>Ocena pogostosti različnih oblik psihičnega nasilja v družini v zadnjih 6. mesecih.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje številka 2.2: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6. mesecih«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naganjanje iz skupnega bivališča, - Kričanje, zmerjanje, grožnje, strašenje, diskriminacija, poniževanje, - Pretirane zahteve, - Prepovedovanje ali omejevanje socialnih stikov, 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Redno.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	<ul style="list-style-type: none"> - Prepoved uporabe elektronskih naprav, - Preverjanje (klicev, sporočil, v šoli, dijaško delo...). 	
<p>Ocena pogostosti različnih oblik spolnega nasilja v družini v zadnjih 6. mesecih.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje številka 2.3: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6. mesecih«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Posilstvo, - Prisilno slačenje oblačil, - Nezaželeni in neprimerni dotiki, - Siljenje h gledanju pornografske vsebine, - Seksualno komentiranje vašega telesa, - Zahteva po spolnih odnosih v zameno za prevoz, denar ali stvari, ki so za življenje samoumevne. 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Redno.
<p>Ocena pogostosti različnih oblik ekonomskega nasilja v družini v zadnjih 6. mesecih.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje številka 2.4: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6. mesecih«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zahtevanje vašega denarja in prepoved razpolaganja s svojim denarjem, - Zahteve po prepisu (ne)premičnin, 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Redno.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	<ul style="list-style-type: none"> - Siljenje v finančno odvisnost, - Omejevanje pravice do zaposlitve, - Siljenje v jemanje posojil, - Neplačevanje življenjskih stroškov. 	
<p>Ocena pogostosti različnih oblik zanemarjanja v družini v zadnjih 6. mesecih.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje številka 2.5: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6. mesecih«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neustrezno prehranjevanje (omejevanje hrane, siljenje v hrano, nezdrava hrana, ...), - Neprimerne obleke (premajhna, raztrgana, umazana, prevelika, ...), - Pomanjkanje toplote, spanja in skrbi za zdravje, - Pomanjkanje izkazovanja ljubezni, - Pomanjkanje sprejetosti, - Pomanjkanje vzpodbud k razvoju in uspehu. 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Redno.
<p>Ocena pogostosti nasilja s strani določenega družinskega člana.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje številka 3: »Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako pogosto so bili, po vašem mnenju, do vas nasilni (psihično, fizično, spolno, ekonomsko in zanemarjanje) v tabeli navedeni družinski člani«:</p>	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Redno • Nimam.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	<ul style="list-style-type: none"> - Mama, - Oče, - Sorojenci (bratje, sestre), - Skrbnik/i, - Stari starši, - Partner/ka, - Drugo. 	
<p>Ocena seznanjenosti z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje 4: » Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako dobro ste seznanjeni z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Svetovalne linije, - Zavetišča/varne hiše, - Psihosocialno svetovanje in podpora, - Pravna pomoč, - Medicinska pomoč, - Podpora skupnosti, - Centri za socialno delo, - Izobraževalne ustanove, - Policija, - Drugo. 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Sploh ne poznam • 2 • 3 • 4 • 5 – Popolnoma poznam.
<p>Ocena pogostosti posluževanja oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje 4.2: »Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako pogosto ste se v primeru nasilja v družini posluževati oblik podpore in pomoči iz prejšnje tabele«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Svetovalne linije, - Zavetišča/varne hiše, - Psihosocialno svetovanje in podpora, - Pravna pomoč, - Medicinska pomoč, 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Vedno.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	<ul style="list-style-type: none"> - Podpora skupnosti, - Centri za socialno delo, - Izobraževalne ustanove, - Policija, - Drugo. 	
Ocena pogostosti posluževanja oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini, če bi do le-tega prišlo.	<p>Označen odgovor na vprašanje 4.3: »Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako pogosto bi se v primeru nasilja v družini posluževati oblik podpore in pomoči iz prejšnje tabele«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Svetovalne linije, - Zavetišča/varne hiše, - Psihosocialno svetovanje in podpora, - Pravna pomoč, - Medicinska pomoč, - Podpora skupnosti, - Centri za socialno delo, - Izobraževalne ustanove, - Policija, - Drugo. 	<p>Lestvica od 1 do 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Vedno.
Definiranje varnega doma.	Vnesen odgovor na vprašanje 5: »Na kratko definirajte, kaj za vas pomeni "varen dom"«.	Odprt odgovor respondenta.
Ocena varnosti v družinskem okolju.	<p>Označen odgovor na vprašanje 5.2: »Za spodaj navedene izjave označite v kolikšni meri veljajo za vašo družino«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rad se zadržujem doma, - Svobodno lahko izražam svoje občutke in čustva, - Družinski člani so mi v oporo, 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Sploh ne drži • 2 • 3 • 4 • 5 – Popolnoma drži.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	<ul style="list-style-type: none"> - Doma skupaj iščemo rešitve za težave, - Doma me ni strah, - Doma sem svoboden in avtonomen, - Doma imam prostor za izobraževanje in osebnostno rast, - Med družinskimi člani vladajo pozitivni in stabilni odnosi, - Doma sem fizično varen. 	
<p>Ocena izbire socialnih mrež, na katere se obrnemo v primeru nasilja v družini.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje 6: »Na katere socialne mreže ste se v primeru nasilja v družini najpogosteje obrnili«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neformalne, - Formalne. 	<p>Lestvica od 1 do 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Zelo pogosto.
<p>Ocena pogostosti posluževanja opore različnih oblik neformalnih socialnih mrež v primeru nasilja v družini.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje 6.2: »Prosim, da spodaj označite številko, ki pove kako pogosto ste se posluževali naslednje oblike neformalnih socialnih mrež v primeru nasilja v družini«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Družina, - Prijatelji, - Sosedji, - Športne skupine in hobi klubi, - Družbena omrežja, - Drugo. 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Zelo pogosto.
<p>Ocena pogostosti posluževanja opore različnih oblik formalnih socialnih mrež v primeru nasilja v družini.</p>	<p>Označen odgovor na vprašanje 6.3: »Prosim, da spodaj označite številko, ki pove kako pogosto ste se posluževali naslednje oblike formalnih socialnih mrež v primeru nasilja v družini«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Delovno okolje, - Izobraževalne ustanove, 	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Zelo pogosto.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	<ul style="list-style-type: none"> - Nevladne organizacije, - Verske organizacije, - Vlada in politične organizacije - Drugo. 	
Ocena pogostosti različnih odzivov na nasilje v družini.	<p>Označen odgovor na vprašanje 7: »Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto ste se na naslednje načine odzvali na nasilje v družini«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Na nasilje odgovorim z nasiljem, - Pred nasiljem se (fizično) branim, - Pobegnem iz prostora v drug prostor, - Iščem zaščito pri drugem družinskem članu, - Ne storim ničesar in le počakam da mine, - Drugo. 	<p>Lestvica od 1 do 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Zelo pogosto.
Ocena pogostosti določenega počutja/občutja ob doživljanju nasilja v družini.	<p>Označen odgovor na vprašanje 7.2: » Med spodaj navedenimi možnostmi označite številko, ki pove, kako pogosto ste se počutili na naslednje načine ob doživljanju nasilja v družini«:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strah in anksioznost, - Depresija, - Jeza, - Krivda, - Izolacija, - Žalost, - Samomorilne misli, - Obup, - Drugo. 	<p>Lestvica od 1 do 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Zelo pogosto.
Ocena vpliva nasilja v družini na socialne stike.	Označen odgovor na vprašanje 7.3: »Pri	<p>Lestvica od 1 do 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Sploh ni

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako močno je nasilje v družini vplivalo na vaše socialne stike«.	<ul style="list-style-type: none"> • 2 • 3 • 4 • 5 – Zelo močno.
Opis vpliva izkušnje nasilja na socialne stike.	Vnesen odgovor na vprašanje 7.4: »Opišite, kako je izkušnja nasilja v družini vplivala na vaše socialne stike z drugimi?«.	Odprt odgovor respondenta.
Ocena pogostosti različnih odzivov na nasilje v družini, če bi do le-tega prišlo.	Označen odgovor na vprašanje 8: »Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove, kako pogosto bi se na naslednje načine odzvali na nasilje v družini«: <ul style="list-style-type: none"> - Na nasilje bi odgovoril z nasiljem, - Pred nasiljem bi se (fizično) branil, - Pobegnul bi iz prostora v drug prostor, - Iskal bi zaščito pri drugem družinskem članu, - Ne bi storil ničesar in lepo čakal da mine, - Drugo. 	Lestvica od 1 do 5: <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Zelo pogosto.
Ocena pogostosti določenega počutja/občutja ob doživljanju nasilja v družini, če bi do le-tega prišlo.	Označen odgovor na vprašanje 8.2: »Med spodaj navedenimi možnostmi označite številko, ki pove, kako pogosto bi se počutili na naslednje načine ob doživljanju nasilja v družini«: <ul style="list-style-type: none"> - Strah in anksioznost, - Depresija, - Jeza, - Krivda, - Izolacija, - Žalost, - Samomorilne misli, 	Lestvica od 1 do 5: <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Nikoli • 2 • 3 • 4 • 5 – Zelo pogosto.

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
	- Obup, Drugo.	
Ocena smiselnosti rešitev pri ozaveščanju in delu s študenti in študentkami FSD na področju nasilja v družini.	Označen odgovor na vprašanje 9: »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako smiselne se vam zdijo naslednje rešitve pri ozaveščanju in delu s študenti in študentkami FSD na področju nasilja v družini«: <ul style="list-style-type: none"> - Okrogla miza, - Delavnice, - Usposabljanje, - Skupine za samopomoč, - Terapevtske skupine, - Psihološka pomoč na fakulteti. 	Lestvica od 1 do 5: <ul style="list-style-type: none"> • 1 – Sploh ni smiselno • 2 • 3 • 4 • 5 – Zelo smiselno.
Ideje o rešitvah, ki bi bile smiselne pri ozaveščanju in delu s študenti in študentkami FSD na področju nasilja v družini.	Vnesen odgovor na vprašanje 9.2: »Opišite še druge rešitve, ki bi se vam, poleg zgoraj navedenih, zdele še smiselne pri ozaveščanju in delu s študenti in študentkami FSD na področju nasilja v družini.«.	Odprt odgovor respondenta.
Stopnja študija.	Označen odgovor na vprašanje številka 10: »Prosim označite stopnjo študija.«.	<ul style="list-style-type: none"> • 1. stopnja, • 2. stopnja.
Letnik študija.	Označen odgovor na vprašanje številka 11: »Prosim označite letnik študija.«.	<ul style="list-style-type: none"> • 1. letnik, • 2. letnik, • 3. letnik, • 4. letnik.
Moduli 1. stopnje študija.	Označen odgovor na vprašanje številka 12: »Prosim označite, kateri modul obiskujete.«.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialno delo z mladimi, • Socialno delo s starimi ljudmi, • Psihosocialna podpora in pomoč, • Socialna pravičnost in vključevanje,

SPREMENLJIVKA	INDIKATOR	MODALITETA
		<ul style="list-style-type: none"> • Duševno zdravje v skupnosti, • Socialno delo v delovnem okolju.
Oblika študija.	Označen odgovor na vprašanje številka 13: »Prosim označite obliko študija.«.	<ul style="list-style-type: none"> • Redni študij, • Izredni študij.
Moduli 2. stopnje študija.	Označen odgovor na vprašanje številka 14: »Prosim označite, kateri modul obiskujete.«.	<ul style="list-style-type: none"> • Psihosocialna podpora in pomoč, • Socialno delo v vzgoji in izobraževanju, • Skupnostna oskrba, • Socialna pravičnost in radikalne spremembe v socialnem delu, • Dolgotrajna oskrba starih ljudi.
Spol, s katerim se opredeljujejo.	Označen odgovor na vprašanje številka 15: »Prosim označite spol s katerim se opredeljujete.«.	<ul style="list-style-type: none"> • Ženski, • Moški, • Nebinarna oseba, • Ne želim se opredeliti, • Drugo.
Tip matične družine.	Označen odgovor na vprašanje številka 16: »Prosim označite vaš tip matične družine.«.	<ul style="list-style-type: none"> • Zakonski par z otrokom/ci • Zunajzakonska partnerja z otrokom/ci • Mati z otrokom/ci • Oče z otrokom/ci • Drugo
Tip bivalnega okolja.	Označen odgovor na vprašanje številka 17: »Prosim označite okolje iz katerega prihajate.«.	<ul style="list-style-type: none"> • Mestno (urbano) naselje (nad 3000 prebivalcev), • Podeželsko (ruralno) naselje (manj kot 3000 prebivalcev).
Starost.	Vnesen odgovor na vprašanje številka 18: »Prosim navedite svojo starost.«.	Odprt odgovor respondenta.

3.3 Merski instrument

Merski instrument je standardiziran spletni anketni vprašalnik, ki sva ga sestavila ob pomoči in podpori mentorice ter somentorice. Vprašalnik sva testirala s somentorico in dvema

sošolkama ter ga glede na komentarje oziroma predloge izboljšav spreminjala. Oblikovan je na podlagi prebrane literature. V nagovoru na začetku vprašalnika sva se predstavila in seznanila respondente o raziskavi ter opredelila, kaj v magistrskem delu raziskujeva. Povabila sva jih k sodelovanju. Zapisala sva tudi svoj e-naslov, na katerem sva bila dosegljiva v primeru dodatnih vprašanj. Vprašalnik je bil anonimen in prostovoljen, respondenti so lahko z odgovarjanjem kadar koli prenehali. Seznanila sva jih s tem, da bodo rezultati uporabljeni zgolj za potrebe magistrskega dela in za razvoj ustreznih odgovorov na potrebe študentk in študentov. Na koncu vprašalnika sva se jim zahvalila za sodelovanje. Vprašalnik zajema 36 vprašanj. Prvih 27 vprašanj sva oblikovala tako, da odgovarjajo na raziskovalna vprašanja in preverjajo vnaprej postavljene hipoteze. Vprašanja si vsebinsko sledijo po temah. Teme raziskovanja so sledeče: oblike nasilja v družini, nasilnost družinskih članov, oblike podpore in pomoči, občutek varnosti v družinskem okolju, odzivanje na nasilje v družini, rešitve v kontekstu študijskega okolja. V zadnjem delu vprašalnika sledi devet vprašanj, ki so vezana na demografijo – spol, stopnja študija, letnik, ki ga študent obiskuje, modul, ki ga obiskuje, oblika študija na 2. stopnji, tip matične družine, okolje, iz katerega prihaja, in starost. Od 36 vprašanj je 15 vprašanj pogojnih in se prikažejo le, če je bil predhodni odgovor tak, da je mogoče odgovarjanje (vprašanja, ki so bolj specifična). Pogojna so vprašanja, kjer sprašujeva, kako pogosto so se oziroma bi se študentke in študenti v primeru nasilja v družini posluževali določenih navedenih oblik podpore in pomoči (vprašanje, kako pogosto so se študenti posluževali določenih navedenih oblik podpore in pomoči, se je pokazalo, če so ocenili z 2 ali več, da se je neka oblika nasilja v njihovi družini pojavljala, na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni nikoli in 5 pomeni redno, oziroma vprašanje, kako pogosto bi se študenti posluževali določenih navedenih oblik podpore in pomoči, se je pokazalo, če so pojavnost vsake od oblik nasilja v njihovi družini ocenili z 1, na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni nikoli in 5 pomeni redno). Naslednje pogojno vprašanje je podrobneje spraševalo, na katere socialne mreže so se v primeru nasilja v družini najpogosteje obrnili (to vprašanje se je pokazalo, če so ocenili z 2 ali več, da se je neka oblika nasilja v njihovi družini pojavljala, na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni nikoli in 5 pomeni redno). Med pogojnimi vprašanji se pojavijo tudi vprašanja, kako so se študenti odzvali v primeru doživljanja nasilja v družini ter kako so se med doživljanjem nasilja v družini počutili (to vprašanje se je pojavilo, če so ocenili z 2 ali več, da se je neka oblika nasilja v njihovi družini pojavljala, na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni nikoli in 5 pomeni redno). Na drugi strani se je eden od sklopov pogojnih vprašanj nanašal na to, kako bi se študentje odzvali v primeru doživljanja nasilja v družini in kako menijo, da bi se ob le-tem počutili (to vprašanje se je pojavilo, če so pojavnost vsake od oblik nasilja v njihovi družini ocenili z 1 na lestvici od 1

do 5, kjer 1 pomeni nikoli in 5 pomeni redno). Eno od pogojnih vprašanj je podrobneje poizvedovalo, kako je izkušnja nasilja v družini vplivala na socialne stike anketirancev z drugimi (to vprašanje se je pojavilo, če so ocenili z 2 ali več, kako močno je nasilje v družini vplivalo na njihove socialne stike, na lestvici 1 do 5, kjer 1 pomeni sploh ni, 5 pa pomeni zelo močno). Pogojno je še vprašanje, kateri letnik študija obiskujejo anketiranci (to vprašanje se pokaže, če so pri vprašanju o stopnji študija, ki jo obiskujejo, označili 1. stopnja), kateri modul obiskujejo anketiranci (to vprašanje se pokaže, če so pri vprašanju o letniku izobraževanja, ki ga obiskujejo, označili 3. ali 4. letnik dodiplomskega študija ali 1. letnik podiplomskega študija) ter oblika študija (to vprašanje se pokaže, če so pri vprašanju o stopnji študija, ki jo obiskujejo, označili 2. stopnja). Vprašanja zaprtega tipa je lažje kvantitativno obdelati in primerjati med seboj (Mesec, 2009, str. 244), zato tudi prednjačijo v najinem vprašalniku. Vprašanj zaprtega tipa je 33, od tega je 24 vprašanj s petstopenjsko lestvico. Od 33 je 14 vprašanj zaprtega tipa pogojnih. 1 vprašanje in 2 podvprašanja so vprašanja odprtega tipa, za katere po Mesec (2009, str. 243) velja, da odgovori niso navedeni vnaprej.

3.4 Populacija

Populacijo predstavljajo študenti in študentke dodiplomskega in magistrskega študija, ki obiskujejo Fakulteto za socialno delo, v študijskem letu 2023/2024. Število oseb v populaciji je 617, 420 študentov na dodiplomskem in 197 na podiplomskem študiju. Za potrebe svojega magistrskega dela sva za sodelovanje v raziskavi prosil vse študentke in študente Fakultete za socialno delo. Odzvalo se je 138 študentk in študentov Fakultet za socialno delo. V raziskavi je prišlo do t. i. osipa, ki se nanaša na postopno ali nepredvidljivo opuščanje sodelovanja posameznikov v študiju ali raziskavi (Flick, 2018). V najinem primeru znaša osip približno pet šestin populacije.

Povezavo do spletnega vprašalnika sva objavila na spletnih omrežjih Facebook in Instagram ter prosila profesorje zaposlene na fakulteti, da študente z delitvijo povezave tudi sami vzpodbudijo k sodelovanju na anketi.

3.5 Zbiranje podatkov

Uporabljena metoda zbiranja podatkov je spraševanje, in sicer elektronska, nevodena, individualna in standardizirana anketa. Pri spletni anketi je komunikacija med raziskovalcem in respondentom posredna, kar pomeni, da ima raziskovalec le malo možnosti, da bi odkril in odpravil možne nesporazume. V okviru standardiziranega spraševanja sva vprašanja sestavila

vnaprej (Mesec, 2009, str. 216 in 237). Pred samim spraševanjem sva vprašanja uredila v določenem vrstnem redu in jih zapisala v obliki vprašalnika, v katerem so vnaprej predvideni tudi možni odgovori. Podatke sva pridobila z metodo spletnega anketiranja prek platforme lka.arnes.si, kjer sva tudi oblikovala vprašalnik. Povezavo do spletnega vprašalnika sva nato objavila v Facebook skupino študentov dodiplomskega in magistrskega študija Fakultete za socialno delo za študijsko leto 2023/2024 ter na Instagramu. Povezava je bila aktivna dvanajst dni, od srede 24. 4. 2024 do ponedeljka 6. 5. 2024, v vmesnem času sva poslala tudi dva opomnika z zahvalo. Opomnik sva poslala v sredo 1. 5. 2024 in v nedeljo 5. 5. 2024. Časovni potek in odziv študentk in študentov Fakultet za socialno delo predstavlja v preglednici 2.

Preglednica 2: Časovni potek in odziv.

Datum	Odziv
24.4.2024	24
25.4.2024	7
26.4.2024	25
27.4.2024	3
29.4.2024	12
30.4.2024	2
1.5.2024	10
2.5.2024	1
3.5.2024	6
4.5.2024	10
5.5.2024	37
6.5.2024	1
Skupaj enot	138

Največji odziv je bil po drugem opomniku, zadnji dan aktivnosti ankete 5. 5. 2024, ko se je na ponovno povabilo k sodelovanju v anketi odzvalo 37 študentk in študentov Fakultete za socialno delo. Skupaj je k sodelovanju v spletni anketi pristopilo 138 študentk in študentov Fakultete za socialno delo, od tega jih je 101 odgovorilo na vsa vprašanja, 37 pa le deloma.

23. 5. 2024 sva na Fakulteti za socialno delo izvedla akcijo delitve zloženke, ki obravnava problematiko nasilja v družini. Namen zloženke je bil ozaveščanje študentov o različnih oblikah nasilja v družini, njihovih pravicah ter možnostih pomoči.

Zloženke sva delila v avli Fakultete za socialno delo pred začetkom predavanj in vaj ter jih nastavila na stojalo, kjer so dostopne tudi druge zloženke. S pomočjo še nekaterih drugih študentov sva zloženko nastavila in razdelila tudi v dnevni sobi fakultete, čitalnici, v knjižnici ter jih obesila na oglasni pano. Da bi dosegla čim širši krog študentk in študentov, sva zloženke delila tudi v najbližji kavarni v okolici fakultete, kjer se večinoma zadržujejo študentke in študenti Fakultete za socialno delo.

Povratne informacije sva zbirala s pomočjo Facebook skupin, v katerih sva 2 dni po razdelitvi zloženek na fakulteti povabila študentke in študente Fakultete za socialno delo, da zapišejo svoje mnenje oziroma povratne informacije o izdelani zloženki. Povratne informacije sva prejela od 25 študentk in študentov.

3.6 Obdelava podatkov

Zbrane podatka sva obdelala in analizirala na kvantitativen način, saj sva v procesu zbiranja podatkov zbrala številčne podatke. Po končanem zbiranju podatkov spletna platforma lka.arnes.si sama pripravi nekatere od izračunov, na primer odstotke, frekvence, standardne odklone ipd. ter nariše tudi grafične prikaze odgovorov na vprašanja. Nadalje sva podatke iz spletne platforme lka.arnes.si izvozila v računalniški program Microsoft Office Excel, da bi poleg osnovnih izračunov pripravila še ostale, bolj poglobljene in specifične izračune. V računalniškem programu Microsoft Office Excel sva pripravila bazo podatkov, s pomočjo katere sva naredila izračune, ki so nama bili v pomoč pri preverjanju zastavljenih hipotez. Za izračun korelacije med spremenljivkama sva uporabila funkcijo PEARSON, izračunala pa sva tudi povprečje s funkcijo AVERAGE, seštevala podatke s funkcijo SUM ter izračunala standardne odklone s funkcijo STDEV.S.

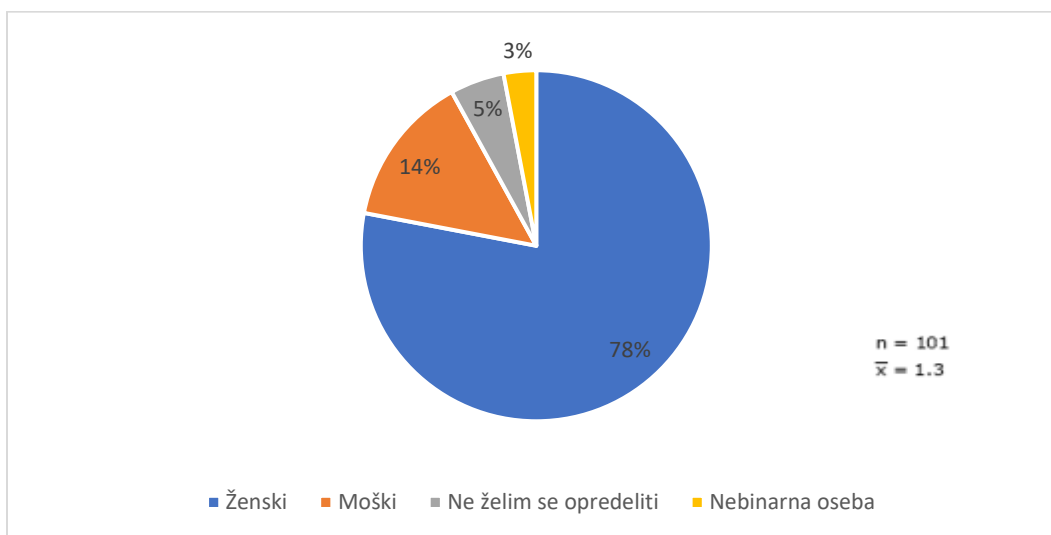
O smeri in moči zveze med dvema spremenljivkama, izmerjenima vsaj na intervalni ravni, nam govori t. i. Pearsonov koeficient (Rape Žiberna, Rode in Žiberna, 2022, str. 37). Vrednost koeficienta lahko kaže tako pozitivno kot negativno povezavo, pri čemer interpretacija rezultata temelji na določenih merilih (Rape Žiberna, Rode in Žiberna, 2022, str. 33):

- 0,00–0,20 – neznatna korelacija,
- nad 0,20–0,40 – nizka korelacija,
- nad 0,40–0,70 – zmerna korelacija,
- nad 0,70–0,90 – visoka korelacija,
- nad 0,90–0,99 – zelo visoka korelacija.

4. REZULTATI

V nadaljevanju predstavlja rezultate raziskave. Rezultate predstavlja v obliki grafov in preglednic ter kratkih zapisov, ki prikazujejo ugotovitve iz analize vprašalnika.

Graf 1: Prikaz anketirancev po spolu.

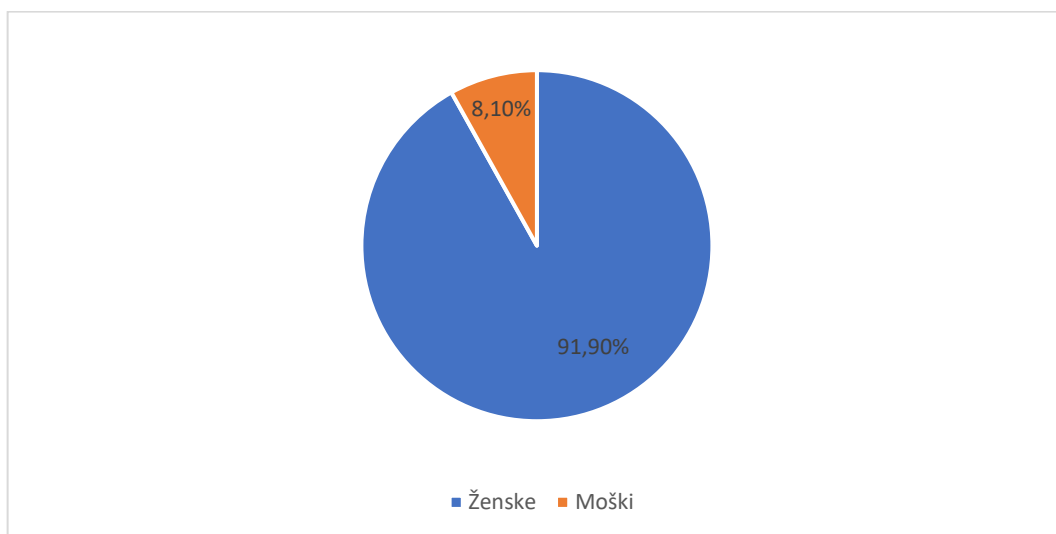

Na vprašanje o spolni opredelitvi (Q15¹) je odgovorilo 101 anketirancev, od tega se jih je 78 odstotkov (oziroma 79 oseb) opredelilo z ženskim spolom, 14 odstotkov (oziroma 14 oseb) se jih je opredelilo z moškim spolom, 3 odstotki (oziroma 3 osebe) so se opredelili kot nebinarne osebe in 5 odstotkov oseb (oziroma 5 oseb) se ni želelo opredeliti.

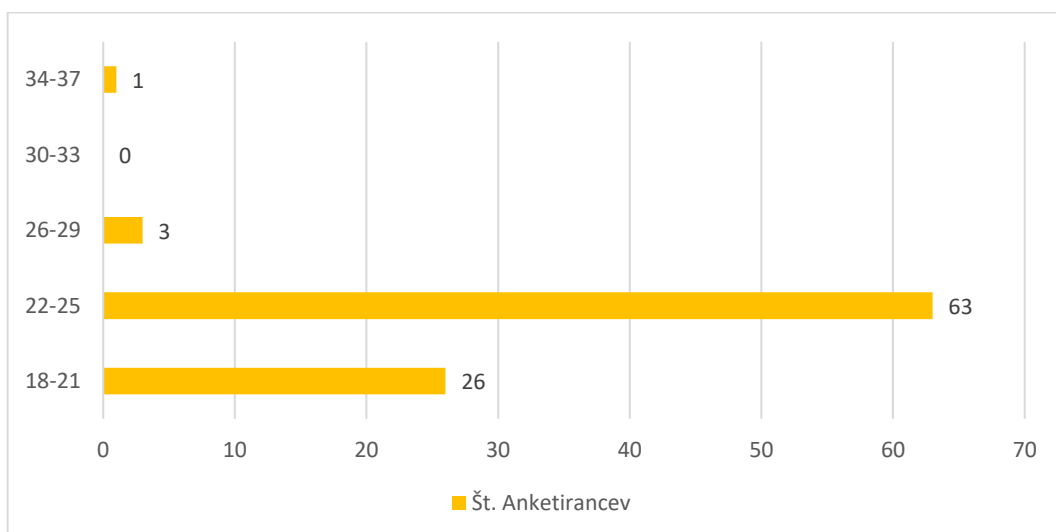
Iz poročil Fakultete za socialno delo iz leta 2023 je v študijskem letu 2023/2024 vpisanih 567 oseb, ki se opredeljujejo z ženskim spolom (91,9 odstotkov) ter 50 oseb, ki se opredeljujejo z moškim spolom (8,1 odstotkov). V primerjavi z vzorcem v najini raziskavi se je tako pokazala nadzastopanost moških ter podzastopanost žensk (Fakulteta za socialno delo, 2023, str. 13 in 23).

¹ S Q in zaporedno številko vprašanja je označeno vprašanje, kot je zapisano v vprašalniku, ki je tudi priložen v prilogi.

Graf 2: Poročilo o vpisu študentov v univerzitetni študijski program prve in druge stopnje v študijskem letu 2023/2024 po spolu.

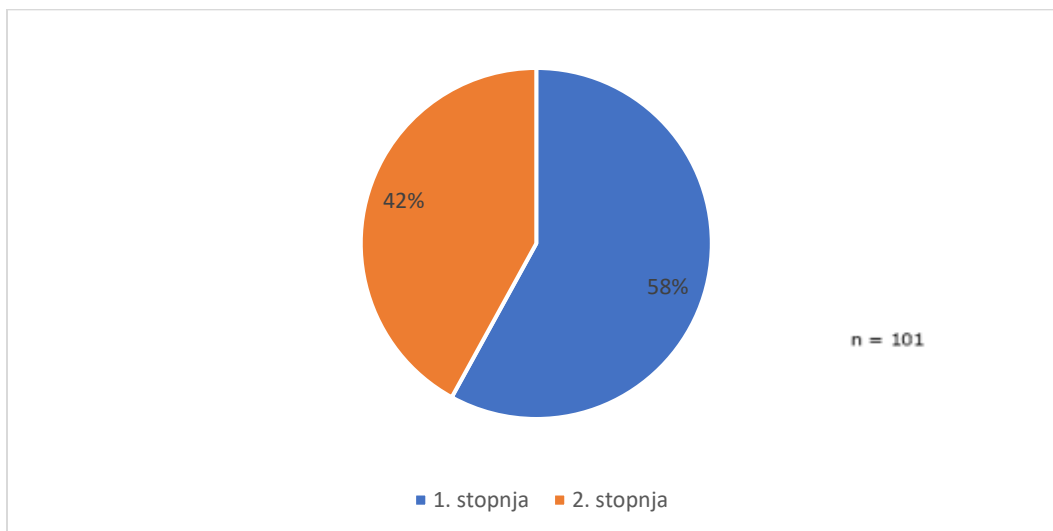

Graf 3: Prikaz anketirancev po starosti.

Povprečna starost anketirancev, vključenih v raziskavo, znaša 22,7 let. Standardni odklon znaša 2,14 let. Mediana je 23 let, modus pa 22 let. Najvišja starost anketiranca, vključenega v raziskavo, je 34 let, najnižja pa 18 let. Na vprašanje o starosti (Q18) je odgovorilo 93 anketirancev.

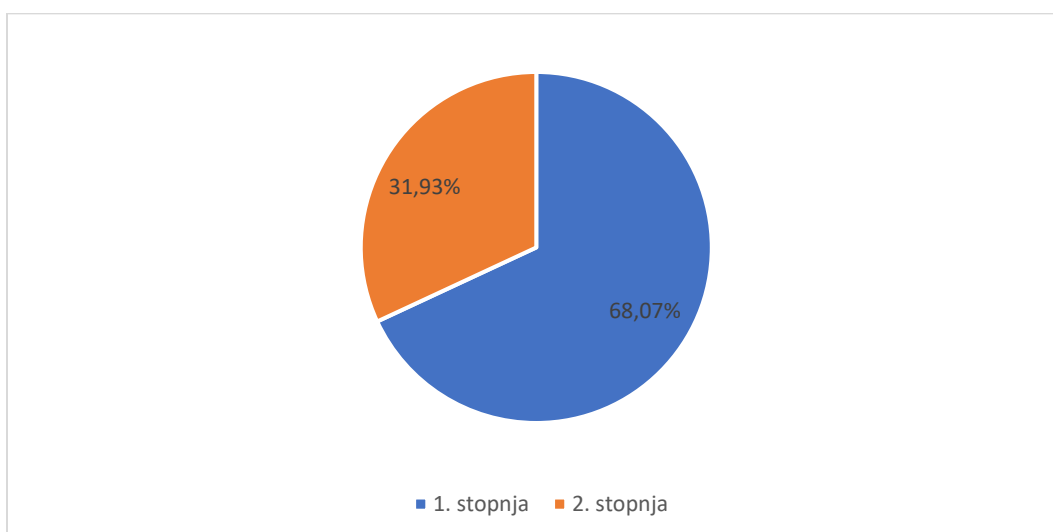
Graf 4: Prikaz anketirancev po stopnji študija.

Od 101 anketirancev, ki so odgovorili na vprašanje Q10 (stopnja študija), jih 58 odstotkov (oziroma 59 oseb) obiskuje 1. stopnjo študija na Fakulteti za socialno delo in 42 odstotkov anketirancev (oziroma 42 oseb) obiskuje 2. stopnjo študija.

Iz poročil Fakultete za socialno delo iz leta 2023 je v študijsko leto 2023/2024 na 1. stopnjo vpisanih 420 študentov (68,07 odstotkov), na 2. stopnjo pa 197 študentov (31,93 odstotkov). V primerjavi z vzorcem v najini raziskavi se je tako pokazala nadzastopanost študentov na 2. stopnji ter podzastopanost študentov na 1. stopnji (Fakulteta za socialno delo, 2023, str. 13 in 23).

Graf 5: Poročilo o vpisu študentov v univerzitetni študijski program prve in druge stopnje v študijskem letu 2023/2024.

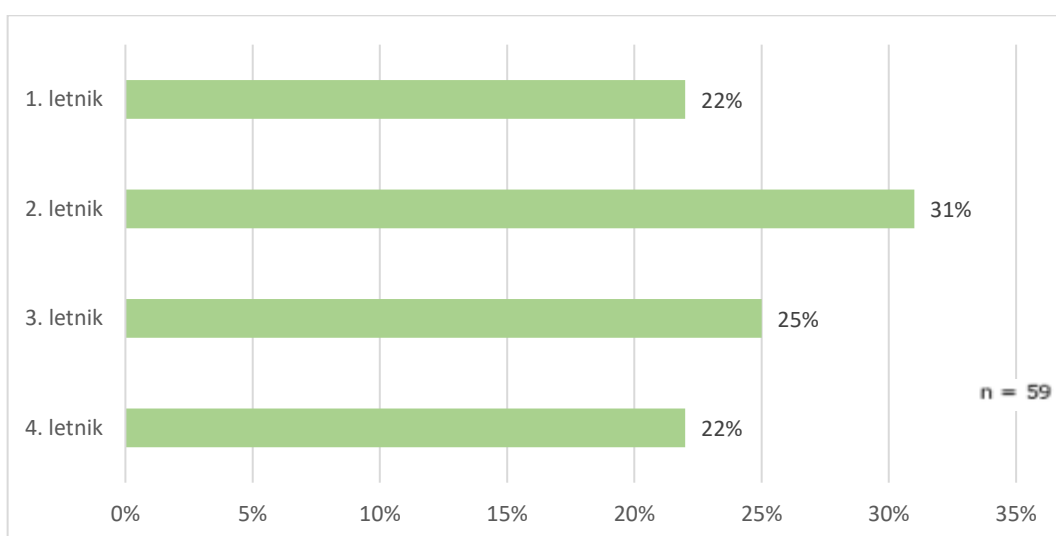

V nadaljevanju naju je pri vprašanju Q11, ki je bilo pogojno vprašanje, ki se je prikazalo le, če so anketiranci pri prejšnjem vprašanju (Q10) označili 1. stopnja študija, zanimalo, kateri

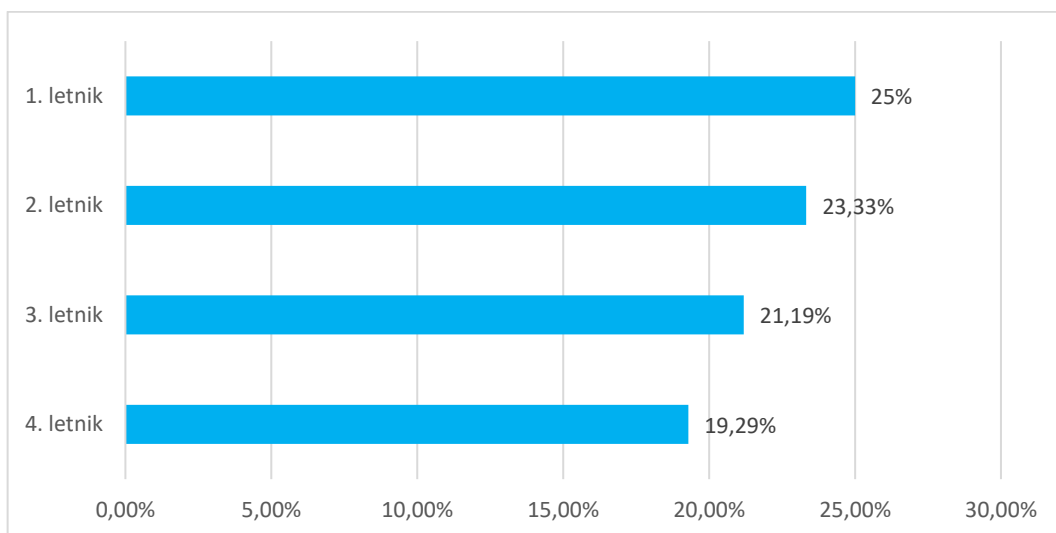
letnik obiskujejo anketiranci. Na to vprašanje (Q11) je odgovorilo 59 anketirancev, in sicer jih največ obiskuje 2. letnik (31 odstotkov), sledi 3. letnik, ki ga obiskuje 25 odstotkov anketirancev, in nazadnje še 1. in 4. letnik, ki ju obiskuje 22 odstotkov anketirancev. Omenjeni podatki so prikazani z grafom 6.

Iz poročil Fakultete za socialno delo iz leta 2023 je v študijskem letu 2023/2024 na 1. stopnji v 1. letnik študija vpisanih 105 študentov (25 odstotkov), v 2. letnik 98 študentov (23,33 odstotkov), v 3. letnik 89 študentov (21,19 odstotkov) ter v 4. letnik 81 študentov (19,29 odstotkov) (Fakulteta za socialno delo, 2023, str. 12). To prikazuje v grafu 7.

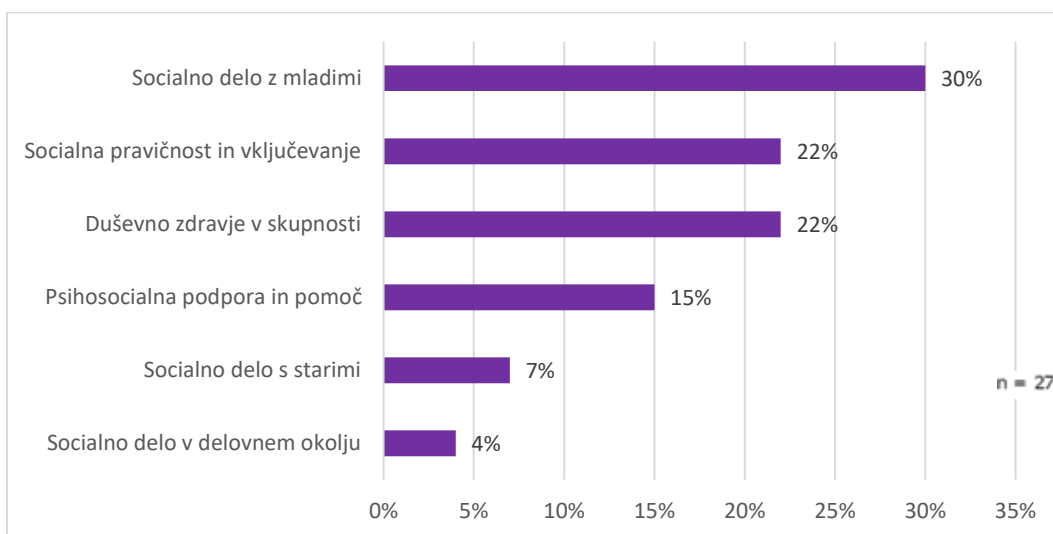
Graf 6: Prikaz letnika študija anketirancev na 1. stopnji študija.

Graf 7: Poročilo o vpisu študentov v univerzitetni študijski program prve stopnje v študijskem letu 2023/2024 redni študij.

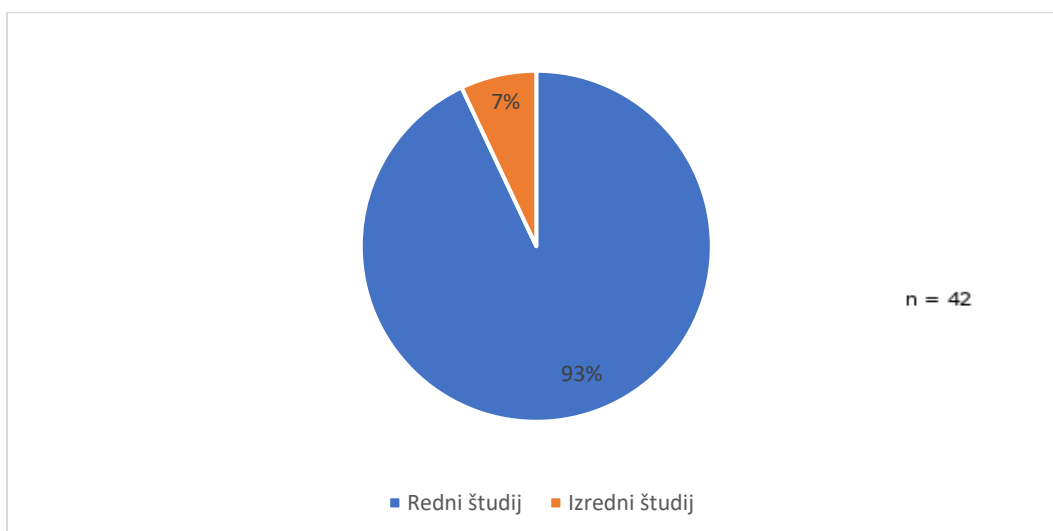

Graf 8: Prikaz študijskega modula anketirancev 3. in 4. letnika študija.

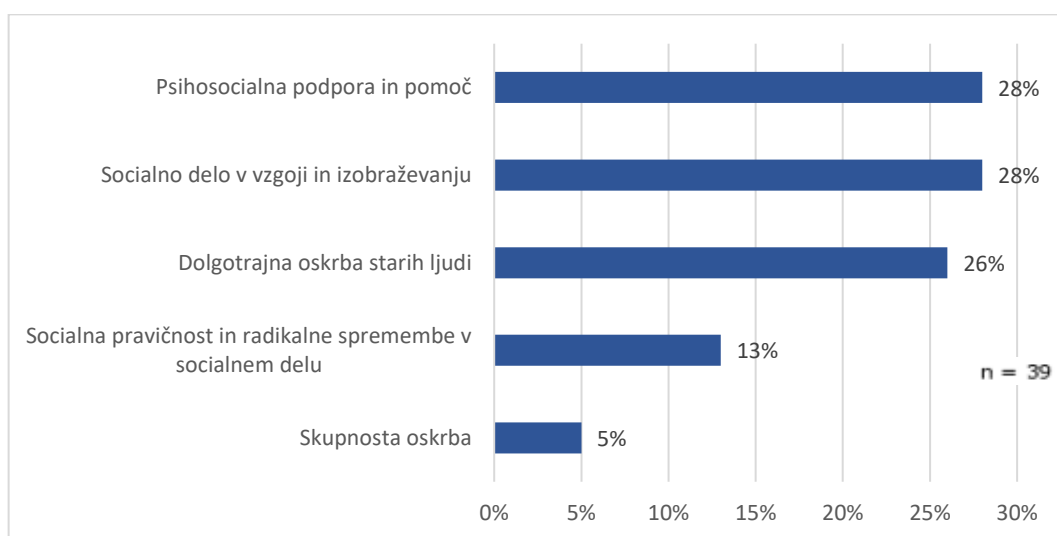

Na vprašanje Q12 o modulu, ki ga obiskujejo anketiranci 3. in 4. letnika študija na Fakulteti za socialno delo, je odgovorilo 27 anketirancev. To vprašanje je bilo pogojno in se je prikazalo le, če so anketiranci pri vprašanju Q11 označili 3. ali 4. letnik študija. Med najbolj zastopanimi moduli je Socialno delo z mladimi, ki ga obiskuje 30 odstotkov anketirancev, sledita Socialna pravičnost in vključevanje ter Duševno zdravje v skupnosti, vsaka s po 22 odstotki anketirancev, ter Psihosocialna podpora in pomoč, ki jo obiskuje 15 odstotkov anketirancev. Najmanj anketirancev prihaja iz modulov Socialno delo s starimi ljudmi (7 odstotkov) in Socialno delo v delovnem okolju (4 odstotki).

Graf 9: Prikaz oblike študija anketirancev na 2. stopnji.

Graf 10: Prikaz študijskega modula anketirancev 2. stopnje študija.

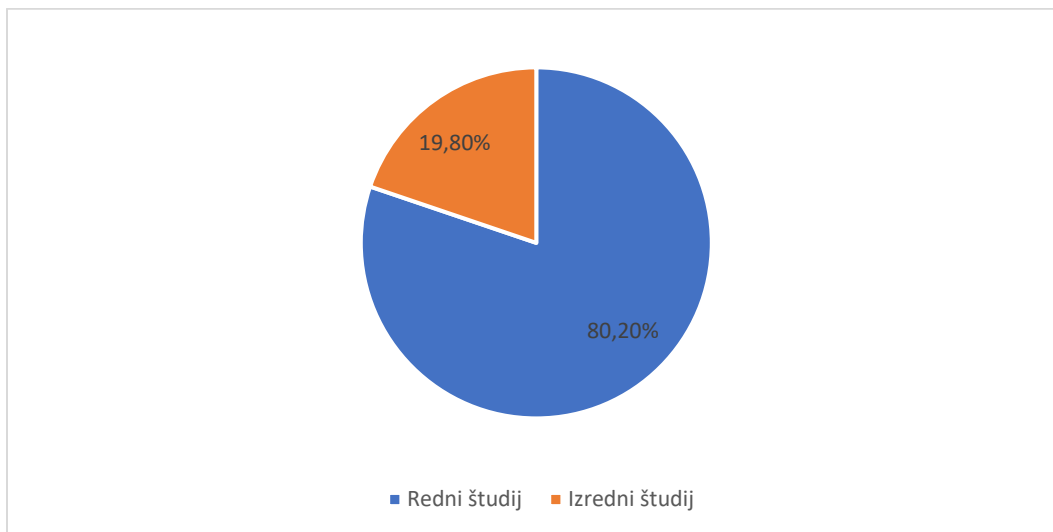

Na vprašanje o tem, v kakšni obliki (redno ali izredno) študirajo anketiranci (Q13), je odgovorilo 42 anketirancev. To vprašanje je bilo pogojno in se je pokazalo le, če so anketiranci pri vprašanju Q10 označili 2. stopnjo študija. Večina anketirancev, ki je odgovorila na vprašanje (Q13), obiskuje redni študij (93 odstotkov), izredni študij pa obiskuje 7 odstotkov anketirancev. Opisani podatki so prikazani z grafom 9.

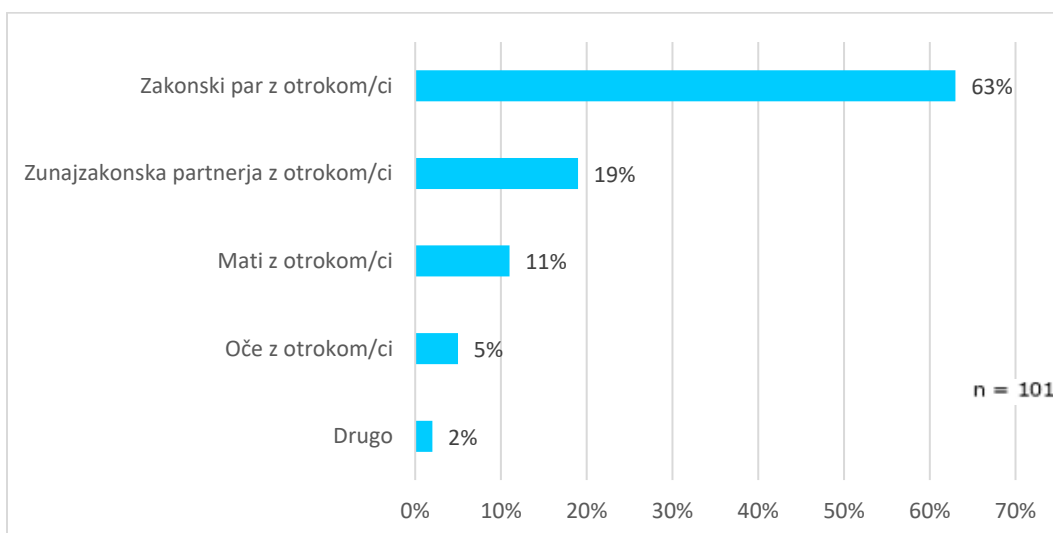
Na pogojno vprašanje (Q14), ki se je prav tako nanašalo na anketirance, ki obiskujejo 2. stopnjo študija, in se je prikazalo le, če so anketiranci pri vprašanju Q13 označili redni študij, je odgovorilo 39 anketirancev. Pri tem vprašanju (Q14) naju je zanimalo, kateri modul obiskujejo anketiranci 2. stopnje rednega študija. Največ anketirancev, ki je odgovorilo na to vprašanje, obiskuje modul Psihosocialna podpora in pomoč (28 odstotkov) ter Socialno delo v vzgoji in izobraževanju (28 odstotkov), sledi Dolgotrajna oskrba starih ljudi s 26 odstotki anketirancev, Socialna pravičnost in radikalne spremembe s 13 odstotki anketirancev in na zadnjem mestu Skupnostna oskrba s 5 odstotki anketirancev. Ti podatki so prikazani v grafu 10.

Iz poročil Fakultete za socialno delo iz leta 2023 je v študijsko leto 2023/2024 na 2. stopnji rednega študija vpisanih 158 študentov (80,2 odstotka) ter 39 izrednih študentov (19,8 odstotkov). To prikazuje v grafu 11. V primerjavi z najinim vzorcem v raziskavi se je tako pokazala nadzastopanost študentov, ki obiskujejo redni študij, ter podzastopanost študentov na izrednem študiju (Fakulteta za socialno delo, 2023, str. 21).

Graf 11: Poročilo o vpisu na podiplomski magistrski študij 2. stopnje v študijskem letu 2023/24.

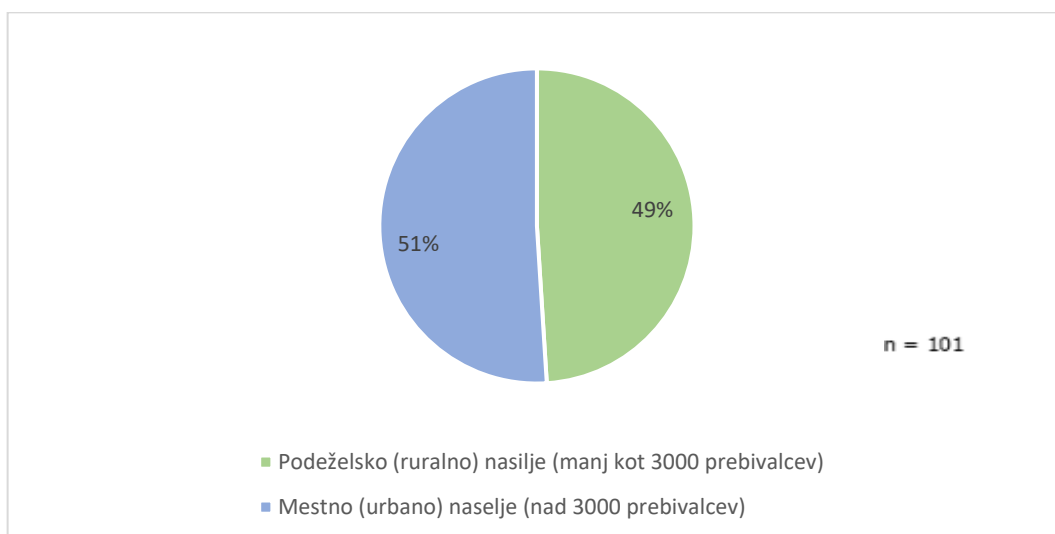

Graf 12: Prikaz anketirancev glede na tip primarne družine.

Pri vprašanju Q16 naju je zanimalo, v kakšnem tipu primarne družine so odraščali anketiranci, vključeni v raziskavo. Kot je razvidno iz grafa 12, je največ anketirancev(s kar 63 odstotki) za svoj tip primarne družine izbralo zakonski par z otrokom/ci, sledi zunajzakonska partnerja z otrokom/ci z 19 odstotki, mati z otrokom/ci z 11 odstotki ter oče z otrokom/ci s 5 odstotki. Dva anketiranca sta izbrala možnost »Drugo«, pri čemer kot svoj tip primarne družine definirata »prej zakonski par z otrokoma in zdaj že dve leti mama z otrokoma (oče je umrl)« in »samska«. Na to vprašanje je odgovorilo 101 anketirancev.

Graf 13: Prikaz naselja odraščanja anketirancev.

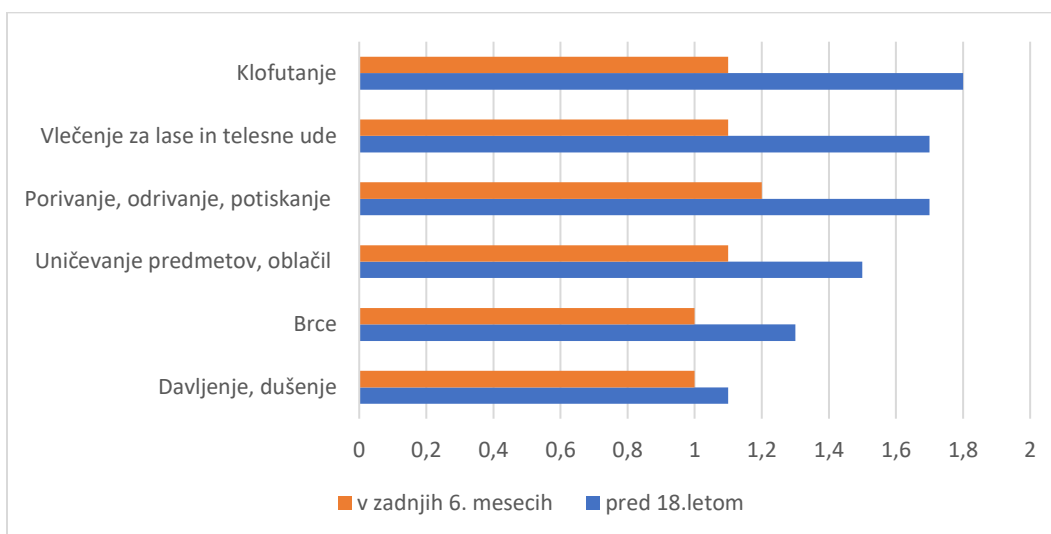

Pri vprašanju o tipu okolja, iz katerega prihajajo anketiranci oziroma v katerem so odraščali (Q17), je razporeditev skoraj povsem enaka. Od 101 anketirancev, ki so odgovorili na to vprašanje, jih 51 odstotkov prihaja iz mestnega (urbanega) naselja (nad 3000 prebivalcev), 49 odstotkov anketirancev pa prihaja iz podeželskega (ruralnega) naselja (manj kot 3000 prebivalcev).

Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD pred 18. letom (Q1), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno), anketiranci označili, da je med različnimi oblikami fizičnega nasilja najpogostejše klofutanje s povprečno oceno 1,8, sledijo porivanje, odrivanje, potiskanje ter vlečenje za lase in telesne ude s povprečno oceno 1,7, uničevanje predmetov, oblačil s povprečno oceno 1,5, brce s povprečno oceno 1,3 in davljenje, dušenje z najnižjo povprečno oceno 1,1. To prikazuje v grafu 14. Na to vprašanje je odgovorilo 138 študentk/ov.

Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD v zadnjih 6 mesecih (Q2), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno), anketiranci označili, da je med različnimi oblikami fizičnega nasilja najpogostejše porivanje, odrivanje, potiskanje s povprečno oceno 1,2, sledijo klofutanje, vlečenje za lase in telesne ude in uničevanje predmetov, oblačil s povprečno oceno 1,1, z najnižjo povprečno oceno 1,0 pa so ocenili davljenje, dušenje in brce. To prikazuje v grafu 14. Na to vprašanje je odgovorilo 125 študentk/ov.

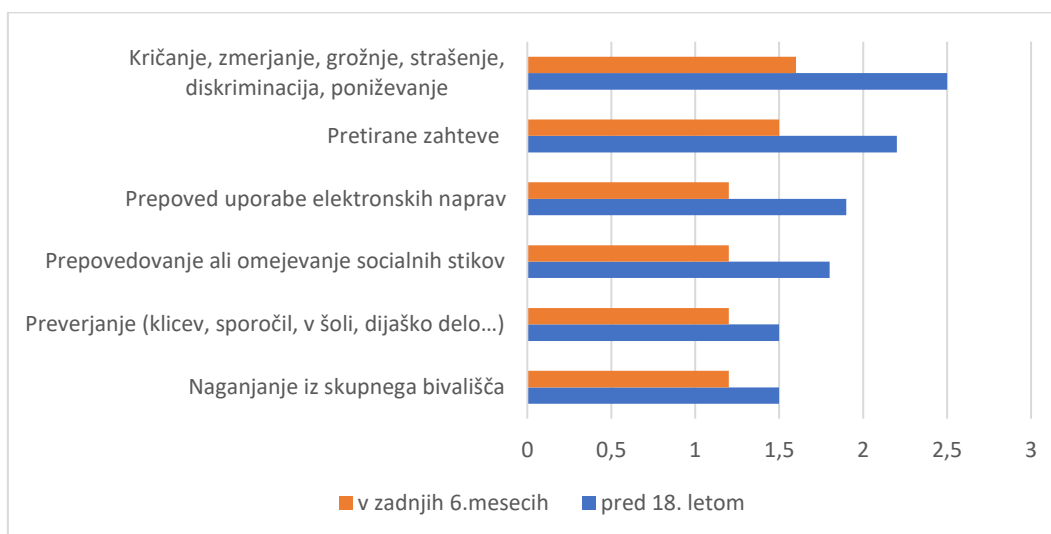
Graf 14: Pogostost različnih oblik fizičnega nasilja.

Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD pred 18 letom (Q1_2), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno), anketiranci označili, da so med različnimi oblikami psihičnega nasilja najpogostejše kričanje, zmerjanje, grožnje, strašenje, diskriminacija, poniževanje s povprečno oceno 2,5, sledijo pretirane zahteve s povprečno oceno 2,2, prepoved uporabe elektronskih naprav s povprečno oceno 1,9, prepovedovanje ali omejevanje socialnih stikov s povprečno oceno 1,8 in z najnižjo povprečno oceno 1,5 naganjanje iz skupnega bivališča in preverjanje (klicev, sporočil, v šoli, dijaško delo...). To prikazuje v grafu 15. Na to vprašanje je odgovorilo 138 študentk/ov.

Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD v zadnjih 6 mesecih (Q2_2), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno), anketiranci označili, da so med različnimi oblikami psihičnega nasilja najpogostejše kričanje, zmerjanje, grožnje, strašenje, diskriminacija, poniževanje s povprečno oceno 1,6, sledijo pretirane zahteve s povprečno oceno 1,5, z najnižjo povprečno oceno 1,2 pa so ocenili prepoved uporabe elektronskih naprav, prepovedovanje ali omejevanje socialnih stikov, naganjanje iz skupnega bivališča in preverjanje (klicev, sporočil, v šoli, dijaško delo ...). To prikazuje v grafu 15. Na to vprašanje je odgovorilo 125 študentk/ov.

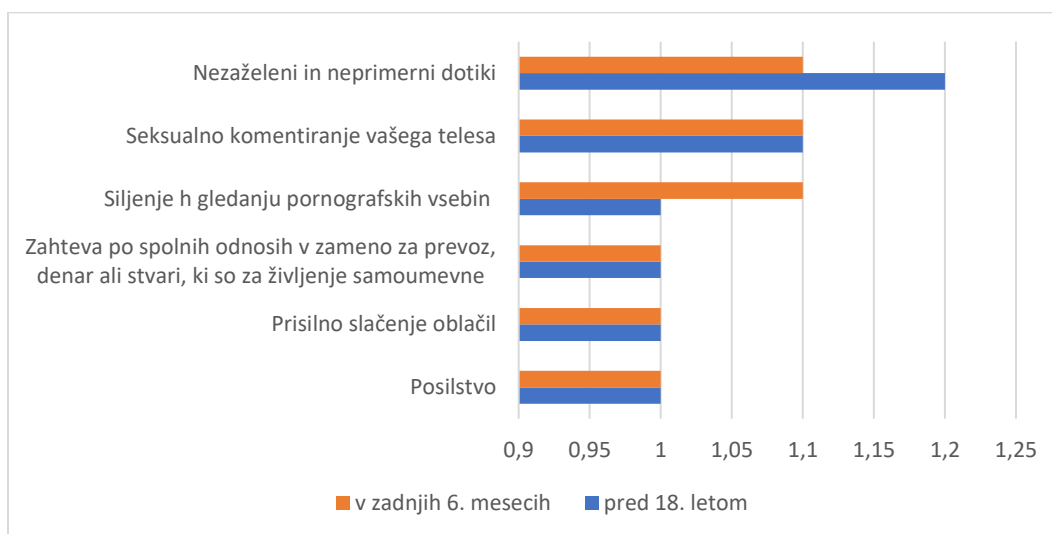
Graf 15: Pogostost različnih oblik psihičnega nasilja.

Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD pred 18. letom (Q1_3), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno), anketiranci označili, da so med različnimi oblikami spolnega nasilja najpogostejši nezaželeni in neprimerni dotiki s povprečno oceno 1,2, sledi seksualno komentiranje vašega telesa s povprečno oceno 1,1, posilstvo, prisilno slačenje oblačil in zahtevo po spolnih odnosih v zameno za prevoz, denar ali stvari, ki so za življenje samoumevne, siljenje h gledanju pornografskih vsebin pa so anketiranci ocenili z 1,0 kar pomeni, da tega nikoli niso doživeli. To prikazujeva v grafu 16. Na to vprašanje je odgovorilo 135 študentk/ov.

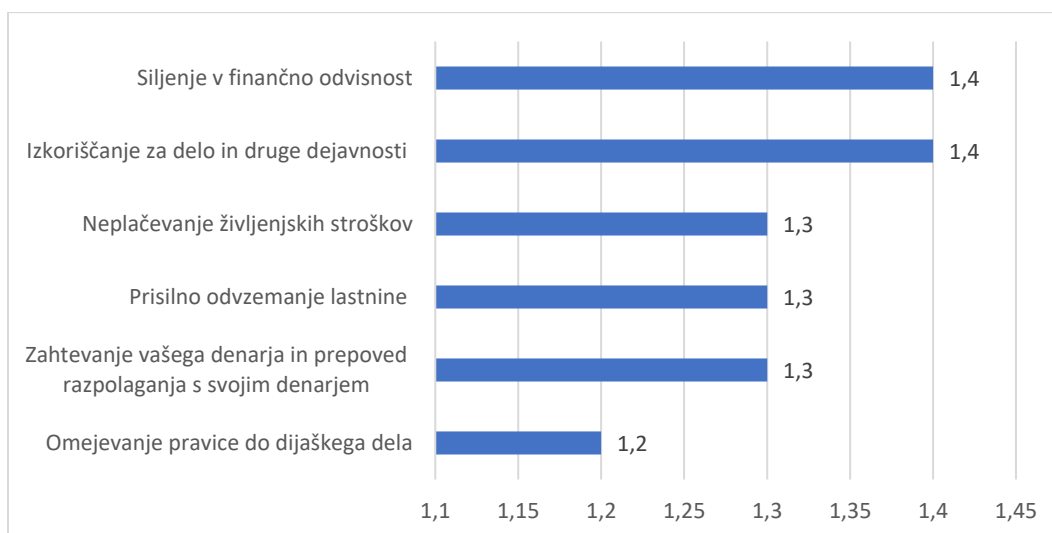
Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD v zadnjih 6 mesecih (Q2_3), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno), anketiranci označili, da so med različnimi oblikami spolnega nasilja najpogostejši nezaželeni in neprimerni dotiki, seksualno komentiranje vašega telesa in siljenje h gledanju pornografske vsebine s povprečno oceno 1,1, posilstvo, prisilno slačenje oblačil in zahtevo po spolnih odnosih v zameno za prevoz, denar ali stvari, ki so za življenje samoumevne, pa so ocenili z 1,0 kar pomeni, da tega nikoli niso doživeli. To prikazujeva v grafu 16. Na to vprašanje je odgovorilo 124 študentk/ov.

Graf 16: Pogostost različnih oblik spolnega nasilja.

Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD pred 18. letom (Q1_4), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno) anketiranci označili, da sta med različnimi oblikami ekonomskega nasilja najpogostejša izkoriščanje za delo in druge dejavnosti ter siljenje v finančno odvisnost s povprečno oceno 1,4, sledijo zahtevanje vašega denarja in prepoved razpolaganja s svojim denarjem, prisilno odvzemanje lastnine in neplačevanje življenjskih stroškov s povprečno oceno 1,3 in z najnižjo povprečno oceno 1,2 omejevanje pravice do dijaškega dela. To prikazuje v grafu 17. Na to vprašanje je odgovorilo 135 študentk/ov.

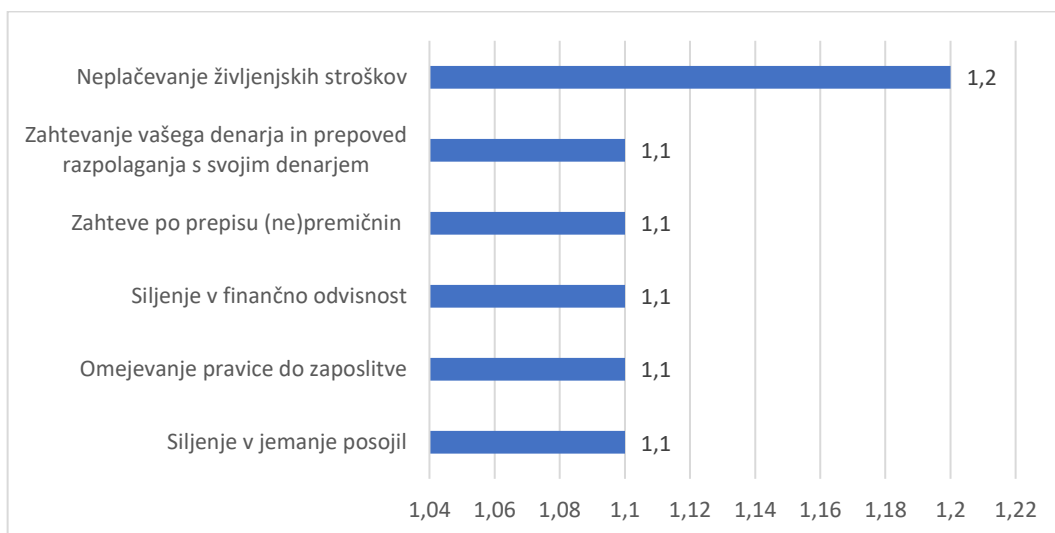
Graf 17: Pogostost različnih oblik ekonomskega nasilja pred 18. letom.

Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD v zadnjih 6. mesecih (Q2_4), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno) anketiranci označili, da je med različnimi oblikami ekonomskega nasilja najpogostejše

neplačevanje življenjskih stroškov s povprečno oceno 1,2, s povprečno oceno 1,1 pa so ocenili siljenje v jemanje posojil, omejevanje pravice do zaposlitve, siljenje v finančno odvisnost, zahteve po prepisu (ne)premičnin in zahtevanje vašega denarja in prepoved razpolaganja s svojim denarjem. To prikazuje v grafu 18. Na to vprašanje je odgovorilo 124 študentk/ov.

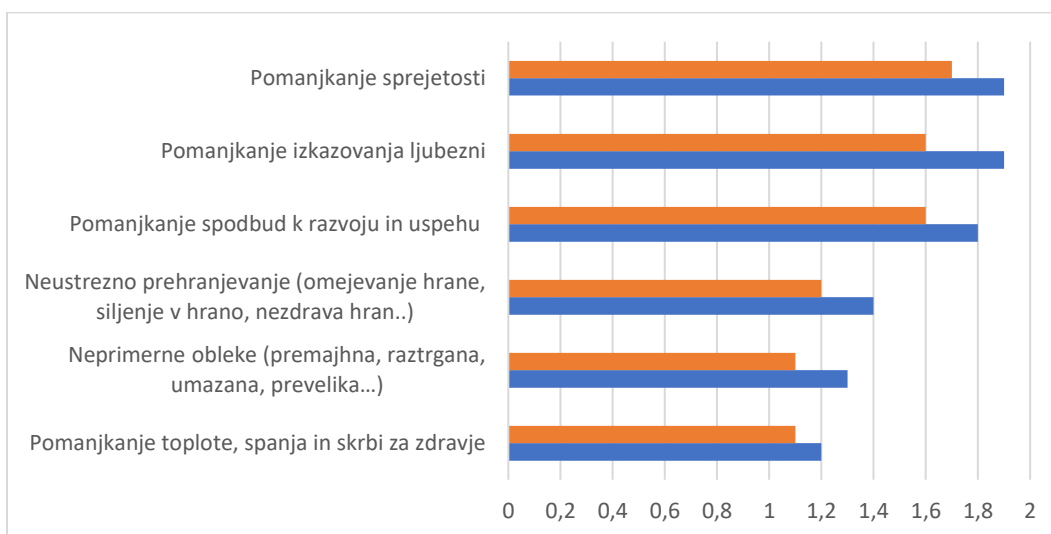
Graf 18: Pogostost različnih oblik ekonomskega nasilja v zadnjih 6. mesecih.

Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD pred 18. letom (Q1_5), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno) anketiranci označili, da sta med različnimi oblikami zanemarjanja najpogostejša pomanjkanje izkazovanja ljubezni in pomanjkanje sprejetosti s povprečno oceno 1,9, sledi pomanjkanje spodbud k razvoju in uspehu s povprečno oceno 1,8, neustrezno prehranjevanje (omejevanje hrane, siljenje v hrano, nezdrava hrana ...) s povprečno oceno 1,4, neprimerne obleke (premajhna, raztrgana, umazana, prevelika ...) s povprečno oceno 1,3 in z najnižjo povprečno oceno 1,2 pomanjkanje toplote, spanja in skrbi za zdravje. To prikazuje v grafu 19. Na to vprašanje je odgovorilo 135 študentk/ov.

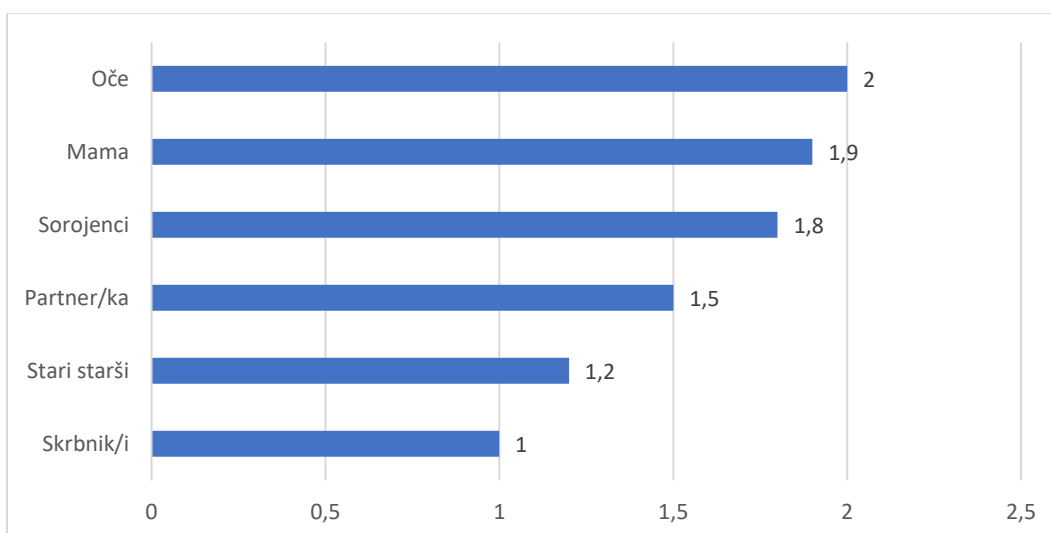
Pri vprašanju, kako pogosto je bilo določeno ravnanje v družini študentk in študentov FSD v zadnjih 6. mesecih (Q2_5), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno) anketiranci označili, da je med različnimi oblikami zanemarjanja najpogostejše pomanjkanje sprejetosti s povprečno oceno 1,7, sledita pomanjkanje spodbud k razvoju in uspehu ter pomanjkanje izkazovanja ljubezni s povprečno oceno 1,6, neustrezno prehranjevanje (omejevanje hrane, siljenje v hrano, nezdrava hrana ...) s povprečno oceno 1,2 in z najnižjo povprečno oceno 1,1 so pomanjkanje toplote, spanja in skrbi za zdravje ter neprimerne obleke (premajhna, raztrgana, umazana, prevelika ...). To prikazuje v grafu 19. Na to vprašanje je odgovorilo 124 študentk/ov.

Graf 19: Pogostost različnih oblik zanemarjanja.

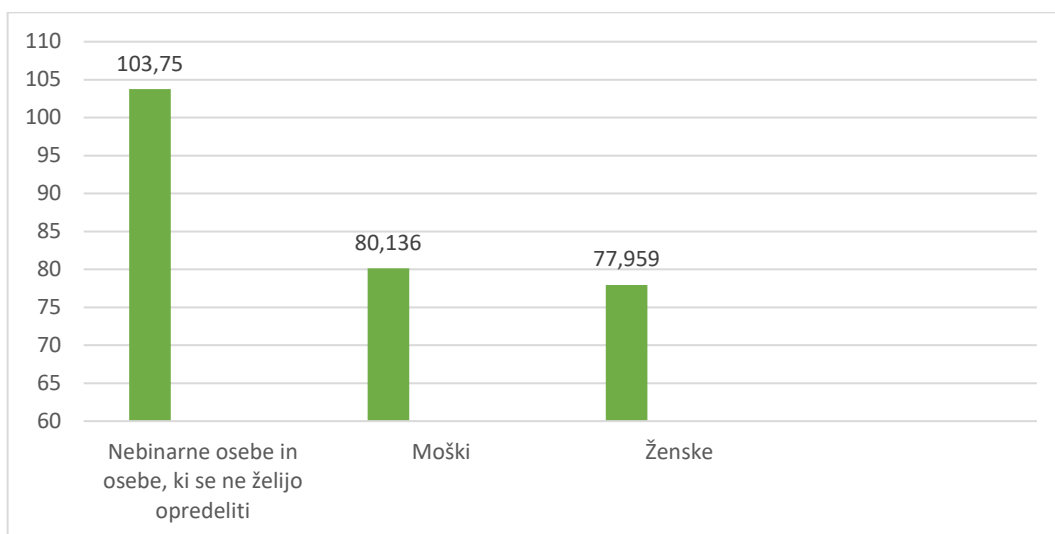

Pri vprašanju, kako pogosto so bili, po vašem mnenju, do vas nasilni (psihično, fizično, spolno, ekonomsko in zanemarjanje) v tabeli navedeni družinski člani (Q3), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno) anketiranci označili, da je med različnimi družinskimi člani najpogosteje nasilen oče s povprečno oceno 2,0, sledi mama s povprečno oceno 1,9, sorojenci (bratje, sestre) s povprečno oceno 1,8, partner/partnerka s povprečno oceno 1,5, stari starši s povprečno oceno 1,2 in skrbnik/i z najnižjo povprečno oceno 1,0. To prikazujeva v grafu 20. Na to vprašanje je odgovorilo 100 študentk/ov.

Graf 20: Pogostost nasilja s strani družinskih članov.

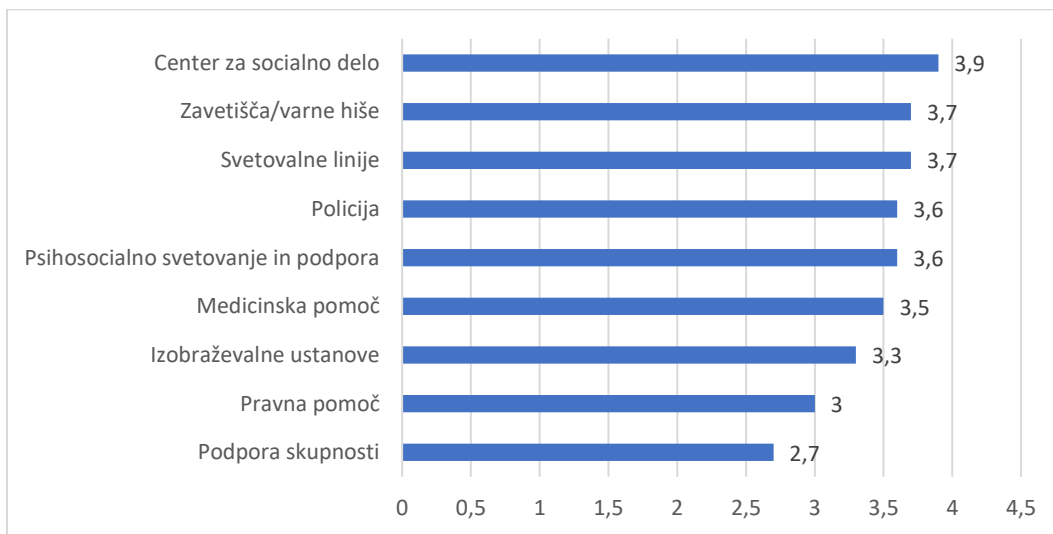
Graf 21: Prikaz stopnje nasilja glede na spol.

Ker se je raziskava pokazala, da se določene osebe opredeljujejo kot nebinarne, nekatere pa se opredeliti ne želijo, naju je zanimalo, ali obstaja razlika v stopnji nasilja med posameznimi spoli. To prikazuje v grafu 21. Povprečna ocena stopnje nasilja med vsemi ženskami, vključenimi v raziskavo, znaša 77,959 točke (standardni odklon 21,379), med vsemi moškimi 80,136 (standardni odklon 12,915) ter med vsemi nebinarnimi osebami in osebami, ki se ne želijo opredeliti, znaša skupna povprečna ocena stopnje nasilja 103,75 (standardni odklon 49,529). Pokazalo se je torej, da je stopnja nasilja med nebinarnimi osebami in osebami, ki se ne želijo opredeliti, višja kot pri osebah, ki se opredeljujejo znotraj binarnega spolnega sistema.

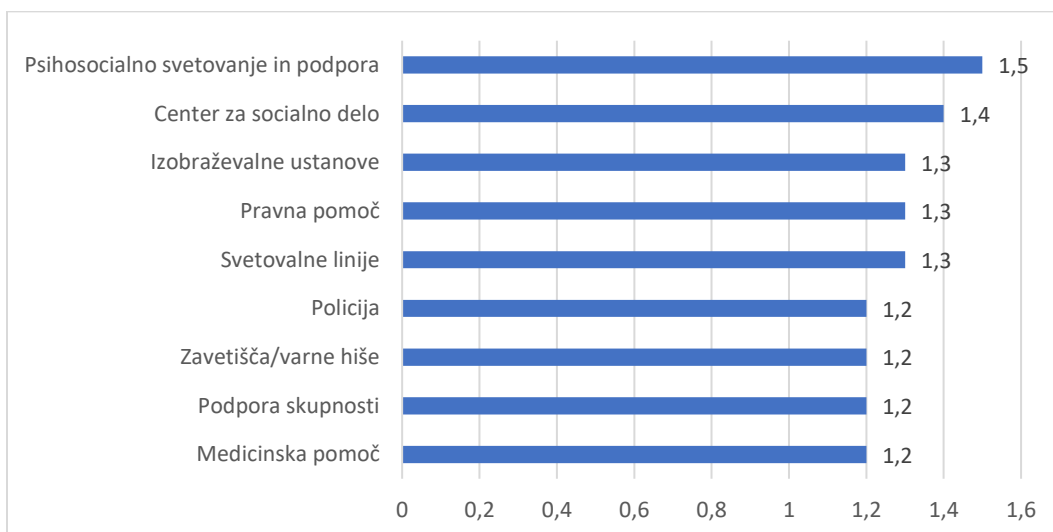
Pri vprašanju, kako dobro ste seznanjeni z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini (Q4), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno) anketiranci označili, da so med različnimi oblikami pomoči najbolj seznanjeni s Centrom za socialno delo, ki so ga ocenili s povprečno oceno 3,9, sledijo svetovalne linije in zavetišča/varne hiše s povprečno oceno 3,7, psihosocialno svetovanje in podpora ter policija s povprečno oceno 3,6, medicinska pomoč s povprečno oceno 3,5, izobraževalne ustanove s povprečno oceno 3,3, pravna pomoč s povprečno oceno 3,0 in z najnižjo povprečno oceno 2,7, podpora skupnosti. To prikazuje v grafu 22. Na to vprašanje je odgovorilo 102 študentk/ov.

Graf 22: Prikaz seznanjenosti z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini.

Pri vprašanju, kako pogosto ste se v primeru nasilja v družini posluževali oblik podpore in pomoči iz prejšnje tabele (Q4_2), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno) anketiranci označili, da so se med različnimi oblikami pomoči največ posluževali psihosocialnega svetovanja in podpore, kar so ocenili s povprečno oceno 1,5, sledi center za socialno delo s povprečno oceno 1,4, svetovalne linije, pravna pomoč in izobraževalne ustanove s povprečno oceno 1,3, z najnižjo povprečno oceno 1,2 pa so anketiranci ocenili medicinsko pomoč, podporo skupnosti, zavetišča/varne hiše in policijo. To prikazuje v grafu 23. Na to vprašanje je odgovorilo 102 študentk/ov.

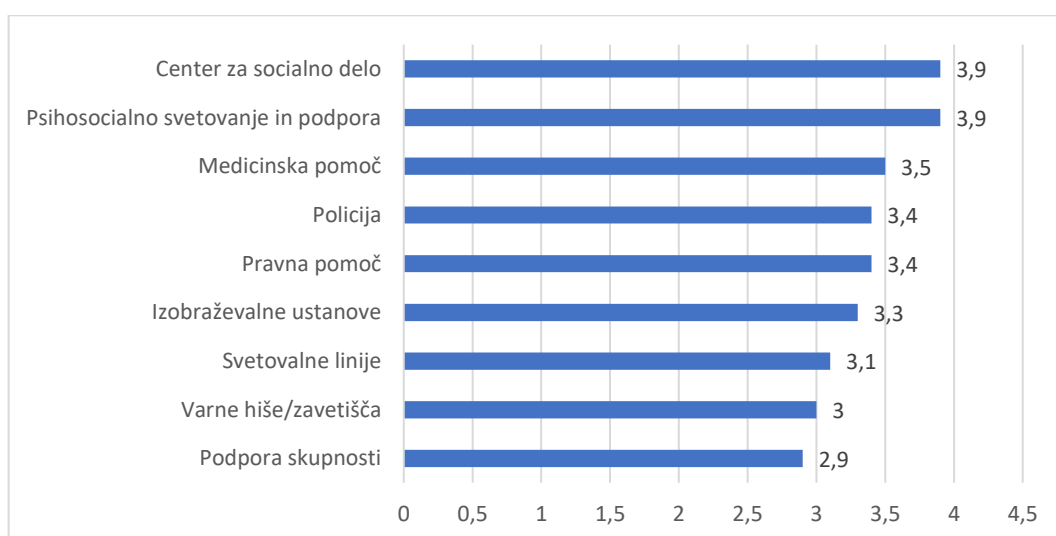
Graf 23: Pogostost posluževanja različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini.

Pri vprašanju, kako pogosto bi se v primeru nasilja v družini posluževali oblik podpore in pomoči iz prejšnje tabele (Q4_3), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno)

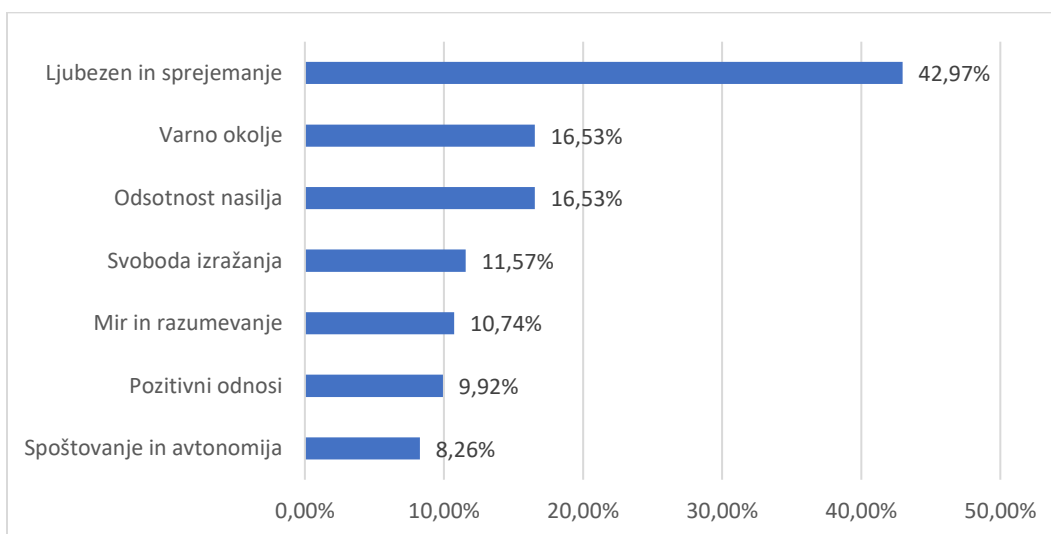
anketiranci označili, da bi se med različnimi oblikami pomoči največ posluževali psihosocialnega svetovanja in podpore ter centra za socialno delo, kar so ocenili s povprečno oceno 3,9, sledi medicinska pomoč s povprečno oceno 3,5, pravna pomoč in policija s povprečno oceno 3,4, izobraževalne ustanove s povprečno oceno 3,3, svetovalne linije s povprečno oceno 3,1, zavetišča/varne hiše s povprečno oceno 3,0, z najnižjo povprečno oceno 2,9 pa so anketiranci ocenili podporo skupnosti. To prikazuje v grafu 24. Na to vprašanje je odgovorilo 138 študentk/ov.

Graf 24: Pogostost posluževanja različnih oblik podpore in pomoči v primeru morebitnega nasilja v družini.

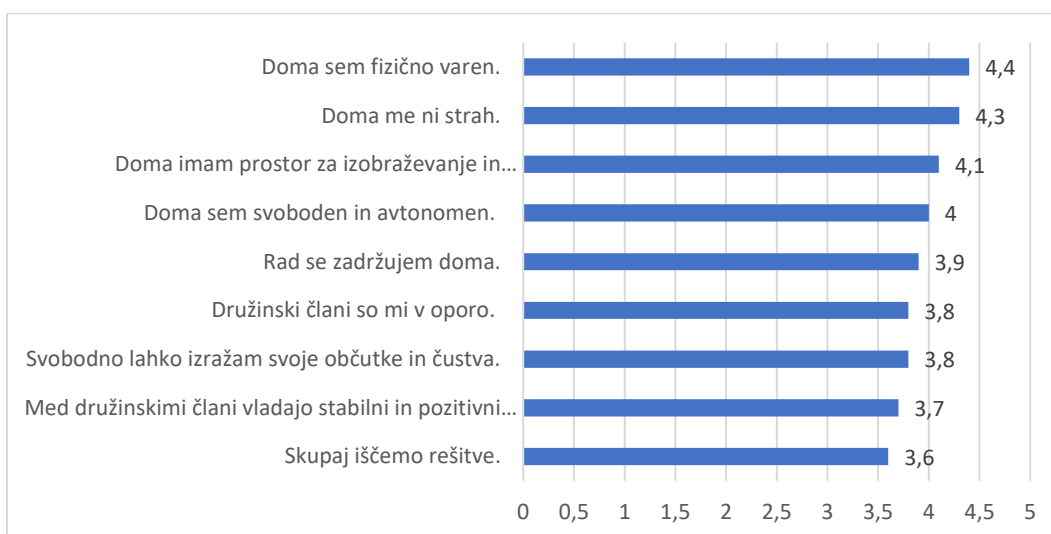
Pri vprašanju, kjer so študentke/i pojasnili, kaj za njih pomeni varen dom (Q5), je odgovorilo 121 anketirancev. Kot je razvidno iz grafa 25, za največ anketirancev varen dom pomeni ljubezen in sprejemanje (42,97 odstotkov), odsotnost nasilja (16,53 odstotkov) in varno okolje (16,53 odstotkov), sledijo izjave v sklopu Svoboda izražanja (11,57 odstotkov), Mir in razumevanje (10,74 odstotkov), pozitivni odnosi (9,92 odstotkov), najmanjši del izjav pa je bilo iz sklopa Spoštovanje in avtonomija (8,26 odstotkov).

Graf 25: Prikaz pomena varnega doma.

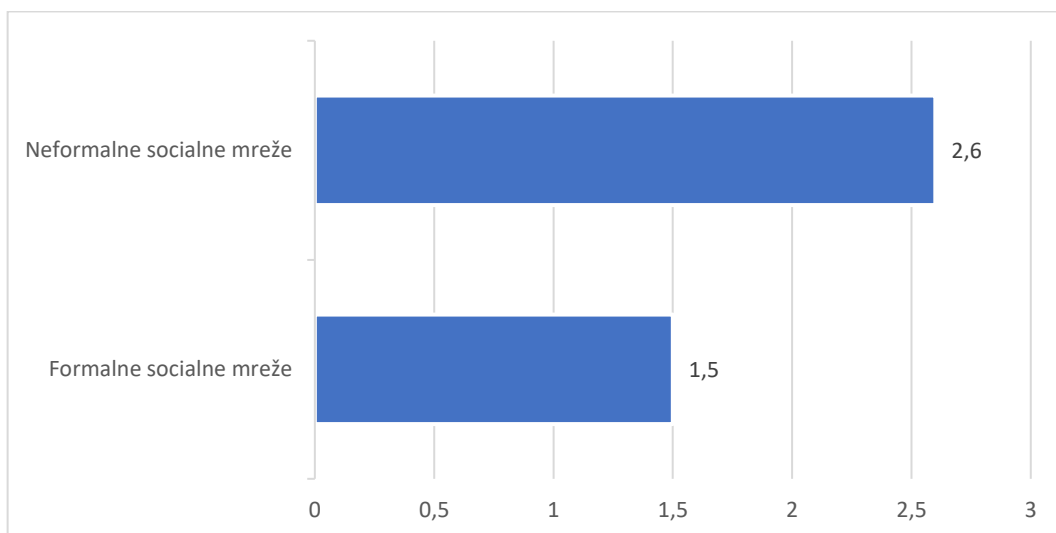
Pri vprašanju, v kolikšni meri navedene izjave veljajo za vašo družino (Q5_2), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 redno) anketiranci s povprečno oceno 4,4 označili, da so doma fizično varni, sledi izjava doma me ni strah s povprečno oceno 4,3, doma imam prostor za izobraževanje in osebnostno rast s povprečno oceno 4,1, doma sem svoboden in avtonomen s povprečno oceno 4,0, rad se zadržujem doma s povprečno oceno 3,9, izjavi svobodno lahko izražam svoje občutke in čustva ter družinski člani so mi v oporo s povprečno oceno 3,8, med družinskimi člani vladajo stabilni in pozitivni odnosi s povprečno oceno 3,7, z najnižjo povprečno oceno 3,6, pa je bila ocenjena izjava doma skupaj iščemo rešitve. To prikazuje v grafu 26. Na to vprašanje je odgovorilo 115 študentk/ov.

Graf 26: Pogostost veljavnosti izjav o družinah anketirancev.

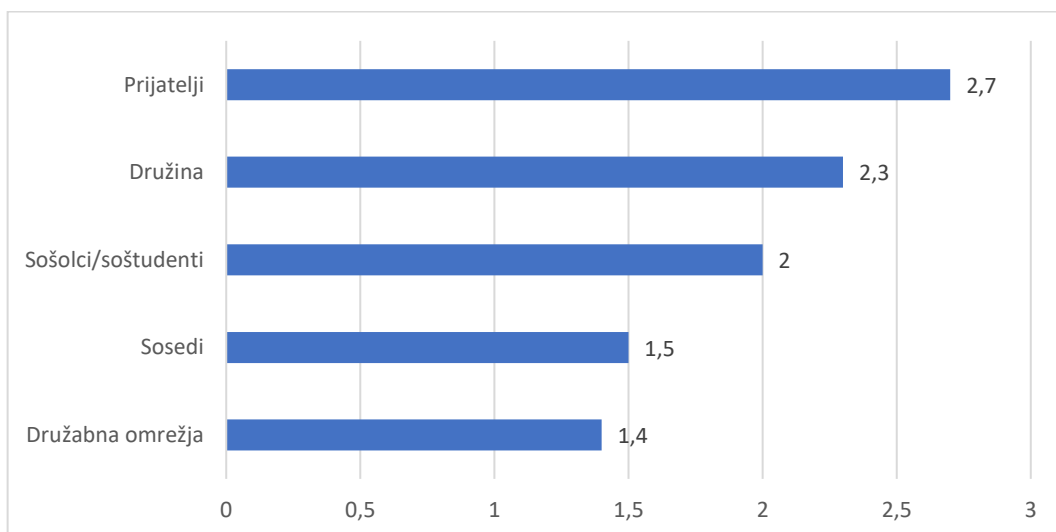

Pri vprašanju, na katere socialne mreže ste se v primeru nasilja v družini najpogosteje obrnili (Q6)², so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 zelo pogosto) anketiranci ocenili, neformalne socialne mreže s povprečno oceno 2,6, s povprečno oceno 1,5 pa formalne mreže. To prikazuje v grafu 27. Na to vprašanje je odgovorilo 94 študentk/ov.

Graf 27: Prikaz posluževanja socialnih mrež v primeru nasilja v družini.

Graf 28: Pogostost posluževanja oblik neformalnih socialnih mrež.

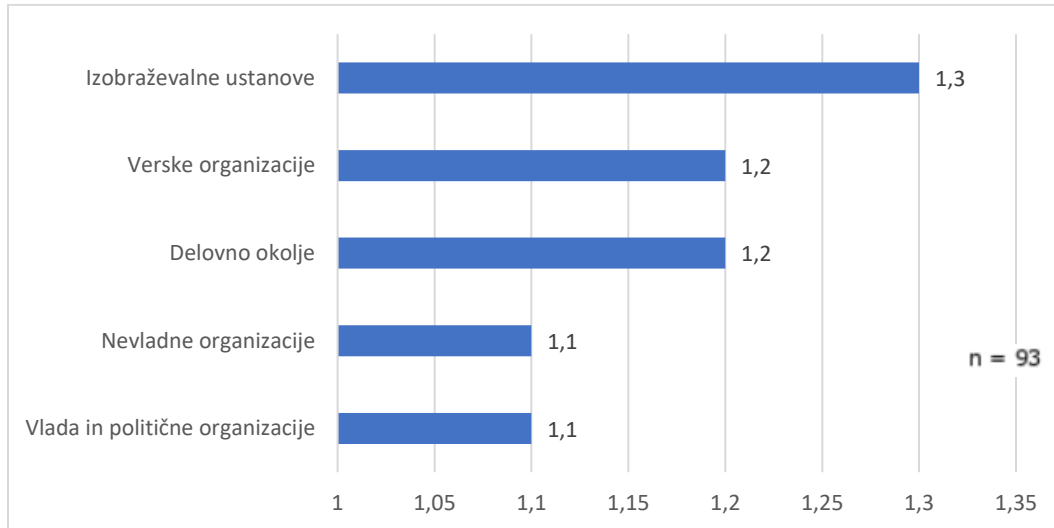
Pri vprašanju, kako pogosto ste se posluževali naslednje oblike neformalnih socialnih mrež v primeru nasilja v družini (Q6_2), so na lestvici od 1 do 5 (kjer 1 pomeni nikoli in 5 zelo pogosto) anketiranci s povprečno oceno 2,7 ocenili prijatelje, sledi družina s povprečno oceno

² Vprašanje Q6 je bilo pogojno in se je prikazalo le, če so pri začetnih vprašanjih (Q1, Q1_2, Q1_3, Q1_4, Q1_5, Q2, Q2_2, Q2_3, Q2_4 in Q2_5) anketiranci ocenili pogostost kateregakoli od nasilnih ravnanj v njihovi družini z oceno 2 ali več.

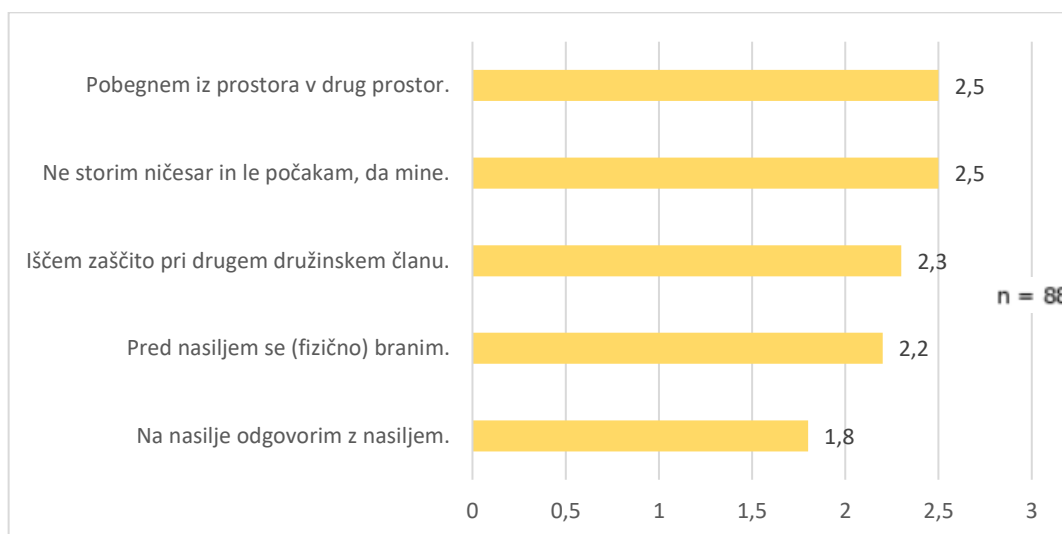
2,3, sošolci, sošudenti s povprečno oceno 2,0, sosedi s povprečno oceno 1,5 in z najnižjo povprečno oceno 1,4, so ocenili družabna omrežja. To prikazuje v grafu 28. Na to vprašanje je odgovorilo 93 študentk/ov.

Pri pogojnem vprašanju Q6_3 so anketiranci ocenili pogostost posluževanja različnih oblik formalnih socialnih mrež pri doživljanju nasilja v družini. Vse ponujene možnosti imajo relativno nizko povprečno oceno, kar pomeni, da se večina študentov, ki je odgovorila na vprašanje (93), zelo redko oziroma nikoli ne poslužuje formalnih oblik pomoči v primeru nasilja v družini. Na prvem mestu s povprečno oceno 1,3 najdemo izobraževalne ustanove, sledita delovno okolje in verske organizacije (oba odgovora s povprečno oceno 1,2), nazadnje pa še nevladne organizacije ter vlada in politične organizacije (oba odgovora s povprečno oceno 1,1). Eden od anketirancev je izbral možnost »Drugo« in pojasnil, da se je v primeru nasilja v družini posluževal pomoči centra za duševno zdravje in to ocenil z oceno 2. Podatki so prikazani v grafu 29. Obe vprašanji (Q6_2 in Q6_3) sta bili pogojni in sta se prikazali le, če so pri začetnih vprašanjih (Q1, Q1_2, Q1_3, Q1_4, Q1_5, Q2, Q2_2, Q2_3, Q2_4 in Q2_5) anketiranci ocenili pogostost kateregakoli od nasilnih ravnanj v njihovi družini z oceno 2 ali več.

Graf 29: Pogostost posluževanja oblik formalnih socialnih mrež.

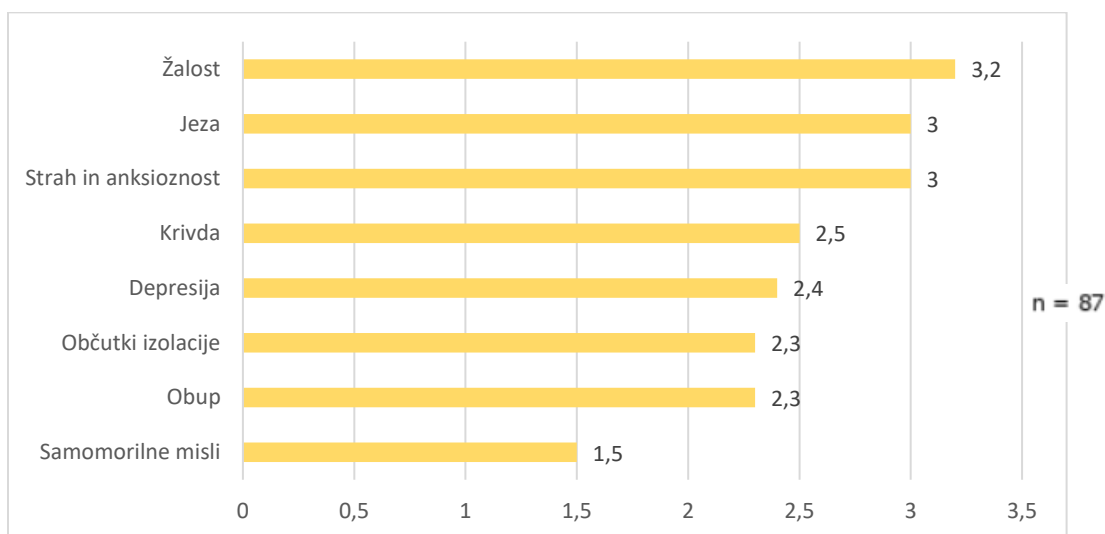
Graf 30: Prikaz pogostosti različnih načinov odzivanja anketirancev na nasilje v družini.

V nadaljevanju naju je v raziskavi pri vprašanju Q7³ zanimalo tudi, kako pogosto so se anketiranci odzivali na nasilje v družini na različne že vnaprej navedene načine. Kot je razvidno iz grafa 30, študentke in študenti, ki so bili in/ali so žrtve nasilja, najpogosteje pobegnejo iz prostora v drug prostor ali ne storijo ničesar in le počakajo, da nasilje mine, sledi iskanje zaščite pri drugem družinskem članu, (fizična) obramba pred nasiljem ter na zadnjem mestu na nasilje odgovorijo z nasiljem. Vse povprečne ocene so relativno nizke, kar pomeni, da se anketiranci le redko odzivajo na nasilje na zgoraj navedene načine. Pri tem je zanimivo, da nihče od anketirancev ni pod možnost »Drugo« dopisal nobenega drugega načina, na katerega so se in/ali se odzivajo na nasilje v družini.

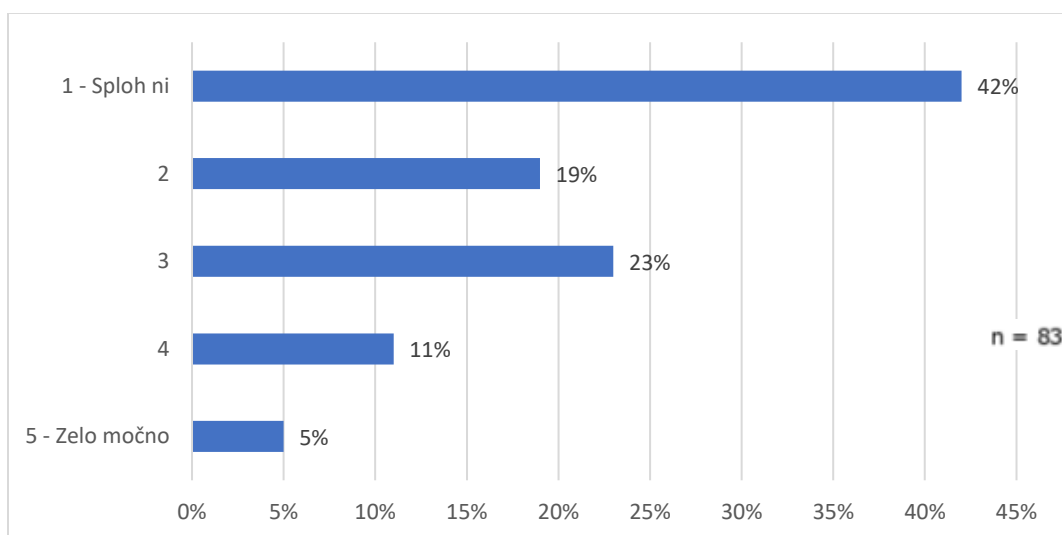
³ Vprašanje Q7 je bilo pogojno in se je prikazalo le, če so pri začetnih vprašanjih (Q1, Q1_2, Q1_3, Q1_4, Q1_5, Q2, Q2_2, Q2_3, Q2_4 in Q2_5) anketiranci ocenili pogostost kateregakoli od nasilnih ravnanj v njihovi družini z oceno 2 ali več.

Graf 31: Prikaz pogostosti različnih počutij anketirancev v primeru nasilja v družini.

Pri vprašanju, kako pogosto so se anketiranci počutili na različne vnaprej navedene načine v času doživljanja nasilja v družini (Q7_2)⁴, so z najvišjo povprečno oceno (na lestvici od 1 do 5) anketiranci ocenili žalost, sledita jeza ter strah in anksioznost s povprečno oceno 3, s povprečno oceno 2,5 ocenjujejo krivdo, s povprečno oceno 2,4 depresijo, nadalje z istima povprečnima ocenama, tj. 2,3, sledijo občutki izolacije in obup, na zadnjem mestu pa z najnižjo povprečno oceno 1,5 samomorilne misli. Eden od anketirancev je izbral možnost »Drugo« in pojasnil, da se je ob doživljanju nasilja v družini počutil neprijetno ter to ocenil z oceno 5.

Graf 32: Prikaz vpliva nasilja v družini na socialne stike anketirancev.

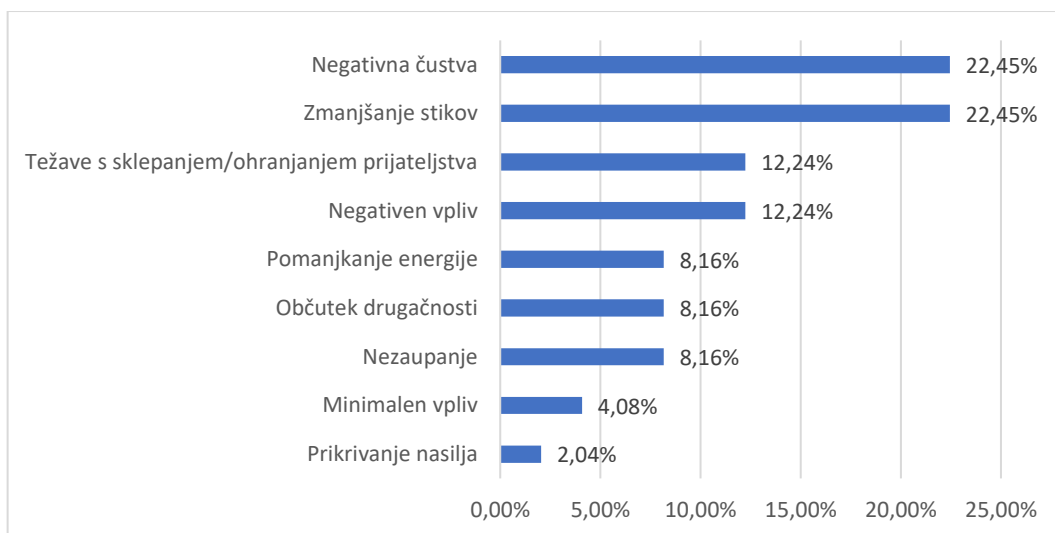

⁴ Vprašanje Q7_2 je bilo pogojno in se je prikazalo le, če so pri začetnih vprašanjih (Q1, Q1_2, Q1_3, Q1_4, Q1_5, Q2, Q2_2, Q2_3, Q2_4 in Q2_5) anketiranci ocenili pogostost kateregakoli od nasilnih ravnanj v njihovi družini z oceno 2 ali več.

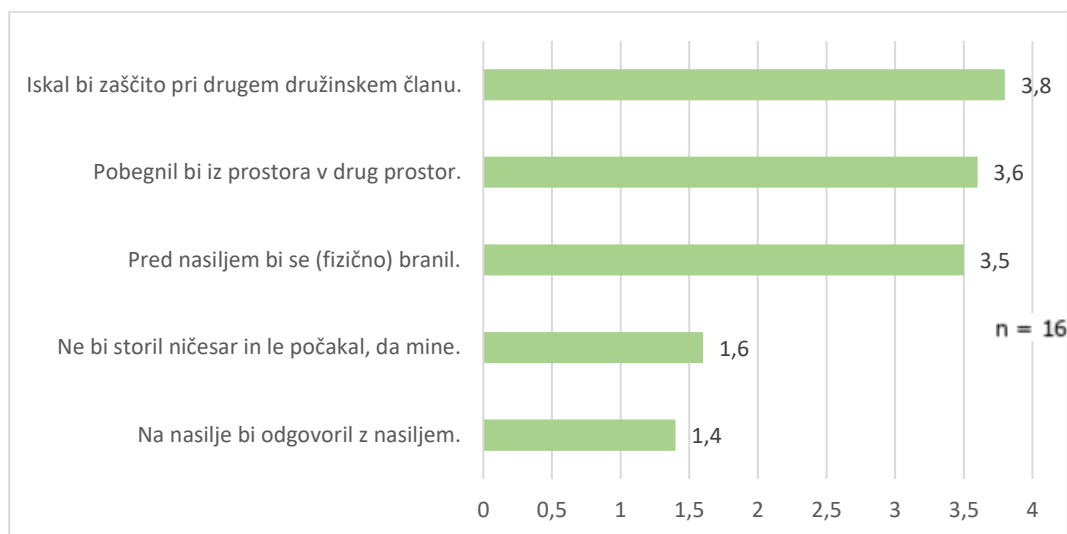
Naslednje pogojno vprašanje Q7_3, na katerega je odgovorilo 83 anketirancev, se je prikazalo respondentom pod enakimi pogoji kot prej navedena vprašanja (Q6, Q6_2, Q6_3, Q7 in Q7_2). 42 odstotkov od 83 anketirancev, ki so ocenili, kako močno je nasilje v družini vplivalo na njihove socialne stike na petstopenjski lestvici (1– sploh ni, 5 – zelo močno), je izbralo oceno 1, kar pomeni, da nasilje v družini sploh ni vplivalo na njihove socialne stike. Preostalih 58 odstotkov od 83 anketirancev pa je ocenilo, da je nasilje v družini vplivalo na njihove socialne stike, v razponu med ocenami 2 do 5. To prikazuje v grafu 32.

Anketiranci, ki so pri prejšnjem vprašanju (Q7_3) ocenili, da je nasilje v družini vplivalo na njihove socialne stike z oceno 2 ali več, so v dodatnem, pogojnem vprašanju (Q7_4) kot vpliv nasilja v družini na njihove socialne stike največkrat navedli zmanjšanje stikov (22,45 odstotkov) ter negativna čustva (22,45 odstotkov), sledijo negativen vpliv (12,24 odstotkov) ter težave s sklepanjem/ohranjanjem prijateljstva (12,24 odstotkov), nezaupanje, občutek drugačnosti in pomanjkanje energije (vsi odgovori z 8,16 odstotki), na zadnjih dveh mestih pa minimalnem vpliv (4,08 odstotkov) in prikrivanje nasilja (2,04 odstotkov). Pogostost posameznih navedenih odgovorov predstavlja v grafu 33. Na vprašanje Q7_4 je odgovorilo 36 anketirancev. Natančnejši prikaz podatkov je prikazan v prilogah.

Graf 33: Vpliv nasilja v družini na socialne stike anketirancev.

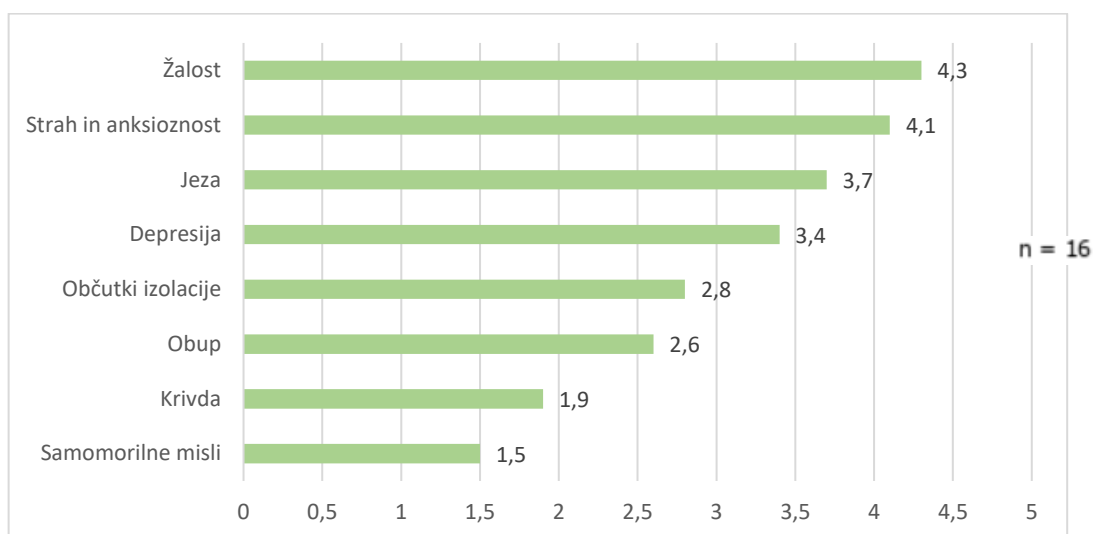
Graf 34: Prikaz pogostosti različnih načinov odzivanja anketirancev na morebitno nasilje v družini.

Na to vprašanje (Q8)⁵ je odgovorilo le 16 anketirancev, saj je bilo pogojno. Na ocenjevalni lestvici od 1 do 5 (1– nikoli, 5– zelo pogosto) so anketiranci z najvišjo povprečno oceno 3,8 ocenili, da bi se v primeru morebitnega nasilja v njihovi družini odzvali tako, da bi iskali zaščito pri drugem družinskem članu, sledi pobeg iz prostora v drug prostor s povprečno oceno 3,6, (fizično) branjenje pred nasiljem s povprečno oceno 3,5, najredkeje pa so označili možnost, da ne bi storili ničesar in le počakali, da nasilje mine, s povprečno oceno 1,6 ter odgovor »Na nasilje bi odgovoril z nasiljem.« z najnižjo povprečno oceno 1,4. To prikazuje v grafu 34.

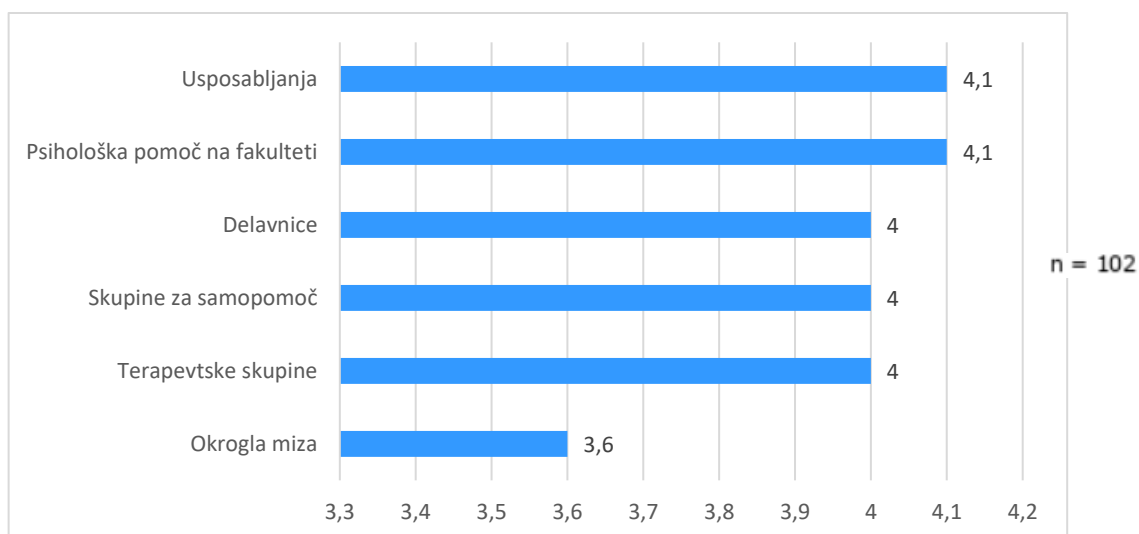
⁵ Vprašanje Q8 je bilo pogojno in se je prikazalo le, če so pri začetnih vprašanjih (Q1, Q1_2, Q1_3, Q1_4, Q1_5, Q2, Q2_2, Q2_3, Q2_4 in Q2_5) anketiranci ocenili pogostost kateregakoli od nasilnih ravnanj v njihovi družini z oceno 1 (nikoli).

Graf 35: Prikaz pogostosti različnih počutij anketirancev v primeru morebitnega nasilja v družini.

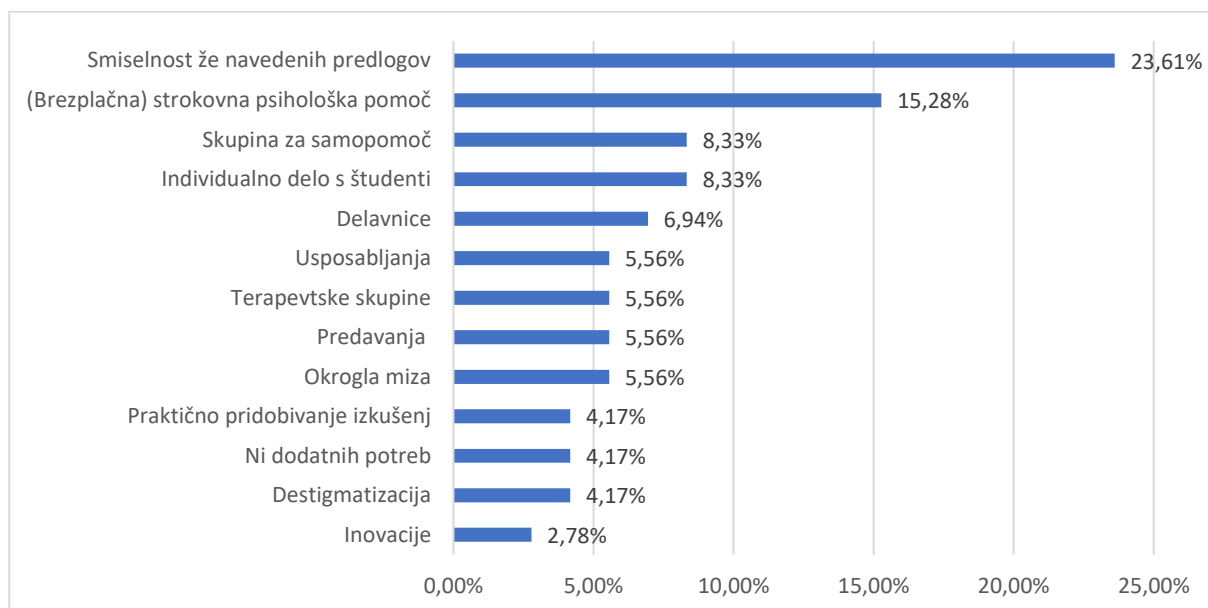
Tudi na naslednje vprašanje (Q8_2)⁶ je odgovorilo zgolj 16 anketirancev, saj je ponovno šlo za pogojno vprašanje. Ocenjevali so pogostost različnih počutij v primeru morebitnega nasilja v družini, in sicer so z najvišjo povprečno oceno ocenili, da bi se najpogosteje počutili žalostno, sledijo strah in anksioznost, jeza, depresija, občutki izolacije, obup, krivda ter na zadnjem mestu z najnižjo povprečno oceno 1,5 samomorilne misli. Podatki so prikazani v grafu 35.

Graf 36: Smiselnost rešitev ozaveščanja in dela s študentkami/šudenti na področju nasilja v družini na FSD.

⁶ Vprašanje Q8_2 je bilo pogojno in se je prikazalo le, če so pri začetnih vprašanjih (Q1, Q1_2, Q1_3, Q1_4, Q1_5, Q2, Q2_2, Q2_3, Q2_4 in Q2_5) anketiranci ocenili pogostost kateregakoli od nasilnih ravnanj v njihovi družini z oceno 1 (nikoli).

Graf 37: Pogled na predloge/ustreznost predlaganih rešitev dela s študentkami/šudenti na področju nasilja v družini na FSD.

V samem koncu raziskave naju je pri vprašanju Q9 zanimalo, kako anketiranci ocenjujejo smiselnost različnih predlaganih rešitev pri ozaveščanju in delu s študentkami in študenti Fakultete za socialno delo na področju nasilja v družini. Pri vprašanju, na katerega je odgovorilo 102 anketirancev, so z najvišjo povprečno oceno 4,1 študentke in študenti kot najbolj smiselna predloga na petstopenjski lestvici (1 – sploh ni smiselno, 5 – zelo smiselno) ocenili usposabljanje in psihološko pomoč na fakulteti, sledijo delavnice, skupine za samopomoč in terapevtske skupine, vse s povprečno oceno 4, na zadnjem mestu s povprečno oceno 3,6 pa se nahaja odgovor okrogla miza. Ti podatki so prikazani z grafom 36.

V navezavi na zgornje vprašanje naju je pri vprašanju Q9_2 zanimal tudi sam pogled študentk in študentov na predlagane rešitve in kakšne pomoči bi si na Fakulteti za socialno delo v primeru nasilja v družini ter ozaveščanju o le-tem najbolj želeli. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo so v opisnih odgovorih izpostavili v prvi vrsti predvsem smiselnost vseh predhodno napisanih predlogov oziroma rešitev (23,61 odstotkov), želeli bi si predvsem možnosti (brezplačne) strokovne psihološke pomoči na fakulteti (15,28 odstotkov), sledijo individualno delo s študenti ter skupine za samopomoč (oba odgovora z 8,33 odstotki), delavnice (6,94 odstotkov), okrogla miza, predavanja, terapevtske skupine in usposabljanja (vsi odgovori s 5,56 odstotki), med odgovori se pojavljajo še destigmatizacija nasilja ter praktično pridobivanje izkušenj (oba odgovora po 4,17 odstotkov) ter na zadnjem mestu inovacije (2,78 odstotkov), 4,17 odstotkov študentk in študentov pa izpostavlja, da je na fakulteti dovolj pomoči

ter da ni potrebnih dodatnih izobraževanj in storitev. Pogostost pojava posameznega odgovora je prikazana v grafu 37.

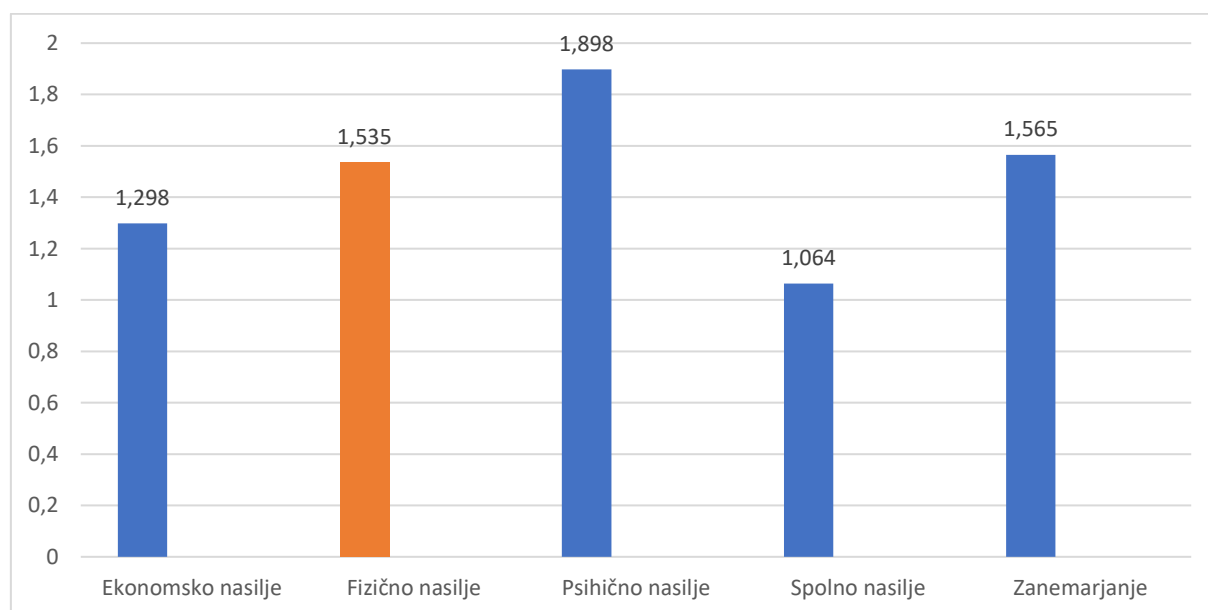
4.1 Preverjanje hipotez

V najinem magistrskem delu sva oblikovala 15 hipotez. V nadaljevanju predstavlja najine ugotovitve na področju hipotez.

Hipoteza 1: Fizično nasilje v družini je najpogostejša oblika nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo v obdobju pred 18. letom starosti.

Izračunala sva povprečno oceno vseh oblik nasilja v družini pred 18. letom (fizično, psihično, spolno, ekonomsko nasilje in zanemarjanje). Prvo hipotezo lahko ovrževa, saj je povprečna ocena vseh oblik psihičnega nasilja pred 18. letom starosti 1,898 – torej je višja od povprečne ocene vseh oblik nasilja pred 18. letom starosti (fizičnega: 1,535; spolnega: 1,064; ekonomskega: 1,298 in zanemarjanja: 1,561), ki ima povprečno oceno 1,535 (standardni odklon 0,312).

Graf 38: Povprečna ocena vseh oblik nasilja v družini pred 18. letom starosti.

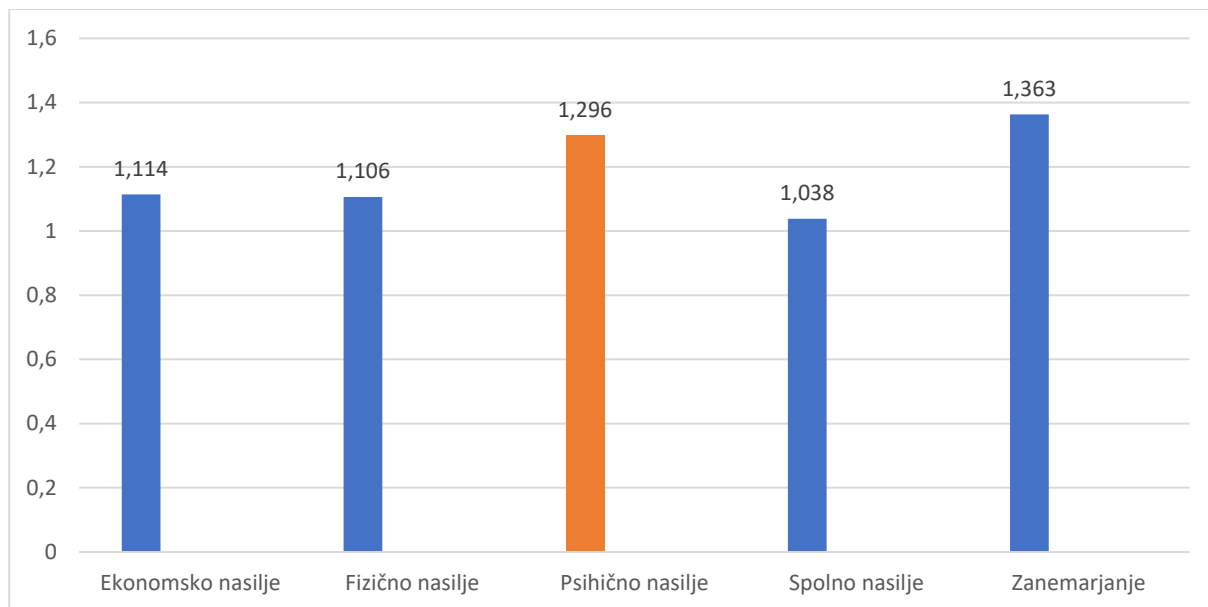

Hipoteza 2: Psihično nasilje v družini je najpogostejša oblika nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo v zadnjih 6 mesecih.

Izračunala sva povprečno oceno vseh oblik nasilja v družini v zadnjih šestih mesecih (fizično, psihično, spolno, ekonomsko nasilje in zanemarjanje). Drugo hipotezo lahko ovrževa, saj je povprečna ocena vseh oblik psihičnega nasilja 1,296 (standardni odklon 0,138) in znaša

razliko v povprečni oceni z drugimi oblikami nasilja (fizično nasilje: 1,106; spolno nasilje: 1,038; ekonomsko nasilje: 1,114 in zanemarjanje: 1,363) manj kot 0,2.

Graf 39: Povprečna ocena vseh oblik nasilja v družini v zadnjih 6. mesecih.

Hipoteza 3: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo nasilje v družini doživljajo redko.

Hipotezo tri sva preverila tako, da sva za vsakega študenta/ko posebej izračunala stopnjo izpostavljenosti nasilju v družini, ki sva jo dobila tako, da sva seštela število vseh točk, ki jih je posamezni študent/ka zbral pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18. letom starosti« in »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih«. Nato sva s pomočjo funkcije AVERAGE v programu Microsoft Office Excel izračunala povprečno stopnjo izpostavljenosti nasilju v družini iz vseh posameznih oblik nasilja v družini. Pri operacionalizaciji sva dejstvo, da študentke in študenti Fakultete za socialno delo nasilje v družini doživljajo redko, operacionalizirala s tem, da njihovo povprečje stopnje izpostavljenosti nasilju v družinskem okolju znaša manj kot 120 točk. Tretjo hipotezo s tem potrjujeva, saj povprečna stopnja izpostavljenosti nasilju v družini za študente/ke Fakultete za socialno delo znaša 78,413 točk (standardni odklon 22,262).

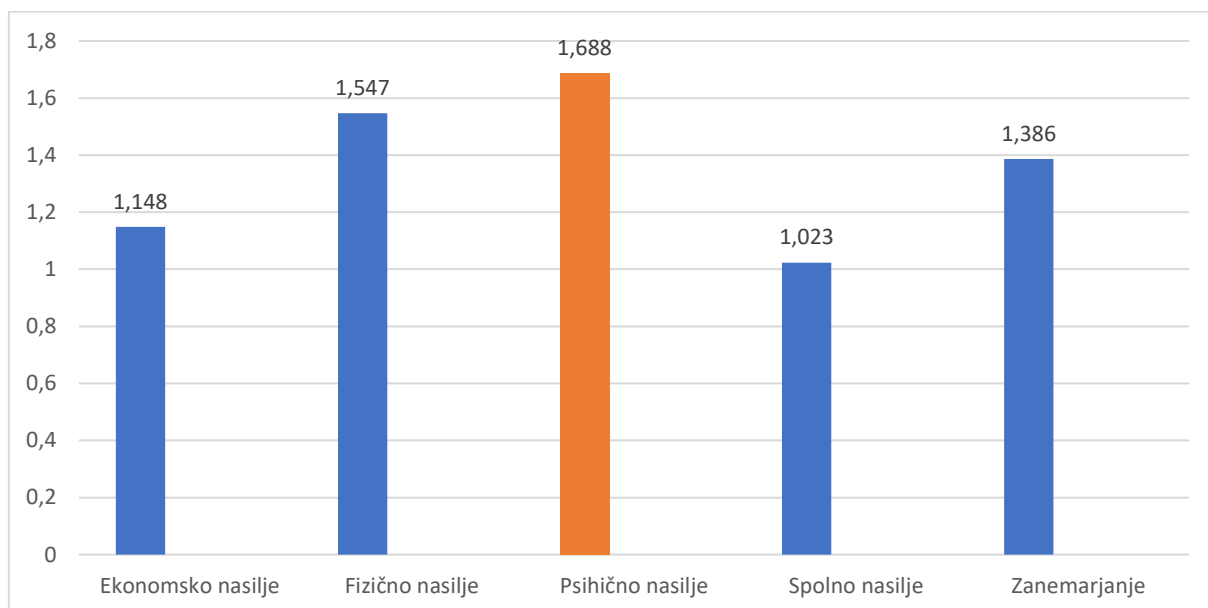
Hipoteza 4: Nasilje v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo se pogosteje pojavlja v obdobju pred 18. letom starosti kot v obdobju zadnjih 6 mesecev.

Izračunala sva povprečno oceno vseh oblik nasilja v družini pred 18. letom in povprečno oceno vseh oblik nasilja v družini v zadnjih šestih mesecih (fizično, psihično, spolno, ekonomsko nasilje in zanemarjanje). Četrto hipotezo lahko potrdiva, saj povprečna ocena vseh oblik nasilja v družini pred 18. letom znaša 1,471 (standardni odklon 0,312) – torej je višja od povprečne ocene vseh oblik nasilja v družini v zadnjih šestih mesecih, ki znaša 1,183 (standardni odklon 0,138).

Hipoteza 5: Študenti Fakultete za socialno delo doživljajo največ fizičnega nasilja v družini.

Izračunala sva povprečno oceno vseh oblik nasilja v družini tako v obdobju pred 18. letom starosti kot v zadnjih 6 mesecih za anketirance, ki so se opredelili kot moški. Peto hipotezo lahko ovrževa, saj povprečna ocena fizičnega nasilja, ki znaša 1,547 (standardni odklon 0,274), ni višja od povprečnih ocen vseh ostalih oblik nasilja v družini (psihično: 1,688; spolno: 1,023; ekonomsko: 1,148 in zanemarjanje 1,386) skupno v obdobju pred 18. letom starosti in v zadnjih 6 mesecih.

Graf 40: Pogostost različnih oblik nasilja med študenti.

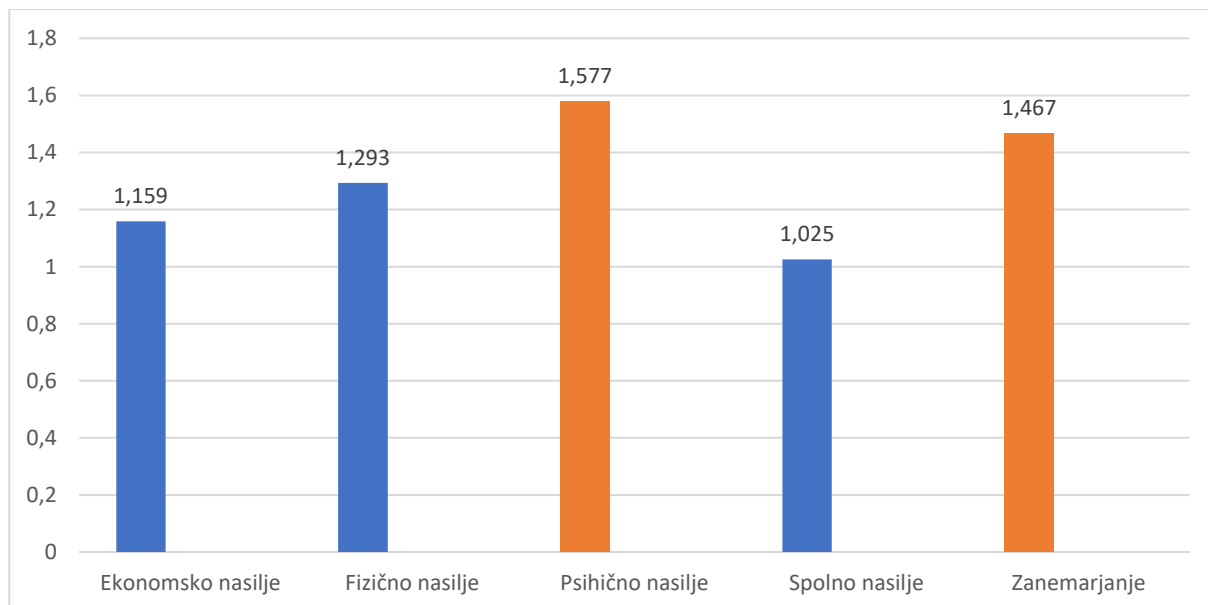

Hipoteza 6: Študentke Fakultete za socialno delo doživljajo največ psihičnega nasilja v družini.

Izračunala sva povprečno oceno vseh oblik nasilja v družini tako v obdobju pred 18. letom starosti kot v zadnjih 6 mesecih za anketirance, ki so se opredelili kot ženske. Šesto hipotezo lahko ovrževa, saj je povprečna ocena psihičnega nasilja 1,577 (standardni odklon 0,223) in znaša razliko v povprečni oceni z drugimi oblikami nasilja (fizično: 1,293; spolno:

1,025; ekonomsko: 1,159 in zanemarjanje: 1,467), v obdobju pred 18. letom starosti in v zadnjih 6 mesecih skupno manj kot 0,2.

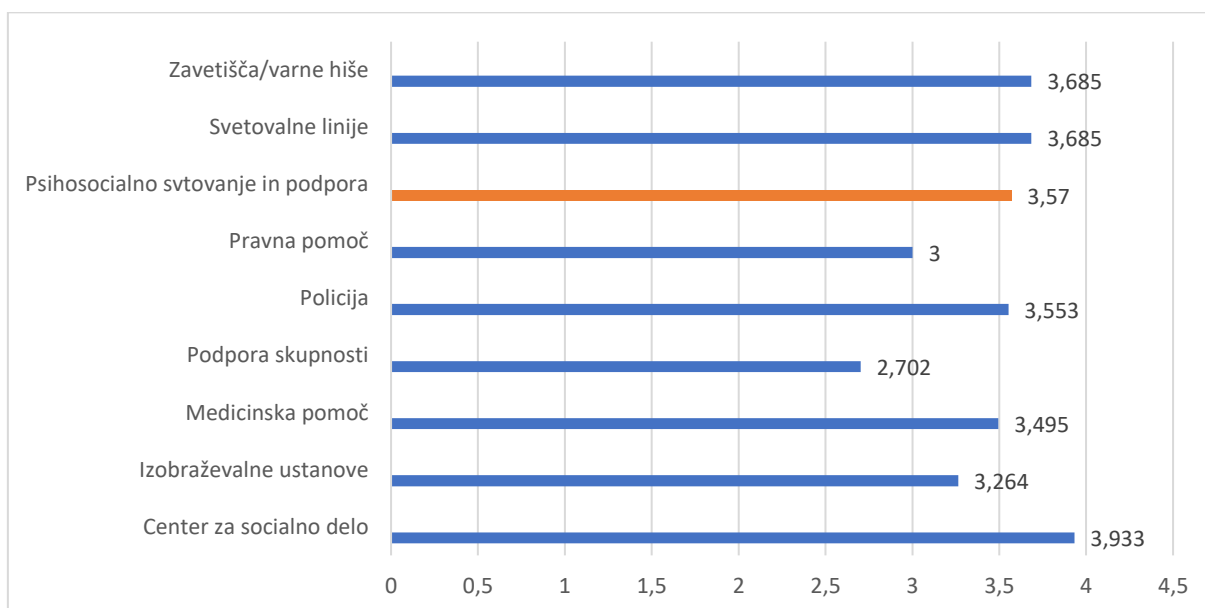
Graf 41: Pogostost različnih oblik nasilja med študentkami.

Hipoteza 7: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo so pri različnih oblikah podpore in pomoči v primeru nasilja v družini najboljše seznanjeni s psihosocialnim svetovanjem in podporo.

Izračunala sva povprečno oceno vseh oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini. Sedmo hipotezo lahko ovrže, saj povprečna ocena psihosocialnega svetovanja in podpore, ki znaša 3,570 (standardni odklon 0,376), ni višja od povprečnih ocen vseh ostalih oblik podpore pomoči (svetovalne linije: 3,685; zavetišča/varne hiše: 3,685; pravna pomoč: 3,041; medicinska pomoč: 3,495; podpora skupnosti: 2,702; center za socialno delo: 3,933; izobraževalne ustanove: 3,264 in policija: 3,553) v primeru nasilja v družini.

Graf 42: Seznanjenost z različnimi oblikami podpore in pomoči.

Hipoteza 8: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo v primeru nasilja v družini najpogosteje najdejo zaupnika znotraj svoje neformalne socialne mreže.

Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, so ocenjevali, na katere socialne mreže so se v primeru nasilja v družini najpogosteje obrnili. Neformalne socialne mreže so glede na pogostost posluževanja tekom doživljanja nasilja ocenili s povprečno oceno 2,6, formalne socialne mreže pa s povprečno oceno 1,5. Podatke sva pridobila iz avtomatskega izračuna, pripravljenega na 1ka.arnes.si. Da študentke in študenti Fakultete za socialno delo v primeru nasilja v družini najpogosteje najdejo zaupnika znotraj svoje neformalne socialne mreže, sva operacionalizirala s tem, da je povprečna ocena posluževanja neformalnih socialnih mrež višja od povprečne ocene posluževanja formalnih socialnih mrež ter da je razlika med povprečnima ocenama vsaj 0,2. Osmo hipotezo zato potrjujeva, saj je povprečna ocena pri neformalnih socialnih mrežah višja od tiste pri formalnih socialnih mrežah, prav tako je razlika med povprečnima ocenama višja od 0,2.

Hipoteza 9: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, poznajo manj oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini kot študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini.

Hipoteza sva preverila tako, da sva pripravila dve skupini – v eni sva obravnavala ocene poznavanja različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini s strani študentk in študentov Fakultete za socialno delo, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, v drugi skupini pa ocene študentk in študentov Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo

nasilje v družini. Za vsako skupino posebej sva v programu Microsoft Office Excel z uporabo funkcije AVERAGE izračunala skupno povprečno oceno poznavanja vseh navedenih različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini (svetovalne linije, zavetišča/varne hiše, psihosocialno svetovanje in podpora, pravna pomoč, medicinska pomoč, podpora skupnosti, center za socialno delo, izobraževalne ustanove in policija). Boljše poznavanje različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini ene ali druge zgoraj navedene skupine sva operacionalizirala z višjo povprečno oceno, ki mora znašati vsaj 0,2. Povprečna ocena poznavanja različnih oblik podpore in pomoči študentk in študentov Fakultete za socialno delo, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, znaša 3,556 (standardni odklon 1,123), pri študentkah in študentih Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo, nasilje v družini, pa znaša 3,426 (standardni odklon 1,264). Rezultati kažejo v nasprotju z najino hipotezo, saj je razlika med povprečnima ocenama premajhna (0,13) in ne znaša vsaj 0,2, zato hipotezo devet ovrže. Podatke prikazujeva v preglednici 3.

Preglednica 3: Prikaz povprečne ocene poznavanja različnih oblik podpore in pomoči glede na (ne)doživljanje nasilja v družini.

DOŽIVLJANJE NASILJA	n	M	SD
DA	103	3,426	1,264
NE	17	3,556	1,123

Hipoteza 10: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 1. stopnjo študija, poznajo manj oblik podpore in pomoči kot študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 2. stopnjo.

Preglednica 4: Prikaz povprečne ocene poznavanja različnih oblik podpore in pomoči glede na stopnjo študija.

STOPNJA ŠTUDIJA	n	M	SD
1. stopnja	42	3,533	1,288
2. stopnja	58	3,291	1,249

Tudi to hipoteza sva preverila tako, da sva pripravila dve skupini – v eni sva obravnavala ocene poznavanje različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini s strani študentk in študentov Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 1. stopnjo študija, v drugi skupini pa ocene študentk in študentov Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 2. stopnjo študija. Za

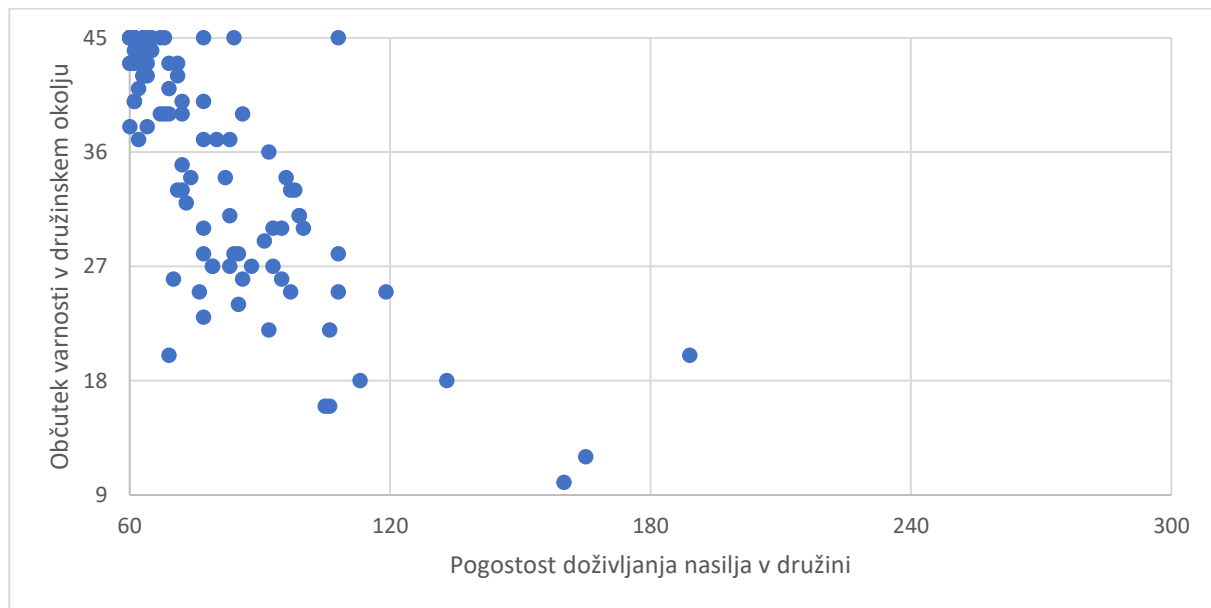
vsako skupino posebej sva v programu Microsoft Office Excel z uporabo funkcije AVERAGE izračunala skupno povprečno oceno poznavanja vseh navedenih različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako dobro ste seznanjeni z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini«. Boljše poznavanje različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini ene ali druge zgoraj navedene skupine sva operacionalizirala z višjo povprečno oceno, ki mora znašati vsaj 0,2. Povprečna ocena poznavanja različnih oblik podpore in pomoči študentk in študentov Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 1. stopnjo študija, znaša 3,533 (standardni odklon 1,288), pri študentkah in študentih Fakultete za socialno delo, ki obiskujejo 2. stopnjo študija, pa znaša 3,291 (standardni odklon 1,249). Deseto hipotezo tako ovrževa, ker je povprečna ocena poznavanja različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini višja pri študentkah in študentih na 1. stopnji kot na 2. stopnji, razlika med povprečnima ocenama pa znaša več kot 0,2. To prikazujeva v preglednici 4.

Hipoteza 11: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo se v svojem družinskem okolju počutijo varne.

Hipotezo enajst sva preverila tako, da sva za vsakega študenta oziroma študentko posebej izračunala stopnjo varnosti v družinskem okolju, ki sva jo dobila tako, da sva seštelala število vseh točk, ki jih je posamezni študent oziroma študentka zbral pri vprašanju »Za spodaj navedene izjave označite, v kolikšni meri veljajo za vašo družino« pri vseh devetih izjavah – rad se zadržujem doma, svobodno lahko izražam svoje občutke in čustva, družinski člani so mi v oporo, doma skupaj iščemo rešitve za težave, doma me ni strah, doma sem svoboden in avtonomen, doma imam prostor za izobraževanje in osebnostno rast, med družinskimi člani vladajo stabilni in pozitivni odnosi ter doma sem fizično varen. Nato sva s pomočjo funkcije AVERAGE v programu Microsoft Office Excel iz vseh posameznih stopenj varnosti študentk in študentov Fakultete za socialno delo izračunala povprečno stopnjo varnosti v družinskem okolju. Da se študentke in študenti Fakultete za socialno delo v svojem družinskem okolju počutijo varne, sva operacionalizirala s tem, da njihovo povprečje stopnje varnosti v družinskem okolju znaša več kot 21 točk. Enajsto hipotezo s tem potrjujeva, saj povprečna stopnja varnosti v družinskem okolju za študentke in študente Fakultete za socialno delo znaša 35,783 točk (standardni odklon 9,051 točk).

Hipoteza 12: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki pogosteje doživljajo nasilje v družini, se v družinskem okolju počutijo manj varne.

Graf 43: Povezava med občutkom varnosti v družinskem okolju in pogostostjo doživljanja nasilja v družini.

Povezavo sva izračunala s Pearsonovim koeficientom in jo prikazujemo v grafu 43. To sva storila tako, da sva naprej pripravila dva indeksa. Prvi je seštevek vseh točk, ki jih je študent/ka zbral pri ocenjevanju različnih oblik nasilnega ravnanja v njegovi družini pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18. letom starosti« in »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih«. Drugi indeks je seštevek vseh točk, ki jih je študent/ka zbral pri ocenjevanju veljavnosti vseh devetih izjav o družinskem okolju – rad se zadržujem doma, svobodno lahko izražam svoje občutke in čustva, družinski člani so mi v oporo, doma skupaj iščemo rešitve za težave, doma me ni strah, doma sem svoboden in avtonomen, doma imam prostor za izražanje in osebno rast, med družinskimi člani vladajo stabilni in pozitivni odnosi ter doma sem fizično varen. Potem sva izračunala vrednost Pearsonovega koeficienta s pomočjo funkcije PEARSON v programu Microsoft Office Excel. Kot spremenljivki sva uporabila oba prej omenjena indeksa. S tem sva dobila vrednost Pearsonovega koeficienta, ki znaša $-0,772$. Korelacija je visoka in negativna. Dvanajsto hipotezo tako potrjujeva.

Hipoteza 13: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, pogosteje pobegnejo iz prostora v drug prostor kot pa poiščejo zaščito pri drugem družinskem članu.

Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, so ocenjevali, kako pogosto se odzivajo na različne načine v primeru nasilja v družini.

Da študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, pogosteje pobegnejo iz prostora v drug prostor kot pa poiščejo zaščito pri drugem družinskem članu, sva operacionalizirala s tem, da je povprečna ocena pobega iz prostora v drug prostor višja od povprečne ocene iskanja zaščite pri drugem družinskem članu ter znaša vsaj 0,2. Podatke sva pridobila iz avtomatskega izračuna, pripravljenega na lka.arnes.si. Trinajsto hipotezo potrjujeva, saj povprečna ocena pri možnosti »pobegnem iz prostora v drug prostor« znaša 2,5, medtem ko povprečna ocena pri možnosti »iščem zaščito pri drugem družinskem članu« znaša 2,3, torej manj, in je razlika med povprečnima ocenama 0,2.

Hipoteza 14: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, najpogosteje doživljajo strah in anksioznost, medtem ko študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, menijo, da bi v primeru nasilja v družini najpogosteje doživljali žalost.

Pri štirinajsti hipotezi sva primerjala doživljanje oziroma počutje dveh skupin študentov med seboj glede na njihove povprečne ocene pri posamezni možnosti o tem, kako pogosto menijo, da bi se počutili na ponujene načine ob doživljanju nasilja v družini za študentke in študente, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, oziroma, kako pogosto so se počutili na ponujene načine ob doživljanju nasilja v družini za študentke in študente, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini. Podatke sva pridobila iz avtomatskega izračuna, pripravljenega na lka.arnes.si. Najpogostejše doživljanje strahu in anksioznosti pri študentkah in študentih Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, sva operacionalizirala s tem, da pri možnosti strah in anksioznost dosežejo najvišjo povprečno oceno. Najpogostejše doživljanje žalosti pri študentkah in študentih Fakultete za socialno delo, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, sva operacionalizirala s tem, da pri možnosti žalost dosežejo najvišjo povprečno oceno. Svojo hipotezo ovrževa, saj je pri študentkah in študentih, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, dosegla najvišjo povprečno oceno žalost (povprečna ocena 3,2), na drugem in tretjem mestu pa jezo ter strah in anksioznost (oba odgovora s povprečno oceno 3). Pri študentkah in študentih, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, je najvišjo povprečno oceno prav tako dosegla žalost (povprečna ocena 4,3), na drugem mestu sta strah in anksioznost (povprečna ocena 4,1) in na tretjem mestu jeza (povprečna ocena 3,7).

Hipoteza 15: Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so odraščali v podeželskem (ruralnem) naselju (manj kot 3000 prebivalcev), so v obdobju pred 18. letom starosti doživljali več nasilja v družini kot študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so odraščali v mestnem (urbanem) naselju (več kot 3000 prebivalcev).

Hipoteza sva preverila tako, da sva pripravila dve skupini – v eni sva obravnavala ocene različnih oblik nasilnega ravnanja v družinah študentk in študentov pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18. letom starosti«, ki prihajajo oziroma so odražali v podeželskem (ruralnem) naselju, v drugi skupini pa ocene različnih oblik nasilnega ravnanja v družinah študentk in študentov pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18. letom starosti«, ki so odražali v mestnem (urbanem) naselju. Za vsako skupino posebej sva v programu Microsoft Office Excel z uporabo funkcije AVERAGE izračunala povprečno oceno pogostosti doživljanja nasilja študentk in študentov iz vseh različnih navedenih oblik nasilnega ravnanja pred 18. letom starosti. Povprečna ocena pogostosti doživljanja nasilja v družini pri študentkah in študentih iz mestnega (urbanega) naselja znaša 1,516 (standardni odklon 0,971), za študentke in študente iz podeželskega (ruralnega) naselja pa znaša 1,475 (standardni odklon 0,913). Rezultati kažejo v nasprotju z najino hipotezo, saj je razlika med povprečnima ocenama premajhna (0,041) in znaša manj kot 0,2, zato petnajsto hipotezo ovrže.

4.2 Zloženska »Nasilje v družini«

Predstavljena zloženska je rezultat najinega raziskovalnega dela, ki sva ga izvedla v okviru magistrskega študija, in je namenjena osveščanju ter nudenju pomoči žrtvam nasilja v družini in tudi splošni poučenosti o nasilju v družini. V okviru raziskave sva z anketnim vprašalnikom preverjala poznavanje različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini s strani študentk in študentov Fakultete za socialno delo. Pri vprašanju »Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako dobro ste seznanjeni z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini (1– sploh ne poznam, 5– popolnoma poznam)« se je pokazalo, da študentke in študenti med različnimi navedenimi oblikami podpore in pomoči najmanj poznajo pomoč in podporo, ki jo lahko nudijo izobraževalne ustanove, pravno pomoč ter podporo skupnosti. V ta namen sva se odločila, da v letaku »Nasilje v družini« predstaviva omenjene tri najmanj poznane oblike pomoči in podpore s strani študentk in študentov ter na ta način zagotoviva boljšo informiranost. Nasilje v družini je kompleksen in razširjen družbeni problem, ki terja celovito obravnavo in sistemske rešitve. Zloženska vsebuje ključne informacije, ki so namenjene tako žrtvam kot širši javnosti, ter nudi praktične napotke za iskanje pomoči in podpore. Zloženska je prikazana v prilogah.

Ena izmed glavnih prednosti zloženke je njena vloga pri ozaveščanju o razširjenosti nasilja v družini. Poudarjava, da nasilje ne izbira žrtev in lahko prizadene vsakogar, ne glede na starost, spol, rasno pripadnost ali družbeni status. Takšno ozaveščanje je bistvenega pomena za razumevanje, da nasilje v družini ni omejeno le na fizične poškodbe, temveč vključuje tudi čustveno, verbalno, finančno in spolno zlorabo. S tem celostnim pristopom pomagamo razumeti kompleksnost in razsežnost tega problema, kar je prvi korak k iskanju učinkovitih rešitev.

Zloženka vsebuje tudi vrsto pomembnih statističnih podatkov, ki ilustrirajo obseg nasilja in njegove posledice. Navajava na primer, da eden od dveh otrok, starih od 2 do 17 let, vsako leto doživi neko obliko nasilja, ter da je 120 milijonov deklet po svetu doživelo neko obliko prisilnega spolnega stika pred dopolnjenim 20. letom. Takšne informacije so ključne za ozaveščanje javnosti in spodbujanja ukrepov za preprečevanje nasilja.

Pomemben del zloženke je tudi podrobna predstavitev pravnih možnosti za žrtve nasilja. V zloženki omenjava, da zakon o preprečevanju nasilja v družini omogoča brezplačno pravno pomoč, ki vključuje pravni nasvet in zastopanje v pravnih postopkih. Poleg tega podrobno opisujeva tudi ukrepe, ki jih lahko izvede tožilstvo. Te informacije so izredno koristne za žrtve, ki iščejo pravno zaščito in rešitve za stisko, s katero se srečujejo.

Podpora izobraževalnih ustanov je še ena ključna vsebina zloženke. Univerza v Ljubljani na primer nudi psihosocialno svetovanje na več lokacijah, kar je dostopno tudi na daljavo. To je še posebej pomembno za študente, ki se soočajo z nasiljem, saj jim omogoča dostop do strokovne pomoči in podpore v varnem okolju.

Zloženka prav tako izpostavlja različne oblike podpore, ki jih lahko nudijo skupnosti. Poudarja pomen čustvene, praktične in informacijske podpore, ki jo lahko nudijo družina, prijatelji in širša skupnost. S tem želiva spodbujati aktivno vlogo skupnosti pri pomoči žrtvam in krepiti mrežo podpore, ki je ključna za učinkovito reševanje problematike nasilja v družini.

Zloženka ponuja jasne in konkretne napotke ter možnosti za iskanje pomoči in podpore in ponuja informacije, ki so specifične za študente in študentke Fakultete za socialno delo. Informacije o seznanjenosti z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini služijo tudi temu, da se razvijejo in okrepijo tiste oblike pomoči, ki so manj poznane in razširjene.

Slika 1: Prva stran zloženke »Nasilje v družini«.

NASILJE V DRUŽINI

Jana Cigan in Davor Čeperkovič

NASILJE NE IZBIRA ŽRTEV

Vsako leto na tisoče ljudi, ne glede na starost, spol, rasno pripadnost ali družbeni status, postane žrtev nasilja v družini.

NASILJE JE VEČ KOT FIZIČNA BOLEČINA

Nasilje v družini ni omejeno le na fizične poškodbe. Vključuje tudi čustveno, verbalno, finančno in seksualno zlorabo.

NE OBSOJAJ, AMPAK POSLUŠAJ

Poslušanje je prvi korak k razumevanju. Ne obsojajte žrtev, ampak jim nudite svojo podporo in empatijo. Vsakdo zasluži, da je slišan.

Nekaj podatkov o pojavnosti nasilja:

- En od dveh otrok, starih od 2 do 17 let, vsako leto doživi neko obliko nasilja.
- 120 milijonov deklet naj bi doživelo neko obliko prisilnega spolnega stika pred dopolnjenim 20. letom.
- Čustveno nasilje prizadene enega od treh otrok, po vsem svetu pa en od štirih otrok živi z materjo, ki je žrtev nasilja s strani intimnega partnerja.
- Nasilje lahko privede do smrti, poškodb in invalidnosti.

V najini raziskavi v sklopu magistrskega dela naju je zanimalo, kako so študentke FSO-ja seznanjeni s različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini. Raziskava je pokazala, da so najmanj seznanjeni s poznavanjem pravne pomoči, podporo skupnosti in s pomočjo, ki jo nudijo izobraževalne ustanove.

Slika 2: Druga stran zloženke »Nasilje v družini«.

PRAVNA POMOČ

Brezplačna Pravna Pomoč
Zakon o preprečevanju nasilja v družini (2007) s 16. členom določa, da je do brezplačne pravne pomoči upravičena oseba, pri kateri je pristojni center za socialno delo ocenil ogroženost.

Tožilstvo:

- Ukrepa za odkrivanje kaznivih dejanj in izsleditev storilcev ter usmerja prekazeniški postopek
- Vloži zahtevo za preiskavo
- Vloži in zastopa obtožnico oziroma obtožni predlog pred pristojnim sodiščem
- Vloga pritožbe zoper nepravilno sodno odločbo
- Vloga izredna pravna sredstva zoper pravilno sodno odločbo

Žrtev na tožilstvu lahko:

- Vloži neposredno obtožnico na sodišče
- Vloži zahtevo za preiskavo
- Vrne ovadbo policiji za dopolnitev
- Odstopi ovadbo v postopek poravnavanja
- Z oškodovančkinim soglasjem adoliži pretag
- Zavzame ovadbo

POMOČ IZOBRAŽEVALNIH USTANOV

Univerza v Ljubljani nudi podporo študentom in študentkam, ki doživljajo nasilje v družini, preko Psichosocialne svetovalnice UL.

Svetovalnica deluje na petih lokacijah:

- Pedagoška fakulteta UL
- Zdravstvena fakulteta UL
- Fakulteta za matematiko in fiziko UL
- Akademija za gledališče, radio, film in televizijo
- Študentsko naselje Rožna dolina

Zaupne osebe

Ole doživljanju kakršnegakoli nasilja ali zlorabe se študenti in študentke lahko obrnejo tudi na zaupne osebe posameznih fakultet in akademij. Pomembno je vedeti, da se ni potrebno obrniti na zaupno osebo le na svoji fakulteti ali akademiji, ampak lahko poiščete pomoč tudi na katerikoli drugi fakulteti ali akademiji.

PODPORA SKUPNOSTI

Kako skupnost lahko pomaga?

Z našim čustveno podporo:

- Najprej in prvič. Bodite odprti za poslušanje brez obsojaja. Poslušajte svojo podporo in razumevanje, kar lahko žrtvi pomaga pri občutju varnosti in sprejetosti.
- Slišati in slišati. Bodite pozorni na znake stiske in ponudite pomoč. Večina je sam pospevir in izražena skrb lahko veliko pomaga.

Praktična empatija:

- Aktivno poslušanje: Poslušajte brez prekinjanja in ne delajte hitrih zaključkov. Poskusite razumeti njihova čustva in perspektivo.
- Poslušajte spremembe: Spremljajte osebo na pomembne sestanke, kot so srečanja s svetovaki ali sodni postopki, če si to želi.

Informacijska podpora:

- Rejping: soro. Povežite jih z organizacijami in storitvami, ki nudijo pomoč, kot so krizni centri, svetovalne linije in varna hiša.
- Pomagajte pri iskanju informacij o njihovi pravici in možnosti pomoči.

Praktična podpora:

- Ponudite pomoč pri vsakodnevnih nalogah, kot so nakupovanje, prevoz, ali skrb za otroke.
- Če imate možnost, ponudite zadržno bivaliče, če je žrtev v neposredni nevarnosti.

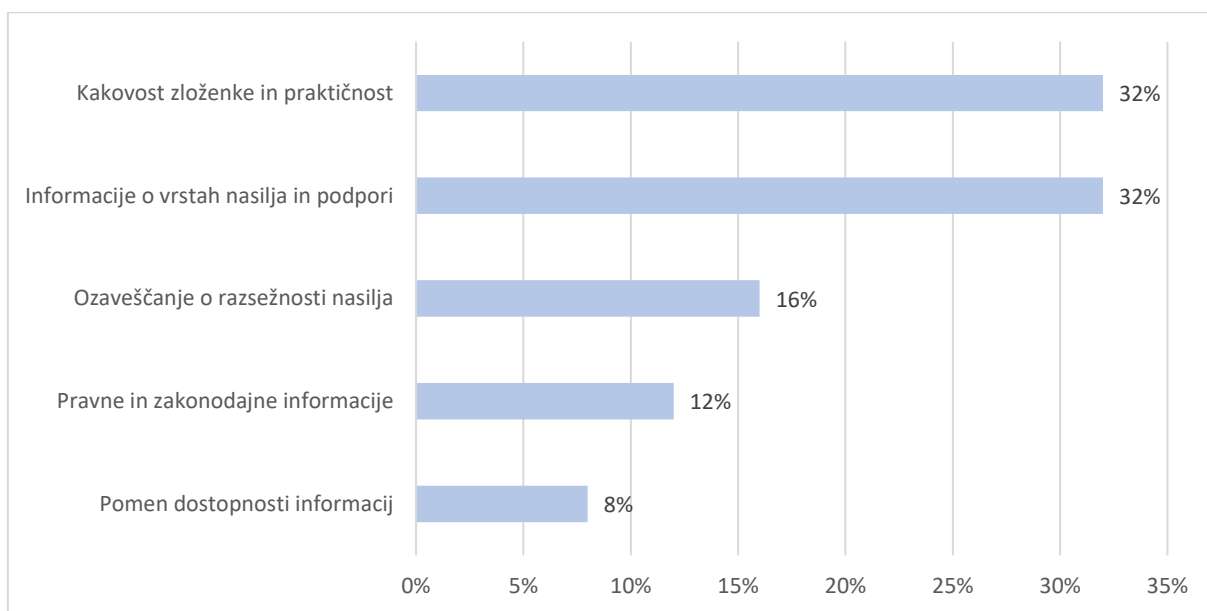

Sposobnosti občutljivosti:

- Vključenost v skupnost: Ponudite jih k sodelovanju v skupni aktivnosti, športnih dejavnosti ali drugih dejavnosti, ki jih zanimajo, kar lahko pomaga pri spoprijemu občutja prirednosti in normalnosti.

Graf 44: Prikaz analize povratnih informacij na zloženko.

Med zbranimi povratnimi informacijami, ki jih je podalo 25 študentk in študentov, so se najpogosteje pojavljale povratne informacije, povezane s kakovostjo in praktičnostjo zloženke, ter informacije o vrstah nasilja in podpori (oba odgovora z 32 odstotki), sledijo izjave v sklopu ozaveščanja o razsežnosti nasilja (16 odstotkov), pravne in zakonodajne informacije (12 odstotkov) ter na zadnjem mestu pomen dostopnosti informacij (8 odstotkov).

5. RAZPRAVA IN SKLEPI

V nadaljevanju glede na zgoraj predstavljene rezultate odgovarjava na zastavljena raziskovalna vprašanja in zapisujeva sklepne ugotovitve, do katerih sva prišla na podlagi obdelave ter analize podatkov izvedene raziskave. Vse najine ugotovitve v tem poglavju povezujeva s teoretskimi izhodišči ter kritično ovrednotiva metodologijo najine raziskave.

Večina anketirancev v najini raziskavi se je opredelila z ženskim spolom (78 odstotkov), sledijo anketiranci, ki so se opredelil z moškim spolom (14 odstotkov), osebe, ki se niso želele opredeljevati (5 odstotkov) ter nebinarne osebe (3 odstotki). Spolna struktura ne preseneča in je bila kot taka tudi pričakovana, saj se za študij in poklice pomoči tudi v sodobni družbi še vedno predvsem odločajo osebe ženskega spola. Kljub temu ugotovitve kažejo na raznolikost spolnih identitet med študenti, kar je pomembno za razvoj inkluzivnih politik in programov podpore. Razumevanje potreb in izkušenj različnih spolnih skupin je ključno za zagotavljanje ustrezne podpore v primerih nasilja. Povprečno število starosti anketirancev v raziskavi znaša 22,7 let.

Glede na stopnjo študija največ anketirancev obiskuje 1. stopnjo (58 odstotkov), nekoliko manj anketirancev pa prihaja iz 2. stopnje (42 odstotkov). Iz poročil Fakultete za socialno delo iz leta 2023 je bilo v študijsko leto 2023/2024 več študentov vpisanih na 1. stopnjo kot pa na 2. stopnjo. Glede na modul študija med študentkami in študenti, ki so vpisani v 3. (25 odstotkov) in 4. letnik študija (33 odstotkov), prevladujejo tisti, ki obiskujejo socialno delo z mladimi (30 odstotkov). Med študentkami in študenti na 2. stopnji študija prevladujejo tisti, ki so bili vpisani na redni študij (93 odstotkov), glede na modul pa je največ tistih, ki obiskujejo psihosocialno podporo in pomoč (28 odstotkov) ter socialno delo v vzgoji in izobraževanju (28 odstotkov).

Glede na tip primarne družine, v kateri so anketiranci odraščali, je največ takih, ki so odraščali v družini zakonskega para z otrokom/ci (63 odstotkov), sledijo zunajzakonski partnerji z otrokom/ci (19 odstotkov), matere z otrokom/ci (11 odstotkov) in na zadnjem mestu očetje z otrokom/ci (5 odstotkov). Visoko število zakonskih parov z otrokom/ci kaže na to, da je tradicionalna družinska struktura še vedno najbolj pogosta med anketiranci. To je skladno s splošnimi demografskimi trendi, kjer večina otrok odrašča s starši, ki so v zakonski zvezi. Po podatkih SURS (Statistični urad Republike Slovenije) iz leta 2021 je bilo v Sloveniji skupaj 202.458 zakonskih parov z otroki ter 73.803 zunajzakonskih partnerjev z otroki.

Nenazadnje največ anketirancev raziskave prihaja iz oziroma so odraščali v mestnem (urbanem) naselju (več kot 3000 prebivalcev), to je 51 odstotkov, skoraj enako število

anketirancev pa je odraščalo v podeželskem (ruralnem) naselju (manj kot 3000 prebivalcev), to je 49 odstotkov.

Pogostost različnih oblik nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo

Študenti in študentke so pri ocenjevanju pogostosti doživljanja nasilja v družini ocenjevali pet različnih oblik nasilja (fizično nasilje, psihično nasilje, spolno nasilje, ekonomsko nasilje in zanemarjanje) in znotraj tega pri vsaki še 6 oblik posameznega nasilja. Najvišjo povprečno oceno 1,633 je prejelo psihično nasilje, kar pomeni, da je ta oblika nasilja v družinah najpogostejša pri študentih in študentkah Fakultete za socialno delo. Ostale oblike nasilja so prejele nižjo povprečno oceno: zanemarjanje 1,426, fizično nasilje 1,420, ekonomsko nasilje 1,153 in spolno nasilje 1,024. Z nasiljem v družini se lahko sreča vsakdo, ne glede na raso, starost, spolno usmerjenost, vero, spol ali spolno identiteto. Nasilje v družini prizadene ljudi iz vseh socialno-ekonomskih okolij in vseh stopenj izobrazbe. Ne prizadene le zlorabljenih, temveč močno vpliva tudi na družinske člane, prijatelje in širšo socialno mrežo (Office on violence against women, 2023). Kanduč (2001) pravi, da je psihično trpinčenje pogostejše kakor fizično nasilje. Je tudi najbolj prikrita in zahrbtna oblika, saj ne pušča vidnih posledic na otroku/mladostniku. Gre za najmanj raziskano in morda najbolj škodljivo obliko nasilja. Nekateri avtorji so mnenja, da je psihično trpinčenje zajeto tudi v pojmu zanemarjanja otroka. Filipčič (2002) piše, da se psihično nasilje ne pojavlja samostojno ali kot edina oblika nasilja nad otrokom, ampak skupaj s telesnim in spolnim nasiljem. Slovenska sodna praksa se do danes še ni srečala s primerom, pri katerem bi staršem očitali samo psihično nasilje. To dejstvo je tudi vzrok, da se pri nas še ni pojavila potreba po natančnejšem opredeljevanju, katere oblike psihičnega nasilja so inkriminirane. Razlike v povprečnih ocenah pri različnih oblikah nasilja niso velike, kar kaže na to, da so v življenjih študentov prisotne vse oblike nasilja, vendar so nekatere nekoliko bolj prikrite. Psihično nasilje je bilo vedno deležno manj pozornosti kot fizično. Posledica tega je pomanjkanje doslednih definicij in soglasij o tem, kaj ta pojem sploh predstavlja. To lahko povzroči slabo razumevanje in identifikacijo žrtev psihičnega nasilja ter zagotovi napačno ozadje za ocene pravnih posledic. Psihično nasilje ima lahko hujše posledice kot fizično, čeprav je manj vidno in manj očitno (Sikström idr., 2021).

S tem sva tudi odgovorila na prvo raziskovalno vprašanje, ki je bilo *»Katera oblika nasilja je v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo najpogostejša?«* Odgovor je, da je najpogostejša oblika nasilja med študenti in študentkami Fakultete za socialno delo psihično nasilje. Ugotovila sva tudi, da se je potrebno o izkušnjah nasilja med študenti in

študentkami Fakultete za socialno delo s študenti pogovoriti ter se soočiti z izzivi, ki jih je travma pustila, saj na ta način lahko zmanjšamo možnost, da bi prišlo do sekundarne travme pri delu z uporabniki. Sekundarna travma, ki jo nekateri avtorji imenujejo tudi posredna travma (angl. vicarious trauma) (Stamm, 2010), je relativno nova tema, ki se je pojavila na področju socialnega dela (Hesse, 2002). Socialne delavke, ki neposredno sodelujejo z uporabniki v praksi, so redno izpostavljene trpljenju in travmam uporabnikov, zaradi česar so bolj ranljive za razvoj sekundarne travme (Cox in Steiner, 2013; Adams, Figley in Boscarino, 2007). Po podatkih več študij se 38 odstotkov socialnih delavk sooča z visokim nivojem sekundarnega travmatskega stresa (Bell, Kulkarni in Dalton, 2003). Sekundarna travma oz. posredna travma (angl. vicarious trauma) se kaže kot sprememba osebnega pogleda na svet, k čemur vodi kontinuirana sekundarna izpostavljenost socialne delavke travmam, s katerimi se spoprijemajo uporabniki (Michalopoulos in Aparicio, 2012; Cox in Steiner, 2013). Nanaša se na izkušnjo pomagajočega, ki je vzpostavil empatičen odnos z uporabnikom in bil posredno izpostavljen travmatičnim izkušnjam, o katerih poročajo uporabniki (Cvetek, 2010).

Pogostost različnih oblik nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo v različnih življenjskih obdobjih

Študenti in študentke so pri ocenjevanju pogostosti doživljanja nasilja v družini ocenjevali pet različnih oblik nasilja (fizično nasilje, psihično nasilje, spolno nasilje, ekonomsko nasilje in zanemarjanje) in znotraj tega pri vsaki še 6 oblik posameznega nasilja. Pogostost doživljanja različnih oblik nasilja so ocenjevali v dveh življenjskih obdobjih: v obdobju do 18. leta in v zadnjih šestih mesecih. Nasilje v družini se pogosteje pojavlja v obdobju pred 18. letom, kar so anketiranci ocenili s povprečno oceno 1,471, medtem ko povprečna ocena različnih oblik nasilja v zadnjih šestih mesecih znaša 1,183. Najpogostejša oblika nasilja v družini do 18. leta je psihično nasilje, ki so ga anketiranci ocenili s povprečno oceno 1,898. Problem pri definiranju psihičnega nasilja je določiti tisto mejo, kjer se psihično nasilje sploh začne in kaj vse se uvršča pod ta pojem. Zaradi subjektivnosti doživljanja sveta lahko posameznik neko besedo ali dejanje dojame kot žaljivo, se počuti ponižano, prizadeto in v njem se lahko sprožijo negativna čustva. Medtem nekdo drug isto besedo ali dejanje dojame popolnoma drugače in se mu lahko zdi ravnanje drugega sprejemljivo (Zavod Emma, 2011). Bezenšek Laličeva (2009) pravi, da družina s svojimi posebnostmi vpliva na osebnost otroka v vseh fazah njegovega razvoja in da so starši »pomembni drugi«, ki določajo svet, ki ga mora otrok ponotranjiti. Izpostavljanje nasilju v družini vsekakor vpliva na socialno vedenje otroka. Otroci lahko razvijejo še prepričanje, da je kaznovanje drugih in izražanje svoje moči nad njimi

učinkovito in nekaj povsem sprejemljivega. Tako lahko otrokovo opazovanje nasilja v družini ali njegovo neposredno doživljanje poveča njegovo strpnost do nasilja.

S tem sva tudi odgovorila na drugo raziskovalno vprašanje, ki se je glasilo: »*V katerem starostnem obdobju se nasilje v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo pojavlja najpogosteje?*« Odgovor je, da je nasilje v družini najpogostejše v obdobju pred 18. letom starosti. Ugotovila sva tudi, da je potrebno ozaveščati o ničelni toleranci do nasilja, saj na ta način vzpodbujamo družbeno odgovornost in spremembe v družbi v odnosu do nasilja.

Pogostost doživljanja različnih oblik nasilja v družinah študentov in študentk Fakultete za socialno delo

Študenti in študentke so pri ocenjevanju pogostosti doživljanja nasilja v družini ocenjevali pet različnih oblik nasilja (fizično nasilje, psihično nasilje, spolno nasilje, ekonomsko nasilje in zanemarjanje) in znotraj tega pri vsaki še 6 oblik posameznega nasilja. Za potrebe ugotavljanja stopnje izpostavljenosti nasilju v družini sva za vsakega študenta/ko izračunala stopnjo izpostavljenosti nasilju tako, da sva seštela število vseh točk, ki jih posamezni študent/ka zbral pri vprašanjih, ki ugotavljajo pogostost nasilja pred 18. letom in v zadnjih šestih mesecih. Nato sva oblikovala 4 razrede pogostosti (60–120 točk = redko, nad 120–180 = občasno, nad 180–240 = pogosto, nad 240–300 = zelo pogosto) in glede na povprečno oceno 78,413 študentov in študentk Fakultete za socialno delo ocenila, da nasilje doživljajo redko. Obstaja veliko dokazov, da je nasilje prisotno na osnovnih in srednjih šolah ter tudi v odraslosti., malo pa je znanega o nasilju v obdobju, ko študentke in študenti iz adolescence prehajajo v odraslo dobo. V eni od tujih raziskav so ugotovili, da ni gotovo, da se bodo ustrahovanje, viktimizacija in nasilje med študenti zmanjšali. Ocene po izvedeni raziskavi so bile namreč v grobem podobne tistim iz raziskav, izvedenih v srednjih šolah. Čeprav so le v redkih raziskavah proučevali razširjenost nasilja med študenti, nam zbirka študij, ki sta jo pripravila Lund in Ross, kaže, da nasilje ostaja pogosta težava na fakultetah. Nekje od 10 do 15 odstotkov študentov je poročalo o prisotnosti spletnega nasilja, od 20 do 25 odstotkov pa o prisotnosti ostalih oblik nasilja. Avtorja poudarjata, da nasilje ostaja resna težava tudi med študenti, zlasti verbalno in relacijsko nasilje (Lund in Ross, 2017, str. 1–9). V Sloveniji žal ni bilo izvedenih veliko raziskav na temo nasilja med študenti, čeprav ti poročajo o doživljanju tega. Ena od redkih raziskav, ki je bila med drugim izvedena z namenom preverjanja pojavnosti izvajanja in doživljanja nasilja med študenti v slovenskem prostoru, je pokazala, da je pojavnost nasilja med njimi majhna. Kljub temu ne gre zanemariti dejstva, da je približno desetina študentov poročala o pojavnosti nasilja (Pivec in Kozina, 2021, str. 139–150). Buhinjak (2016)

je v svoji raziskavi ugotovila, da je najpogostejša oblika nasilja v dijaških in študentskih domovih psihična. Meni, da imajo dijaki in študenti na splošno visoko toleranco do nasilja, saj se tisti, ki so bili deležni nasilja, niso nikomur zaupali, ker se jim je to zdelo nepomembno.

S tem sva tudi odgovorila na tretje raziskovalno vprašanje, ki je bilo »*Kako pogosto doživljajo nasilje v družini študentke in študenti Fakultete za socialno delo?*« Odgovor je, da študenti in študentke Fakultete za socialno delo nasilje doživljajo redko. Ugotovila sva tudi, da je med študenti splošno visoka toleranca do nasilja in da veliko oseb z izkušnjo nasilja o le-tem ne spregovori.

Spol in pogostost nasilja

Za potrebe ugotavljanja pogostosti nasilja glede na spol sva izračunala skupno povprečno oceno za pogostost doživljanja nasilja pred 18. letom in v zadnjih šestih mesecih za moške in ženske, torej študente in študentke Fakultete za socialno. Povprečna ocena vseh oblik nasilja v družini v obeh raziskovanih obdobjih za študente znaša 1,358, za študentke pa povprečna ocena vseh oblik nasilja v družini v obeh raziskovanih obdobjih znaša 1,304. Ker je razlika povprečnih ocen manjša od 0,2, ne moreva govoriti o tem, da je pogostost nasilja pri enem spolu večja. Med študentkami sta bili najpogostejši obliki nasilja psihično nasilje s povprečno oceno 1,577 in zanemarjanje s povprečno oceno 1,467, med študenti pa psihično nasilje s povprečno oceno 1,688 in fizično nasilje s povprečno oceno 1,547. Naše obnašanje je osnovano na družbenih pričakovanjih, pomemben del slednjih pa predstavljajo spolne norme. Kakšno obnašanje je zahtevano od nas, vključno z npr. oblačili, ki jih nosimo, izbiro poklica, najljubše barve, frizure itd., je močno osnovano na spolu, ki mu pripadamo. Včasih so nasilna vedenja v samem izhodišču povezana z nespoštovanjem družbenih pravil, vključno s spolnimi normami (npr. norčevanje iz moškega, ki mu je vseč roza barva). Razmerje moči med spoloma je nesorazmerno, nasilje pa deluje kot nadaljevanje tega neravnovesja. Nasilje je uporabljeno tudi v drugih kontekstih, povezanih s spolom, npr. kot način izkazovanja moči, dominance moškega nad žensko (nasilje na podlagi spola) ali namensko kot kaznovanje in odvzem avtonomnosti (primeri spolnega nasilja). Raziskave kažejo, da so žrtve in storilci nasilja lahko tako moški kot ženske, statistično pa so v vlogi žrtve pogosteje ženske. Značilnosti v povezavi z nasiljem lahko opazimo tudi glede na to, nad kom se nasilje izvaja in kdo ga izvaja – kdo je žrtev in kdo storilec. Ko je storilka ženska, se nasilje pogosteje pojavlja v psihičnih oblikah, moški storilci pa se pogosteje zatečejo k uporabi fizičnega in spolnega nasilja (Inštitut za preučevanje enakosti spolov, 2022). Kljub temu, da najina raziskava ni pokazala večjih razlik v pogostosti nasilja glede na spol, se nama raziskovanje le-tega vseeno zdi smiselno, saj omogoča

širše razumevanje družbenih neenakosti. Marjanovič Umek (2004) pravi, da ne glede na to, da je med deklicami in dečki več podobnosti kot razlik in da razlike niso le med skupinama temveč tudi znotraj skupin deklic oz. dečkov, je preučevanje in poznavanje razlik med spoloma pomembno za popolno in celovito razumevanje teorij in zakonitosti o otrokovem razvoju. Ker se je v raziskavi pokazalo, da se določene osebe opredeljujejo kot nebinarne, nekatere pa se ne želijo opredeliti, naju je zanimalo tudi, ali obstaja razlika v stopnji nasilja med posameznimi spoli. Najina raziskava je pokazala, da je stopnja nasilja med nebinarnimi osebami in osebami, ki se ne želijo opredeliti višja kot pri osebah, ki se opredeljujejo znotraj binarnega spolnega sistema. Pomembno je poudariti, da se pri družbeno diskriminiranih in marginaliziranih osebah, pri skupinah z manj družbene in ekonomske moči, tveganje za nasilje v družini precej poveča. Najbolj ranljive žrtve nasilja v družini so tako med drugim otroci in mladostniki, hendikepirani, Rominje in pripadnice etničnih manjšin, begunke, migrantke, starejše, kmečke in socialno ogrožene ženske, žrtve trgovine z ljudmi ter lezbijke, geji, biseksualne, transseksualne in interseksualne osebe, zato je treba politiki na tem področju zastavljati intersekcijsko, z upoštevanjem dejavnikov tveganja, ki določen segment oseb še dodatno izpostavlja različnim oblikam nasilja. Kakovostnih podatkov glede nasilja v družini nad hendikepiranimi ter nad geji, lezbijkami, biseksualci, trans in nebinarnimi osebami pri nas ni, zato je smiselno to področje raziskati (Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije, 2024).

S tem sva tudi odgovorila na četrto raziskovalno vprašanje, ki je bilo »*Kako se spol povezuje s pogostostjo in obliko nasilja v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo?*« Odgovor je, da je razlika v pogostosti doživljanja različnih oblik nasilja v družini med moškimi in ženskami, študenti in študentkami Fakultete za socialno delo, glede na spol zanemarljivo majhna, stopnja pogostosti nasilja pa je višja med študenti in študentkami, ki se opredeljujejo kot nebinarne osebe, in med študenti, ki se ne želijo opredeliti.

Poznavanje oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini

Socialne delavke in delavci imajo ključno vlogo pri naslavljanju nasilja v družini prek različnih intervencij, ki vključujejo širok spekter znanja, storitev in pomoči (Sibanda, 2019, str. 26–27). Med drugim ima socialno delo kot stroka eno od ključnih vlog pri zmanjšanju nasilja v družini in kreptvi moči ter vloge žrtev nasilja v procesu podpore in pomoči (Ahmad, Ibrahim in Ramli, 2022, str. 2). V opisanem kontekstu se nama zdi ključnega in bistvenega pomena, da imajo bodoči socialni delavci in delavke znanje za ravnanje, ki ga tudi na Fakulteti za socialno delo nemalokrat pri mnogih predmetih kot eno od ključnih osnovnih znanj delovnega odnosa izpostavljam. Pri pomoči in podpori žrtvam nasilja v družini je pomembno, da so socialne

delavke in delavci opremljeni z znanjem o tem, kakšne storitve so na voljo na področju nasilja v družini znotraj obstoječega sistema, saj lahko le tako na inovativen način znotraj ustaljenih okvirjev iščejo ustrezne rešitve za vsakega posameznika ter hkrati spreminjajo sistem tako, da bo resnično odgovarjal na potrebe ljudi v skupnosti.

V sklopu dela znanja, potrebnega za nudenje pomoči tako drugim kot tudi sebi, naju je v petem raziskovalnem vprašanju »Katere oblike podpore in pomoči v primeru nasilja v družini so poznane študentkam in študentom Fakultete za socialno delo?« zanimalo, kako dobro študentke in študenti Fakultete za socialno delo poznajo različne storitve oziroma oblike podpore in pomoči na področju nasilja v družini. Izpostavilo se je, da študentke in študenti najboljše poznajo socialne oblike storitev oziroma psihosocialne oblike podpore in pomoči, kot so centri za socialno delo, svetovalne linije, zavetišča/varne hiše ter psihosocialno svetovanje in podpora. To se nama zdi ključnega pomena, saj se mnogi cilji psihosocialnih oblik podpore in pomoči skladajo z vrednotami socialnega dela – krepitev moči žrtev nasilja, seznanjanje žrtev z njihovimi pravicami in oblikami podpore, mobilizacije virov moči, krepitev socialne mreže žrtve, osebne rasti itd. (Štirn idr., 2017, str. 103).

V raziskavi se je pokazalo tudi relativno dobro poznavanje ostalih oblik podpore in pomoči oziroma storitev v primeru nasilja v družini, in sicer policije s povprečno oceno 3,6 ter medicinske pomoči s povprečno oceno 3,5. Za dobro sodelovanje z ostalimi institucijami in pristojnimi organi, ki delujejo na področju nasilja v družini, pa je med drugim ključnega pomena tudi poznavanje medsebojnih pristojnosti in odgovornosti (Gorenak in Gorenak, 2013, str. 33).

V raziskavi naju je prav tako zanimalo, ali obstaja razlika v poznavanju različnih oblik podpore in pomoči v primeru nasilja v družini med študentkami in študenti, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, ter tistimi, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini. Ugotovila sva, da ključnih razlik med tema dvema skupinama ni. Zanimivo pa je, da študentke in študenti na 1. stopnji ocenjujejo, da bolje poznajo različne oblike podpore in pomoči v okviru različnih služb na področju nasilja v družini, kot pa študentke in študenti na 2. stopnji študija. Osebno meniva, da se na 1. stopnji študija socialnega dela morda več pozornosti posveča osnovam in uvodnim vsebinam, kjer je bolj poudarjeno poznavanje različnih oblik podpore in pomoči. Na 2. stopnji se študij bolj osredotoča na specializacijo in raziskovanje, kar lahko pomeni manjši poudarek na osnovne informacije o podpornih službah. Prav tako se na 2. stopnji študija pojavljajo študenti, ki predhodno niso študirali na Fakulteti za socialno delo.

Občutek (ne)varnosti v družinskem okolju

Šesto raziskovalno vprašanje se je glasilo: »V kolikšni meri se študentke in študenti Fakultete za socialno delo počutijo varno v svojem družinskem okolju?«. Raziskava je pokazala, da se študentke in študenti Fakultete za socialno delo v svojem družinskem okolju počutijo varne; pri ocenjevanju posameznih izjav vezanih na družinsko okolje, ki so merile občutek varnosti, so namreč vse povprečne ocene presegle 3 (na petstopenjski lestvici 1 pomeni sploh ne drži, 5 pa pomeni popolnoma drži). Ugotovitev naju ni presenetila, saj je analiza predhodnih odgovorov pokazala, da študentke in študenti Fakultete za socialno delo nasilje v družini doživljajo redko. Z izračunom korelacije sva ugotovila, da se stopnja nasilja in občutek varnosti tesno povezujeta, študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki nasilje doživljajo pogosteje, se namreč v svojem družinskem okolju počutijo manj varno oziroma bolj ogroženo ter obratno.

Občutek varnosti v družini se nanaša na občutek varnosti, zaščite in neogroženosti v družinskem okolju. Zajema fizične, čustvene in psihološke razsežnosti varnosti ter ustvarja temelje za zaupanje, stabilnost in dobro počutje med družinskimi člani. Dobri odnosi med starši in mladostniki, dobre starševske sposobnosti, skupne družinske dejavnosti in pozitivni vzor staršev imajo dokumentirano dobre učinke na zdravje mladostnikov kot tudi na njihov razvoj (Aufseeser, Jekielek in Brown, 2006). Mullan in Higgins (2014, str. 2) pojasnujeta, da so družine ključnega pomena za razvoj otrok. Da bi otroci odraščali varno in dobro, potrebujejo varnost in podporo dobro delujoče družine. Pomembno je razumeti vlogo, ki jo imajo družine pri ustvarjanju varnega in podpornega okolja za otroke. Čeprav velika večina družin zagotavlja varno in spodbudno okolje, nekatere svojim otrokom ne nudijo ustrezne podpore in zaščite in v najslabšem primeru otrokom celo povzročijo znatno škodo (Mullan in Higgins, 2014, str. 1). To sva ugotovila tudi sama, saj kljub temu, da je nasilje v družinah študentk in študentov Fakultete za socialno delo redko, to še ne pomeni, da je neobstoječe. Dejstvo je, da so nekatere študentke in študenti v svojih družinah izpostavljeni nasilju, ki ga nikakor ne gre zanemariti, in bistvenega pomena se je zavedati njegova vpliva na njih. Razumevanje različnih družinskih dinamik in vloge, ki ga ima nasilje v družini, pomaga razumeti specifične situacije študentk in študentov ter lažje razumeti njihova ravnanja znotraj študijskega okolja.

Če je otrok ali starš izpostavljen fizični ali psihični zlorabi s strani drugega starša, lahko to resno vpliva na otrokov razvoj (Queensland Center for Domestic and Family Violence Research, 2012, str. 1). Nasilje v družini neposredno vpliva na družinske odnose otrok. Beseda družina za otroke predstavlja varen prostor, toda ko družine svojim otrokom ne zmorejo zagotoviti varnosti, se otroci pogosteje izogibajo pogovoru s starši in se pogosto spopadajo z

notranjo bolečino. Zaradi nasilja v družini se starši ne zmorejo popolnoma posvetiti vzgoji in negovanju otrok, zaradi česar se otroci bojijo graditi odnose z drugimi. Večina raziskovalnih študij omenja, da otroci v okolju, kjer vlada nasilje v družini, pogosto niso družbeno sprejeti in so pogosteje socialno izolirani. Ti otroci nenehno trpijo zbadanje na račun svojih družin, kar jih pogosto prisili v to, da se izogibajo odnosom z drugimi, kar pa posledično uničuje njihovo otroško veselje. Otroci imajo zaradi pomanjkanja varnega prostora v družini tudi težave z izražanjem čustev, kar lahko vodi do čustvenih izbruhov in depresije (Khemthong in Chutipongdech, 2021, str. 10). Mikołajczyk (2022, str. 174) poudarja, da imajo prav zločini povezani z nasiljem v družini, ki smo jim priča v vsakdanjem življenju, velik vpliv na občutek varnosti v družinskih okoljih.

Temelj občutka varnosti, ki je ključnega pomena za preživetje človeka, se vzpostavi na podlagi zdravega stika med staršem in otrokom. Nedvomno je, da imajo ljudje, ki vzpostavijo varno vez s svojimi starši, in tisti, ki te možnosti nimajo, različna stališča do življenja. Varnost omogoča otrokom in mladim, da sami sprejemajo odločitve, ne da bi bili odvisni od svojih staršev. Sposobni so delovati pogumno in odločno. Občutek varnosti je sestavni del sposobnosti ljudi, da vrednotijo situacije in sprejemajo ključne odločitve v življenju. Prav tako je varnost bistvenega pomena za razvoj psihološke odpornosti (Supporting the Sense of Security in Children and Adolescents, b.d.).

Ugotovitev, da se velika večina študentk in študentov Fakultete za socialno delo znotraj svojih družin počuti varno, se nama zdi pomembna in zelo spodbudna tudi zato, ker raziskave kažejo, da večina študentk in študentov v Sloveniji še vedno stanuje pri svojih starših oziroma sorodnikih (41, 4 odstotkov) (Gril, Bijukič, Autor in Prem, 2021, str. 11–12).

Nenazadnje meniva, da je razumevanje pomena varnosti v družinskem okolju ključnega pomena za strokovne delavce, ki delajo na področju socialnega dela, psihologije in sorodnih področij, saj le-to prispeva k njihovem pristopu k podpori žrtvam nasilja v družini in spodbujanju zdrave družinske dinamike.

Zaupniki v primeru nasilja v družini

Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, so na petstopenjski lestvici (1 – nikoli, 5 – zelo pogosto) ocenjevali tudi, na koga so se v času doživljanja nasilja najpogosteje obrnili. Z raziskavo sva ugotovila, da so študentke in študenti najpogosteje zaupnika našli prav znotraj svoje neformalne socialne mreže (povprečna ocena 2,6), redkeje pa so se obrnili na formalne socialne mreže (1,5). Znotraj svojih neformalnih

socialnih mrež najpogosteje poiščejo pomoč med svojimi prijatelji, znotraj neformalnih socialnih mrež pa v izobraževalnih ustanovah.

Štirn idr. (2017, str. 105) poudarjajo, da je za žrtve nasilja bistvenega pomena to, da najdejo zaupno osebo, ki se ji o nasilju lahko zaupajo in ki jim lahko pomaga poiskati potrebno pomoč. Prozman, Lo Fo Wong in Lagro-Janssen (2014) ugotavljajo, da je za žrtve nasilja v družini ključnega pomena pomoč neformalne socialne mreže, saj so prav družina in prijatelji tisti, ki jih pogosto lahko spodbudijo k temu, da prijavijo nasilje pristojnim organom. Obstaja veliko razlogov, zakaj se tisti, ki so doživeli in/ali doživljajo nasilje v družini, odločijo, da bodo to povedali prav tistim osebam, ki so jim najbližje. Eden od ključnih razlogov je zagotovo ta, da so osebe iz neformalne socialne mreže žrtvi bližje, bolj zaupanja vredne in pogosteje na voljo kot formalna podpora (Point Research Ltd., 2010, str. 11). Ker poznajo žrtev in najverjetneje storilca, se lahko zdi, da so v boljšem položaju za zagotavljanje pomoči, prilagajanje določeni situaciji ali okoliščinam (Point Research Ltd., 2010, str. 12). Statistični podatki sami kažejo, da če žrtve razkrijejo svoj položaj komurkoli, bodo to storile najverjetneje v okviru svoje neformalne socialne mreže (prijatelji, sorodniki, sosedi), redkeje pa se bodo zaupale strokovnjakom (Gregory, 2018).

V svoji raziskavi ugotavlja podobno oziroma enako kot ostali raziskovalci in avtorji. Na primer Davies, Rice in Rock (2023, str. 3) na podlagi analize strokovne literature ugotavljajo, da okoli 75 odstotkov žrtev nasilja v družini pomoč in podporo v prvi vrsti poišče v okviru neformalne socialne mreže. Nekatere od raziskav so pokazale, da je 94 odstotkov žensk, ki so poročale o doživljanju nasilja v družini, pomoč najprej poiskalo znotraj svoje neformalne socialne mreže, od teh pa jih je kar 58 odstotkov za pomoč prosilo izključno osebe iz svojih neformalnih socialnih mrež (Point Research Ltd.).

Meniva, da najine ugotovitve nakazuje na močan vpliv osebnih vezi in medsebojne podpore med prijatelji in znanci. Neformalne mreže so pogosto bolj dostopne in manj formalne, kar lahko olajša govorjenje o osebnih problemih. Pomembno bi bilo tudi razmisliti o kulturnih in družbenih faktorjih, ki vplivajo na to zaupanje. Po drugi strani lahko to kaže tudi na pomanjkanje zaupanja v formalne institucije ali pomanjkanje ozaveščenosti o dostopnosti teh virov pomoči. Obstaja tudi možnost stigmatizacije ali strahu pred posledicami formalnega prijavljanja nasilja. Zdelo bi se nama pomembno raziskati, ali študenti menijo, da so te formalne mreže učinkovite in varne.

Prekinitev kroga nasilja in iskanje ustrezne podpore in pomoči je ključnega pomena za žrtve nasilja v družini. Kot sva to prikazala iz navedene literature, ima nasilje v družini lahko za žrtve hude posledice, ki vplivajo tako na njihovo fizično kot duševno zdravje. Gregory,

Williamson in Feder (2017, str. 562) izpostavljajo, da je pomoč, ki jo lahko nudijo ljudje iz neformalnih socialnih mrež, bistvenega pomena za zdravje žrtve, izboljšanje kakovosti njenega življenja in preprečevanje morebitnega nasilja v prihodnosti, ato je nekoliko manj spodbudna ugotovitev, do katere sva prišla, da študentke in študenti, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, le redko poiščejo pomoč in podporo bodisi znotraj svoje formalne ali neformalne socialne mreže, saj sta obe povprečni oceni nizki (2,6 za neformalne in 1,5 za formalne) in blizu ena (na petstopenjski lestvici ena pomeni nikoli).

Razloge za nerazkritje nasilja v družini in neiskanja pomoči in podpore lahko iščemo na mnogih področjih. Dufour, Gerhardt, McArthur in Ternes (2023, str. 3) izpostavljajo, da je razkritje nasilja lahko težaven korak, saj pomeni vključevanje druge osebe v odnos. Žrtve nasilja v družini se morda obotavljajo razkriti zlorabo drugi osebi, ker ne želijo razkrivati drugim svojih »osebnih stvari«, doživljajo občutke sramu ali zadrege ali pa se bojijo, da se bo oseba, ki se ji želijo zaupati, negativno odzvala, na primer z obtoževanjem, pritiski naj žrtev prijavi nasilje policiji ipd.

Odzivanje na nasilje v družini

Nasilje v družini ima kratkoročne in dolgoročne fizične, čustvene, psihološke, finančne in druge posledice za žrtve. Vsaka žrtev, ki doživlja nasilje v družini, je drugačna, individualni in kumulativni vpliv vsakega nasilnega dejanja pa je odvisen od številnih kompleksnih dejavnikov. Žrtve, ki doživljajo nasilje v družini, pogosteje občutijo depresijo, napade panike, fobije, tesnobo in imajo motnje spanja (Westrn Australian Government, 2013, str. 89). Tudi Gregory (2018) navaja, da so med žrtvami nasilja v družini daleč najpogostejši učinki, ki so jih opisali, čustveni, vključno z anksioznostjo, depresijo, brezupom, nemočjo, jezo, frustracijo, strahom, krivdo in samoobtoževanjem. Nekaterim se žrtve nasilja v družini lahko zdijo "pasivne". Žrtev se lahko nasilju upre z odkritimi dejanji in vedenji, kot je "udarec nazaj", da ne storijo tega kar storilec želi ipd. (Westrn Australian Government, 2013, str. 90). Med drugim Walker (1980) navaja, da nekatere žrtve med nasiljem otpnejo ali postanejo negibne, nekatere poskušajo fizično pobegniti iz situacije, bodisi z odhodom iz sobe ali stanovanja, v nekaterih primerih pa žrtve poskušajo braniti sebe ali druge družinske člane, kar lahko vključuje tudi fizični odpor, kot je odiranje povzročitelja ali uporaba predmetov za samoobrambo. Pomembno je razumeti, da nekdo, ki se mora zateči k »reaktivnemu nasilju«, ni pobudnik. To so namreč žrtve, ki se odzivajo na zlorabo ter poskušajo preživeti (Gupat, 2023).

Pri osmem raziskovalnem vprašanju naju je zanimalo, kako se študentke in študentki, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, najpogosteje odzovejo na samo nasilje, kako

so se med doživljanjem nasilja v družini počutili ter kakšen vpliv je to imelo na njihove socialne stike. V odgovoru na to raziskovalno vprašanje sva prišla do ugotovitev, da študentke in študenti, ki imajo izkušnjo nasilja v družini, najpogosteje pobegnejo iz prostora v drug prostor ali pa počakajo, da nasilje mine in ne storijo ničesar (oba odgovora s povprečno oceno 2,5). Nekoliko manj pogosto iščejo zaščito pri drugih družinskih članih (povprečna ocena 2,3), se pred nasiljem (fizično) branijo (povprečna ocena 2,2) in najredkeje na nasilje odgovorijo z nasiljem (povprečna ocena 1,8). Glede samega počutja so študentje ocenili, da najpogosteje tekom nasilja v družini občutijo žalost (povprečna ocena 3,5), le-tej pa sledita jeza ter strah in anksioznost, oba odgovora s povprečno oceno 3. S povprečno oceno pogostosti 2,5 so ocenili občutke krivde, 2,4 depresije, 2,3 občutke izolacije in obupe ter z najmanjšo povprečno oceno 1,5 doživljanje samomorilnih misli.

Najine ugotovitve tako kažejo, da študenti najpogosteje uporabljajo strategije, ki vključujejo izogibanje neposrednemu soočanju z nasiljem. To je lahko povezano s pomanjkanjem zaupanja v varnost in učinkovitost drugih strategij, kot so iskanje zaščite pri drugih ali fizična obramba ali celo strahom pred posledicami, ki bi jih tovrsten odziv utegnil imeti. Johnson (2008) tako izpostavlja, da žrtve nasilja v družini v želji, da bi deeskalirale situacijo ter se izognile nadaljnji škodi, izpolnijo zahteve povzročitelja ali pa se raje umaknejo. Izražene čustvene posledice (žalost, jeza, strah) so skladne s pričakovanji glede psiholoških učinkov nasilja. Pomembno je, da se te čustvene stiske prepoznajo in obravnavajo z ustrežno psihološko podporo. Glede na to, da izobraževalne ustanove pogosto predstavljajo pomemben vir podpore (kot je bilo ugotovljeno v Rezultatih), meniva, da bi bilo smiselno, da te institucije še okrepijo svoje svetovalne službe in programe za podporo študentom, ki doživljajo nasilje.

Nenazadnje so študentke in študenti, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, ocenjevali tudi v kolikšni meri je nasilje v družini vplivalo na njihove socialne stike oziroma socialno življenje. Pri tem je 42 odstotkov študentk in študentov ocenilo, da nasilje v družini sploh ni vplivalo na socialne stike, 19 odstotkov jih je vpliv ocenilo z oceno 2, 23 odstotkov z oceno 3, 11 odstotkov z oceno 4 in 5 odstotkov z oceno 5 oziroma zelo močno. Večina študentov tako zaznava, da je nasilje v družini vsaj v določeni meri (bodisi večji ali manjši) vplivalo na njihovo socialno življenje. Analiza odgovorov te skupine študentov je pokazala, da so zaradi nasilja v družini najpogosteje zmanjšali svoje socialne stike (21,15 odstotkov) ter imeli zaradi nasilja težave s sklepanjem/ohranjanjem prijateljstva (11,54 odstotkov).

V skladu z najinimi ugotovitvami tudi McCloskey in Stuewig (2001) poudarjata, da ima izpostavljenost otrok nasilju v družini bistvene posledice na njihovo socialno kompetentnost in oblikovanje prijateljstev. Izpostavljata, da so otroci, ki so bili priča nasilju med staršema,

pogosteje bolj osamljeni, poročajo o večji konfliktnosti z najboljšimi prijatelji ter na splošno o večjih težav z vrstniki kot drugi otroci (McCloskey in Stuewig, 2001, str. 91). Tudi Rodriguez in Venzor (2022, str. 9) ugotavljata, da otroci, ki so izpostavljeni nasilju v družini, kažejo več agresije, antisocialnega vedenje, se pogosteje umikajo iz odnosov ter imajo težave v odnosih z vrstniki in družino. V univerzi na Severni Dakoti so z raziskavo, v katero je bilo vključenih 370 študentov psihologije, odkrili, da so študenti, ki so poročali o izpostavljenosti zlorabi v družini svoja najboljša prijateljstva opisali kot manj potrjujoča, manj funkcionalna in bolj težavna kot pa njihovi kolegi iz družin brez nasilja (Green in King, 2009, str. 113). Na splošno imajo torej žrtve nasilja in s tem povezane travme težave pri sklepanju prijateljstva, se bolj umikajo iz odnosov in težje zaupajo drugim (Cambridge Hospital, b.d.).

V raziskavi sva preverila, kako študentke in študenti, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini, mislijo, da bi se počutili in odzvali v primeru morebitnega nasilja v družini. Tu so bili odgovori presenetljivo veliko bolj podobni tistim študentkam in študentom, ki so bili in/ali so žrtve nasilja v družini. Kot tri najpogostejše odzive so tako ocenili iskanje zaščite pri drugem družinskem članu, pobeg iz prostora v drug prostor ter (fizično) branjenje pred nasiljem. Med počutji so najpogostejša žalost, strah in anksioznost ter jeza. Osebnostno meniva, da to kaže na izkušnje z nasiljem v družini, ki jih lahko imajo ti študenti in študentke preko prijateljev, ki so bili žrtve nasilja v družini, družinskih članov iz širše družine ipd. Tudi Gamache (2021) ugotavlja, da se sodbe, stereotipi in pogledi na nasilje v družini med študenti, ki so bili žrtve nasilja v družini, in tistimi, ki sami nimajo izkušnje, a poznajo žrtve, veliko bolj skladajo med seboj kot s sodbami študentk in študentov, ki z nasiljem v družini nimajo nikakršnih izkušenj.

Posluževanje oblik podpore in pomoči v primeru (morebitnega) nasilja v družini

Zadnje, deveto raziskovalno vprašanje, se je glasilo: »Katere oblike podpore in pomoči (bi) se študentke in študenti najpogosteje poslužujejo v primeru nasilja v družini?«. Študentke in študenti Fakultete za socialno delo, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, so kot oblike podpore in pomoči, katere so se v času nasilja v družini posluževali, najpogosteje izbrali psihosocialno svetovanje in podporo s povprečno oceno 1,5. Tu naju je presenetilo, da niso višje ocenili izobraževalne ustanove, saj so pri vprašanju o zaupnikih, znotraj formalnih socialnih mrež na prvo mesto postavili prav zaposlene znotraj izobraževalnih ustanov. Na drugem mestu se je med oblikami podpore in pomoči, ki se jih poslužujejo, znašel center za socialno delo s povprečno oceno 1,4, sledijo svetovalne linije, izobraževalne ustanove in pravna pomoč, vsi odgovori s povprečno oceno 1,3, na zadnjem mestu pa zavetišča/varne hiše, podpora skupnosti, medicinska pomoč ter policija, vsi odgovori s povprečno oceno 1,2. Eden od anketirancev je

pod možnost »Drugo« dodal psihoterapijo. Na tem mestu se sprašujeva, kako bi to modaliteto ocenili ostali študenti in študentke, če bi bila ta posebej izrecno navedena.

Glede na rezultate so študentke in študenti, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, na prvo mesto oblik podpore in pomoči, katerih so se posluževali v času nasilja v družini, postavili prav socialne storitve in/ali psihosocialne oblike pomoči. Glede na najino ugotovitev se pridružujeva mnenju Prosmana, Lo Fo Wong in Lagro-Janssen (2014, str. 1), da trenutna zdravstvena oskrba povsem ne ustreza potrebam žrtev nasilja v družini ter da si le-te med zlorabo želijo več praktične podpore, po sami zlorabi pa potrebujejo tudi psihološke oblike pomoči.

V nasprotju z ostalimi raziskavami naju je pri študentkah in študentih, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, presenetila razporeditev pri posluževanju ostalih oblik podpore in pomoči, kjer se pravna pomoč pojavi pred medicinsko pomočjo in policijo. Zark, Toumbourou in Satyen (2023) z rezultati kanadske raziskave na primer izpostavljajo, da je 39 odstotkov žrtev nasilja v družini pomoč poiskalo pri svetovalcih, 32 odstotkov pri medicinskem osebju, 30 odstotkov pri policiji in najmanj, 24 odstotkov, pri odvetnikih. Pri tem pa se vsekakor v povezavi z vrsto pomoči in intenzivnostjo iskanja same pomoči pridružujeva njihovem mnenju (2023), da se zaznana nuja po podpori nanaša na subjektivno dožemanje posameznikove potrebe po pomoči ali določeni vrsti pomoči.

Tudi na tem mestu se je ponovno izpostavilo, da se študentke in študenti, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini, le redko poslužujejo oblik pomoči in storitev znotraj obstoječega sistema, saj so vse povprečne ocene zelo blizu 1 (na petstopenjski lestvici ena pomeni, nikoli). Najine ugotovitve se skladajo z raziskavo, ki so jo izvedli Zark, Toumbourou in Satyen (2023), v kateri so ugotovili, da je manj kot polovica (48, 7 odstotkov) študentk na avstralskih univerzah, ki so bile žrtve nasilja v družini, poiskala pomoč strokovnjakov. Čeprav se žrtve nasilja v družini lahko poslužujejo pomoči s strani prijateljev in družine, je pomembno poudariti, da številni dokazi kažejo, da lahko pomoč v okviru formalnih storitev zmanjša nevarnost viktimizacije in tveganje retravmatizacije. Formalni podporni sistemi lahko žrtvam nasilja v družini posredujejo informacije ter zagotovijo vire in oskrbo, ki temeljijo na dokazih (Zark, Toumbourou in Satyen, 2023).

V raziskavi naju je še zanimalo, kako pogosto in katerih oblik podpore in pomoči znotraj obstoječih virov storitev bi se posluževali študentke in študenti, ki niso in ne doživljajo nasilja v družini. Izkazalo se je, da so njihove povprečne ocene pri skoraj vseh oblikah podpore in pomoči v primeru nasilja v družini bistveno višje od tistih pri študentkah in študentih, ki so doživljali in/ali doživljajo nasilje v družini. Tudi sama razporeditev posameznih odgovorov je

bila nekoliko drugačna, saj sta se medicinska pomoč s povprečno oceno 3,5 in policija s povprečno oceno 3,4 uvrstili bistveno višje. Čeprav sva s tem dobila podatke o posluževanju različnih oblik podpore in pomoči s strani študentk in študentov, ki niso bili žrtve nasilja v družini, ugotavlja podobno kot Gamache (2021), da se sodbe, stereotipi in pogledi na nasilje v družini bistveno razlikujejo med študentkami in študenti, ki so bili žrtve nasilja, in tistimi ki tovrstne izkušnje nimajo. Tako je bilo v ameriški raziskavi dveh univerz na severu države ter petih policijskih postaj na severu države ugotovljeno, da so študenti, ki so poročali o nasilju v družini v svoji primarni družini, imeli bistveno nižje ocene, povezane z učinkovitostjo policije, kot tisti, ki te izkušnje nimajo (Gamache, 2021, str. 7).

5.1 Kritično ovrednotenje metodologije

Kot zadnje v razpravi želiva kritično ovrednotiti uporabljeno metodologijo. Meniva, da sva dobro zastavila hipoteze in njihovo operacionalizacijo. Tudi vrsta raziskave – s tem misliva na izbor kvantitativne raziskave – se nama zdi ustrezna, ker sva z njopridobila številčne podatke, ki sva jih statistično obdelala. Kljub temu meniva, da bi za natančnejši vpogled v razloge za ocene, ki so jih študentke in študenti dodelili posameznim odgovorom, bila potrebna še kvalitativna raziskava in/ali kombinirana raziskava. Ustrezno oblikovan se nama zdi tudi merski instrument in vprašanja, ki jih je obsegal. Zaradi osipa, ki se je zgodil, raziskava ni reprezentativna in rezultatov ne moreva posplošiti na celo populacijo. Prav tako je potreben razmislek o možnih pristranskostih v samoporočanju študentk in študentov. 138 respondentov je dovolj velik delež za osnovno analizo, vendar bi večji vzorec lahko nudil bolj podrobne vpogleda in zmanjšal možnosti za pristranskost. Podzastopanost in nadzastopanost v najinem vzorcu lahko vplivata na prikaz dejanskega stanja. Če je določena skupina v vzorcu podzastopana, to pomeni, da so specifični pogledi, izkušnje ali lastnosti te skupine nezadostno predstavljeni, kar lahko povzroči pristranske rezultate, ki ne odražajo celotne raznolikosti populacije. Nasprotno nadzastopanost pomeni, da je določena skupina preveč zastopana, kar lahko prav tako izkrivlja rezultate v smeri prevelikega vpliva te skupine na splošne ugotovitve. Predvidevava, da je do osipa prišlo v prvi vrsti zaradi same teme raziskave. Nasilje in nasilno vedenje je za mnoge ljudi tema, ki reproducira spomine in občutke, ki so za respondente lahko travmatični, negativni in neprijetni. Nekateri anketiranci so bili pripravljani dlje časa reševati anketni vprašalnik in ga izpolniti v celoti, medtem ko so drugi anketiranci vprašalnik izpolnili le delno. Predvidevava, da je do delno izpolnjenih anketnih vprašalnikov prišlo zaradi obsežnosti anketnega vprašalnika, saj je le ta vseboval raziskovanje več različnih oblik nasilja

in z njimi povezanih oblik pomoči in podpore. Prav tako meniva, da so nekateri anketiranci ali zaradi časovne stiske ali pa zaradi pomanjkanja pozornosti vprašalnik izpolnili nepopolno. Predviden čas, potreben za sodelovanje v raziskavi, je bil 18 minut in 50 sekund, povprečen pa 9 min in 12 sekund.

Nenazadnje je bila zloženka »Nasilje v družini« zasnovana z namenom ozaveščanja in izobraževanja študentk in študentov o problematiki nasilja v družini ter možnosti pomoči. Tu meniva, da bi lahko vzpostavila konkreten sistema za merjenje uporabnosti zloženke. To lahko vključuje zbiranje povratnih informacij od uporabnikov preko anket in vprašalnikov, ki bi omogočili oceno razumljivosti, koristnosti in vpliva zloženke na prepoznavanje in obravnavo nasilja v družini.

6. PREDLOGI

- Okrepiti ozaveščenost in dostopnost do formalnih virov pomoči ter izobraževati študentke in študente o možnostih podpore, ki so jim na voljo.
- Ustanovitev brezplačne psihološke pomoči na Fakulteti za socialno delo, ki bi bila na voljo vsem študentkam in študentom.
- Vnesti vsebine o nasilju v družini, njegovih vplivih in načinih pomoči v okviru predmeta Socialno delo z družino.
- Organizirati delavnice na temo nasilja v družini, kjer bi študentke in študenti iz prve roke dobili izkušnje o delu z žrtvami nasilja v družini in delu posameznih služb na področju pomoči, podpore in preprečevanja nasilja v družini.
- Organizirati konkretna usposabljanja v okviru prakse, kjer se imajo študentke in študenti priložnost srečati s situacijami nasilja v družini, postopkov v okviru ostalih institucij ter samozaščite.
- Ustanoviti skupino za samopomoč v okviru Fakultete za socialno delo za vse študentke in študente, ki imajo posredno ali neposredno izkušnjo nasilja v družini, ki bi delovala v prostorih Fakultete za socialno delo.
- Razvoj natančnih protokolov za obravnavo nasilja v družini na Fakulteti za socialno delo in seznanitev študentk in študentov s temi protokoli.
- Spodbujanje odprtih pogovorov o nasilju v družini ter izobraževanju o tem, da nasilje ni sramotno, temveč problem, ki ga je potrebno rešiti. Fakulteta za socialno delo bi lahko organizirala kampanje ozaveščanja, kjer bi študentkam in študentom predstavili pomembnosti prijave nasilja in iskanje pomoči ter jim zagotovili informacije o razpoložljivih virih.
- Povečanje terenskega dela in predstavitev dela nevladnih organizacij, da bi študenti bolje razumeli možnosti podpore izven Fakultete za socialno delo.
- Ustanovitev spletnega portala/bloga, kjer bi študentke in študenti Fakultete za socialno delo lahko anonimno iskali pomoči, delili izkušnje in se povezovali z ostalimi študentkami in študenti s podobno izkušnjo.
- Redno izvajanje raziskav na Fakulteti za socialno delo glede stanja nasilja v družinah študentk in študentov za sprotno in aktivno odzivanje na potrebe, ki bi jih raziskave pokazale.

- Predlagava dodatne raziskave z dodatnimi kvalitativnimi podatki, ki bi omogočili globlji vpogled v razloge za zanašanje na določene oblike pomoči, socialne mreže ipd.
- Predlagava dodatne longitudinalne raziskave, ki bi spremljale študente skozi čas in bi lahko razkrile, kako se njihovo poznavanje oblik podpore in pomoči ter drugih sorodnih področij, povezanih z nasiljem v družini, spreminja tekom študija in kaj vpliva na te spremembe.
- Predlagava nadaljnje raziskave z večjim vzorcem in poglobljene kvalitativne študije, da bi bolje razumeli izkušnje različnih spolnih identitet. To bi pripomoglo k bolj celostnemu razumevanju nasilja v družini in učinkovitim strategijam za podporo.
- Predlagava objavo letaka »Nasilje v družini« tudi v elektronski obliki, da bi bil letak dlje časa dostopen in da bi z njim v stik prišlo čim večje število študentk in študentov, ki bi jim letak morebiti koristil.
- Predlagava, da bi ob Mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini na Fakulteti za socialno delo študentkam in študentom delili letak »Nasilje v družini« z aktualnimi podatki.
- Predlagava tudi razdelitev tiskanih različic zloženke v čakalnicah in pisarnah centrov za socialno delo, ki bi omogočile enostaven dostop do informacij za vse uporabnike.
- Predlagava sodelovanje z NVO (nevladne organizacije), ki delujejo na področju socialnega varstva, da bi zloženko vključili v svoje programe pomoči in podpore. NVO bi lahko zloženko distribuirale med svoje uporabnike ter jo uporabile kot izobraževalno orodje.
- Predlagava razdelitev prilagojene različice zloženke tudi v srednjih in osnovnih šolah med različnimi šolskimi dogodki, kot so dnevi zdravja, delavnice o preprečevanju nasilja in šolske svetovalne ure.
- Dijaški domovi bi lahko zloženko razdeljevali dijakom ter organizirali informativne sestanke, kjer bi predstavili vsebino in možnosti pomoči.

7. VIRI IN LITERATURA

- Adams, R. E., Figley, C.R., & Boscarino, J. A. (2007). The Compassion Fatigue Scale: Its use with social workers following urban disaster. *Research on social workers following urban disaster. Research on social work practice*, 18(3). Pridobljeno 24.5.2024 s <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2367230/>
- Ahmad, N. A., Ibrahim, N., & Ramli, N. N. (2022). Social Work Students' Awareness And Knowledge of Domestic Violence. *Asian Social Work Journal*, 7(2). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://doi.org/10.47405/aswj.v7i2.201>
- Aleksič, A. (2021). *Ženske in otroci – najpogostejše žrtve nasilja in zlorab v družini* (Magistrsko delo). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://dk.um.si/Dokument.php?id=149205&lang=slv>
- Almeneessier, A. S., Al Saadi, M. M., Nooh, R. M., & Al Ansary, L. A. (2015). Family violence among female medical students: Its prevalence and impact on their mental health status – A cross-sectional study. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 10(1). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1016/j.jtumed.2015.01.002>
- Amanda Cawston. (2015). *What Is Violence?* [pdf]. Pridobljeno 22. 3. 2024 s https://doi.org/10.1057/9781137015129_13
- American Psychiatric Association. (2019). *Treating Women Who Have Experienced Intimate Partner Violence*. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://www.psychiatry.org/File%20Library/Psychiatrists/Cultural-Competency/IPV-Guide/APA-Guide-to-IPV-Among-Women.pdf>
- Anderson, C. A., & Bushman, B. J. (2002). Human aggression. *Annual Review of Psychology*, 53(1). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.53.100901.135231>
- Attalla, M. S., & Rome, B. A. A. (2020). Effects of Domestic Violence on Academic Achievement among University Students in Selangor, Malaysia. *Malaysian Journal of Medicine an Health Science*, 16. Pridobljeno 22. 3. 2024 s https://medic.upm.edu.my/upload/dokumen/2020010214555502_MJMHS_0065.pdf
- Aufseeser, D., Jekielek, S., & Brown, B. (2006). *The Family Environment and Adolescent Well-Being: Exposure to Positive and Negative Family Influences* (Child Trends poročilo). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://shorturl.at/QDw1C>

- Barbayannis, G., Bandari, M., Zheng, X., Baquerizo, H., Pecor, K. W., & Ming, X. (2022). Academic Stress and Mental Well-Being in College Students: Correlations, Affected Groups, and COVID-19. *Frontiers in Psychology, 13*. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.886344>
- Bell, H., Kulkarni S., & Dalton, L. (2003). Organizational Prevention of Vicarious Trauma. Families in Society. *The Journal of Contemporary Social Services, 84*(4). Pridobljeno 24. 5. 2024 s <https://journals.sagepub.com/doi/10.1606/1044-3894.131>
- Beniwal, S. (2017). Domestic Violence, Mental Health, and Its Effect on College Students. *Medium, 23.8*. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://sahibabeniwali.medium.com/domestic-violence-mental-health-and-its-effect-on-college-students-58fdacf534a9>
- Bezenšek, Lalić, O. (2009). *Odzivanje socialnih delavk in delavcev na nasilje v družini*. Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke-žrtve nasilja. Pridobljeno 23. 5. 2024 s <https://drustvo-sos.si/wp-content/uploads/2024/02/drustvo-sos-odzivanje-socialnih-delavk-in-delavcev-na-nasilje-v-druzini.pdf>
- Bloom, L. S. (2001). *Violence* [pdf]. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://web-p-ebscobhost-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fNTA4OTcxX19BTg2?sid=8daf1fd4-f1ff-40ad-8217-bda670b1007b@redis&vid=0&format=EB&rid=1>
- Bottorff, J. L., Hamilton, C., Huiskens, A., & Taylor, D. (2020). Correlates of Food Insecurity Among Undergraduate Students. *Canadian Journal of Higher Education (1975), 50*(2). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.47678/cjhe.v50i2.188699>
- Boyd-Barrett, C. (2020). How Colleges Are Supporting Students Leaving Abusive Relationship. *Yes! Solutions Journalism, 27.7*. Pridobljeno 22. 3. 2024 s https://www.yesmagazine.org/health-happiness/2020/07/27/domestic-violence-students-college?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+yes%2Fmost-recent-articles+%28YES%21+Magazine+Most+Recent+Articles%29
- Buhinjak, T. (2016). *Nasilje med mladimi v študentskem in dijaškem domu v Mariboru* (Diplomsko delo). Pridobljeno z digitalna knjižnica Univerze v Mariboru.
- Bureau, J. F., Capuano, F., Gosselin, C., & Venet, M. (2007). Attachment representations in a sample of neglected preschool-age children. *School Psychology International, 28*(3). Pridobljeno 22. 3. 2024 s

https://www.researchgate.net/publication/238332529_Attachment_Representations_in_a_Sample_of_Neglected_Preschool-Age_Children

- Byrne, D., & Taylor, B. (2007). Children at risk from domestic violence and their educational attainment: Perspectives of education welfare officers, social workers and teachers. *Child Care in Practice*, 13(3). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13575270701353531>
- Cambridge Hospital. (b.d.). *Common Reactions to Violence and Trauma*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s https://www.cambridgedocumentaryfilms.org/media/guides/trauma_selfCare.pdf
- Cegnar, K. (2010). *Oblike pomoči mladostnikom z izkušnjo nasilja v slovenskem prostoru* (Diplomsko delo). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://dk.um.si/Dokument.php?id=21990&lang=slv>
- Centers for Disease Control and Prevention (2010). Intimate partner violence: Risk and protective factors. V S.G. Clark, (2015), *Factors relating to domestic violence: findings of a domestic violence outcome study* (doktorska disertacija). Pridobljeno 7. 3. 2024 s <https://www.proquest.com/docview/1737852486?parentSessionId=TskG8KkhsyvDAh0YZGKPzThziC0kqbFA9AihsqYb6lg%3D&accountid=16468&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses>
- Coccaro, E. F., & McCloskey, M. S. (2019). *Aggression: Clinical Features and Treatment Across the Diagnostic Spectrum* [pdf]. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://shorturl.at/gHTZ8>
- Cohen, E., Groves, B. M., & Kracke, K. (2009). *Understanding Children's Exposure to Violence*. Boston Medical Center, Safe Start Center, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention. Boston.
- Cox, K., & Steiner, S. (2013). *Self-care in social work: A guide for practioners, supervisors, and administrators*. Pridobljeno 24. 5. 2024 s <https://www.socialworkers.org/Practice/Infectious-Diseases/Coronavirus/Self-Care-for-Social-Workers>
- Cprek, S. E., Fisher, B. S., McDonald, M. J., McDaniel, H. M., Williamson, L., & Williams, C. M. (2021). Adverse childhood experiences and interpersonal violence among college students: does a relationship exist?. *Journal of American College Health*, 69(8). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1080/07448481.2020.1715413>

- Cronin, C., Figueroa, N., Gordon, M., Sengupta, A., Sood, S., Thomas, D. (2019). *Technical guidance for communication for development programmes addressing violence against children* (pdf). Pridobljeno 6. 4. 2024 s <https://www.unicef.org/documents/communication-development-programmes-addressing-violence-against-children>
- Cullinane, P. M. (1997). First-Year Medical Students' Knowledge of, Attitudes Toward, and Personal Histories of Family Violence. *Academic Medicine*, 72(1). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://shorturl.at/ituQ2>
- Cvetek, R. (2010). *Bolečina preteklosti: Travma, medosebni odnosi, družina, terapija*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Davies, R. L., Rice, K., & Rock, A. J. (2023). A systematic review of informal supporters of intimate partner violence survivors: the intimate partner violence model of informal supporter readiness. *PeerJ (San Francisco, CA)*, 11. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://doi.org/10.7717/PEERJ.15160>
- de Boer, S. F. (2018). Animal models of excessive aggression: implications for human aggression and violence. *Current Opinion in Psychology*, 19. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.04.006>
- Dennis, T. (2014). Time to tackle domestic violence: identifying and supporting families. *Community practitioner*, 87(9). Pridobljeno 20. 3. 2024 s <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25286740/>
- Díaz, L. J. (2010). The psychobiology of aggression and violence: bioethical implications. *International Social Science Journal*, 61. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1111/j.1468-2451.2011.01760.x>
- do Carmo St Aubyn, A. C. (2022). *Modelling the Evolution of Domestic Violence Occurrences in Portuguese Municipalities - What Causes Domestic Violence?* (doktorsko delo). Pridobljeno 7. 3. 2024 s <https://shorturl.at/chksT>
- Dobnikar, M. (2009). Šola in nasilje v družini. V V. Tašner (ur.), *Brez spopada: kultur, spolov, generacij* (str. 313-327). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Douglas, H., Dragiewicz, M., & Harris, B. A. (2019). Technology-facilitated Domestic and Family Violence: Women's Experiences. *British Journal of Criminology*, 59(3). Pridobljeno 6. 4. 2024 s <https://doi.org/10.1093/bjc/azy068>
- Društvo za nenasilno komunikacijo (b.d.). Nasilje ima več oblik. Pridobljeno 16. 3. 2024 s <https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/kaj-je-nasilje.html>

- Dubowitz, H. (2006). Defining child neglect. V M. M. Feerick, J. F. Knutson, P. K. Trickett, & S. M. Flanzer (Eds.), *Child abuse and neglect: Definitions, classifications, and a framework for research* (str. 107–127). Pridobljeno 18. 3. 2024 s <https://psycnet.apa.org/record/2009-01038-005>
- Dufour, G. K., Gerhardt, E., McArthur, J., & Ternes, M. (2023). Help-Seeking Behavior and Domestic Violence. V T. K. Shackelford (ur.), *Encyclopedia of Domestic Violence* (str. 1-13). Pridobljeno 21. 5. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/371354868_Help-Seeking_Behavior_and_Domestic_Violence
- Edleson, J. L., & Nissley, B. (2006). Emerging responses to children exposed to domestic violence. *Retrieved February, 22(8)*. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=d38d4a562aa0077b94fd75d55ce6bd1f1b18edc3>
- El Zein, A., Shelnett, K. P., Colby, S., Vilaro, M. J., Zhou, W., Greene, G., Olfert, M. D., Riggsbee, K., Morrell, J. S., & Mathews, A. E. (2019). Prevalence and correlates of food insecurity among U.S. college students: a multi-institutional study. *BMC Public Health, 19(1)*. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1186/s12889-019-6943-6>
- Fakulteta za socialno delo. (2023). *Letno poročilo 2023: Poslovno poročilo s poročilom o kakovosti* (Računovodsko poročilo). Pridobljeno 7.6.2024 s https://www.fsd.uni-lj.si/mma/fsd_letno_porocilo_2023/2024022809403956/
- Filipčič, K. (2002). *Nasilje v družini*. Ljubljana: Bonex
- Filipčič, K. (2008). *Zakon o preprečevanju nasilja v družini: (ZPND)*. GV založba.
- Filipčič, K., & Klemenčič, I. (2011). *Obravnavanje nasilja v družini: priročnik za zaposlene v vzgojno-izobraževalnih zavodih*. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.
- Filipčič, K., Šelih, A., & Bedenk, K. (2002). *Nasilje v družini*. Ljubljana: Bonex.
- Finkelhor, D., Hamby, S., Ormrod, R., & Turner, H. (2019). The overlap of witnessing partner violence with child maltreatment and other victimizations in a nationally representative survey of youth. *Child Abuse & Neglect, 34(10)*. Pridobljeno 8. 4. 2024 s <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2010.03.001>
- Flick, U. (2018). *An introduction to qualitative research*. Los Angeles: SAGE

- Gamache, K. (2021). Domestic Violence Blame Attributions of Police Officers and College Students. *Applied Psychology in Criminal Justice*, 16(2). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://shorturl.at/1FoIM>
- Gertz, J., Maguire, E., Petray, T., & Smith, B. (2020). Violence. *M/C Journal*, 23. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.5204/mcj.1658>
- Gorenak, V., & Gorenak, I. (2013). Sodelovanje socialnih delavcev in policistov. *Revija za kriminalistiko in kirminologijo*, 64(1). Pridobljeno 21. 5. 2024 s https://www.policija.si/images/stories/Publikacije/RKK/PDF/2013/01/RKK2013-01_Vinko_IrenaGorenak_SodelovanjeSocialnihDelavcevInPolicistov.pdf
- Green, J. M., & King, A. R. (2009). Domestic Violence and Parental Divorce as Predictors of Best Friendship Qualities Among College Students. *Journal of Divorce & Remarriage*, 50(2). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1080/10502550802365805>
- Gregory, A. (2023). *How important are informal supporters of women experiencing domestic violence?*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://capcbristol.blogs.bristol.ac.uk/2018/01/23/how-important-are-informal-supporters-of-women-experiencing-domestic-violence/>
- Gregory, A. C., Williamson, E., & Feder, G. (2017). The Impact on Informal Supporters of Domestic Violence Survivors. *Trauma, Violence, & Abuse*, 18(5). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://doi.org/10.1177/1524838016641919>
- Greville, H., House, W., Tarrant, S., & Thompson, S. C. (2023). Addressing Complex Social Problems Using the Lens of Family Violence: Valuable Learning from the First Year of an Interdisciplinary Community of Practice. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(4). Pridobljeno 20. 3. 2024 s <https://doi.org/10.3390/ijerph20043501>
- Gril, A., Bijuklič, I., Autor, S., & Prem, I. (2022). *Socialni in ekonomski pogoji življenja študentov v Evropi 2018-2021* (Končno poročilo – Slovenija). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://www.pei.si/wp-content/uploads/2022/02/evrostudentVII.pdf>
- Gupat, S. (2023). *Understanding Reactive Abuse: Signs and Solutions*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://www.verywellmind.com/reactive-abuse-signs-impact-and-tips-to-break-the-cycle-7567483>
- Harne, L., & Radford, J. (2008). *Tackling domestic violence: theories, policies and practice: theories, policies and practice* (pdf). Pridobljeno 22. 3. 2024 s

https://books.google.si/books/about/Tackling_Domestic_Violence_Theories_Poli.html?id=rpJgLOoPYIUC&redir_esc=y

- Harris, W. Ippen, C. G., Van Horn, P., Lieberman, A. F. (2011). *Traumatic and Stressful Events in Early Childhood: Can Treatment Help Those at Highest Risk?*, 35(7). Pridobljeno 8. 4. 2024 s <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3159839/>
- Healey, K., Smith, C., in O Sullivan, C.S. (2009). *Batterer intervention: Program approaches and criminal justice strategies* (pdf). Pridobljeno 7. 3. 2024 s <https://minds.wisconsin.edu/bitstream/handle/1793/47676/Joseph,%20Ivy.pdf?sequence=>
- Heise, L., & Garcia-Moreno, C. (2002). *Violence by intimate partners*. V S. G. Clark, (2015), *Factors relating to domestic violence: findings of a domestic violence outcome study* (doktorsko delo). Pridobljeno 7. 3. 2024 s <https://www.proquest.com/docview/1737852486?parentSessionId=TskG8KkhsyvDAh0YZGKPzThziC0kqbFA9AihsqYb6lg%3D&accountid=16468&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses>
- Hempel, V. (2022). *Exploring social work practice responses to domestic violence against women* (Doktorsko delo). Pridobljeno 22. 3. 2024 s https://researchonline.jcu.edu.au/77232/1/JCU_77232_Hempel_2022_thesis.pdf
- Hesse, A.R. (2002). *Secondary Trauma: How Working with Trauma Survivors Affects Therapists*. *Clinical Social Work Journal*, 30(1). Pridobljeno 24. 5. 2024 s <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1016049632545>
- Horvat, D., Lešnik D., & Plaz, M. (2004). *Psihosocialna pomoč ženskam in otrokom, ki preživljajo nasilje*. Ljubljana: Društvo SOS telefon.
- Hrovat Svetičič, T., Horvat, D., Hrovatič, D., & Premzel, F. (2010). *Strokovna izhodišča za delo z odraslimi žrtvami in povzročitelji nasilja v družini za strokovne delavce centrov za socialno delo* [pdf]. Pridobljeno 8. 4. 2024 s <https://www.drustvo-dnk.si/images/dokumenti/smernice-zenske.pdf>
- Hrovat, T., Čobec, S., & Strle, K. (2016). *Preprečevanje in prepoznavanje spolnih zlorab otrok. Najpogostejša vprašanja in odgovori nanje* (pdf). Pridobljeno 15. 3. 2024 s <https://www.drustvo-dnk.si/images/publikacije/2017-preprecevanjeinprepoznavanjespolnihzlorabotrok.pdf>

- Hurtado, S. S. (2021). How neoliberalism shapes the role and responsibility of faculty members for eliminating sexual violence. *The Journal of Higher Education*, 92(4). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://www.tandfonline.com/toc/uhej20/92/4>
- Inštitut za preučevanje enakosti spolov. (2022). *Dejavniki spola v pogovorih o nasilju*. Pridobljeno 22.5.2024 s <https://ipes-si.org/nasilje-in-spol/>
- Jacquin, M. K. (2024). Violence. *Britannica*, 25.2. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://www.britannica.com/topic/violence>
- James Cook University. (2019). *Domestic and Family Violence (Student Support) Procedure*. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://www.jcu.edu.au/policy/procedures/corporate-governance-procedures/domestic-and-family-violence-student-support-procedure>
- Jeriček Klanšček, H., Roškar, S., Vinko, M., Konec Juričič, N., Hočevnar-Grom, A., Bajt, M., Čuš, A., Furman, L., Zager Kocjan, G., Hafner, A., Medved, T., Bračič, M. F., & Poldrugovac, M. (2018). *Duševno zdravje otrok in mladostnikov v Sloveniji* [pdf]. Pridobljeno 8. 4. 2023 s <https://www.nijz.si/sl/publikacije/dusevno-zdravje-otrok-in-mladostnikov-v-sloveniji>
- Jiménez Chafey, M. I., Villafañe Santiago, Á., Serra Taylor, J., & Irizarry Robles, C. Y. (2019). Family and intimate partner violence among Puerto Rican university students. *Revista puertorriqueña de psicología*, 30(1). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://shorturl.at/jrt69>
- Johnson, M. P. (2008). *A Typology of Domestic Violence* [pdf]. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://shorturl.at/xBT06>
- Kanduč, Z. (2001). *Žrtve, viktimizacije in viktimološke perspektive*. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.
- Khmemthong, O., & Chutipongdech, T. (2021). Domestic Violence and Its Impacts on Children: A Concise Review of Past Literature. *Walailak Journal of Social Science*, 14(6). Pridobljeno 21. 5. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/354688315_Domestic_Violence_and_Its_Impacts_on_Children_A_Concise_Review_of_Past_Literature
- King, P. A., & Chalk, R. (1998). *Violence in Families* [pdf]. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://nap.nationalacademies.org/catalog/5285/violence-in-families-assessing-prevention-and-treatment-programs>

- Kitzmann, K. M., Gaylord, N. K., Holt, A. R., & Kenny, E. D. (2003). Child witnesses to domestic violence: a meta-analytic review. *Journal of consulting and clinical psychology*, 71(2). Pridobljeno 16. 3. 2024 s <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12699028/>
- Knežević Hočevar, D. (2015). Nasilje v družini: družbeni in zdravstveni vidiki. V J. Šimenc (ur.), *Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini: priročnik za zdravstveno osebo* (str. 28-43). Ljubljana: Zdravniška zbornica Slovenije.
- Kompare, A., Stražišar, M., Dogaš, I., Vec, T., Curk, J., Onič, S., Hočevar, B., & Škrabar, M. (2012). *Uvod v psihologijo*. Ljubljana: DZS.
- Kopčavar Guček, N. (2015). Postopki ob razkritju žrtev nasilja v družini. V J. Šimenc (ur.), *Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini: priročnik za zdravstveno osebo* (str. 83-89). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <http://www.prepoznajnasilje.si/docs/default-source/default-document-library/priro%C4%8Dnik-za-zdravstveno-osebje.pdf?sfvrsn=0>
- Kristančič, A. (2002). *Socializacija agresije*. Ljubljana: Združenje svetovalnih delavcev Slovenije.
- Kury, H., Oberfell-Fuchs, J., & Woessner, G. (2004). The extent of family violence in Europe: A comparison of national surveys. *Violence Against Women*, 10(7). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://journals.sagepub.com/toc/vawa/10/7>
- Lavrič, M., Deželan, T., Klanjšek, R., Lahe, D., Naterer, A., Radovan, M., Rutar, T., Sardoč, M., Uršič, M., Majce, M., Cupar, T., Matjašič, M., Nacevski, K., Vombergar, N., & Prešeren, J. (2021). *Mladina 2020: položaj mladih v Sloveniji* [pdf]. Pridobljeno 8. 4. 2023 s <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/575>
- Leskošek, V. (ur.) (2005). *Mi in oni: nestrpnost na Slovenskem*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Lindhorst, T., & Mancoske, R. J. (2008). Interpersonal violence in the context of lesbian relationships: discussion of causes and implications. *Journal of Interpersonal Violence*, 23(7). Pridobljen 16. 3. 2024 s <https://journals.sagepub.com/toc/jiva/23/7>
- Lund, E. M., & Ross, S. W. (2017). Bullying Perpetration, Victimization and Demographic Differences in College Students: A review of the Literature. *Trauma, Violence & Abuse*, 18(3). Pridobljeno 22. 5. 2024 s <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26759417/>

- Mandracchia, J. T., & Pendleton, S. (2015). Understanding College Students' Problems. *Journal of College Student Retention : Research, Theory & Practice*, 17(2). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1177/1521025115578235>
- Marjanović Umek, L. (2004). Razvoj razlik med spoloma. V L. Marjanović Umek in M. Zupančič (ur.), *Razvojna psihologija* (str.495-509). Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Fiozofske fakultete.
- Mas'udah, S., Megasari, L. A., & Doran, E. (2022). Experiences of educated youth exposed to domestic violence: Social impact to their lives. *Masyarakat, Kebudayaan Dan Politik*, 35(2). <https://doi.org/10.20473/mkp.V35I22022.147-159>
- Mayo Clinic. (b.d.) *Domestic violence against men: Recognize patterns, seek help*. Pridobljeno 17. 3. 2024 s <https://www.mayoclinic.org/healthy-lifestyle/adult-health/in-depth/domestic-violence-against-men/art-20045149>
- McCaw, B., Berman, W. H., Syme, S. L., & Hunkeler, E. F. (2001). Beyond screening for domestic violence: a systems model approach in a managed care setting. *American Journal of Preventive Medicine*, 21(3). Pridobljeno 20. 3. 2024 s <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11567836/>
- McCloskey, L. A., & Stuewig, J. (2001). The quality of peer relationships among children exposed to family violence. *Development and Psychopathology*, 13(1). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://doi.org/10.1017/S0954579401001067>
- Michalopoulos, L. M., & Aparicio, E. (2012). Vicarious Trauma in Social Workers: The Role of Trauma History, Social Support, and Years of Experience. *Journal of Aggression Maltreatment & Trauma*, 21(6). Pridobljeno 24. 5. 2024 s <https://www.socialworkers.org/Practice/Infectious-Diseases/Coronavirus/Self-Care-for-Social-Workers>
- Mikołajczyk, Z. K. (2022). Domestic Violence as a Phenomenon which Affects Family Safety. *Seminare : Poszukiwania Naukowe*, 43(4). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://doi.org/10.21852/sem.2022.4.12>
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2023). *Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami 2023-2028*. Pridobljeno 4. 5. 2024 s <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://e-uprava.gov.si/.download/edemokracija/datotekaVseбина/603611%3Fdisposition%3Datachment&ved=2ahUKEwiZ26fF->

[fOFAxVP_bsIHUfeBasQFnoECBwQAQ&usg=AOvVaw2cbBDBp8B7oyliYmKbYkp
v](https://www.dss.gov.au/sites/default/files/documents/07_2014/op52_safe_families_0.pdf)

- Mullan, K., & Higgins, D. (2014). *A safe and supportive family environment for children: key components and links to child outcomes* [pdf]. Pridobljeno 21. 5. 2024 s https://www.dss.gov.au/sites/default/files/documents/07_2014/op52_safe_families_0.pdf
- Mustaffa, N. H., & Akhir, N. S. M. (2023). Violence Against the Elderly: A Systematic Review. *Sains Humanika*, 15(3). Pridobljeno 14. 3. 2024 s <https://doi.org/10.11113/sh.v15n3.2003>
- North, D. C., Wallis, J. J., & Weingast, B. R. (2009). *Violence and Social Orders: A Conceptual Framework for Interpreting Recorded Human History* [pdf]. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1017/CBO9780511575839>
- Ovčar, E. (2016). *Oblike pomoči žrtvam družinskega nasilja* (Diplomsko delo). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://dk.um.si/Dokument.php?id=99953&lang=slv>
- Pivec, T., & Kozina, A. (2021). Medvrstniško nasilje med študentkami in študenti: Vloga kazalnikov pozitivnega razvoja mladih. V Žagar, I. Ž., & Mlekuž, A. (eds.), *Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju: medsebojni vpliv raziskovanja in prakse* (str. 139-155). Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Plaz, M. (2014). Kako doseči čim večjo učinkovitost pri svetovanju in psihosocialni podpori pri iskanju poti iz nasilja skupaj z uporabnico? V Š. Veselič, D. Horvat, & M. Plaz (ur.), *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja* (str. 123-157). Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke-žrtve nasilja.
- Point Research Ltd. (2010). *Report on Giving, Receiving and Seeking Help*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://www.msd.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/publications-resources/research/campaign-action-violence-research/report-on-giving-receiving-and-seeking-help.pdf>
- Pomberg, E. (2021). *Pomen strokovne pomoči žrtvam nasilja v družini* (Diplomsko delo). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://repositorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=146252&lang=slv>
- *Pomoč v stiski*. (b.d.). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://www.uni-lj.si/studij/dusevno-zdravje/pomoc-v-stiski/#anch-0>
- Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije (2024). Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami 2024-2029.

<https://pisrs.si/pregledNpb?idPredpisa=PRAV13506&idPredpisaChng=PRAV13506>

- Prosman, G.-J., Lo Fo Wong, S. H., & Lagro-Janssen, A. L. M. (2014). Why abused women do not seek professional help: a qualitative study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 28(1). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://doi.org/10.1111/scs.12025>
- Pušnik, M. (1999). *Vrstniško nasilje v šoli*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Queensland Center for Domestic and Family Violence Research. (2012). *Children 4-12 & their fathers*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://noviolence.org.au/wp-content/uploads/2016/06/childrenfathers.pdf>
- Rape Žiberna, T., Rode, N., & Žiberna, A. (2023). *Opisna statistika in statistično sklepanje: Dopolnjeno gradivo za vaje*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Ravi, K. E., Haselschwerdt, M., & Niederhauser, V. (2023). Prevalence and Impact of Exposure to Childhood Domestic Violence on College Students' Health and Perceived Academic Success. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 20(1). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1080/26408066.2022.2130021>
- Repič Slavič, T. (2008). *Nemi kriki spolne zlorabe in novo upanje*. Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba.
- Robson, J., Farquhar, J. D., & Hindle, C. (2017). Working up a debt: students as vulnerable consumers. *Journal of Marketing for Higher Education*, 27(2). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1080/08841241.2017.1391922>
- Rodriguez, A., & Venzor, C. (2022). *The impacts of exposure to domestic violence in childhood that leads to experiencing violence in future intimate partner relationships* (Magistrsko delo). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://scholarworks.lib.csusb.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2495&context=etd>
- Rutherford, A., Zwi, B. A., Grove, J. N., & Butchart A. (2007). Violence: a glossary. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 61(8). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2652990/>
- Saed, B. A., & Talat, L. A. (2013). Prevalence of childhood maltreatment among college students in Erbil, Iraq. *Eastern Mediterranean Health Journal*, 19(5). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.26719/2013.19.5.441>

- Sharma, P. (2013). Health, social and emotional problems of college students. *IOSR Journal Of Humanities And Social Science*, 14. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.9790/1959-1452134>
- Shaver R. P., & Mikulincer M. (2011). *Human aggression and violence: Causes, manifestations, and consequences* [pdf]. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1037/12346-000>
- Sibanda, L. (2019). *Social Work Interventions to Address Domestic Violence* (Magistrsko delo). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://shorturl.at/koquD>
- Siever, L. J. (2008). Neurobiology of Aggression and Violence. *The American Journal of Psychiatry*, 165(4). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2008.07111774>
- Sikström, S., Dahl, M., Lettmann, H., Alexndersson, A., Schworer, E., Stille, L., Kjell, O., Innes-Ker, A., & Ngaosuvan, L. (2021). *What you say and what I hear – investigating differences in perception of the severity od psychological and physical violence in intimate partner relationships*. Pridobljeno 23. 5. 2024 s <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0255785>
- Singh, S. (2021). *Domestic economic abuse: the violence of money* (pdf). Pridobljeno 18. 3. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/353482844_Domestic_Economic_Abuse_The_Violence_of_Money
- Stamm, B. H. (2010). *The concise ProQOL Manual*. Pridobljeno 13. 5. 2024 s <https://proqol.org/proqol>
- Statistični urad Republike Slovenije. (2021). *Družine po tipu družine, Slovenija, večletno*. Pridobljeno 21.5.2024 s <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/H135S.px/table/tableViewLayout2/>
- *Supporting the Sense of Security in Children and Adolescents*. (b.d.). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://www.hisarschool.k12.tr/wp-content/uploads/2023/03/Supporting-sense-of-security.pdf>
- Štirn, M., Miklič, N., Minič, M., Brdar Tomažinčič, R., Zemljič, I., Štirn, M., & Minič, M. (2017). *Psihosocialna podpora žrtvam nasilja v družini in nasilja zaradi spola: priročnik* [pdf]. Pridobljeno 8. 4. 2024 s <http://www.firstaction.eu/wp-content/uploads/2017/04/Psihosocialna-podpora.pdf>

- Trunk, D. (2010). Child abuse: a summary. *Verhaltenstherapie*, 20. Pridobljeno 15. 3. 2023 s [file:///C:/Users/cigan/Downloads/000278735_sm_eversion%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/cigan/Downloads/000278735_sm_eversion%20(1).pdf)
- UNICEF (2017). A familiar face: violence in the lives of children and adolescents. Pridobljeno 6. 4. 2024 s <https://data.unicef.org/resources/a-familiar-face/>
- Urek, M. (2013). Nasilje nad ženskami v partnerskih odnosih in v zasebni sferi v Sloveniji. V V. Hlebec, A. Hoff, B. Vežjak, O. Markič, F. Peschl, T. Melly & E. Antončič (ur.), *Nasilje nad ženskami v Sloveniji* (str.71-101). Maribor: Založba Aristej.
- Walker, L. E. (1980). *The Battered Woman*. NYC: William Morrow Paperbacks.
- Wästerfors, D. (2023). *Violence: situation, speciality, politics, and storytelling* [pdf]. Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/58002/9781000623994.pdf;jsessionid=61ABE8708CAB7DD92D2A42F66B90C007?sequence=1>
- Westrn Australian Government. (2022). *Fact sheet 3: Impacts of domestic and family violence on women*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s https://www.act.gov.au/_data/assets/pdf_file/0011/2388539/DFV-RAMF-Fact-sheet-3-Impacts-of-domestic-and-family-violence-on-women.pdf
- Wiehn, J., Hornberg, C., & Fischer, F. (2018). How adverse childhood experiences relate to single and multiple health risk behaviours in German public university students: a cross-sectional analysis. *BMC Public Health*, 18(1). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1186/s12889-018-5926-3>
- World health organization (2003). *Guidelines for medico-legal care for victims of sexual violence: child sexual abuse*. Pridobljeno 16. 3. 2024 s <https://apps.who.int/his/bitstream/handle/10665/42788/924154628X.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- World health organization (2013). *European report on preventing child maltreatment*. Pridobljeno 15. 3. 2024 s https://www.euro.who.int/f_data/assets/pdf_file/0019/217018/European-Report-on-Preventing-Child-Maltreatment.pdf
- World Health Organization (2020). *Global status report on preventing violence against children 2020*. Pridobljeno 6. 4. 2024 s <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/332394/9789240004191-eng.pdf>
- Zark, L., Toumbourou, J. W., & Satyen, L. (2023). Help-Seeking for Intimate Partner and Family Violence Among Tertiary Students in Australia: Nature, Extent, and Cross-

- Cultural Differences. *Journal of Family Violence*, 38(3). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://doi.org/10.1007/s10896-022-00406-5>
- Zark, L., Toumbourou, J. W., & Satyen, L. (2024). Intimate Partner and Family Violence Among Women Tertiary Students in Australia: Prevalence and Cross-Cultural Differences. *Violence against Women*, 30(2). Pridobljeno 22. 3. 2024 s <https://doi.org/10.1177/10778012221137922>
 - Zavod Emma. Center za pomoč žrtvam nasilja. Pridobljeno 24. 5. 2024 s <http://www.zavod-emma.si/index.php?page=druzinsko-nasilje>

8. PRILOGE

8.1 Priloga 1: Vprašalnik

Pozdravljeni.

Sva Jana Cigan in Davor Čeperković, študenta 1. letnika 2 stopnje Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani in pod mentorstvom doc. dr. Ane Marije Sobočan ter as. dr. Tamare Rape Žiberna pripravljava magistrsko delo z naslovom Nasilje v družinah študentov Fakultete za socialno delo.

V magistrskem delu raziskujeva prevalenco in oblike nasilja v družinah študentk in študentov FSD, odzive in posledice nasilja v družini ter oblike podpore in pomoči tako znotraj formalnih kot neformalnih socialnih mrež.

Vljudno vas vabiva, da z vašimi izkušnjami prispevate k magistrskem delu in sodelujete v tej spletni anketi.

Vaši odgovori so anonimni. Podatki bodo v povsem anonimizirani obliki uporabljeni v raziskovalne namene in za razvoj ustreznih odgovorov na potrebe študentk in študentov.

Sodelovanje vam bo predvidoma vzelo 20-30 minut. Sodelovanje je prostovoljno in kadar koli lahko z izpolnjevanjem prenehate.

Za dodatna vprašanja sva dosegljiva na e-poštnem naslovu: jc36546@student.uni-lj.si ter dc34250@student.uni-lj.si.

Za sodelovanje se vam najlepše zahvaljujeva.

Jana Cigan in Davor Čeperković

<http://1ka.arnes.si/uploads/editor/doc/1713470865Obveenosoglasje.doc>

Q0 - V naslednjih tabelah označite število pogostosti, ki pove, kako pogosto je bilo določeno nasilno dogajanje in/ali ravnanje v vaši družini v času vašega otroštva in mladostništva, natančneje pred 18. letom starosti.

Q1 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Klofutanje	☐	☐	☐	☐	☐
Brce	☐	☐	☐	☐	☐

Porivanje, odrivanje, potiskanje	☐	☐	☐	☐	☐
Davljenje, dušenje	☐	☐	☐	☐	☐
Vlečenje za lase in telesne ude	☐	☐	☐	☐	☐
Uničevanje predmetov, oblačil	☐	☐	☐	☐	☐

Q1_2 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Naganjanje iz skupnega bivališča	☐	☐	☐	☐	☐
Kričanje, zmerjanje, grožnje, strašenje, diskriminacija, poniževanje	☐	☐	☐	☐	☐
Pretirane zahteve	☐	☐	☐	☐	☐
Prepovedovanje ali omejevanje socialnih stikov	☐	☐	☐	☐	☐
Prepoved uporabe elektronskih naprav	☐	☐	☐	☐	☐
Preverjanje (klicev, sporočil, v šoli, dijaško delo ...)	☐	☐	☐	☐	☐

Q1_3 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Posilstvo	☐	☐	☐	☐	☐

Prisilno slačenje oblačil	☐	☐	☐	☐	☐
Nezaželeni in neprimerni dotiki	☐	☐	☐	☐	☐
Siljenje h gledanju pornografske vsebine	☐	☐	☐	☐	☐
Seksualno komentiranje vašega telesa	☐	☐	☐	☐	☐
Zahteva po spolnih odnosih v zameno za prevoz, denar ali stvari, ki so za življenje samoumevne	☐	☐	☐	☐	☐

Q1_4 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Zahtevanje vašega denarja in prepoved razpolaganja s svojim denarjem	☐	☐	☐	☐	☐
Izkoriščanje za delo in druge dejavnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Siljenje v finančno odvisnost	☐	☐	☐	☐	☐
Omejevanje pravice do dijaškega dela	☐	☐	☐	☐	☐
Prisilno odvzemanje lastnine	☐	☐	☐	☐	☐

Neplačevanje življenjskih stroškov	☐	☐	☐	☐	☐
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Q1_5 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Neustrezno prehranjevanje (omejevanje hrane, siljenje v hrano, nezdrava hrana, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Neprimerne obleke (premajhna, raztrgana, umazana, prevelika, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje toplote, spanja in skrbi za zdravje	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje izkazovanja ljubezni	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje sprejetosti	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje spodbud k razvoju in uspehu	☐	☐	☐	☐	☐

Q0_2 - V naslednjih tabelah označite število pogostosti, ki pove, kako pogosto je bilo določeno nasilno dogajanje in/ali ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih.

Q2 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Klofutanje	☐	☐	☐	☐	☐
Brce	☐	☐	☐	☐	☐
Porivaje, odrivanje, potiskanje	☐	☐	☐	☐	☐
Davljenje, dušenje	☐	☐	☐	☐	☐
Vlečenje za lase in telesne ude	☐	☐	☐	☐	☐
Uničevanje predmetov, oblačil	☐	☐	☐	☐	☐

Q2_2 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Naganjanje iz skupnega bivališča	☐	☐	☐	☐	☐
Kričanje, zmerjanje, grožnje, strašenje, diskriminacija, poniževanje	☐	☐	☐	☐	☐
Pretirane zahteve	☐	☐	☐	☐	☐
Prepovedovanje ali omejevanje socialnih stikov	☐	☐	☐	☐	☐
Prepoved uporabe elektronskih naprav	☐	☐	☐	☐	☐
Preverjanje (klicev, sporočil, v službi, na fakulteti ...)	☐	☐	☐	☐	☐

Q2_3 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Posilstvo	☐	☐	☐	☐	☐
Prisilno slačenje oblačil	☐	☐	☐	☐	☐
Nezaželeni in neprimerni dotiki	☐	☐	☐	☐	☐
Siljenje h gledanju pornografske vsebine	☐	☐	☐	☐	☐
Seksualno komentiranje vašega telesa	☐	☐	☐	☐	☐
Zahteva po spolnih odnosih v zameno za prevoz, denar ali stvari, ki so za življenje samoumevne	☐	☐	☐	☐	☐

Q2_4 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Zahtevanje vašega denarja in prepoved razpolaganja s svojim denarjem	☐	☐	☐	☐	☐
Zahteve po prepisu (ne)premičnin	☐	☐	☐	☐	☐
Siljenje v finančno odvisnost	☐	☐	☐	☐	☐
Omejevanje pravice do zaposlitve	☐	☐	☐	☐	☐

Siljenje v jemanje posojil	☐	☐	☐	☐	☐
Neplačevanje življenjskih stroškov	☐	☐	☐	☐	☐

Q2_5 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno
Neustrezno prehranjevanje (omejevanje hrane, siljenje v hrano, nezdrava hrana, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Neprimerne obleke (premajhna, raztrgana, umazana, prevelika, ...)	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje toplote, spanja in skrbi za zdravje	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje izkazovanja ljubezni	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje sprejetosti	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje spodbud k razvoju in uspehu	☐	☐	☐	☐	☐

Q3 - Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako pogosto so bili, po vašem mnenju, do vas nasilni (psihično, fizično, spolno, ekonomsko in zanemarjanje) v tabeli navedeni družinski člani (1-nikoli, 5-redno). Če katerega izmed družinskih članov nimate, označite možnost »Nimam«.

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	Nimam
Mama	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oče	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sorojenci (bratje, sestre)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skrbnik/i	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stari starši	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Partner/partnerka	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q4 - Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako dobro ste seznanjeni z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini (1-splošno ne poznam, 5-popolnoma poznam).

	1 - Splošno ne poznam	2	3	4	5 - Popolnoma poznam
Svetovalne linije	☐	☐	☐	☐	☐
Zavetišča/varne hiše	☐	☐	☐	☐	☐
Psihosocialno svetovanje in podpora	☐	☐	☐	☐	☐
Pravna pomoč	☐	☐	☐	☐	☐
Medicinska pomoč	☐	☐	☐	☐	☐
Podpora skupnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Center za socialno delo	☐	☐	☐	☐	☐
Izobraževalne ustanove	☐	☐	☐	☐	☐
Policija	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
--------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Q4_2 - Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako pogosto ste se v primeru nasilja v družini posluževali oblik podpore in pomoči iz prejšnje tabele (1-nikoli, 5-vedno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Vedno
Svetovalne linije	☐	☐	☐	☐	☐
Zavetišča/varne hiše	☐	☐	☐	☐	☐
Psihosocialno svetovanje in podpora	☐	☐	☐	☐	☐
Pravna pomoč	☐	☐	☐	☐	☐
Medicinska pomoč	☐	☐	☐	☐	☐
Podpora skupnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Center za socialno delo	☐	☐	☐	☐	☐
Izobraževalne ustanove	☐	☐	☐	☐	☐
Policija	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q4_3 - Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako pogosto bi se v primeru nasilja v družini posluževali oblik podpore in pomoči iz prejšnje tabele (1-nikoli, 5-vedno).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Vedno
Svetovalne linije	☐	☐	☐	☐	☐
Zavetišča/varne hiše	☐	☐	☐	☐	☐
Psihosocialno svetovanje in podpora	☐	☐	☐	☐	☐
Pravna pomoč	☐	☐	☐	☐	☐
Medicinska pomoč	☐	☐	☐	☐	☐
Podpora skupnosti	☐	☐	☐	☐	☐

Center za socialno delo	☐	☐	☐	☐	☐
Izobraževalne ustanove	☐	☐	☐	☐	☐
Policija	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q5 - Na kratko definirajte, kaj za vas pomeni "varen dom"?

Q5_2 - Za spodaj navedene izjave označite v kolikšni meri veljajo za vašo družino (1-sploh ne drži, 5-popolnoma drži).

	1 - Sploh ne drži	2	3	4	5 - Popolnoma drži
Rad se zadržujem doma.	☐	☐	☐	☐	☐
Svobodno lahko izražam svoje občutke in čustva.	☐	☐	☐	☐	☐
Družinski člani so mi v oporo.	☐	☐	☐	☐	☐
Doma skupaj iščemo rešitve za težave.	☐	☐	☐	☐	☐
Doma me ni strah.	☐	☐	☐	☐	☐
Doma sem svoboden in avtonomen.	☐	☐	☐	☐	☐
Doma imam prostor za izobraževanje in osebno rast.	☐	☐	☐	☐	☐
Med družinskimi člani vladajo	☐	☐	☐	☐	☐

stabilni in pozitivni odnosi.					
Doma sem fizično varen.	☐	☐	☐	☐	☐

Q6 - Na katere socialne mreže ste se v primeru nasilja v družini najpogosteje obrnili (1-nikoli, 5-zelo pogosto).

Neformalne socialne mreže predstavljajo neurejene in neformalne odnose med posamezniki ali skupinami. Te mreže niso oblikovane znotraj formalnih struktur ali institucij ter nimajo strogo določenih pravil ali hierarhij. Namesto tega se razvijajo spontano na podlagi osebnih odnosov, skupnih interesov ali družbenih povezav. Primeri neformalnih socialnih mrež vključujejo družinske in prijateljske odnose, sosedsko povezovanje in druge osebne vezi zunaj formalnih okvirov organizacij.

Formalne socialne mreže so strukturirane in organizirane mreže odnosov med posamezniki ali skupinami, ki so običajno ustvarjene v okviru formalnih institucij ali organizacij. Te mreže temeljijo na določenih pravilih, predpisih in vlogah ter imajo jasno določeno hierarhijo ali strukturo. Primeri formalnih socialnih mrež vključujejo delovne odnose v podjetjih, odnose med učitelji in učenci v šoli ter odnose med člani organizacij ali združenj.

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto
Neformalne	☐	☐	☐	☐	☐
Formalne	☐	☐	☐	☐	☐

Q6_2 - Prosim, da spodaj označite številko, ki pove kako pogosto ste se posluževali naslednje oblike neformalnih socialnih mrež v primeru nasilja v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto
Družina	☐	☐	☐	☐	☐
Prijatelji	☐	☐	☐	☐	☐
Sosedi	☐	☐	☐	☐	☐
Sošolci, soštudenti	☐	☐	☐	☐	☐
Družbena omrežja	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q6_3 - Prosim, da spodaj označite številko, ki pove kako pogosto ste se posluževali naslednje oblike formalnih socialnih mrež v primeru nasilja v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto
Delovno okolje	☐	☐	☐	☐	☐
Izobraževalne ustanove	☐	☐	☐	☐	☐
Nevladne organizacije	☐	☐	☐	☐	☐
Verske organizacije	☐	☐	☐	☐	☐
Vlada in politične organizacije	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q7 - Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto ste se na naslednje načine odzvali na nasilje v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto
Na nasilje odgovorim z nasiljem.	☐	☐	☐	☐	☐
Pred nasilje se (fizično) branim.	☐	☐	☐	☐	☐
Pobegnem iz prostora v drug prostor.	☐	☐	☐	☐	☐
Iščem zaščito pri drugem družinskem članu.	☐	☐	☐	☐	☐
Ne storim ničesar in le počakam, da mine.	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q7_2 - Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto ste počutili na naslednje načine ob doživljanju nasilja v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto
Strah in anksioznost	☐	☐	☐	☐	☐
Depresija	☐	☐	☐	☐	☐
Jeza	☐	☐	☐	☐	☐
Krivda	☐	☐	☐	☐	☐
Občutki izolacije	☐	☐	☐	☐	☐
Žalost	☐	☐	☐	☐	☐
Samomorilne misli	☐	☐	☐	☐	☐
Obup	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q7_3 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako močno je nasilje v družini vplivalo na vaše socialne stike (1-sploš ni, 5-zelo močno).

- 1 - Sploh ni
 2
 3
 4
 5 - Zelo močno

Q7_4 - Opišite, kako je izkušnja nasilja v družini vplivala na vaše socialne stike z drugimi?

Q8 - Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto bi se na naslednje načine odzvali na nasilje v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto
Na nasilje bi odgovoril z nasiljem.	☐	☐	☐	☐	☐
Pred nasiljem bi se (fizično) branil.	☐	☐	☐	☐	☐

Pobegnil bi iz prostora v drug prostor.	☐	☐	☐	☐	☐
Iskal bi zaščito pri drugem družinskem članu.	☐	☐	☐	☐	☐
Ne bi storil ničesar in le počakal, da mine.	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q8_2 - Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto bi se počutili na naslednje načine ob doživljanju nasilja v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).

	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto
Strah in anksioznost	☐	☐	☐	☐	☐
Depresija	☐	☐	☐	☐	☐
Jeza	☐	☐	☐	☐	☐
Krivda	☐	☐	☐	☐	☐
Občutki izolacije	☐	☐	☐	☐	☐
Žalost	☐	☐	☐	☐	☐
Samomorilne misli	☐	☐	☐	☐	☐
Obup	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q9 - Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako smiselne se vam zdijo naslednje rešitve pri ozaveščanju in delu s študenti in študentkami FSD na področju nasilja v družini (1-splošno ni smiselno, 5-zelo smiselno).

	1 - Splošno ni smiselno	2	3	4	5 - Zelo smiselno
Okrogla miza	☐	☐	☐	☐	☐
Delavnice	☐	☐	☐	☐	☐

Usposabljanja	☐	☐	☐	☐	☐
Skupine za samopomoč	☐	☐	☐	☐	☐
Terapevtske skupine	☐	☐	☐	☐	☐
Psihološka pomoč na fakulteti	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q9_2 - Prosim opišite vaš pogled na predloge oz. ustreznost rešitev, ki bi odgovarjale na potrebe študentk in študentov FSD iz naslova doživljajna nasilja v družini.

Q10 - Prosim označite stopnjo študija.

- 1. stopnja
- 2. stopnja

Q11 - Prosim označite letnik študija.

- 1. letnik
- 2. letnik
- 3. letnik
- 4. letnik

Q12 - Prosim označite, kateri modul obiskujete.

- Socialno delo z mladimi
- Socialno delo s starimi ljudmi
- Psihosocialna podpora in pomoč
- Socialna pravičnost in vključevanje
- Duševno zdravje v skupnosti
- Socialno delo v delovnem okolju

Q13 - Prosim označite obliko študija.

- Redni študij
- Izredni študij

Q14 - Prosim označite, kateri modul obiskujete.

- Psihosocialna podpora in pomoč
- Socialno delo v vzgoji in izobraževanju
- Skupnostna oskrba
- Socialna pravičnost in radikalne spremembe v socialnem delu
- Dolgotrajna oskrba starih ljudi

Q15 - Prosim označite spol s katerim se opredeljujete.

- Ženski
- Moški
- Nebinarna oseba
- Ne želim se opredeliti
- Želim se opredeliti kot:

Q16 - Prosim označite tip vaše primarne družine.

- Zakonski par z otrokom/ci
- Zunajzakonska partnerja z otrokom/ci
- Mati z otrokom/ci
- Oče z otrokom/ci
- Drugo:

Q17 - Prosim označite okolje iz katerega prihajate oz. v katerem ste odraščali.

- Mestno (urbano) naselje (nad 3000 prebivalcev)
- Podeželsko (ruralno) naselje (manj kot 3000 prebivalcev)

Q18 - Prosim navedite svojo starost. _____

8.2 Priloga 2: Kategoriziranje odprtih odgovorov (kodiranje)

Q5: Na kratko definirajte, kaj za vas pomeni »varen dom«?

SKUPINE:	IZJAVE	Delež v %
ODSOTNOST NASILJA	<p>1. Dom brez nasilja.</p> <p>2. Dom kjer so vse vrste nasilja odsotne.</p> <p>3. Dom kjer se ne dogaja nobena vrsta nasilja, kjer se vsak član počuti ljubljenega in sprejetega.</p> <p>4. Da se ne izvaja nobena oblika nasilja.</p> <p>5. Okolje brez kakršnekoli oblike nasilja.</p> <p>6. Dom kjer ni nasilja, kjer je ljubezen in sprejetost, kjer si popolnoma sproščen, kjer ti ne preti nevarnost.</p> <p>7. Varen dom brez nasilja.</p> <p>8. Da nisi v strahu.</p> <p>9. Da se ne zbujam in zaspim v strahu.</p> <p>10. Odsotnost vseh oblik nasilja.</p> <p>11. Dom brez nasilja v katerem si lahko poiščem pomoč in podporo.</p> <p>12. Tam, kjer te nikoli ni strah.</p> <p>13. Da ne živiš v strahu iz dneva v dan.. Spoštovanje in razumevanje...</p> <p>14. Da nisi v strahu.</p> <p>15. Dom kjer so vse vrste nasilja odsotne.</p>	<p>20/121</p> <p>16,53%</p>

		<p>16. Okolje, kjer se počutiš varno in, kjer lahko brez kakršnihkoli posledic izraziš svoja čustva.</p> <p>17. Da se ne izvaja nobena oblika nasilja.</p> <p>18. Varen dom brez nasilja.</p> <p>19. Da nisi v strahu.</p> <p>20. Da te nikoli ni strah.</p>	
LJUBEZEN SPREJEMANJE	IN	<p>1. Kjer se počutiš ljubljen, varen, sprejet.</p> <p>2. Sprejemanje, ljubezen.</p> <p>3. Da so družinski člani veseli, ko prideš, se počutiš doma sprejetega in ljubljenega.</p> <p>4. Ljubezen, sprejetost, varnost, udobje, toplina.</p> <p>5. Sprejetost, ljubezen in spoštovanje.</p> <p>6. Da se imamo radi, se sprejemamo takšne kot smo, rešujemo spore s komunikacijo.</p> <p>7. Ljubezen, spoštovanje in mir.</p> <p>8. Da se med sabo vsi razumemo, sprejemamo in da smo drug do drugega strpni.</p> <p>9. Dom, kjer se čutim sprejeto in me ne obsojajo zaradi razmišljanja, ki ga imam.</p> <p>10. Ljubezen.</p> <p>11. Kjer se počutiš varnega, z ljudmi ki te imajo radi in te podpirajo.</p> <p>12. Dom kjer ni nasilja, dom kjer lahko izraziš svoje mnenje,</p>	<p>52/121 42,97%</p>

	<p>kjer si spoštovan in kjer prebiva ljubezen.</p> <p>13. Da si lahko to kar si brez strahu. Da se lahko izražaš in počutiš sprejetega.</p> <p>14. Kjer se počutiš ljubljen, varen, sprejet.</p> <p>15. Da te ljudje ki bivajo s tabo sprejemajo in podpirajo.</p> <p>16. Ljubezni pol dom, kjer si lahko kar si.</p> <p>17. Ljubezen in pozitiva med družinskimi člani.</p> <p>18. Ljubezen, spoštovanje.</p> <p>19. Ljubezen, varnost, dobri odnosi.</p> <p>20. Dobra energija, ljubezen, toplota, sproščenost.</p> <p>21. Toplo zavetje.</p> <p>22. Zavetje in toplina.</p> <p>23. Toplo, prijetno okolje za odraščanje.</p> <p>24. Prijaznost, brez kričanja, medsebojno pomaganje in razumevanje drug drugega.</p> <p>25. Topel prostor, kjer imam delček sveta tudi zase in me ne rabi skrbeti, da se bo meni ali komu bližnjemu kaj zgodilo.</p> <p>26. Topel varen dom.</p> <p>27. Ljubezni pol dom, kjer si lahko kar si.</p> <p>28. Toplina, podpora, ljubezen, sočutje, pogovor.</p> <p>29. Pozitivno vzdušje v skupnem bivališču.</p>	
--	---	--

	<p>30. Dom, kjer se počutiš varnega, z ljudmi ki te imajo radi in te podpirajo.</p> <p>31. Dobra energija, ljubezen, toplota, sproščenost.</p> <p>32. Toplo zavetje.</p> <p>33. Zavetje in toplina.</p> <p>34. Toplo, prijetno okolje za odraščanje.</p> <p>35. Prijaznost, brez kričanja, medsebojno pomaganje in razumevanje drug drugega. Podpora in zaupanje</p> <p>36. Kjer je podpora, pomoč, zaupanje, ljudje na katere se lahko zanesesh.</p> <p>37. Dom v katerem se počutiš dobro, starši zadovoljujejo materialne potrebe in izkazujejo ljubezen, skrb, podporo.</p> <p>38. Da se lahko zanesesh na ljudi okoli sebe.</p> <p>39. Sprejetje, vzpodbuda, toplina, ljubezen.</p> <p>40. Varen dom je ljubeč dom, z veliko topline in ljubezni ter podpore in absolutno brez nasilja.</p> <p>41. Družinski člani se med seboj varujejo, skrbijo za počutje drug drugega, se spodbujajo in podpirajo avtonomijo.</p> <p>42. Varen dom je dom kjer imaš občutek da ti tvoji</p>	
--	--	--

	<p>družinski člani stojijo ob strani in te spodbujajo pri tvojem razvoju.</p> <p>43. Da te nikoli ni strah.</p> <p>44. Da se lahko zanesesh na družinske člane.</p> <p>45. Da te družinski člani sprejemajo in podpirajo.</p> <p>46. Da nisi v strahu.</p> <p>47. Dom, kjer se počutiš varnega, z ljudmi ki te imajo radi in te podpirajo.</p> <p>48. Da se lahko zanesesh na ljudi okoli sebe.</p> <p>49. Da se med seboj varujejo, skrbijo za počutje drug drugega, se spodbujajo in podpirajo avtonomijo.</p> <p>50. Dom, kjer se počutiš varnega, z ljudmi ki te imajo radi in te podpirajo.</p> <p>51. Da nisi v strahu.</p> <p>52. Da te nikoli ni strah.</p>	
MIR IN RAZUMEVANJE	<p>1. Dom, kjer se konflikti rešujejo mirno in s pogovorom.</p> <p>2. Brezpogojni mir in svoboda v sobivanju.</p> <p>3. Da se konflikti rešujejo na konstruktiven način, brez psihičnega nasilja.</p> <p>4. Mirno in prijetno vzdušje.</p>	<p>13/121 10,74%</p>

		<p>5. Da vlada spoštljiva komunikacija, brez vseh oblik nasilja, da si sprejet in ljubljen.</p> <p>6. Dom, v katerem si deležen ljubezni, podpore, razumevanja in reševanja ovir na miren ter nenasilen način.</p> <p>7. Da drugi spoštujejo tvoje osebne meje in da ni nasilja.</p> <p>8. Da nisi v strahu.</p> <p>9. Da se ne izvaja nobena oblika nasilja.</p> <p>10. Da ni konfliktov med družinskimi člani, vlada harmonija in razumevanje.</p> <p>11. Da ni konfliktov med družinskimi člani, vlada harmonija in razumevanje.</p> <p>12. Da ni konfliktov med družinskimi člani, vlada harmonija in razumevanje.</p> <p>13. Mirno in prijetno vzdušje.</p>	
SPOŠTOVANJE AVTONOMIJA	IN	<p>1. Da vsi nekako delujejo skupaj, kljub svojim napakam in brez strahu povedo kar čutijo.</p> <p>2. Zaupanje med družinskimi člani, kjer se spoštuje zasebnost in individualnost posameznikov.</p> <p>3. Da imaš pravico biti avtonomen in unikaten.</p> <p>4. Spoštovanje, ljubezen, pomoč.</p> <p>5. Dom v katerem si lahko to kar si in se v njem počutiš prijetno.</p>	10/121 8,26%

	<p>6. Da smo vsi enakovredni v odnosu, vlada odprta komunikacija brez nasilja.</p> <p>7. Spoštovanje med družinskimi člani.</p> <p>8. Da vlada spoštljiva komunikacija, brez vseh oblik nasilja.</p> <p>9. Da vsi nekako delujejo skupaj, kljub svojim napakam in brez strahu povedo kar čutijo.</p> <p>10. Spoštovanje, ljubezen in mir.</p>	
VARNO OKOLJE	<p>1. Da se počutiš fizično varen.</p> <p>2. Okolje, kjer se počutiš varno, sprejeto in ljubljeno.</p> <p>3. Kraj kjer prebivaš in se počutiš varno.</p> <p>4. Dom kjer ti starši posvečajo pozornost, te brezpogojno ljubijo in te ne psihično, fizično ali spolno zlorablajo.</p> <p>5. Kraj kjer si doma in se počutiš varen, ti je zatočišče.</p> <p>6. Kraj kjer prebivaš in se počutiš varno.</p> <p>7. Da te ljudje ki bivajo s tabo sprejemajo in podpirajo.</p> <p>8. Kraj kjer si doma in se počutiš varen, ti je zatočišče.</p> <p>9. Mesto kjer se lahko kdarkoli vrnem brez strahu.</p> <p>10. Dom v katerem si deležen ljubezni, podpore, razumevanja</p>	<p>20/121</p> <p>16,53%</p>

	<p>in reševanja ovir na miren ter nenasilen način.</p> <p>11. Da nisi v strahu.</p> <p>12. Kjer se počutiš varnega, z ljudmi ki te imajo radi in te podpirajo.</p> <p>13. Da se počutiš fizično varen.</p> <p>14. Okolje, kjer se počutiš varno, sprejeto in ljubljeno.</p> <p>15. Kraj kjer prebivaš in se počutiš varno.</p> <p>16. Dom kjer ti starši posvečajo pozornost, te brezpogojno ljubijo in te ne psihično, fizično ali spolno zlorabljujejo.</p> <p>17. Kraj kjer si doma in se počutiš varen, ti je zatočišče.</p> <p>18. Kraj kjer prebivaš in se počutiš varno.</p> <p>19. Da te ljudje ki bivajo s tabo sprejemajo in podpirajo.</p> <p>20. Kraj kjer si doma in se počutiš varen, ti je zatočišče.</p>	
<p>POZITIVNI ODNOSI</p>	<p>1. Lepi medsebojni odnosi v družini.</p> <p>2. Ljubezen in pozitiva med družinskimi člani.</p> <p>3. Dobri odnosi s starši in sorodniki.</p> <p>4. Dobri medsebojni odnosi.</p> <p>5. Da ne živiš v strahu iz dneva v dan... spoštovanje in razumevanje...</p> <p>6. Pozitivno vzdušje v skupnem bivališču.</p>	<p>12/121 9,92%</p>

	<p>7. Da lahko izraziš svoje mnenje čeprav je drugačno od ostalih.</p> <p>8. Da so prisotni ljubeči odnosi.</p> <p>9. Dobri odnosi.</p> <p>10. Lepe odnose.</p> <p>11. Dobre družinske odnose.</p> <p>12. Dobre odnose, pozitivno, ljubezen.</p>	
<p>SVOBODA IZRAŽANJA</p>	<p>1. Kjer se lahko svobodno izražaš.</p> <p>2. Da se lahko brez kakršnihkoli posledic izraziš svoja čustva.</p> <p>3. Da lahko izraziš svoje mnenje čeprav je drugačno od ostalih.</p> <p>4. Okolje, kjer si lahko to kar resnično si.</p> <p>5. Dom, kjer se počutiš varno in, kjer lahko brez kakršnihkoli posledic izraziš svoja čustva.</p> <p>6. Da lahko izraziš svoje mnenje čeprav je drugačno od ostalih.</p> <p>7. Prostor kjer sem lahko jaz jaz, sem sprejeta, čutim ljubezen, toplino.</p> <p>8. Da te nikoli ni strah.</p> <p>9. Da si lahko to kar si brez strahu.</p> <p>10. Da nisi v strahu.</p> <p>11. Da nisi v strahu.</p> <p>12. Kjer se lahko svobodno izražaš.</p> <p>13. Da lahko izraziš svoje mnenje čeprav je drugačno od ostalih.</p>	<p>14/121</p> <p>11,57%</p>

	14. Da se lahko brez kakršnihkoli posledic izraziš svoja čustva.	
--	--	--

Q7_4: Opišite, kako je izkušnja nasilja v družini vplivala na vaše socialne stike z drugimi?

ODGOVOR	PRIPISANI POJMI
stiki so se zmanjšali	- Zmanjšanje stikov
ni imelo velikega vpliva razn naslednji dan po prepriu, nasilju.	- Minimalen vpliv
izgubil sem voljo do druženja	- Zmanjšanje stikov
ob druženju sem se zaradi družine počutil drugačnega	- Občutek drugačnosti
bilo me je sram, saj sem velikokrat klmislila da de to dogajaj le pri nas doma	- Negativna čustva - Občutek drugačnosti
še bolj sem omejila stike z drugimi	- Zmanjšanje stikov
anksioznost, ljubosumje, včasih nasilni izpadi v trenutku jeze (klofuta)	- Negativna čustva - Negativen vpliv
nisem se želel družiti saj sem imel misli preobremenjene s tem kar se dogaja doma	- Zmanjšanje stikov
pred drugimi me je bilo sram zaradi tega kar se dogaja doma	- Negativna čustva
velikokrat mi do socialnih stikov ni bilo, jih nisem iskala.	- Zmanjšanje stikov
ni bistveno vplivala, na srečo sem imel_a podporno socialno mrežo in dobre prijatelje. je pa zagotovo vplivalo na ponotranjanje občutkov - strahu, nezaupanja vase. predvsem strah in občasna tesnoba. imel_a sem katastrofalno izkušnjo z učiteljico iz osnovne šole, saj me je pred celim razredom!!!! vprašala, zakaj je bila pri nas doma policija (je živila zelo blizu in je videla). nikoli ne bom pozabil_a tega, kakšen grozen občutek je to bil. takšnim slabim učiteljem bi morali prepovedati delati v šoli, saj otrok retravmatizirajo!!!	- Negativna čustva - Nezaupanje

manj stikov	- Zmanjšanje stikov
ni imela velikega vpliva samo včasih nisem imela energije se družiti z ljudmi ker sem bila prevec izmucena.	- Pomanjkanje energije
stike sem nekoliko zmanjšala	- Zmanjšanje stikov
v osnovni in srednji šoli, ko sem še živela doma sem bila zelo zaprta oseba, veliko sem jokala, bila žalostna, anksiozna, depresivna. nisem se rada družila, ker se počutila manjvredno v svoji koži od ostalih, ki so imeli \\'normalne\' družine. starša sta mi druženje pogosto omejevala, saj sem morala po šoli takoj domov in skrbeti za mlajšega brata. kadar sta se starša veliko kregala, nisem dobro spala, saj smo imeli zelo majhno stanovanje, vse se je slišalo in vladala je negativna energija. to je na mene vplivalo tako, da se nisem hotela družiti, hotela sem samo biti sama in jokati. počutila sem se osamljeno, kot da nimam nikogar, ki bi zame poskrbel.	- Negativna čustva - Težave s sklepanjem/ohranjanjem prijateljstva - Negativna čustva - Občutek drugačnosti - Zmanjšanje stikov
bila sem žalostna in nisem imela volje se dobiti s kom	- Negativna čustva - Pomanjkanje energije
zelo sem se oddaljila od prijateljev in sorodnikov	- Zmanjšanje stikov
težave z zaupanjem, težave pri sklepanju prijateljstev, občutek da si drugačen in da ne spadaš v družbo.	- Nezaupanje - Težave s sklepanjem/ohranjanjem prijateljstva - Občutek drugačnosti
bil sem brezvoljen	- Pomanjkanje energije
poslabšala imje mojo željo po druženju	- Zmanjšanje stikov
slaba volja, občutek nezainteresiranosti	- Negativen vpliv
v otroštvu je bilo težko vzdrževati tesna prijateljstva in imeti veliko prijateljev.	- Težave s sklepanjem/ohranjanjem prijateljstva
izolirao sem se od drugih	- Zmanjšanje stikov
nezaupanje, nesamozavest	- Nezaupanje - Negativna čustva

strah me je da sem drugim \«prevec\«. Da ne moram biti to kar sem. Pogosto sem zadržana in tiha in ne sklepam novih stikov.	- Negativna čustva - Težave s sklepanjem/ohranjanjem prijateljstva
bila sem vrez golje in depresivna	- Pomanjkanje energije - Negativna čustva
imela je negativen vpliv	- Negativen vpliv
slabo	- Negativen vpliv
nisem želela pokazati, da je bilo prisotno nasilje v družino.	- Prikrivanje nasilja
nekateri prijatelji so se oddaljili ker so mi prepovedovali hoditi ven.	- Težave s sklepanjem/ohranjanjem prijateljstva
slabo, apatičnost	- Negativen vpliv
nisem prepričana ali je vplivalo ali ni. povsem mogoče na način, da sem imela zelo slabo samopodobo, kar vpliva na moje socialne spretnosti in iskanje novih prijateljev, socialnih stikov, ipd.	- Težave s sklepanjem/ohranjanjem prijateljstva
za kratek čas sem padla v slabo družbo	- Negativen vpliv
anksioznost, pretirano premisljevanje mnenju drugih, svojih dejanjih ipd	- Negativna čustva
ne zaupam drugim ljudem	- Nezaupanje
ni imelo nekega velikega vpliva	- Minimalen vpliv

Odgovor na vprašanje (Q7_4)	Frekvenca pojavljanja
Zmanjšanje stikov	11
Negativna čustva	11
Negativen vpliv	6
Težave s sklepanjem/ohranjanjem prijateljstva	6
Nezaupanje	4
Občutek drugačnosti	4
Pomanjkanje energije	4
Minimalen vpliv	2
Prikrivanje nasilja	1
Vseh odgovorov	49

Q9_2: Prosim opišite vaš pogled na predloge oz. ustreznost rešitev, ki bi odgovarjale na potrebe študentk in študentov FSD iz naslova doživljanja nasilja v družini.

ODGOVOR	PRIPISANI POJMI
smisel vidim v terapevtskih skupinah, psihološki pomoči in skupinam za samopomoč, ker je pomembno, da govoriš o svojih travmatičnih izkušnjah z nekim, ki te razume. čeprav bi pri nekaterih morda lahko povzročilo retravmatizacijo. ne vem, zame bi bile te rešitve ok, za koga drugega pa mogoče ne. na splošno bi študentje potrebovali več psihološke podpore.	<ul style="list-style-type: none"> - Terapevtske skupine - Strokovna psihološka pomoč - Skupina za samopomoč
predlagam več terenskega dela in predstavitev dela nevladnih organizacij	<ul style="list-style-type: none"> - Praktično pridobivanje izkušenj - Predavanja
oredlogi se mi zdijo smiselni	<ul style="list-style-type: none"> - Smiselnost že navedenih predlogov
predlagam okroglo mizo	<ul style="list-style-type: none"> - Okrogla miza
mislim da imamo na fakulteti dovolj vsebin povezanih z nasiljem v družini	<ul style="list-style-type: none"> - Ni dodatnih potreb
ljudje, ki se srečujejo z nasilje prav gotovo potrebujejo pomoč in podporo, a ker sama nimam osebne izkušnje nasilja, težko govorim o tem, kakšna pomoč bi žrtvam lahko bila najbolj v pomoč - verjetno bi bila dobrodošla kakršnakoli organizirana pomoč, je pa res, da smo ljudje različni in nekaterim ustrezajo bolj skupinske, drugim spet individualne pomoči, zato bi bilo smiselno zagotoviti tako skupinske kot individualne oblike pomoči	<ul style="list-style-type: none"> - Inovacije - Individualno delo s študenti
vsi oredlogi se mi zdijo smiselni	<ul style="list-style-type: none"> - Smiselnost že navedenih predlogov
pomoč pri socialnih težavah (revščina, stanovanjska problematika, zaposlitvena problematika itd.).	<ul style="list-style-type: none"> - Individualno delo s študenti
najbolj učinkovita je psihološka pomoč, ker žrtve nasilja niso vedno pripravljene deliti svoje zgodbe v skupini in javno.	<ul style="list-style-type: none"> - Strokovna psihološka pomoč
vse predlagano je v redu	<ul style="list-style-type: none"> - Smiselnost že navedenih predlogov
nekaj novega, inovativnega bi bilo dobro	<ul style="list-style-type: none"> - Inovacije

prisostvovala bi na okrogli mizi	- Okrogla miza
vse so smiselne	- Smiselnost že navedenih predlogov
zgoraj navedene resitve se mi zdijo smislene	- Smiselnost že navedenih predlogov
pomembna se mi zdi skupina za samopomoč in pa terapevtske skupine oziroma/in psihološka pomoč, saj to za večino ni dostopno (razen plačljivo)	- Skupina za samopomoč - Terapevtske skupine - Strokovna psihološka pomoč
predlagam da gosti ki so seznanjeni s to temo obiščejo fakulteto in delijo svoje izkušnje.	- Predavanja
predvsem, da si med sabo delimo izkušnje z drugimi sošolci.	- Skupina za samopomoč
brezplačna psihološka pomoč	- Strokovna psihološka pomoč
nujno morajo to voditi strokovnjaki iz tega področja in ne studentje ki so laiki in izvajajo kaksne smotane projekte v okviru predmetov. gre za resno in občutljivo temo in za to jo moramo kot tako obravnavati.	- Podpora in pomoč strokovnjakov
najbolj smiselne se mi zdijo okrogle mize saj so tako vsi slišani in tece odprta debata	- Okrogla miza
okroglih miz se ljudje ne bodo udeleževali, predvsem zaradi izpostavljenosti. kake delavnice so smiselne, usposabljanja se mi zdi zelo primerna, saj se z nasiljem v družini lahko srečmo kjer koli.	- Delavnice - Usposabljanja
morajo se naučiti da to ni nič sramotnega, je pa nekaj kar je treba obvezno rešit, ne pa samo upati da se bo samo od sebe končalo.	- Destigmatizacija
predvsem, da bi bila na voljo strokovna psihoterapija na fakultetah brezplačno.	- Strokovna psihološka pomoč
menim da se mi zdijo podani predlogi smiselni in da bi zmanjšali nasilje v družini	- Smiselnost že navedenih predlogov
vse zgoraj omenjeno	- Smiselnost že navedenih predlogov
na fakulteti bi se moralo o tem čim več govoriti in spodbujati tudi praktično pridobivanje izkušenj in znanj na tem področju, da se spodbuja študent	- Praktično pridobivanje izkušenj

da si med sabo podelijo svoje izkušnje v manjših skupinah	
predlagam izdelavo natančnega protokola o tem, kako ravnati v primeru nasilja in s protokol seznaniti tudi vse študente na fakulteti	- Natančen protokol ravnanja
najbolj bi bilo koristno psihološko brezplačno svetovanje	- Strokovna psihološka pomoč
pogovori, nasveti iz prakse	- Predavanja
mislim da so vasi predlogi smiselni saj menim da je v danasnji družbi to se vedno tabu tema in se premalo o tem govori saj nasilje ni samo fizično ampak tudi psihicno	- Smiselnost že navedenih predlogov - Destigmatizacija
več individualnega dela s študenti	- Individualno delo s študenti
potrebno bi bilo, da bi imela vsakga fakulteta svojega psihologa/psihoterapevta, ki bi lahko nudil pomoč študentkam in študentom. za ozaveščanje o nasilju bi bilo smiselno tudi vpeljevanje tovrstne tematike na vajah, npr. pri predmetu socialno delo z družino.	- Strokovna psihološka pomoč - Praktično pridobivanje izkušenj
smiselni so	- Smiselnost že navedenih predlogov
ustanovitev skupine za samopomoč bi se mi zdela smiselna, ker bi lahko bili en drugemu v pomoč	- Skupina za samopomoč
predlagam da povabijo kake goste iz tujine da slisimo se njihov pristop k delu	- Predavanja
menim, da bi bilo s študenti veliko delati na področju predelovanja travm ki jih pušča nasilje	- Individualno delo s študenti
zgoraj predlagane rešitve so vse super.	- Smiselnost že navedenih predlogov
menim d abi bili koristno kar koli v smislu večanja opore in razumevanja za študente z izkušnjo nasilja	- Individualno delo s študenti
psihosocialno svetovanje bi bilo koristno	- Strokovna psihološka pomoč
več individualnega dela in poznavanja študentov	- Individualno delo s študenti
predlagane rešitve so smiselne.	- Smiselnost že navedenih predlogov
menim, da je na fakulteti že dovolj aktivnosti povezanih s tem	- Ni dodatnih potreb

smiselno bi bilo med seboj deliti izkušnje doživljanja nasilja v družini, spopadanje z izzivi, učinkovitimi oblikami pomoči.	- Skupina za samopomoč
predvsem delavnice in usposabljanje, čim bolj praktične stvari	- Delavnice - Usposabljanja
vsi predlogi so dobri in učinkoviti	- Smiselnost že navedenih predlogov
da bi se organiziralo čim več praktičnih delavnic	- Delavnice
vse omenjeno bi bilo super	- Smiselnost že navedenih predlogov
predlagam skupine za samopomoč.	- Skupina za samopomoč
delavnice	- Delavnice
psihološka pomoč in terapevtske skupine se slisijo dobro, meni je pomembno da se o tem ne razve ker nocem da sosolci name drugace gledajo (da imam taksne izkusnje)	- Strokovna psihološka pomoč - Terapevtske skupine
mislim da je na fakulteti dovolj vsega	- Ni dodatnih potreb
nimam dodatnih predlogov	- Smiselnost že navedenih predlogov
mislim da je potreben varen prostor za odprto komunikacijo, ter da se za participiranje odloci vsak posameznik, torej da se ne vsiljuje.	- Destigmatizacija
strokovna terapevtska pomoč se mi zdi zelo smiselna.	- Strokovna psihološka pomoč
okrogle mize so mi najbolj všeč	- Okrogla miza
predlogi se mi zdijo dobri	- Smiselnost že navedenih predlogov
predlagam usposabljanje ter terapevtsko skupino. tudi psihološka pomoč bi mi prav prišla.	- Usposabljanja - Terapevtske skupine
karkoli od predlaganega bi bilo dobrodošlo.	- Smiselnost že navedenih predlogov
smiselne se mi zdijo delavnice na temo nasilja v družini	- Delavnice
najbolj smiselna se mi zdi psihološka pomoč.	- Strokovna psihološka pomoč
zdi se mi da je ootrebno delati na izboljšanju znanja za prepoznavanje žrtev nasilja, saj ljudje velikokrat ne spregovorijo	- Usposabljanja
predlagam uvedbo vsaj eno od zgoraj navedenih rešitev.	- Smiselnost že navedenih predlogov

Odgovor na vprašanje (Q9_2)	Frekvenca pojavljanja
Smiselnost že navedenih predlogov	17
(Brezplačna) strokovna psihološka pomoč	11
Individualno delo s študenti	6
Skupina za samopomoč	6
Delavnice	5
Okrogla miza	4
Predavanja	4
Terapevtske skupine	4
Usposabljanja	4
Destigmatizacija	3
Ni dodatnih potreb	3
Praktično pridobivanje izkušenj	3
Inovacije	2
Vseh odgovorov	72

Povratne informacije na zloženko »Nasilje v družini«

OZAVEŠČANJE RAZSEŽNOSTI NASILJA	O	1. »Zloženka mi je odprla oči glede razsežnosti nasilja v družini. Nikoli si nisem mislil, da je problem tako razširjen.« 5. »Statistični podatki so res šokantni. Mislim, da bi moralo več ljudi vedeti za to.« 9. »Podatki o razširjenosti nasilja med otroki so me globoko pretresli.« 24. »Informacije o razširjenosti nasilja so mi odprle oči. Res nisem vedel, da je problem tako velik.«	4/25 16%
INFORMACIJE O VRSTAH NASILJA IN PODPORI		3. »Všeč mi je, da zloženka ne govori samo o fizičnem nasilju, ampak tudi o čustvenem in finančnem nasilju.«	8/25 32%

	<p>4. »Informacije o psihosocialni podpori na univerzi so zelo uporabne. Vesela sem, da imamo takšno pomoč na dosegu roke.«</p> <p>7. »Nikoli nisem razmišljal o tem, kako lahko skupnost pomaga. Zdaj vem, kako lahko tudi sam prispevam.«</p> <p>11. »Psihosocialno svetovanje na univerzi je nekaj, česar prej nisem poznala. Super, da je to na voljo.«</p> <p>13. »Informacije o podpori skupnosti so zelo dragocene. Zdaj vem, kako lahko pomagam prijatelju v stiski.«</p> <p>15. »Vedeti, da obstaja pomoč na tako različnih področjih, je res pomirjujoče.«</p> <p>16. »Poudarek na različnih vrstah nasilja mi je pomagal razumeti, da moram vedno gledati onkraj »modric«, tudi kričanje in manipulacija je zloraba.«</p> <p>20. »Presenečena sem, da profesorji tako malo ponujajo psihosocialno svetovanje v sklopu Fakultete. To je zelo pomembno za nas študente, pa še brezplačno.«</p>	
<p>PRAVNE IN ZAKONODAJNE INFORMACIJE</p>	<p>2. »Izjemno koristno je vedeti, da obstajajo brezplačne pravne možnosti za žrtve. To je lahko ključnega pomena za mnoge.«</p>	<p>3/25 12%</p>

	<p>8. »Informacije o zakonodaji so mi bile neznane. Sedaj razumem, kakšne pravice imajo žrtve.«</p> <p>17. »Nikoli nisem točno vedela, kako lahko zakonodaja pomaga žrtvam. Sedaj imam boljši vpogled.«</p>	
KAKOVOST ZLOŽENKE IN PRAKTIČNOST	<p>6. »Zloženska je zelo dobro strukturirana in ponuja konkretne korake, kaj storiti v primeru nasilja.«</p> <p>10. »Zloženska je odličen vir za vsakogar, ki potrebuje pomoč ali informacije o nasilju v družini.«</p> <p>12. »Všeč mi je, da zloženska ponuja praktične nasvete za podporo žrtvam.«</p> <p>14. »Zloženska je zelo informativna in uporabna. Mislim, da bi morala biti na voljo vsem študentom.«</p> <p>18. »Zloženska me je spodbudila, da raziščem še kaj več o nasilju v družini.«</p> <p>21. »Zloženska je resnično koristen vir za vsakogar, ki potrebuje informacije o nasilju v družini.«</p> <p>22. »Praktični nasveti za podporo skupnosti so zelo uporabni.«</p> <p>23. »Zloženska je zelo izčrpna in pokriva vse vidike problema. Zelo dobro delo!«</p>	8/25 32%

<p>POMEN DOSTOPNOSTI INFORMACIJ</p>	<p>19. »Pomembno je, da se o tem problemu govori in da so informacije dostopne.«</p> <p>25. »Pomembno je, da se o tej temi govori in da so informacije dostopne vsem. Hvala za zloženko!«</p>	<p>2/25 8%</p>
---	---	--------------------

8.3 Priloga 3: Preglednice z analiziranimi podatki

Q1 Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).												
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	-Skupaj					
Q1a	Klofutanje	65 (47%)	44 (32%)	19 (14%)	5 (4%)	5 (4%)	138 (100%)	138	138	1,8	1,0	
Q1b	Brce	106 (77%)	19 (14%)	10 (7%)	3 (2%)	0 (0%)	138 (100%)	138	138	1,3	0,7	
Q1c	Porivanje, odrivanje, potiskanje	77 (56%)	33 (24%)	17 (12%)	10 (7%)	1 (1%)	138 (100%)	138	138	1,7	1,0	
Q1d	Davljenje, dušenje	127 (93%)	8 (6%)	0 (0%)	2 (1%)	0 (0%)	137 (100%)	137	138	1,1	0,4	
Q1e	Vlečenje za lase in telesne ude	85 (62%)	25 (18%)	16 (12%)	10 (7%)	2 (1%)	138 (100%)	138	138	1,7	1,0	
Q1f	Uničevanje predmetov, oblačil	95 (69%)	23 (17%)	15 (11%)	5 (4%)	0 (0%)	138 (100%)	138	138	1,5	0,8	

Q1_2 Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).												
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	-Skupaj					

Q1_2a	Naganjanje iz skupnega bivališča	97 (70%)	24 (17%)	11 (8%)	4 (3%)	2 (1%)	138 (100%)	138	138	1,5	0,9
Q1_2b	Kričanje, zmerjanje, grožnje, strašenje, diskriminacija, poniževanje	40 (29%)	38 (28%)	22 (16%)	26 (19%)	12 (9%)	138 (100%)	138	138	2,5	1,3
Q1_2c	Pretirane zahteve	54 (39%)	34 (25%)	27 (20%)	12 (9%)	10 (7%)	137 (100%)	137	138	2,2	1,3
Q1_2d	Prepovedovanje ali omejevanje socialnih stikov	73 (53%)	35 (25%)	21 (15%)	7 (5%)	2 (1%)	138 (100%)	138	138	1,8	1,0
Q1_2e	Prepoved uporabe elektronskih naprav	59 (43%)	43 (31%)	25 (18%)	9 (7%)	1 (1%)	137 (100%)	137	138	1,9	1,0
Q1_2f	Preverjanje (klicev, sporočil, v šoli, dijaško delo ...)	88 (64%)	28 (20%)	18 (13%)	3 (2%)	0 (0%)	137 (100%)	137	138	1,5	0,8

Q1_3	Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	Skupaj				
Q1_3a	Posilstvo	135 (99%)	0 (0%)	1 (1%)	0 (0%)	0 (0%)	136 (100%)	136	138	1,0	0,2
Q1_3b	Prisilno slačenje oblačil	130 (96%)	5 (4%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	135 (100%)	135	138	1,0	0,2
Q1_3c	Nezaželeni in neprimer ni dotiki	120 (90%)	10 (7%)	2 (1%)	1 (1%)	1 (1%)	134 (100%)	134	138	1,2	0,5
Q1_3d	Siljenje h gledanju pornogra fske vsebine	133 (99%)	2 (1%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	135 (100%)	135	138	1,0	0,1
Q1_3e	Seksualn o komentir anje vašega telesa	122 (90%)	9 (7%)	2 (1%)	1 (1%)	1 (1%)	135 (100%)	135	138	1,1	0,5
Q1_3f	Zahteva po spolnih odnosih v zameno za prevoz, denar ali stvari, ki	133 (99%)	0 (0%)	1 (1%)	0 (0%)	0 (0%)	134 (100%)	134	138	1,0	0,2

so za										
življenje										
samoum										
evne										

Q1_4	Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		1 - Nikoli	2	3	4	5	-Skupaj				
Q1_4a	Zahtevanje vašega denarja in prepoved razpolaganja s svojim denarjem	111 (82%)	13 (10%)	9 (7%)	1 (1%)	1 (1%)	135 (100%)	135	138	1,3	0,7
Q1_4b	Izkoriščanje za delo in druge dejavnosti	105 (78%)	16 (12%)	11 (8%)	2 (1%)	1 (1%)	135 (100%)	135	138	1,4	0,8
Q1_4c	Siljenje v finančno odvisnost	105 (78%)	12 (9%)	15 (11%)	1 (1%)	1 (1%)	134 (100%)	134	138	1,4	0,8
Q1_4d	Omejevanje pravice do	116 (87%)	9 (7%)	6 (4%)	1 (1%)	2 (1%)	134 (100%)	134	138	1,2	0,7

	dijaškega dela										
Q1_4e	Prislino odzema nje lastnine	114 (84%)	10 (7%)	9 (7%)	0 (0%)	2 (1%)	135 (100%)	135	138	1,3	0,7
Q1_4f	Neplačevanje življenjskih stroškov	114 (84%)	11 (8%)	5 (4%)	3 (2%)	2 (1%)	135 (100%)	135	138	1,3	0,8

Q1_5	Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini pred 18 letom starosti (1-nikoli, 5-redno).										
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	-Skupaj				
Q1_5a	Neustrezno prehranjevanje (omejevanje hrane, siljenje v hrano, nezdrava hrana, ...)	105 (78%)	14 (10%)	13 (10%)	2 (1%)	1 (1%)	135 (100%)	135	138	1,4	0,8
Q1_5b	Neprimerno obleke (premajhna,	111 (82%)	16 (12%)	3 (2%)	4 (3%)	1 (1%)	135 (100%)	135	138	1,3	0,7

	raztrgana, umazana, prevelika, ...)										
Q1_5c	Pomanjkanje toplote, spanja in skrbi za zdravje	121 (90%)	6 (4%)	6 (4%)	2 (1%)	0 (0%)	135 (100%)	135	138	1,2	0,6
Q1_5d	Pomanjkanje izkazovanja ljubezni	76 (56%)	26 (19%)	16 (12%)	6 (4%)	11 (8%)	135 (100%)	135	138	1,9	1,3
Q1_5e	Pomanjkanje sprejetosti	77 (57%)	21 (16%)	20 (15%)	9 (7%)	8 (6%)	135 (100%)	135	138	1,9	1,2
Q1_5f	Pomanjkanje spodbud k razvoju in uspehu	81 (60%)	22 (16%)	20 (15%)	7 (5%)	5 (4%)	135 (100%)	135	138	1,8	1,1

Q2	Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).										
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	-Skupaj				

Q2a	Klofutanje	115 (92%)	7 (6%)	2 (2%)	0 (0%)	1 (1%)	125 (100%)	125	138	1,1	0,5
Q2b	Brce	122 (98%)	1 (1%)	1 (1%)	1 (1%)	0 (0%)	125 (100%)	125	138	1,0	0,3
Q2c	Porivaje, odrivanje, potiskanje	108 (86%)	12 (10%)	2 (2%)	2 (2%)	1 (1%)	125 (100%)	125	138	1,2	0,6
Q2d	Davljenje, dušenje	122 (98%)	1 (1%)	1 (1%)	1 (1%)	0 (0%)	125 (100%)	125	138	1,0	0,3
Q2e	Vlečenje za lase in telesne ude	117 (94%)	5 (4%)	1 (1%)	2 (2%)	0 (0%)	125 (100%)	125	138	1,1	0,5
Q2f	Uničevanje predmetov, oblačil	116 (93%)	5 (4%)	3 (2%)	1 (1%)	0 (0%)	125 (100%)	125	138	1,1	0,4

Q2_2	Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).										
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	Skupaj				
Q2_2a	Naganjanje iz skupnega bivališča	113 (90%)	6 (5%)	4 (3%)	1 (1%)	1 (1%)	125 (100%)	125	138	1,2	0,6
Q2_2b	Kričanje, zmerjanje, grožnje,	81 (65%)	22 (18%)	19 (15%)	2 (2%)	1 (1%)	125 (100%)	125	138	1,6	0,9

	strašenje, diskriminacija, poniževanje										
Q2_2c	Pretirane zahteve	94 (75%)	12 (10%)	11 (9%)	5 (4%)	3 (2%)	125 (100%)	125	138	1,5	1,0
Q2_2d	Prepoved ali omejevanje socialnih stikov	107 (86%)	13 (10%)	3 (2%)	2 (2%)	0 (0%)	125 (100%)	125	138	1,2	0,6
Q2_2e	Prepoved uporabe elektronskih naprav	112 (90%)	6 (5%)	5 (4%)	0 (0%)	2 (2%)	125 (100%)	125	138	1,2	0,7
Q2_2f	Preverjanje (klicev, sporočil, v službi, na fakulteti ...)	111 (89%)	10 (8%)	2 (2%)	1 (1%)	1 (1%)	125 (100%)	125	138	1,2	0,6

Q2_3	Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).										
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	-Skupaj				

Q2_3a	Posilstvo	124 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	124 (100%)	124	138	1,0	0,0
Q2_3b	Prisilno slačenje oblačil	122 (98%)	2 (2%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	124 (100%)	124	138	1,0	0,1
Q2_3c	Nezažele ni in neprimer ni dotiki	120 (97%)	2 (2%)	1 (1%)	1 (1%)	0 (0%)	124 (100%)	124	138	1,1	0,3
Q2_3d	Siljenje h gledanju pornogra fske vsebine	122 (98%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (1%)	1 (1%)	124 (100%)	124	138	1,1	0,4
Q2_3e	Seksualn o komentir anje vašega telesa	119 (96%)	3 (2%)	0 (0%)	1 (1%)	1 (1%)	124 (100%)	124	138	1,1	0,5
Q2_3f	Zahteva po spolnih odnosih v zameno za prevoz, denar ali stvari, ki so za življenje samoum evne	123 (99%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (1%)	0 (0%)	124 (100%)	124	138	1,0	0,3

Q2_4	Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	Skupaj				
Q2_4a	Zahtevanje vašega denarja in prepoved razpolaganja s svojim denarjem	117 (94%)	3 (2%)	1 (1%)	2 (2%)	1 (1%)	124 (100%)	124	138	1,1	0,6
Q2_4b	Zahteve po prepisu (ne)premičnin	120 (97%)	2 (2%)	1 (1%)	1 (1%)	0 (0%)	124 (100%)	124	138	1,1	0,3
Q2_4c	Siljenje v finančno odvisnost	114 (92%)	5 (4%)	3 (2%)	1 (1%)	1 (1%)	124 (100%)	124	138	1,1	0,6
Q2_4d	Omejevanje pravice do zaposlitve	115 (93%)	4 (3%)	4 (3%)	1 (1%)	0 (0%)	124 (100%)	124	138	1,1	0,5
Q2_4e	Siljenje v jemanje posojil	121 (98%)	0 (0%)	2 (2%)	0 (0%)	1 (1%)	124 (100%)	124	138	1,1	0,4
Q2_4f	Neplačevanje življenjske	112 (90%)	7 (6%)	2 (2%)	1 (1%)	2 (2%)	124 (100%)	124	138	1,2	0,7

kih stroškov											
--------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Q2_5 Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako pogosto je bilo, po vašem mnenju, določeno ravnanje v vaši družini v zadnjih 6 mesecih (1-nikoli, 5-redno).											
Podvprašanja		Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	Skupaj				
Q2_5a	Neustrezno prehranjevanje (omejevanje hrane, siljenje v hrano, nezdrava hrana, ...)	115 (93%)	4 (3%)	1 (1%)	1 (1%)	3 (2%)	124 (100%)	124	138	1,2	0,7
Q2_5b	Neprimerno obleke (premajhna, raztrgana, umazana, prevelika, ...)	119 (97%)	0 (0%)	2 (2%)	1 (1%)	1 (1%)	123 (100%)	123	138	1,1	0,5
Q2_5c	Pomanjkanje toplote,	116 (94%)	3 (2%)	2 (2%)	3 (2%)	0 (0%)	124 (100%)	124	138	1,1	0,5

	spanja in skrbi za zdravje											
Q2_5d	Pomanjkanje izkazovanja ljubezni	86 (70%)	16 (13%)	12 (10%)	4 (3%)	5 (4%)	123 (100%)	123	138	1,6	1,1	
Q2_5e	Pomanjkanje sprejetosti	86 (69%)	13 (10%)	13 (10%)	6 (5%)	6 (5%)	124 (100%)	124	138	1,7	1,1	
Q2_5f	Pomanjkanje spodbud k razvoju in uspehu	87 (70%)	16 (13%)	12 (10%)	7 (6%)	2 (2%)	124 (100%)	124	138	1,6	1,0	

Q3	Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako pogosto so bili, po vašem mnenju, do vas nasilni (psihično, fizično, spolno, ekonomsko in zanemarjanje) v tabeli navedeni družinski člani (1-nikoli, 5-redno). Če katerega izmed družinskih članov nimate, označite možnost »Nimam«.										
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Redno	Skupaj				
Q3a	Mama	63 (51%)	32 (26%)	17 (14%)	8 (6%)	4 (3%)	124 (100%)	124	138	1,9	1,1
Q3b	Oče	45 (38%)	44 (37%)	18 (15%)	11 (9%)	1 (1%)	119 (100%)	119	138	2,0	1,0
Q3c	Sorojenci (bratje, sestre)	55 (51%)	24 (22%)	21 (19%)	7 (6%)	1 (1%)	108 (100%)	108	138	1,8	1,0
Q3d	Skrbniki	24 (96%)	1 (4%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	25 (100%)	25	138	1,0	0,2

Q3e	Stari starši	88 (84%)	14 (13%)	3 (3%)	0 (0%)	0 (0%)	105 (100%)	105	138	1,2	0,5
Q3f	Partner/partnerka	69 (75%)	9 (10%)	9 (10%)	4 (4%)	1 (1%)	92 (100%)	92	138	1,5	0,9
Q3g	Drugo:	18 (95%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (5%)	0 (0%)	19 (100%)	19	138	1,2	0,7
Q3h	Drugo:	15 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	15 (100%)	15	138	1,0	0,0

Q3g_text		Q3 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa	
	očim	1	1%	50%	50%	
	bivši partner	1	1%	50%	100%	
Veljavni	Skupaj	2	1%	100%		

Q3h_text		Q3 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa	

Q4		Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako dobro ste seznanjeni z različnimi oblikami pomoči v primeru nasilja v družini (1-sploh ne poznam, 5-popolnoma poznam).									
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Sploh ne poznam	2	3	4	5 - Popolnoma poznam	Skupaj				
Q4a	Svetovalne linije	5 (4%)	9 (7%)	38 (31%)	36 (30%)	33 (27%)	121 (100%)	121	138	3,7	1,1
Q4b	Zavetišča/varne hiše	6 (5%)	9 (7%)	33 (27%)	42 (35%)	31 (26%)	121 (100%)	121	138	3,7	1,1
Q4c	Psihosocialno svetovanje	8 (7%)	15 (12%)	26 (21%)	44 (36%)	28 (23%)	121 (100%)	121	138	3,6	1,2

	je in podpora										
Q4d	Pravna pomoč	9 (8%)	33 (28%)	38 (32%)	24 (20%)	16 (13%)	120 (100%)	120	138	3,0	1,1
Q4e	Medicinska pomoč	7 (6%)	21 (17%)	27 (22%)	37 (31%)	29 (24%)	121 (100%)	121	138	3,5	1,2
Q4f	Podpora skupnosti	28 (23%)	28 (23%)	32 (26%)	18 (15%)	15 (12%)	121 (100%)	121	138	2,7	1,3
Q4g	Center za socialno delo	2 (2%)	15 (12%)	20 (17%)	36 (30%)	48 (40%)	121 (100%)	121	138	3,9	1,1
Q4h	Izobraževalne ustanove	14 (12%)	27 (22%)	24 (20%)	25 (21%)	31 (26%)	121 (100%)	121	138	3,3	1,4
Q4i	Policija	10 (8%)	20 (17%)	17 (14%)	41 (34%)	33 (27%)	121 (100%)	121	138	3,6	1,3
Q4j	Drugo:	32 (86%)	1 (3%)	1 (3%)	1 (3%)	2 (5%)	37 (100%)	37	138	1,4	1,1
Q4k	Drugo:	32 (91%)	0 (0%)	1 (3%)	0 (0%)	2 (6%)	35 (100%)	35	138	1,3	1,0
Q4l	Drugo:	32 (91%)	0 (0%)	1 (3%)	0 (0%)	2 (6%)	35 (100%)	35	138	1,3	1,0

Q4j_text	Q4 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q4k_text	Q4 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q4l_text	Q4 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q4_2 Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako pogosto ste se v primeru nasilja v družini posluževali oblik podpore in pomoči iz prejšnje tabele (1-nikoli, 5-vedno).											
Podvprašanja											
Odgovori											
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Vedno	Skupaj	Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
Q4_2a	Svetovalne linije	88 (86%)	4 (4%)	5 (5%)	1 (1%)	4 (4%)	102 (100%)	102	138	1,3	0,9
Q4_2b	Zavetišča/varne hiše	93 (91%)	0 (0%)	4 (4%)	4 (4%)	1 (1%)	102 (100%)	102	138	1,2	0,8
Q4_2c	Psihosocialno svetovanje in podpora	81 (79%)	5 (5%)	7 (7%)	4 (4%)	5 (5%)	102 (100%)	102	138	1,5	1,1
Q4_2d	Pravna pomoč	88 (86%)	5 (5%)	5 (5%)	4 (4%)	0 (0%)	102 (100%)	102	138	1,3	0,7
Q4_2e	Medicinska pomoč	91 (89%)	5 (5%)	4 (4%)	1 (1%)	1 (1%)	102 (100%)	102	138	1,2	0,6
Q4_2f	Podpora skupnosti	85 (83%)	12 (12%)	3 (3%)	2 (2%)	0 (0%)	102 (100%)	102	138	1,2	0,6
Q4_2g	Center za socialno delo	83 (81%)	6 (6%)	7 (7%)	4 (4%)	2 (2%)	102 (100%)	102	138	1,4	0,9
Q4_2h	Izobraževalne ustanove	82 (82%)	10 (10%)	6 (6%)	1 (1%)	1 (1%)	100 (100%)	100	138	1,3	0,7
Q4_2i	Policija	90 (90%)	5 (5%)	4 (4%)	0 (0%)	1 (1%)	100 (100%)	100	138	1,2	0,6
Q4_2j	Drugo:	35 (97%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (3%)	0 (0%)	36 (100%)	36	138	1,1	0,5
Q4_2k	Drugo:	32 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	32 (100%)	32	138	1,0	0,0

Q4_2l	Drugo:	32 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	32 (100%)	32	138	1,0	0,0
-------	--------	--------------	--------	--------	--------	--------	--------------	----	-----	-----	-----

Q4_2j_text	Q4_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	psihoterapija	1	1%	100%	100%
Veljavni	Skupaj	1	1%	100%	

Q4_2k_text	Q4_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q4_2l_text	Q4_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q4_3	Pri naslednjem vprašanju, označite številko, ki pove, kako pogosto bi se v primeru nasilja v družini posluževali oblik podpore in pomoči iz prejšnje tabele (1-nikoli, 5-vedno).										
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Vedno	Skupaj				
Q4_3a	Svetovalne linije	4 (24%)	2 (12%)	3 (18%)	4 (24%)	4 (24%)	17 (100%)	17	138	3,1	1,5
Q4_3b	Zavetišča/varne hiše	4 (24%)	4 (24%)	1 (6%)	4 (24%)	4 (24%)	17 (100%)	17	138	3,0	1,6
Q4_3c	Psihosocialno svetovanje in podpora	2 (12%)	1 (6%)	1 (6%)	6 (35%)	7 (41%)	17 (100%)	17	138	3,9	1,4
Q4_3d	Pravna pomoč	3 (18%)	2 (12%)	2 (12%)	5 (29%)	5 (29%)	17 (100%)	17	138	3,4	1,5

Q4_3e	Medicinska pomoč	3 (18%)	1 (6%)	2 (12%)	6 (35%)	5 (29%)	17 (100%)	17	138	3,5	1,5
Q4_3f	Podpora skupnosti	5 (31%)	2 (13%)	4 (25%)	0 (0%)	5 (31%)	16 (100%)	16	138	2,9	1,7
Q4_3g	Center za socialno delo	2 (12%)	1 (6%)	3 (18%)	2 (12%)	9 (53%)	17 (100%)	17	138	3,9	1,5
Q4_3h	Izobraževalne ustanove	4 (24%)	3 (18%)	0 (0%)	4 (24%)	6 (35%)	17 (100%)	17	138	3,3	1,7
Q4_3i	Policija	3 (18%)	2 (12%)	2 (12%)	5 (29%)	5 (29%)	17 (100%)	17	138	3,4	1,5
Q4_3j	Drugo:	2 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (100%)	2	138	1,0	0,0
Q4_3k	Drugo:	2 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (100%)	2	138	1,0	0,0
Q4_3l	Drugo:	2 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (100%)	2	138	1,0	0,0

Q4_3j_text	Q4_3 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q4_3k_text	Q4_3 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q4_3l_text	Q4_3 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q5	Na kratko definirajte, kaj za vas pomeni "varen dom"?
	topel prostor, kjer imam delček sveta tudi zase in me ne rabi skrbeti, da se bo meni ali komu bliznjemu kaj zgodilo

da drugi spoštujejo tvoje osebne meje in da ni nasilja
brez nasilja, da se doma spoštujemo, imamo radi in da veš da se lahko zanesesh na družinske člane
dom kjer se ne dogaja nobena vrsta nasilja, kjer se vsak član počuti ljubljenega in sprejetega.
ljubezen, varnost, dobri odnosi
spoštovanje, ljubezen, pomoč
kraj kjer prebivam in se počutim varno, mi ke zatočišče.
sprejemanje, ljubezen
mesto v katero se lahko kdarkoli vrnem brez strahu.
dom kjer so vse vrste nasilja odsotne
da se imamo radi, se sprejemamo taksne kot smo, resujemo spore s komunikacijo
družinski člani se med seboj varujejo, skrbijo za počtuje drug drugega, se spodbujajo in podpirajo avtonomijo
prostor kjer sem lahko jaz jaz, sem sprejeta, čutim ljubezen, toplino
zascita,sigurnost,pomoc,podpora
dom kjer je odprta komunikacija, kjer se sprejema drug drugega in kjer se prilagajajo situacijam oz trenutnim tezavam.
ljubezen, podpora, brezpogojna ljubezen
da se ne izvaja nobena oblika nasilja.
toplina, podpora, ljubezen, sočutje, pogovor.
da si lahko to kar si brez strahu. da se lahko izražaš in počutiš sprejetega. da se lahko zanesesh na ljudi okoli sebe.
da so družinski člani veseli, ko prideš, se počutiš doma sprejetega in ljubljenega. da se konflikti rešujejo na konstruktiven način, brez psihičnega nasilja.
toplo zavetje
dom kjer ni nasilja, kjer je ljubezen in sprejetost, kjer si popolnoma sproščen, kjer ti ne preti nevarnost.
dom brez nasilja v prvi vrsti. pa ljubezen, razumevanje, empatija, vzpodbuda...
mesto kjer se pocutim pod roko pravice in pravicnosti
da lahko izraziš svoje mnenje čeprav je drugačno od ostalih
dom brez nasilja v katerem si lahko poiščem pomoč in podporo.
kjer se pocutis varno, se rad vracas tja, ti je udobno, imas izpolnjene potrebe
sprejetje, vzpodbuda, toplina, ljubezen
ljubezen, sprejetosti, varnost, udobje, toplina
kjer se počutiš fizično varen, da imaš neko podporo in ljubezen in da se lahko svobodno izražaš.

Q5_2	Za spodaj navedene izjave označite v kolikšni meri veljajo za vašo družino (1-sploh ne drži, 5-popolnoma drži).										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		1 - Sploh ne drži	2	3	4	5 - Popolnoma drži	-Skupaj				
Q5_2a	Rad se zadržujem doma.	8 (7%)	8 (7%)	25 (22%)	20 (17%)	55 (47%)	116 (100%)	116	138	3,9	1,3
Q5_2b	Svobodno lahko izražam svoje občutke in čustva.	6 (5%)	15 (13%)	28 (24%)	17 (15%)	50 (43%)	116 (100%)	116	138	3,8	1,3
Q5_2c	Družinski člani so mi v oporo.	4 (3%)	11 (9%)	34 (29%)	20 (17%)	47 (41%)	116 (100%)	116	138	3,8	1,2
Q5_2d	Doma skupaj iščemo rešitve za težave.	12 (10%)	14 (12%)	26 (22%)	23 (20%)	41 (35%)	116 (100%)	116	138	3,6	1,4
Q5_2e	Doma me ni strah.	2 (2%)	5 (4%)	18 (16%)	21 (18%)	70 (60%)	116 (100%)	116	138	4,3	1,0
Q5_2f	Doma sem svobodno in avtonomen.	3 (3%)	9 (8%)	25 (22%)	23 (20%)	56 (48%)	116 (100%)	116	138	4,0	1,1
Q5_2g	Doma imam	3 (3%)	9 (8%)	23 (20%)	20 (17%)	61 (53%)	116 (100%)	116	138	4,1	1,1

	prostor za izobraževanje in osebno rast.											
Q5_2h	Med družinski mi člani vladajo stabilni in pozitivni odnosi.	5 (4%)	15 (13%)	29 (25%)	27 (23%)	40 (34%)	116 (100%)	116	138	3,7	1,2	
Q5_2i	Doma sem fizično varen.	2 (2%)	6 (5%)	15 (13%)	9 (8%)	83 (72%)	115 (100%)	115	138	4,4	1,0	

Q6	<p>Na katere socialne mreže ste se v primeru nasilja v družini najpogosteje obrnili (1-nikoli, 5-zelo pogosto). Neformalne socialne mreže predstavljajo neurejene in neformalne odnose med posamezniki ali skupinami. Te mreže niso oblikovane znotraj formalnih struktur ali institucij ter nimajo strogo določenih pravil ali hierarhij. Namesto tega se razvijajo spontano na podlagi osebnih odnosov, skupnih interesov ali družbenih povezav. Primeri neformalnih socialnih mrež vključujejo družinske in prijateljske odnose, sosedsko povezovanje in druge osebne vezi zunaj formalnih okvirov organizacij. Formalne socialne mreže so strukturirane in organizirane mreže odnosov med posamezniki ali skupinami, ki so običajno ustvarjene v okviru formalnih institucij ali organizacij. Te mreže temeljijo na določenih pravilih, predpisih in vlogah ter imajo jasno določeno hierarhijo ali strukturo. Primeri formalnih socialnih mrež vključujejo delovne odnose v podjetjih, odnose med učitelji in učenci v šoli ter odnose med člani organizacij ali združenj.</p>										
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto	Skupaj				
Q6a	Neformalne	29 (31%)	21 (22%)	20 (21%)	9 (10%)	15 (16%)	94 (100%)	94	138	2,6	1,4

Q6b	Formalne	69 (73%)	10 (11%)	12 (13%)	3 (3%)	0 (0%)	94 (100%)	94	138	1,5	0,8
-----	----------	----------	----------	----------	--------	--------	-----------	----	-----	-----	-----

Q6_2 Prosim, da spodaj označite številko, ki pove kako pogosto ste se posluževali naslednje oblike neformalnih socialnih mrež v primeru nasilja v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).											
		Podvprašanja					Odgovori	Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto	Skupaj				
Q6_2a	Družina	37 (40%)	19 (21%)	17 (18%)	7 (8%)	12 (13%)	92 (100%)	92	138	2,3	1,4
Q6_2b	Prijatelji	32 (34%)	15 (16%)	14 (15%)	15 (16%)	17 (18%)	93 (100%)	93	138	2,7	1,5
Q6_2c	Sosedi	74 (80%)	4 (4%)	9 (10%)	4 (4%)	2 (2%)	93 (100%)	93	138	1,5	1,0
Q6_2d	Sošolci, sošudenti	51 (55%)	13 (14%)	13 (14%)	11 (12%)	5 (5%)	93 (100%)	93	138	2,0	1,3
Q6_2e	Družbena omrežja	68 (74%)	16 (17%)	5 (5%)	2 (2%)	1 (1%)	92 (100%)	92	138	1,4	0,8
Q6_2f	Drugo:	31 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	31 (100%)	31	138	1,0	0,0
Q6_2g	Drugo:	30 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	30 (100%)	30	138	1,0	0,0
Q6_2h	Drugo:	30 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	30 (100%)	30	138	1,0	0,0

Q6_2f_text	Q6_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q6_2g_text	Q6_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q6_2h_text	Q6_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q6_3		Prosim, da spodaj označite številko, ki pove kako pogosto ste se posluževali naslednje oblike formalnih socialnih mrež v primeru nasilja v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).									
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto	Skupaj				
Q6_3a	Delovno okolje	77 (83%)	13 (14%)	2 (2%)	1 (1%)	0 (0%)	93 (100%)	93	138	1,2	0,5
Q6_3b	Izobraževalne ustanove	74 (80%)	14 (15%)	3 (3%)	1 (1%)	0 (0%)	92 (100%)	92	138	1,3	0,6
Q6_3c	Nevladne organizacije	83 (89%)	7 (8%)	3 (3%)	0 (0%)	0 (0%)	93 (100%)	93	138	1,1	0,4
Q6_3d	Verske organizacije	81 (87%)	5 (5%)	6 (6%)	0 (0%)	1 (1%)	93 (100%)	93	138	1,2	0,7
Q6_3e	Vlada in politične organizacije	87 (94%)	4 (4%)	1 (1%)	1 (1%)	0 (0%)	93 (100%)	93	138	1,1	0,4
Q6_3f	Drugo:	32 (91%)	3 (9%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	35 (100%)	35	138	1,1	0,3
Q6_3g	Drugo:	31 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	31 (100%)	31	138	1,0	0,0
Q6_3h	Drugo:	31 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	31 (100%)	31	138	1,0	0,0

Q6_3f_text	Q6_3 (Drugo:)
------------	----------------

	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	center za duševno zdravje odraslih	1	1%	100%	100%
Veljavni	Skupaj	1	1%	100%	

Q6_3g_text	Q6_3 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q6_3h_text	Q6_3 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q7	Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto ste se na naslednje načine odzvali na nasilje v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).										
	Podvpraš anja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečj e	Std. odklon
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto	Skupaj				
Q7a	Na nasilje odgovori m z nasiljem.	49 (56%))	21 (24%))	12 (14%))	1 (1%))	5 (6%))	88 (100%)	88	138	1,8	1,1
Q7b	Pred nasilje se (fizično) branim.	34 (39%))	20 (23%))	18 (20%))	11 (13%))	5 (6%))	88 (100%)	88	138	2,2	1,3
Q7c	Pobegne m iz prostora v drug prostor.	28 (32%))	19 (22%))	22 (25%))	8 (9%))	11 (13%))	88 (100%)	88	138	2,5	1,4
Q7d	Iščem zaščito pri	28 (32%))	27 (31%))	19 (22%))	8 (9%))	5 (6%))	87 (100%)	87	138	2,3	1,2

	drugem družinskem članu.										
Q7e	Ne storim ničesar in le počakam, da mine.	30 (34%)	16 (18%)	21 (24%)	11 (13%)	9 (10%)	87 (100%)	87	138	2,5	1,4
Q7f	Drugo:	30 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	30 (100%)	30	138	1,0	0,0
Q7g	Drugo:	28 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	28 (100%)	28	138	1,0	0,0
Q7h	Drugo:	27 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	27 (100%)	27	138	1,0	0,0

Q7f_text	Q7 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q7g_text	Q7 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q7h_text	Q7 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q7_2	Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto ste počutili na naslednje načine ob doživljanju nasilja v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).									
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto	Skupaj			

Q7_2a	Strah in anksiozn ost	19 (22%)	12 (14%)	23 (26%)	18 (21%)	15 (17%)	87 (100%)	87	138	3,0	1,4
Q7_2b	Depresij a	33 (38%)	19 (22%)	13 (15%)	15 (17%)	7 (8%)	87 (100%)	87	138	2,4	1,4
Q7_2c	Jeza	13 (15%)	20 (23%)	19 (22%)	23 (26%)	12 (14%)	87 (100%)	87	138	3,0	1,3
Q7_2d	Krivda	23 (26%)	28 (32%)	15 (17%)	12 (14%)	9 (10%)	87 (100%)	87	138	2,5	1,3
Q7_2e	Občutki izolacije	32 (37%)	18 (21%)	20 (23%)	10 (12%)	6 (7%)	86 (100%)	86	138	2,3	1,3
Q7_2f	Žalost	11 (13%)	18 (21%)	20 (23%)	20 (23%)	18 (21%)	87 (100%)	87	138	3,2	1,3
Q7_2g	Samomo rilne misli	63 (72%)	13 (15%)	5 (6%)	5 (6%)	1 (1%)	87 (100%)	87	138	1,5	0,9
Q7_2h	Obup	36 (41%)	13 (15%)	20 (23%)	13 (15%)	5 (6%)	87 (100%)	87	138	2,3	1,3
Q7_2i	Drugo:	27 (90%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (7%)	1 (3%)	30 (100%)	30	138	1,3	1,0
Q7_2j	Drugo:	29 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	29 (100%)	29	138	1,0	0,0
Q7_2k	Drugo:	29 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	29 (100%)	29	138	1,0	0,0

Q7_2i_text	Q7_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	neprijetno	1	1%	100%	100%
Veljavni	Skupaj	1	1%	100%	

Q7_2j_text	Q7_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q7_2k_text	Q7_2 (Drugo:)				
------------	----------------	--	--	--	--

	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
--	----------	-----------	----------	----------	------------

Q7_3	Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako močno je nasilje v družini vplivalo na vaše socialne stike (1-sploh ni, 5-zelo močno).				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (1 - Sploh ni)	35	25%	42%	42%
	2	16	12%	19%	61%
	3	19	14%	23%	84%
	4	9	7%	11%	95%
	5 (5 - Zelo močno)	4	3%	5%	100%
Veljavni	Skupaj	83	60%	100%	

Povprečje	2,2	Std. odklon	1,2
-----------	-----	-------------	-----

Q7_4	Opišite, kako je izkušnja nasilja v družini vplivala na vaše socialne stike z drugimi?
	stiki so se zmanjšali
	ni imelo velikega vpliva razn naslednji dan po prepriu, nasilju.
	izgubil sem voljo do druženja
	ob druženju sem se zaradi družine počutil drugačnega
	bilo me je sram, saj sem velikokrat klmislila da de to dogajaj le pri nas doma
	še bolj sem omejila stike z drugimi
	anksioznost, ljubosumje, včasih nasilni izpadi v trenutku jeze (klofuta)
	nisem se želel družiti saj sem imel misli preobremenjene s tem kar se dogaja doma
	pred drugimi me je bilo sram zaradi tega kar se dogaja doma
	velikokrat mi do socialnih stikov ni bilo, jih nisem iskala.
	ni bistveno vplivala, na srečo sem imel_a podporno socialno mrežo in dobre prijatelje. je pa zagotovo vplivalo na ponotranjanje občutkov - strahu, nezaupanja vase. predvsem strah in občasna tesnoba. imel_a sem katastrofalno izkušnjo z učiteljico iz osnovne šole, saj me je pred celim razredom!!!! vprašala, zakaj je bila pri nas doma policija (je živel z zelo blizu in je videla). nikoli ne ...
	manj stikov
	ni imela velikega vpliva samo včasih nisem imela energije se družiti z ljudmi ker sem bila prevec izmucena.

stike sem nekoliko zmanjšala
v osnovni in srednji šoli, ko sem še živela doma sem bila zelo zaprta oseba, veliko sem jokala, bila žalostna, anksiozna, depresivna. nisem se rada družila, ker se počutila manjvredno v svoji koži od ostalih, ki so imeli "normalne" družine. starša sta mi druženje pogosto omejevala, saj sem morala po šoli takoj domov in skrbeti za mlajšega brata. kadar sta se starša veliko ...
bila sem žalostna in nisem imela volje se dobiti s kom
zelo sem se oddaljila od prijateljev in sorodnikov
težave z zaupanjem, težave pri sklepanju prijateljstev, občutek da si drugačen in da ne spadaš v družbo.
bil sem brezvoljen
poslabšala imje mojo željo po druženju
slaba volja, občutek nezainteresiranosti
v otroštvu je bilo težko vzdrževati tesna prijateljstva in imeti veliko prijateljev.
izolirao sem se od drugih
nezaupanje, nesamozavest
strah me je da sem drugim "prevec". da ne moram biti to kar sem. pogosto sem zadržana in tiha in ne sklepam novih stikov.
bila sem vrez golje in depresivna
imela je negativen vpliv
slabo
nisem želela pokazati, da je bilo prisotno nasilje v družino.
nekateri prijatelji so se oddaljili ker so mi prepovedovali hoditi ven.

Q8		Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto bi se na naslednje načine odzvali na nasilje v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon
	Podvprašanja	Odgovori									
Q8a	Na nasilje bi odgovoril z nasiljem.	1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto	Skupaj				
		12 (75%)	2 (13%)	2 (13%)	0 (0%)	0 (0%)	16 (100%)	16	138	1,4	0,7

Q8b	Pred nasiljem bi se (fizično) branil.	0 (0%)	3 (19%)	3 (19%)	9 (56%)	1 (6%)	16 (100%)	16	138	3,5	0,9
Q8c	Pobegnil bi iz prostora v drug prostor.	1 (6%)	2 (13%)	3 (19%)	7 (44%)	3 (19%)	16 (100%)	16	138	3,6	1,2
Q8d	Iskal bi zaščito pri drugem družinskem članu.	1 (6%)	2 (13%)	2 (13%)	6 (38%)	5 (31%)	16 (100%)	16	138	3,8	1,2
Q8e	Ne bi storil ničesar in le počakal, da mine.	10 (63%)	2 (13%)	4 (25%)	0 (0%)	0 (0%)	16 (100%)	16	138	1,6	0,9
Q8f	Drugo:)	2 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (100%)	2	138	1,0	0,0
Q8g	Drugo:)	2 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (100%)	2	138	1,0	0,0
Q8h	Drugo:)	2 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (100%)	2	138	1,0	0,0

Q8f_text	Q8 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q8g_text	Q8 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q8h_text	Q8 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q8_2	Med spodaj navedenimi možnostmi, označite številko, ki pove kako pogosto bi se počutili na naslednje načine ob doživljanju nasilja v družini (1-nikoli, 5- zelo pogosto).										
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Nikoli	2	3	4	5 - Zelo pogosto	Skupaj				
Q8_2a	Strah in anksioznost	0 (0%)	0 (0%)	3 (19%)	8 (50%)	5 (31%)	16 (100%)	16	138	4,1	0,7
Q8_2b	Depresija	2 (13%)	1 (6%)	3 (19%)	8 (50%)	2 (13%)	16 (100%)	16	138	3,4	1,2
Q8_2c	Jeza	0 (0%)	2 (13%)	5 (31%)	5 (31%)	4 (25%)	16 (100%)	16	138	3,7	1,0
Q8_2d	Krivda	11 (69%)	0 (0%)	0 (0%)	5 (31%)	0 (0%)	16 (100%)	16	138	1,9	1,4
Q8_2e	Občutki izolacije	2 (13%)	6 (38%)	3 (19%)	3 (19%)	2 (13%)	16 (100%)	16	138	2,8	1,3
Q8_2f	Žalost	0 (0%)	0 (0%)	3 (19%)	5 (31%)	8 (50%)	16 (100%)	16	138	4,3	0,8
Q8_2g	Samomorilne misli	10 (63%)	5 (31%)	0 (0%)	1 (6%)	0 (0%)	16 (100%)	16	138	1,5	0,8
Q8_2h	Obup	5 (31%)	3 (19%)	2 (13%)	5 (31%)	1 (6%)	16 (100%)	16	138	2,6	1,4
Q8_2i	Drugo:	2 (67%)	0 (0%)	1 (33%)	0 (0%)	0 (0%)	3 (100%)	3	138	1,7	1,2
Q8_2j	Drugo:	2 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (100%)	2	138	1,0	0,0
Q8_2k	Drugo:	2 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (100%)	2	138	1,0	0,0

Q8_2i_text	Q8_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q8_2j_text	Q8_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q8_2k_text	Q8_2 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q9	Pri naslednjem vprašanju označite številko, ki pove, kako smiselne se vam zdijo naslednje rešitve pri ozaveščanju in delu s študenti in študentkami FSD na področju nasilja v družini (1-splošno ni smiselno, 5-zelo smiselno).										
	Podvprašanja	Odgovori					Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	
		1 - Splošno ni smiselno	2	3	4	5 - Zelo smiselno	Skupaj				
Q9a	Okrogla miza	8 (8%)	14 (14%)	23 (23%)	22 (22%)	35 (34%)	102 (100%)	102	138	3,6	1,3
Q9b	Delavnice	2 (2%)	6 (6%)	20 (20%)	32 (31%)	42 (41%)	102 (100%)	102	138	4,0	1,0
Q9c	Usposabljanja	2 (2%)	7 (7%)	15 (15%)	28 (27%)	50 (49%)	102 (100%)	102	138	4,1	1,0
Q9d	Skupine za samopomoč	4 (4%)	8 (8%)	18 (18%)	26 (25%)	46 (45%)	102 (100%)	102	138	4,0	1,1
Q9e	Terapevtske skupine	3 (3%)	15 (15%)	18 (18%)	14 (14%)	52 (51%)	102 (100%)	102	138	4,0	1,2
Q9f	Psihološka pomoč	2 (2%)	8 (8%)	17 (17%)	26 (25%)	49 (48%)	102 (100%)	102	138	4,1	1,1

	na fakulteti										
Q9g	Drugo:)	25 (83%)	0 (0%)	2 (7%)	0 (0%)	3 (10%)	30 (100%)	30	138	1,5	1,3
Q9h	Drugo:)	25 (89%)	1 (4%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (7%)	28 (100%)	28	138	1,3	1,1
Q9i	Drugo:)	25 (89%)	1 (4%)	1 (4%)	0 (0%)	1 (4%)	28 (100%)	28	138	1,3	0,8

Q9g_text	Q9 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q9h_text	Q9 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q9i_text	Q9 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q9_2	Prosim opišite vaš pogled na predloge oz. ustreznost rešitev, ki bi odgovarjale na potrebe študentk in študentov FSD iz naslova doživljajna nasilja v družini.
	smisel vidim v terapevtskih skupinah, psihološki pomoči in skupinam za samopomoč, ker je pomembno, da govoriš o svojih travmatičnih izkušnjah z nekim, ki te razume. čeprav bi pri nekaterih morda lahko povzročilo retravmatizacijo. ne vem, zame bi bile te rešitve ok, za koga drugega pa mogoče ne. na splošno bi študentje potrebovali več psihološke podpore.
	predlagam več terenskega dela in predstavitev dela nevladnih organizacij
	oredlogi se mi zdijo smiselni
	predlagam okroglo mizo
	mislim da imamo na fakulteti dovolj vsebin povezanih z nasiljem v družini
	ljudje, ki se srečujejo z nasilje prav gotovo potrebujejo pomoč in podporo, a ker sama nimam osebne izkušnje nasilja, težko govorim o tem, kakšna pomoč bi žrtvam lahko bila najbolj v pomoč - verjetno bi bila dobrodošla kakršnakoli organizirana pomoč, je pa res, da smo ljudje različni in nekaterim ustrezajo bolj skupinske, drugim spet individualne pomoči, zato bi bilo smiselno ...
	-
	/

	vsi oredlogi se mi zdijo smiselni
	pomoč pri socialnih težavah (revščina, stanovanjska problematika, zaposlitvena problematika itd.).
	najbolj učinkovita je psihološka pomoč, ker žrtve nasilja niso vedno pripravljene deliti svoje zgodbe v skupini in javno.
	vse predlagano je v redu
	nekaj novega, inovativnega bi bilo dobro
	prisostvovala bi na okrogli mizi
	vse so smiselne
	zgoraj navedene rešitve se mi zdijo smislene
	pomembna se mi zdi skupina za samopomoč in pa terapevtske skupine oziroma/in psihološka pomoč, saj to za večino ni dostopno (razen plačljivo)
	predlagam da gosti ki so seznanjeni s to temo obiščejo fakulteto in delijo svoje izkušnje.
	predvsem, da si med sabo delimo izkušnje z drugimi sošolci.
	brezplačna psihološka pomoč
	nujno morajo to voditi strokovnjaki iz tega področja in ne studentje ki so laiki in izvajajo kaksne smotane projekte v okviru predmetov. gre za resno in občutljivo temo in za to jo moramo kot tako obravnavati.
	najbolj smiselne se mi zdijo okrogle mize saj so tako vsi slišani in tece odprta debata
	okroglih miz se ljudje ne bodo udeleževali, predvsem zaradi izpostavljenosti. kake delavnice so smiselne, usposabljanja se mi zdi zelo primerna, saj se z nasiljem v družini lahko srečmo kjer koli.
	morajo se naučiti da to ni nič sramotnega, je pa nekaj kar je treba obvezno rešit, ne pa samo upati da se bo samo od sebe končalo.
	predvsem, da bi bila na voljo strokovna psihoterapija na fakultetah brezplačno.
	menim da se mi zdijo podani predlogi smiselni in da bi zmanjšali nasilje v družini
	vse zgoraj omenjeno
	na fakulteti bi se moralo o tem čim več govoriti in spodbujati tudi praktično pridobivanje izkušenj in znanj na tem področju, da se spodbuja študent da si med sabo podelijo svoje izkušnje v manjših skupinah
	predlagam izdelavo natančnega protokola o tem, kako ravnati v primeru nasilja in s protokol seznaniti tudi vse študente na fakulteti
	najbolj bi bilo koristno psihološko brezplačno svetovanje

Q10	Prosim označite stopnjo študija.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

	1 (1. stopnja)	59	43%	58%	58%
	2 (2. stopnja)	42	30%	42%	100%
Veljavni	Skupaj	101	73%	100%	

Povprečje	1,4	Std. odklon	0,5
-----------	-----	-------------	-----

Q11	Prosim označite letnik študija.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (1. letnik)	13	9%	22%	22%
	2 (2. letnik)	18	13%	31%	53%
	3 (3. letnik)	15	11%	25%	78%
	4 (4. letnik)	13	9%	22%	100%
Veljavni	Skupaj	59	43%	100%	

Povprečje	2,5	Std. odklon	1,1
-----------	-----	-------------	-----

Q12	Prosim označite, kateri modul obiskujete.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Socialno delo z mladimi)	8	6%	30%	30%
	2 (Socialno delo s starimi ljudmi)	2	1%	7%	37%
	3 (Psihosocialna podpora in pomoč)	4	3%	15%	52%
	4 (Socialna pravičnost in vključevanje)	6	4%	22%	74%
	5 (Duševno zdravje v skupnosti)	6	4%	22%	96%
	6 (Socialno delo v delovnem okolju)	1	1%	4%	100%
Veljavni	Skupaj	27	20%	100%	

Povprečje	3,1	Std. odklon	1,7
-----------	-----	-------------	-----

Q13	Prosim označite obliko študija.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Redni študij)	39	28%	93%	93%
	2 (Izredni študij)	3	2%	7%	100%
Veljavni	Skupaj	42	30%	100%	

Povprečje	1,1	Std. odklon	0,3
-----------	-----	-------------	-----

Q14	Prosim označite, kateri modul obiskujete.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Psihosocialna podpora in pomoč)	11	8%	28%	28%
	2 (Socialno delo v vzgoji in izobraževanju)	11	8%	28%	56%
	3 (Skupnostna oskrba)	2	1%	5%	62%
	4 (Socialna pravičnost in radikalne spremembe v socialnem delu)	5	4%	13%	74%
	5 (Dolgotrajna oskrba starih ljudi)	10	7%	26%	100%
Veljavni	Skupaj	39	28%	100%	

Povprečje	2,8	Std. odklon	1,6
-----------	-----	-------------	-----

Q15	Prosim označite spol s katerim se opredeljujete.				
-----	--	--	--	--	--

	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Ženski)	79	57%	78%	78%
	2 (Moški)	14	10%	14%	92%
	3 (Nebinarna oseba)	3	2%	3%	95%
	4 (Ne želim se opredeliti)	5	4%	5%	100%
	5 (Želim se opredeliti kot:)	0	0%	0%	100%
Veljavni	Skupaj	101	73%	100%	

Povprečje	1,3	Std. odklon	0,8
-----------	-----	-------------	-----

Q15_5_text	Q15 (Želim se opredeliti kot:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa

Q16	Prosim označite tip vaše primarne družine.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Zakonski par z otrokom/ci)	64	46%	63%	63%
	2 (Zunajzakonska partnerja z otrokom/ci)	19	14%	19%	82%
	3 (Mati z otrokom/ci)	11	8%	11%	93%
	4 (Oče z otrokom/ci)	5	4%	5%	98%
	5 (Drugo:)	2	1%	2%	100%
Veljavni	Skupaj	101	73%	100%	

Povprečje	1,6	Std. odklon	1,0
-----------	-----	-------------	-----

Q16_5_text	Q16 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	prej zakonski par z 1 otrokoma in zdaj ze dve leti mama z otrokoma (oce je umrl)	1	1%	50%	50%
	samska	1	1%	50%	100%
Veljavni	Skupaj	2	1%	100%	

Q17	Prosim označite okolje iz katerega prihajate oz. v katerem ste odraščali.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Mestno (urbano) naselje (nad 3000 prebivalcev))	52	38%	51%	51%
	2 (Podeželsko (ruralno) naselje (manj kot 3000 prebivalcev))	49	36%	49%	100%
Veljavni	Skupaj	101	73%	100%	

Povprečje	1,5	Std. odklon	0,5
-----------	-----	-------------	-----

Q18	Prosim navedite svojo starost.						
	Veljavno	Št. enot	Povprečje	Std. odklon	Minimum	Maksimum	
	93	138	22,7	2,14	18	34	